

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

**Fargna, Francesco de
Montisfalisci, M.DCC.XVII.**

Canon V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72191](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72191)

CANON V.

Ex Conc. Toletan. 9. Cap. 2.

DEcernimus, ut quamdiu Fundatores Ecclesiarum in hac Vita Superstites extiterint, pro eisdem locis Curam permittantur habere sollicitam, atque Rectores idoneos in eisdem Basilicis iidem ipsi offerant Episcopis ordinandos. Quòd si tales forsitan non inveniuntur ab eis, tunc quos Episcopus loci probaverit Deo placitos, Sacris cultibus instituat, cum eorum conniventia servituros. Quòd si spretis eisdem Fundatoribus, Rectores ibidem præsumpserit Episcopus ordinare, & ordinationem suam irritam noverit esse, & ad verecundiam suam alios in eorum loco (quos iidem ipsi fundatores condignos elegerint) ordinari.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone sequentes deducuntur Conclusiones: *Prima*, FUNDATOR, SEU PATRONUS ECCLESIAE HABET JUS PRÆSENTANDI RECTOREM IN ILIA: *Secunda*, ORDINARIUS, RESPECTO PATRONO, NON POTEST ORDINARE ECCLESIAM PATRONALEM, SEU INSTITUERE IN EA RECTOREM: Quas Conclusiones sequuntur etiam *Gloss. in cap. Unico de Jurepat. in 6. Berous. in cap. Illud de Jurepat. num. 3. Lambertin. de Jurepat. par. 1. lib. 2. quest. 1. art. 4. Ventrigl. in prax. annot. 1. §. 3. num. 12. Lotter. de re Benef. lib. 2. quest. 14. num. 49.*

Ratio est, quia Patronus respectu Ecclesiae se habet sicuti Pater carnalis respectu filiae. Unde sicuti ad Carnalem Patrem spectat proponere, & deputare Sponsum propriae filiae, ita ut Patre justè dissentiente, & invito, non valeat Parochus conjungere ejus filiam in Matrimonium cum Sponso, & Matrimonium contrahendum impediri possit, juxta *Menoch. conf. 69. numer. 34. & seqq. Card. de Luca de dot. discurs. 142. num. 20. Sanchez de Matrimon. lib. 3. disput. 9. num. 10. Gutierrez. Canonic. quest. lib. 1. cap. 20. A Spiritu Sancto indirector. Confessarior. tit. de Matrim. tract. 11. disput. 5. sect. 6. num. 254. Pignatell. conf. 11. tom. 4. Fagnan. in cap. Tua de Sponsalibus num. 15.* Ita rationi congruum est, ut ad Patronum, qui Pater Spiritus

Spiritualis dicitur, spectet Jus deputandi, & præsentandi Sponsum, seu Rectorem propriæ Ecclesiæ, itaut eo invito, & spreto non possit Episcopus illum ordinare, & Matrimonium Spirituale alterius Rectoris cum illa contrahere facere.

Circa Primam Conclusionem sequentes differuntur Casus.

ARGUMENTUM.

An, & quando Patronus possit constituere Procuratorem ad præsentandum?

SUMMARIUM.

- 1 Patronus stante Beneficio pleno, an constituere possit Procuratorem ad præsentandum.
- 2 Patronus non potest constituere Procuratorem in specie, in casu vacationis certi Beneficii, sed limita, ut num. 4.
- 3 Præsentatio facta à Patrono, Beneficio pleno, est nulla.
- 5 Procurator non potest amplius præsentare, si Patronus prius præsentet Rectorem Beneficii.
- 6 Patronus, post quàm suus Procurator præsentaverit, potest alium accumulando præsentare.
- 7 Præsentatio facta bona fide, Beneficio pleno, licet sit nulla, tamen convalescit succedente vacatione Beneficii, sed limita, ut ibi.

CASUS I.

Tertius dedit mandatum Procuræ ad præsentandum Cajum, succedente vacatione Beneficii, Sempronio, qui vigore dicti mandati præsentavit ipsum Cajum: Fuit in hoc Casu dubitatum, an Patronus possit constituere Procuratorem ad præsentandum, quando Ecclesia Patronalis non vacat?

Pro cuius resolutione dico, quòd quando Ecclesia Patronalis non vacat, potest Patronus interveniente iustâ Causâ, scilicet ejus absentia, aut impedimenti constituere Procuratorem ad præsentandum.

aliquam personam idoneam, eam non exprimendo succedente vacatione Beneficii. Ita *Vivian. de Jurepatr. lib. 5. par. 2. cap. 6. num. 9. Marefcott. var. resol. lib. 2. cap. 33. num. 2. Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. part. 1. quest. 4. artic. 2. num. 6. & seqq.* Sed si Patronus non habeat justam Causam constituendi Procuratorem ad præsentandum, & tunc distinguendum est. Aut unum habet Beneficium, nec vacat, & non potest constituere Procuratorem ad præsentandum ante vacationem, etiam si constitueret Procuratorem ad præsentandum in genere, quia dispositio quantumvis generalis resolvitur in specialem, quando non potest verificari, nisi in una specie. Aut habet plura Beneficia, & tunc potest constituere Procuratorem ad præsentandum simpliciter nullâ determinatâ certâ personâ, ne detur occasio captandæ mortis. *Ventrigl. in prax. annot. 1. §. 3. num. 25. & seqq.*

- 2 Nec potest constituere Procuratorem in specie, dando ei mandatum Procuræ ad præsentandum certam personam in casu vacationis certi Beneficii, itaut si Procurator vigore hujusmodi mandati præsentaverit dictam personam, præsentatio ista erit nulla, sicuti est nulla præsentatio facta immediatè à Patrono, quando Beneficium adhuc est plenum, ut est *Text. express. in cap. final. de concess. Præben. Bero. in Decretal. in cap. 1. de Jurepatr. num. 80. Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. par. 1. quest. 6. art. 19. Vivian. eodem tract. ubi supra, Marefcott. ubi supra, Rot. decis. 530. n. 2. par. 1. & decis. 257. num. 2. par. 2. Recens. Abbas in cap. final. de Concess. Præben.*
- 4 Quod tamen limitatur in casu, quo Patronus in limine foundationis sibi reservaverit facultatem constituendi Procuratorem in specie, etiam quando Beneficium non vacat, quia Patronus potest ponere in limine foundationis quascumque conditiones etiam Juri contrarias. Ita *Vivian. ubi sup.*

R 2

Pro-

5 Procurator autem sic constitutus in genere ad præsentandum, succedente vacatione Beneficii, aut constitutus in specie, postquam Beneficium vacavit in casu, quo Patronus prius præsentet Rectorem Beneficii, non potest postea amplius præsentare, quia per huiusmodi præsentationem immediatè factam à Patrono, censetur ei fuisse revocatum mandatum Procuræ. *Vivian. ubi supra num. 20.*

Sed Patronus etiam, postquam suus Procurator præsentaverit, potest alium accumulando præsentare, quia licet quis Jure ordinario tribuat potestatem alteri actum faciendi, per hoc non exiit à potestate illa, ita *Geminian. in cap. Dudum de Præben. in 6. Dec. cons. 542. n. 9. Lambert. de Iurepat. lib. 2. par. 1. quæst. 4. art. 6.*

7 Si autem Patronus, aut ejus Procurator bona fide, & sine dolo præsentet Rectorem ad Beneficium plenum tamquam vacans, huiusmodi præsentatio, licet sit nulla, tamen convalescit succedente vacatione Beneficii, nisi probetur Patroni mutata voluntas; Ratio est, quia voluntas consistens in animo, est quid facti *L. in bona fidei ff. de acquir. rer. dom. Unde licet Text. in cap. final. de concess. Præben. annullat præsentationem, nihilominus factum remanet, cum res facti nequeant Jure infirmari, L. 1. S. Si vir Uxori ff. de acquir. possess. adeoque perseverante in Patrono eadem voluntate, licet præsentatio sit nulla, ut ex tunc, valida tamen est, ut ex nunc, ita *Marescott. var. resol. lib. 2. cap. 33. num. 6. Vivian. ubi supra. Lotter. de re Benef. lib. 2. quæst. 6. num. 19. & seq. Rot. decis. 265. num. 4. coram Millin. Rot. in Romana Cappellania 3. Februar. 1708. S. Et tamen coram Eminentissimo Scotto inferius legem. post Cas. III. Sed circa hunc Casum, vide quæ dicam infra Part. II. Can. 24. as. I.**

ARGUMENTUM.

Ad effectum præsentandi non sufficit, quod Procurator exhibeat mandatum Procuræ intra terminum Juris, nisi intra eundem terminum reducat illud ad actum.

SUMMARIUM.

- 1 Procurator ad hoc, ut dicatur præsentare non sufficit, quod exhibeat mandatum Procura ad præsentandum intra terminum Juris. Amplia, ut num. 3.
- 2 Mandatum ad præsentandum non dicitur præsentatio, sed simplex destinatio personæ præsentanda, & numer. 4.
- 5 Ius ad Rem acquisitum præsentato ratione præsentationis an censeatur præservatum in gratia Si neutri.
- 6 Præsentatio ad sui essentiam quæ requiratur? & num. 9.
- 7 Nominatio exhibita in actis Episcopi ad solum effectum conservandi illam in dictis actis, non autem præsentandi nullum jus dat nominato, nec haberi potest pro vera præsentatione, & num. 16.
- 8 Præsentatio facta Beneficio pleno est nulla.
- 10 Lite pendente inter præsentatos si unus cessit, aut decessit, non potest Patronus alium præsentare, & num. 21.
- 11 Lis calumniosa ex quibus excludatur? & num. 12. & 22.
- 13 Præsentatio facienda est coram Pontifice, illam exhibendo coram Notario Cancellariæ, vel Cameræ, si ad eum spectet institutio.
- 14 Patronus bona fide nulliter præsentans potest iterum præsentare a die habite notitiæ nullitatis primæ præsentationis.
- 15 Nominatio non exhibita coram habente instituere non dicitur præsentatio, nec dat ullum jus nominato.
- 17 Præsentatio præsumitur facta Beneficio pleno, si in illa nulla babeatur

men-

mentio, quod Beneficium vacaret.

18 Presentatio facta sub credulitate vocationis Beneficii ad hoc ut reconualescat, requiritur, quod Patronus in eadem voluntate perseveret, & presentationem jam factam promoveat.

19 Iudex appellationis concedere potest institutionem legitime presentato, non autem recipere nominationem.

20 Renunciatio Beneficii litigiosi in manibus Ordinarii absque auctoritate Superioris, an sit valida?

C A S U S II.

Quidam Patronus presentavit intra tempora legitima Titium ad Beneficium vacans, & insuper dedit mandatum Procuræ alteri ad presentandum Cajum cumulativè cum Titio; Sed intra tempora legitima iste Procurator solum exhibuit mandatum Procuræ ad presentandum Cajum.

Quæritur in hoc Casu, an Cajus dicatur presentatus, itaut sit locus gratificationi inter ipsum, & Titium?

- 1 Pro cuius resolutione respondeo, quod Cajus non dicitur in hoc Casu presentatus, licet enim intra terminum Juris probetur supervenisse mandatum ad presentandum, attamen non sufficit, nisi etiam ostendatur, quod vigore mandati fuerit facta actualis presentatio coram habente instituere, nam aliàs mandatum ad presentandum dicitur tantum mera, ac simplex destinatio personæ presentandæ, non autem presentatio, ut tradunt Panorm. in cap. final. num. 4. de Iurepatr. Lopus alleg. 75. num. 3. & 6. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 6. num. 31. & seqq. Lambertin. de Iurepatr. par. 2. lib. 5. quest. 1. artic. 22. num. 1. in fine, & quest. 4. art. 2. num. 1. Rota decis. 665. num. 8. part. 18. Recent. & coram R. P. D. Ansaldo dec. 52. sub num. 9. & in Nolana Beneficii 30. Ianuarii 1690. S. Non refragatur coram Eminentissimo Caprara, & in Romana Cappellania 25. Novembris 1707. S. Verum hodie, & 3. Februarii 1708. S. Quod enim coram R. P. D. Scotto inferius legem. num. 5. Rota decis. 3. de Iurepatr. in novis, & in Romana Iurispat. coram Iusto, apud Amayden. de Stil. Datar. lib. 1. cap. 15.

3 Multò minùs sufficit si mandatum ad presentandum sit exhibitum coram habente instituere extrajudicialiter, etenim mandatum requirit reductionem ad actum, seu effectuationem, quæ juxta regulas notas requirit expressum actum presentationis in sequelam mandati faciendæ coram Superiore judicialiter, ut testantur in praxi. Corrad. in prax. Benefic. lib. 4. cap. 6. num. 34. Vivian. in prax. Iurispat. lib. 6. cap. 6. sub num. 23. vers. Etsi fiat, Rota decis. 352. numer. 15. part. 16. Recent. & in Nolana Beneficii 30. Ianuarii 1690. S. Cessat coram Eminentissimo Caprara, & Dominus meus Advocatus Pitonius discept. Ecclesi. 22. num. 45. vers. coram Papa, & in dicta Romana Cappellania.

4 Aliàs autem presentatio dicitur nulliter facta, cum ista tunc dicatur presentatio, quando expletur formiter coram habente instituere, exhibendo ipsam nominationem actualem coram ipso, non autem simplex mandatum, quod nunquam dici valet presentatio, nisi ista in ejus sequelam deducatur ad actum expressum, ex firmatis per Rotam in Mediolanen. Præpositura 23. Ianuarii 1705. S. Nec minoris coram Reverendissimo Domino Molines Desano, & in dicta Romana Cappellania 25. Novembris 1707. S. Verum coram R. P. D. Scotto, ut plenè super hoc puncto discurret D. Advocat. Piton. in tract. de Controver. Patronor. alleg. 22. nunc Parmæ impresso.

R. P. D.

SCOTTO

Romana Cappellaniæ.

Veneris 25. Novembris 1707.

EX facti circumstantiis in hodierna Audientia per Defensores Michaelis Angeli clariùs dilucidatis, & de novo etiam animadversis, Domini recesserunt à decis. sub die 3. Junii proximè præteriti coram Me, authumantes gratiam

neutri

neutri, quam super controversa Cappellania idem Michael Angelus à Sanctissimo reportaverat, esse plenè justificatam, & consequenter exequendam.

Totum enim fundamentum præcedentis decisionis in eo consistebat, quòd per dictum Michaelum Angelum nequaquam justificaretur nullum Jus super controversa Cappellania competere Joanni Nicolao colliganti; quinimò è converso
5 jus eidem Joanni Nicolao quæsitum præcedenter ad dictam gratiam *si neutri* manifestè resularet ex præsentatione reportata ab unica, & legitima Patrona Cappellaniæ, per quam præsentato acquiritur Jus ad rem, quòd censetur præservatum in gratia *si neutri*, stante clausula in eadem apposita, dummodo tempore data præsentium non sit alteri jus quæsitum, ut in specie dixit Rota in Beneventana Vicaria coram Sacrato apud Amayden. de styl. Datar. cap. 23. sub num. 18. cum aliis cumulatim in decisione, quæ re videtur S. Minusque, & S. Breve autem.

Verùm hodie fundamentum hujusmodi, quod fuit basis præcedentis resolutionis, in factò corruere visum fuit; Quamvis enim Joannes Nicolaus tres nominationes à Patrona reportaverit, alteram nempe sub die 23. Novembris 1704. (de quo tempore Cappellania nondum vacaverat, dum Grossus Antecessor illi renunciavit tantum sub die 21. Decembris subsequenti) alteram verò sub eadem die 21. Decembris, qua fuit à Grosso emissæ renunciatio, & tertiam tandem sub die 5. Februarii 1705. nulla tamen ex prædictis nominationibus potuit illi Jus aliquod tribuere ad Cappellaniam, quia non fuerunt intra quadrimestre exhibitæ coram
6 Superiore debente instituere. Cum enim præsentatio ad sui essentiam requirat concurrum trium personarum, videlicet præsentantis, præsentati, & debentis instituere, ut inquit Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 6. num. 33. sola nominatio non exhibita infra legitima tempora coram Superiore habente Jus instituendi, nullum tribuit Jus considerabile ipsi nominato, cum sit porius quædam destinatio personæ præsentandæ, quàm vera præsentatio, ut tradunt Abb. in cap. ultim. num. 4. de Iurepatronat. Lap. allegat. 75. num. 3. &

6. Lotter. dicta quest. 6. num. 35. & seqq. Vivian. de Iurepatr. lib. 7. cap. 4. num. 31. Lambertin. eodem tractat. part. 2. libr. 2. quest. 1. art. 22. num. 1. in fin. & quest. 4. art. 2. num. 1. Rot. dec. 665. num. 8. par. 18. Recent. & coram R. P. D. meo Anfaldo decis. 52. sub num. 9.

Neque obstat, quòd prima nominatio
7 fuerit in actis Eminentissimi Vicarii exhibita, & subinde expeditum monitorium super immessione, & institutione; tum quia productio fuit facta ad effectum conservandi in dictis actis, non autem præsentandi, tum fortius quia in actis prædictis fuit exhibita tantum prima nominatio reportata sub die 23. Novembris 1704. & sic per mensem ante renunciationem Grossi, quæ successit 21. Decembris subsequenti, quæ ideo nullum Jus tribuere valuit, tanquam facta Beneficio
8 pleno, & sapiens odibilem expectativam omni jure damnatam ad Text. in cap. final. de concess. Præb. & capit. ne captan. eodem tit. in 6. Vivian. de Iurepatr. lib. 10. cap. 2. num. 2. Rot. in Colonien. Beneficii 27. Junii 1696. S. Verùm ex alio capite coram Reverendissimo D. Conchen. & in Melevitana Beneficii 19. Junii 1702. S. Quod autem coram R. P. D. meo Anfaldo.

Minus relevat, quòd (omissa mentione de secunda, cum nullibi appareat exhibita) ultima nominatio fuerit producta coram R. P. D. Vincentino; etenim animadversum fuit, quòd coram eodem tanquam Iudice Commissario facta fuit simplex indicatio Instrumenti nominationis in actis Notarii loco Iurium, non autem ad effectum præsentandi, prout requiritur una cum præsentia, & acceptatione Superioris per solitum Decretum admittit, & in
9 quantum, juxta praxim relatam apud Lambert. de Iurepatr. lib. 2. part. 2. quest. 6. art. 1. num. 1. Vivian. eodem tract. lib. 8. cap. 7. num. 39. Corrad. prax. Benef. lib. 4. cap. 3. num. 1. & in omnem casum, cum hujusmodi indicatio facta fuerit sub die 11. Maii 1705. & sic elapso jam quadrimestri, à die renunciationis Grossi, & vacationis Beneficii secutæ sub die 21. Decembris 1704. hodierno in nihilo suffragatur tanquam facta extra legitimum tempus Patronis Laicis præscriptum ad præsentandum. Marant. respons. 82. num. 1.

& seqq. par. 3. *Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 1. §. 3. num. 17. cum aliis allegatis in Superiori §. Verum.*

Eodemque defectu laborat instantia coram Eminentissimo Prodatorio, facta pro institutione sub die 25. Septembris 1705. tum quia coram eodem nulla exhibita fuit nominatio, tum etiam quia jam lapsus erat quadrimestre, tum demum quia de facto Eminentissimus Prodatorius institutionem nequaquam concessit, sed tantum gratiam derogatoriam Jurispatronatus in totum, attenta lite, quæ tamen gratia eidem Joanni Nicolao suffragari non potest, non solum quia est posterior gratiæ sineutri à Michaeli Angelo reportatæ, & ideo ista, & non illa executionem promeretur *cap. Si eo tempore, & cap. Duobus de reservat. in 6. cap. Eum, cui de Præben. in 6. Rota decis. 1133. num. 1. coram Emerix Iun.* sed etiam quia fundatur in nullitate sæpeditæ gratiæ sineutri, quæ nullitate non probata, gratiam ipsam corrumpere oportet *Rot. dec. 469. & decis. 1352. utrobique num. 1. coram Emerix Iun.*

Præterea Domini animadvertebant, quod præsentatio Joannis Nicolai, etiam
10 ex alio capite, nulla, & irrita fuit, tanquam facta pendente lite inter Michaellem Angelum, & Grossum à diversis Patronis præsentatos; unde cum Grossus, pendente hujusmodi lite, Juri suo cesserit, non poterant Patroni devenire ad novam præsentationem dicti Joannis Nicolai, cum per dict. litis pendentiam ligatas haberent manus in casu cessus, vel decessus unius ex colligantibus, ne superstiti novum dare possent Cooppositorem, *ad litteram Text. in capit. 1. & 2. ut lit. penden. in 6. Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 218. Rota decis. 660. num. 30. part. 19. Recent. & in Faventina Beneficii 18. Decemb. 1704. §. Demum coram bon. mem. Muto.*

Neque urgere visa fuit responsio decisionis, quæ revidetur, videlicet quod lis mota per Michaellem Angelum esset calumniosa, & consequenter inepta ad impediendum Patronum legitimum, ne per obitum, vel cessionem sui præsentati iterum valeat præsentare. Etenim cum Michael Angelus coram Eminentissimo Urbis
11 Vicario reportaverit Sententiam favorabilem in Judicatum etiam transactam, ex-

inde excluditur omnis umbra calumniæ, quia Sententia Judicis habet præsumptionem pro se, vel saltem facit procul abesse omnem calumniam, *Ros. de execut. litt. Apost. par. 1. cap. 172. in fine, Rota coram Cels. decis. 369. num. 7. coram Emerix Iun. decis. 779. num. 8. & decis. 847. num. 2. & in Recent. decis. 164. numer. 8. par. 10.*

Addito, quod ipsemet Jo: Nicolaus pro-
12 visionem hujusmodi Cappellanæ à Sanctissimo reportavit cum derogatione Jurispatronatus in totum, attenta lite, unde ex confessione ejusdem excluditur quælibet calumnia, & magis magisque confirmatur nullitas præsentationis ob litis impedimentum, quia Papa dictam gratiam derogationis Jurispatronatus in totum, tunc demum concedere solet, quando Patroni impediuntur propter litem præsentare ad terminos *Text. in dicto cap. 1. & 2. ut lit. pend. in 6. ut observat. Litter. de re Benefic. lib. 2. quest. 8. num. 100.*

Prædictis geminis nullitatibus nominationis à Jo: Nicolao reportatæ, videlicet propter litis pendentiam, & non factam intra legitima tempora præsentationem,
13 coram superiore instituere debente, tertiam superaddebant Informantes pro Michaeli Angelo; ex quo nempe cum institutio ad formam Brevis sanct. mem. Pauli V. muniti decreto irritanti, concedenda esset à solo Pontifice, coram eodem etiam facienda esset præsentatio, illam exhibendo coram Notario Cancellariæ, vel Camera ad recipiendum consensus beneficiales deputato, juxta praxim, quam tradit *Corradin. in prax. benefic. lib. 4. cap. 7. num. 34.* itaut propterea præsentatio aliter facta à nullitatis vitio salvari non possit, ut dixit *Rota in Mediolanen. Præposituræ 23. Januarii 1705. §. Nec minoris coram Reverendissimo Domino meo Decano.* Non obstante asserta bona fide Patronorum desumpta ex ultimo, & penultimo statu, juxta quos præsentatio fuit facta coram Eminentissimo Vicario. Quia præsupposita etiam dicta bona fide, adhuc respon-
14 debatur, illam non operari, quod præsentatio facta contra formam Brevis valeat, sed tantum quod Patronus à die habita notitiæ nullitatis primæ præsentationis, possit novam, & legitimam facere, ut

ut tradunt *Virvian. de Iurepat. lib. 5. cap. 2. sub num. 23. Corrad. prax. benefic. lib. 4. cap. 7. num. 1. Rot. decis. 99. n. 15. par. 17. Recent.* sed Domini superfluum existimarent huiusmodi tertiæ nullitatis examen assumere, cum incassum disputetur, an præsentatio esset facienda coram Sanctissimo, vel potius sufficeret coram Eminen- tissimo Vicario, quando nec coram uno, nec coram altero fuit unquam legitime facta, quinimò nec fieri poterat, stante litis impedimento, ut fuit superius probatum.

Firma itaque remanente nullitate præsentationis Io: Nicolai, & consequenter ejus non jure, levioris momenti apparuerunt ceteræ nullitates, quæ adversus gratiam si neutri impingebantur. Non enim subsistit prima, quod Michael Angelus narraverit Summo Pontifici, quod Cappellania vacabat, ut prius per obitum Hieronymi Carabelli, & quod ipse fuerat præsentatus à tunc vero unico Patrono. Nam huiusmodi narrativa respicit tenorem gratiæ Apostolicæ, quam ipse Michael Angelus præcedenter reportaverat tanquam præsentatus à legitimo Patrono, quæ erat omnino Pontifici exprimenda, ad salvandam à subreptione secundam gratiam, ideoque nequaquam dici potest, quod sit narrativa facta pro obtinenda secunda gratiâ si neutri, cum imò dicta narrativa, quod Michael Angelus fuerit præsentatus ab unico, & legitimo Patrono, sit incompatibilis cum gratiâ si neutri, per quam impetrans faretur, se nullum jus habere, *Rot. decis. 205. nu. 3. coram Cerro decis. 358. num. 5. coram Bich. & in Monasterien. Canonatus 18. Martii 1707. S. fin. coram Me.*

Nec majoris roboris erat secunda nullitas, ex quo scilicet gratia si neutri concessa fuerit sub illis verbis *attenta lite prædicta verè, & legitime introducta*, cum tamen lis esset calumniosa, & introducta contra Grossum triennalem possessorem. Etenim recurrit responsio superius in §. *Neque urgere, & seqq.* tradita, videlicet, quod cessat quælibet umbra calumniæ, dum Michael Angelus in dicta lite Sententiam favorabilem, & rem judicatam reportaverat, quodque magis est, sub eadem narrativa Io: Nicolaus obtinuit

suam gratiam derogatoriam Iurispatronatus in totum; unde non potest nunc de calumnia redarguere litem illam, quam ipse tanquam verè, & legitime introductam Pontifici expressit vulgata *leg. Cum precum de liber. caus. Rot. dec. 1176. nu. 4. coram Emerix Iun.*

Insubstituens pariter apparuit tertia, quod narratum fuerit Pontifici, Michael Angelus, pendente lite inter ipsum, & Io: Nicolaum, possessionem Cappellaniæ reportasset, cum tamen illam obtinuerit, dum lis pendebat cum Grosso. Nam cum generaliter fuerit Papæ expressum, quod Michael Angelus in dicta lite possessionem nactus fuerat ibi: *possessione ad dicti Oratoris favorem subsequuta*: & subinde fuerit habita generalis relatio ad acta, possessio intelligi debet de illa capta, pendente lite cum Grosso, tum propter dictam relationem ad acta, tum etiam ad salvandam falsitatem narrativæ, quæ debet conclusivè ab allegante probari, *Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 54. num. 77. Rota decis. 108. num. 1. & 2. coram Ludovis. & decis. 8. num. 4. par. 2. Recent.*

Et demum irrelevans visa fuit quarta, eo quia Pontifici reticatum fuerit, Cappellaniam esse devolutam ob non factam præsentationem infra legitima tempora; quia Papa voluit gratiam si neutri concedere, etiam in casu, quo Cappellania esset devoluta, ibi: *sive præmissis, sive alio quovis modo vacet, etiam si devolutum, affectum specialiter, vel alia quavis ex causa generaliter reservatum &c.* Unde objectum corrumpit ex facto, & non relevaret de Jure, quia ex mox enunciatis verbis, saltem negari non potest, quod Papa in genere cogitare potuit de vacatione ob devolutionem, quod sufficit ad salvandam gratiam à subreptione. *Falin. in cap. Nonnulli num. 18. de rescript. Card. de Luca de benef. disc. 42. num. 11. Rota coram Cerro decis. 549. num. 10. & in Lauden. Vicarie 14. Junii 1694. S. Primum enim coram Eminentissimo Caprara.*

Et ita utraque &c.

R. P. D.

SCOTTO

Romana Cappellaniæ.

Veneris 3. Februarii 1708.

Sedulò hodie per Dominos libratissimos fundamentis geminarum inter se adversantium decisionum editarum coram me sub diebus 3. Junii, & 25. Novembris proximè præteriti, majoris ponderis visa sunt illa, quibus innitebatur posterior diei 25. Novembris, ideoque responderunt pro persistentia in secundo loco decisiss.

Quòd enim nullum jus super contro-
15 versa Cappellania competere Jo: Nicolao, & consequenter gratia si neutri à Michaele Angelo reportata, esset plenè justificata, ex eo resultare iterum apparuit, quòd Jo: Nicolaus ex tribus nominationibus à Patrona ejusdem Cappellaniæ diversis temporibus reportatis, nullam exhibuit intra legitima tempora coram Superiore debente instituere, unde nec ex illis potuit acquirere aliquod jus in re, vel ad rem, cum præsentatio antequam fuerit exhibita coram Ordinario non dicatur vera præsentatio, sed potius quædam destinatio personæ præsentandæ, ut præter adductos in dicta postrema decisione S. Verùm hodie dixit Rota decis. 459. num. 25. par. 19. tom. 2. Recent. & in Nolana Beneficii 30. Januarii 1690. S. Nec refragatur coram Eminentissimo Caprara.

Prima siquidem nominatio sub die 23.
16 Novembris 1704. quamvis fuerit in actis Eminentissimi Vicarii producta, & successivè expeditum fuerit monitorium super immisione, & institutione, adhuc tamen ex duplici capite attendi non poterat. Altera nempe quia productio fuit facta, non coram Superiore debente instituere, sed coram Notario, ad effectum tantum conservandi in actis, non autem præsentandi, unde non poterat haberi pro vera præsentatione, Roch. de Cuzt. de Jure-
Pars I.

patr. verb. Honorificum num. 27. vers. Deserat Lap. alleg. 75. sub num. 7. vers. Item fuit. Lotter. de re Benef. lib. 2. quest. 6. numer. 38. Rota coram Cavalier. decis. 197. num. 6. non obstante monitorio subinde expedito super immisione, & institutione, ex quo inferebatur ad præcedentem admissionem præsentationis factam ab Eminentissimo Vicario monitorium concedente; quia monitorium non apparet subscriptum à dicto Eminentissimo Vicario, nec docetur fuisse reproductum, unde ex illo defumi nequit scientia præsentationis, aut illius admissio facta per instituere debentem, cum hujusmodi monitoria passim concedantur sub banca à solo Notario, & absque ulla Judicis cognitione, ut tradunt Ubert. de Cit. cap. 2. numer. 6. & 7. Mandos. super reg. 31. quest. 4. num. 12.

Alterà verò ratio, propter quam dicta nominatio haberi non poterat in consideratione, ea est, quia eadem fuit omnino nulla, & irrita, tanquam facta Beneficio pleno, & antequam Benedictus Grossus renunciaret, ut observat dicta postrema decisio S. Neque obstat. Parum urgente, quòd Patrona præsentaverit, ducta erronea credulitate, quòd Beneficium vacaret, unde cum præsentatio ab initio non fuerit reproba, secuta vacatione reconvalescat, nullibi enim constat, quòd nominatio, seu præsentatio fuerit expleta, cum supposito, quòd Beneficium vacaret, ut requiritur ad hoc, ut præsentatio eveniente vacatione convalideretur, Card. de Luca de Jurepatr. disc. 64. num. 34. circa fin. Vivian. de Jurepat. lib. 5. cap. 6. num. 14. Marefcott. var. resol. lib. 2. cap. 33. num. 17.

17 Quinimò potius contrarium elicitur ex ipsa præsentatione, dum in illa nulla habetur mentio, quòd Beneficium vacaret, & paulò post Benedictus Grossus renunciavit in favorem ejusdem Patronæ cum donatione fructuum favore præsentati ab eadem, ut hodierna Summ. responsionis Michaelis Angeli num. unico.

Et tamen ubi etiam probaretur, quòd
18 dicta præsentatio fuisset facta sub credulitate vacationis Beneficii, non propterea suffragaretur ad intentum, de quo agitur, quia ad hoc, ut præsentatio facta sub dicto erroneo supposito vacationis reconvalescat, requiritur quòd Patronus
S in

in eadem voluntate perseveret, & præsentationem jam factam promoveat, instando quod illius vigore præsentatus instituat, quo casu præsentatio valet, ut ex nunc tanquam ex nova tacita præsentatione, non autem ut ex tunc, ut expli-
cant *Marescott. dicto cap. 33. num. 19. & 20. Lotter. de re Benef. lib. 2. quest. 6. num. 20. Vivian. de Jurepatr. lib. 5. cap. 2. sub num. 28.* In præsentanti autem Patrona, licet post vacationem, ob renunciationem Grossi, perseveraverit in eadem voluntate præsentandi Jo: Nicolaum, non tamen perseveravit in prima nominatione, illam promovendo, ut ejus vigore Jo: Nicolaus institutionem reportaret, sed eadem die secutæ renunciationis, derelicto primo actu nominationis, nominavit ex integro eundem Jo: Nicolaum, declarans ibi: *ad novam nominationem devenire, attenta renunciatione per Benedictum Grossum sub hodie facta*, itaut propterea nulla amplius haberi valeat ratio de prima nominatione, quam Patrona noluit confirmare, dum ad novam ex integro devenit, *Rota decis. 157. num. 9. & 10. par. 6. & dec. 379. num. 12. par. 16. recent.*

Nova verò, & secunda hæc præsentatio facta sub die 21. Decembris 1704. licet fuerit rogata per unum ex Notariis D. Cardinalis Vicarii, tamen Instrumentum fuit confectum in Domo ipsius Patronæ, nec unquam exhibita coram eodem D. Card. Vicario, mediante solita comparitione in actis cum indicatione Instrumenti, & instantia pro institutione, ratione cujus Superior certam notitiam habere potuerit dictæ præsentationis, quæ scientia semper exigitur ad validitatem præsentationis, ut firmant ipsæmet in contrarium laudatæ *decisiones 176. n. 15. & 16. part. 15. & decis. 665. num. 10. par. 18. recent.*

Quod benè agnoscetes Defensores Jo: Nicolai, recurrerant ad tertiam nominationem expletam sub die 3. Februarii, & indicatam 11. Maii 1705. coram R. P. D. Vincentino Judice Commissario; sed ista quoque eodem defectu laborabat, non solum quia nunquam fuit producta, aut exhibita coram Ordinario, sed tantum loco juris judicata coram R. P. D. Vincentino, qui poterat quidem institutio-

19 nem concedere, tanquam Judex appellationis, legitimè præsentato, non autem recipere nominationem, quod spectat ad Ordinarium, ut observat *dicta ultima mea decisio §. Minus relevat*; Sed etiam quia indicatio coram dicto R. P. D. Vincentino facta fuit elapso jam quadrimestre, dum Grossus renunciaverat sub die 21. Novembris, & indicatio evenit sub die 11. Maii subsequenter, & sic nullatenus suffragatur, *Rota decis. 665. num. 8. par. 18. tom. 2. recent. & prosequitur dicta mea decisio §. Minus relevat.*

Neutiquam relevante, quod prima renuntiatio facta à Grosso fuerit nulla, tanquam facta in manibus Patronæ, nulla interveniente auctoritate Superioris, unde tempus ad præsentandum incipere debeat à die 31. Januarii 1705. quo deventum, fuit ad novam renunciationem ab Ordinario admissam. Nam cum ageretur de Beneficio litigioso, prima renunciatio etiam sine auctoritate Superioris fuit valida, & ab illa die capit vacare Beneficium, cum dicatur mera cessio litis, seu juris litigiosi, in qua acceptatio Superioris non est necessaria, ut tradunt *Butrius in cap. Quod in dubiis num. 5. de renunc. ibique Abb. num. 4. Paris. de resignat. lib. 7. cap. 1. num. 104. Garz. de Benef. part. 11. cap. 3. num. 249.* Præsertim quia Grossus per sententiam Eminentiissimi Vicarii in Judicatum transactam, fuerat expulsus à possessione Beneficii, unde non dicitur renunciassè Beneficium, sed tantum jus ad rem, quod habebat vigore præsentationis super illo, quo casu auctoritas Superioris non exigitur, *Paris. dicto lib. 7. quest. 1. num. 76. Garz. dicto cap. 3. numer. 247. Corrad. prax. benef. lib. 5. cap. 1. num. 45. & 46.*

21 Firmo itaque remanente, quod nulla ex tribus nominationibus apta sit jus aliquod tribuere Jo: Nicolao, superfluum reddebatur recurrere ad secundum fundamentum ultimæ decisionis, quod tamen etiam Domini approbarunt; quia scilicet præsentatio, ubi etiam esset facta coram Ordinario, adhuc corrueret, tanquam expleta lite pendente inter Grossum, & Michaellem Angelum, unde ligatæ erant manus Patronæ. ne posset per cessum, vel decessum unius, superstiti novum dare
Coop-

Cooppositorem ad *Text. expressos* in cap. 1. & 2. ut in *lit. pend.* in 6. cum aliis adductis in dicta decis. S. Praterea.

Nequaquam subsistente, quod lis esset calumniosa, quia qualibet calumnia suspicio tollitur, tum ex sententia favorabili reportata à Michaelangelo cum successiva rei iudicata, quæ non fuit contumacialis, ut supponebant Informantes pro Jo: Nicolao, sed in contradictorio Partium Iudicio, ut in hodierna propositione fuit justificatum, *Lotter. de re Benef. lib. 2. quest. 20. num. 94. Res. de execut. litt. Apostol. par. 1. cap. 17. numer. 172.* Tum etiam ex ipsamet confessione Jo: Nicolai, qui gratiam Apostolicam reportavit cum derogatione Iurispatronatus in totum, attenta liteverè, & legitimè introducta ibi: *attenta lite, prædicta verè, & legitimè introducta existente*: unde adversus propriam confessionem, in qua fundavit suam gratiam, audiri non poterat, ut probat sæpè citata decisio coram Me S. Addito. & S. Nec majoris.

Quin suffragetur responsio, quod expressio facta per Io: Nicolaum Pontifici intelligi debeat de lite inter ipsum, & Michaelangelum, non autem de lite cum Grosso. Nam cum Papæ narrata fuisset lis cum Grosso, verba illa *attenta lite verè, & legitimè introducta*, non poterant intelligi de alia, quam superius Pontifici exposita, *Rota dec. 18. sub num. 3. vers. Jure merito coram R. P. D. meo Ansaldo*; nec aliàs Papa concessisset gratiam derogationis Iurispatronatus in totum, quam indulgere non solet, nisi propter litem, quæ ante vacationem penderet indecisa inter Patronos, ratione cuius mutuò se impediunt, ne possint præsentare, non autem propter litem, quæ promoveretur inter præsentatos post vacationem *Lotter. de re Benef. lib. 2. quest. 8. num. 100. Rot. coram R. P. D. meo Ansaldo decis. 35. num. 2. & in Faventina Beneficii 24. Aprilis 1705. S. Injustitia, & S. Continuatio in fine, & 10. Junii ejusdem anni S. Lis quippe cum seq. coram R. P. D. meo Kaunitz.*

Ex qua sententia, & confessione Partis tollitur etiam aliud caput calumniæ deductum, ex quo dicta lis fuerit mota

contra triennalem possessorem; quia cum hoc non obstante, Michael Angelus reportaverit sententiam transactam in Iudicatum, præsumptio, quæ afficit pro justitia ejusdem, facit cessare calumniam, & inducit præsumptionem, vel quod Grosso non haberet possessionem pacificam triennem, vel quod ejus exceptionem non allegaverit, aut saltem, quod illam neglexerit, dum permisit transitum sententiæ in Iudicatum, & deinde liti, & juri, quod habebat, renunciavit; ideoque hoc stante, non potest nunc Io: Nicolaus veniens ex jure novo, & independentè ab Antecessore, juvari dicta regula de triennali ad tradita per *Rot. in Hipporegien. Beneficii 11. Februarii 1794. S. Absque eo cum seqq. coram Muto, ubi concordant.*

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

Ingrediente Patrono Religionem, & ibi solemniter profitente, an Religio possit obtinere, & exercere Juspatronatus ex persona Patroni Professi, ei competens Jure Sanguinis, & quatenus possit exercere Juspatronatus, an Superior Religionis, aut Monasterii possit præsentare absque consensu Capituli, seu aliorum Religiosorum ejusdem Monasterii?

SUMMARIUM.

- 1 Per divisionem res melius intelligitur.
- 2 Novitius Patronus potest per se ipsum præsentare, & ante Professionem de Jurepatronatus disponere.
- 3 Monasterium, capax possidendi Bona in communi, potest obtinere Juspatronatus ex persona Patroni Professi, ei competens titulo hereditario, secus si ei competeret Jure universalis, nimirum quatenus esset pars unius Collegii, aut Communitatis.
- 4 Monasterium incapax possidendi Bona in communi, non potest obtinere ex persona Patroni professi Juspatronatus

- natus hereditarium, sed istud, ad quem perlineret? Vide ibi.
- 5 Franciscani Minoris Observantiae, Cappuccini, Domus professae Societatis Jesu, an sint capaces Jurispatronatus gentilitii ex persona Patroni professi, & quare, vide ibi, & numer. 7. & 12. & 13. & seq.?
- 6 Rex, vel Imperator, si efficiatur Monachus desinit esse Rex, aut Imperator, & Jus Regni non transit ad Monasterium.
- 8 Minores de observantia Cappuccini, & Societas Jesus, an sint capaces Legatorum?
- 9 Juspatronatus Gentilitium, aut secundum se absque hereditate non opponitur, Mendicanti, aut Paupertati Religionum Mendicantium.
- 10 Religiosi Mendicantes sunt capaces Juris eligendi Generalium, Provinciales, deputandi Rectores, & Guardianos.
- 11 Ac sunt capaces Juris nominandi, ac presentandi unam, aut plures personas, cui, vel quibus committi possit erogatio elemosinae in res eis necessarias.
- 13 Religiosi Mendicantes, quorum Jurium sint incapaces, & num. 15.
- 14 Mendicantes possunt habere Reliquias, Agnus Dei, facultatem excommunicandi, absolvendi, & dispensandi.
- 16 Ecclesia Patronalis, quo sensu dici possit propria Religiosorum Mendicantium.
- 17 Professio privat Religiosum usu Juris, non autem usu facti.
- 18 Actualis usus, an sit separabilis a dominio proprietatis.
- 19 Juspatronatus non cedit in commoditatem, & utilitatem pro victu, & vestitu Religiosorum, ad quos spectaret ex persona Patroni professi.
- 20 Religiosi Mendicantibus, si ad ipsos spectaret Juspatronatus, liceret suas necessitates insinuare Rectori Ecclesiae Patronatae.
- 21 Juspatronatus Gentilitium competit Monasterio, durante vita Patroni professi.
- 22 Monasterium, cui competit Juspatronatus Gentilitium, an possit illud exercere, vel potius ejus exercitium, seu presentatio pertineat ad Patronum de sanguine, seu familia Professum. Vide ibi, & num. 23. & 50. & 51.?
- 24 Jura sanguinis, quo sensu per professionem non avelluntur a professo.
- 25 Abbas, aut Superior Monasterii an possit presentare absque consensu Capituli, seu Religiosorum, & num. 26.2
- 27 Presentatio facta ab Abbate absque consensu aliorum Religiosorum, an sit nulla, vel potius annullanda?
- 28 Presentatus a majori parte Patronorum est instituendus, & num. 51.
- 29 Juspatronatus in dubio praesumitur hereditarium.
- 30 Juspatronatus esse hereditarium, ex quibus resultat, & 31.
- 32 Condominus non potest in actibus concernentibus idem condominium in se habere, & in alterum transferre plusquam importet rata sui condominium.
- 33 Annexio Jurispatronatus Castro, an sit ab allegante probanda, & quomodo probari possit, num. 34. & 35. 38. & 39.
- 36 Juspatronatus transfertur cum Universitate Bonorum absque beneplacito Apostolico.
- 37 Verba posita ad majorem cautelam, non sunt apta nocere veritati.
- 40 Dictio aliquorum aequipollat alteri quorundam, vel nonnullorum, & excludit universalitatem personarum.
- 41 Juspatronatus quando est annexum feudo, Patronus debet habere qualitatem Domini, & num. 45.
- 42 Minor pars Patronorum in Jure, presentandi censetur absorpta a majori parte.
- 43 Inobservantia vim adimit quibuslibet Indultis, & concessionibus, & num. 62.
- 44 Beneplacitum Apostolicum praesumitur ex observantia, & num. 59.
- 46 Competente Iurepatronatus alicui familiae in genere, omnes de dicta familia succedunt in eo in capita.
- 47 Reservato Iurepatronatus aliquibus nominatis in ipsa reservatione, unusquisque nominatus constituit propriam lineam.

- 48 *Successio in Iurepatronatus regulatur à forma successionis fideicommissariae.*
 49 *Professus in Religione non habet, nec velle, nec nolle.*
 50 *Patronus professus in Religione non habet Ius presentandi, sed illud spectat ad Monasterium, siue agatur de Iurepatronatus Gentilitio, siue hereditario, ita ut si Monasterium foret incapax, Ius presentandi potius pertineat ad alios Successores, ut numer. 51.*
 51 *Iura Sanguinis per professionem non auelluntur à Religioso, sed ea non valent exerceri per illum solum.*
 52 *Patronus, qui sit Abbas, aut Prior Monasterii, an possit se solo presentare, aut autorizare suum Ius, & numer. 53.*
 54 *In Iurepatronatus Gentilitio filii admittuntur ad presentandum cum Patre.*
 55 *Presentatus ab existente in possessione presentandi, est instituendus.*
 56 *Presentatio facta post lapsum quadrimestris est nulla, nisi sit facta in termino legitime prorogato, ut n. 57. & 59.*
 58 *Prorogatio termini ad presentandum obtenta à Superiore, an sit inefficax, & subreptitia, si non exprimatur, quod adsit presentatus ab uno ex personis intra quadrimestre.*
 59 *Idem est in tempore presentare, & presentare in tempore prorogato per Superiorem.*

C A S U S I I I.

Quidam Patronus Ecclesiae A. ingressus fuit Religionem, ibique solemnem emisit Professionem, quaeritur an Iuspatronatus, seu Ius presentandi ad dictam Ecclesiam ipsi competens transferat in Religionem, seu Monasterium, in quo professus est.

Ut clarius procedatur in hac quaestione, dividenda, & separanda sunt certa ab incertis, non controversa à controversis, cum per huiusmodi divisionem res melius intelligatur, juxta Glossam in cap. Exiui de verbor. significat. verb. Exiui.

2 Certum est, quod existente Patrono in statu Novitatus ejus Iuspatronatus non transit in Monasterium, sed ipse Patronus Novitius succedente vacatione Ecclesiae Patronatae, potest per se ipsum ad illam presentare, immò ante professionem potest de illo disponere, & in personam sibi benevisam capacem transferre, dummodo ei competat Iure hereditario, aut jure sanguinis, & sit ultimus de familia ad tradita per Ancharan. in Clement. Exiui de verbor. signific. num. 24. Lezzan. in Summ. quest. Regular. tom. 1. par. 1. cap. 11. num. 11. & in terminis fideicommissi, aut alterius Iuris testantur Fagnan. in cap. In presentia de probat. numer. 49. Card. de Luca de Regul. disc. 63. num. 5.

3 Indubitatum est etiam, quod Iuspatronatus hereditarium, per solemnem professionem Patroni transfertur, & transit in Religionem, seu Monasterium capax possidendi Bona in communi, in quo ipse Patronus proficetur, ea ratione, quia per talem professionem omnia Bona professi acquiruntur Monasterio, & omne jus in illud transferrur ad Text. in cap. Cum pro utilitate 16. quest. 1. Lambertin. de Iurepatr. lib. 1. part. 2. quest. 2. art. 25. num. 4. Tamburin. de Iur. Abb. tom. 3. disput. 9. quest. 23. num. 2. Roderic. quest. Canonic. de regul. tom. 2. quest. 122. art. 2. Religiones enim, & Monasteria, quae possunt possidere Bona in communi, sunt capacia obtinendi, & exercendi Iuspatronatus ex persona Professi, ei tamen competens Iure hereditario, aut ex fundatione, dotatione, & constructione, dum si Patrono professo competeret Iuspatronatus, non Iure singulari, sed Iure universali, nimirum quatenus esset in seculo pars unius Collegii, aut Communitatis, ad quam spectaret Iuspatronatus, ut si fuisset Civis Decurio, Consul alicujus artis, Canonicus alicujus Collegiatae, vel Cathedralis, & similes, tunc enim illud non transiret ad Monasterium, quia ratione professionis desinit esse talis pars, juxta Gloss. in cap. Beneficium, verb. Conferendum de Regul. in 6. Lezzan. in Sum. quest. regul. par. 2. cap. 19. num. 11. & 21. tom. 1.

Absque

4 Absque ulla controversia quoque procedit, quod emittente Patrono solemnem professionem in Religione, seu Monasterio incapaci possidendi Bona, tam in communi, quam in particulari, ut sunt Religiones, & Monasteria Minorum De Observantia, Cappucinatorum, & Societatis Iesu, Iuspatronatus ei competens titulo hæreditario non transfertur in huiusmodi Religionem, seu Monasterium, nec istud potest obtinere Iuspatronatus ex persona Patroni professi titulo hæreditario ei competens: ratio est, quia sicuti huiusmodi Religiones, & Monasteria non possunt obtinere, nec ullo modo capere hæreditatem Patroni professi, ut sunt Religiones Minorum de observantia, & Cappucinatorum, aut saltem non possunt illam capere ad effectum retinendi; quidquid secus sit ad effectum illam vendendi, & in necessarios usus convertendi, ut est Religio Societatis Iesu. *Fagnan. in cap. In presentia de probat. num. 39. & 66. Barbof. ad Concil. sess. 25. de regul. cap. 3. num. 2. 3. & 8. & seq. ibique Card. de Luca disc. 35. Rota dec. 245. num. 1. & seqq. coram Buratt.* Ita nec poterunt obtinere Iuspatronatus eidem hæreditati annexum, cum connexorum idem sit iudicium ad *Text. in cap. Translato de Constit.* Sed in hoc casu Iuspatronatus hæreditarium competens Patrono professo in una ex dictis Religionibus incapacibus possidendi Bona in communi deferretur venientibus ab intestato, nulla facta de illo dispositione ante professionem, ut de Bonis ingredientium huiusmodi Religiones testantur. *Abb. in cap. In presentia num. 62. Felin. num. 50. Fagnan. num. 48. Barbof. ad Concil. sess. 25. de regul. cap. 3. num. 5.*

Quæ igitur sunt incerta, & controversa, & quæ hic mihi examinanda proposui, versantur circa Iuspatronatus Gentilitium, seu circa Patronum, cui competit Iuspatronatus Iure sanguinis, & qui solemnem emisit professionem in Religione, seu Monasterio incapaci possidendi Bona, tam in communi, quam in particulari, quæ omnia ad duo tantum puncta reduco. Primo nimirum; An Religiones incapaces possidendi Bona, tam in communi, quam in particulari, nem-

pe Franciscani Minorum De Observantia, Cappuccini, Domus Professæ Societatis Iesu possint obtinere Iuspatronatus Gentilitium ex persona professi, cui competit Iuspatronatus Iure sanguinis? *Secundo.* An possint illud exercere?

5 In ordine ad primum negativè respondendum videtur; quoniam Franciscani Minorum De Observantia, Cappuccini, Domus professæ Societatis Iesu, vigore eorum Regulæ, ac Constitutionum, non possunt possidere ulla Bona, nec in communi, nec in particulari, & omnium rerum proprietatem à se abdicarunt, ut declararunt Nicolaus III. in *cap. Exiit de verbor. signific.* & Clemens V. in *cap. Exiit eodem tit. & dispositum habetur à Concil. Trident. sess. 25. de regul. cap. 3.* & consequenter nec poterunt possidere, & obtinere Iuspatronatus Gentilitium, ex persona Patroni professi, quod inter Bona connumeratur, dum nomine Bonorum stabilium non solum veniunt Domus, Vineæ, prædia, sed etiam Iura, & actiones juxta *Abb. in cap. Nulli de rebus Eccles. non alien. num. 9. & seq. Lezzan. in Summ. quest. regul. par. 1. cap. 19. num. 3. tomo primo.*

Sed Patronus, qui proficitur in una ex his Religionibus desinit esse Patronus, & ejus Iuspatronatus Gentilitium spectat ad alios successores, juxta *Felin. in cap. Inter dilectos num. 3. de fid. Instrum. Bald. in L. Deo nobis, §. Hoc etiam num. 4. C. de Episc. & Cler. Tiraquell. de Jur. primog. quest. 3. num. 11. ibi: Quod si Iuspatronatus pertineat ad primogenitum ex Testatoris dispositione, & Primogenitus Religionem intrat &c. tunc secundo genitus, qui jam in locum illius successit, & proinde factus primus presentabit: Rota dec. 336. num. 8. & 9. par. 5. Recent. eodem modo quo si Rex, vel Imperator, vel Papa efficeretur Monachus, desineret esse Rex Imperator &c. & Ius Regni non transiret ad Monasterium, sed ad successores sanguinis tantum, ut expresse docet *Gloss. in cap. Scripsit 27. quest. 2. verb. Dignitate.**

Ratio autem videtur esse, quia si supradictæ Religiones, seu Monasteria incapacia possidendi Bona, tam in communi, quam in particulari, possent obtinere Iuspa-

Juspatronatus Gentilitium ex persona Patroni professi, ipsa dicerentur Patroni; & possidere Ecclesiam Patronatam, & hæc diceretur propria eorumdem Monasteriorum, seu Religionum, ac etiam Religiosis illius Monasterii, in quo professus esset Patronus, competeret actio ex Canone *Quicumque* ad petenda alimenta à Rectore Ecclesiæ Patronatæ. Cum ut dixi in Can. 3. Caf. 3: alimenta debeantur Patrono etiam extraneo, quæ quidem omnia contrariantur paupertati, & mendicitati eorumdem Religiosorum, quia sic non penderent toti ab incerto, & à divina providentia, sed essent certi propriæ alimoniam, & sustentationis, & non est, quod magis opponatur paupertati, quam proprietas juxta *D. Thomam* 2. 2. qu. 186. art. 3. *Azor. tom. 1. instit. moral. lib. 12.*

Hæc, & alia similia me inducebant prima facie ad tuendam incapacitatem prædictarum Religionum, seu Monasteriorum assequendi, & obtinendi Juspatronatus Gentilitium ex persona Patroni professi; sed re maturius, & intrinsecè perpensa, agnovi adesse majores, ac solidiores rationes, ex quibus inclinandum crederem pro capacitate Minorum de observantia, Cappuccinorum, Domus professæ Societatis Jesu, in assequendo, ac obtinendo in communi Juspatronatus Gentilitium ex persona Professi, aut Juspatronatus simpliciter absque hæreditate titulo legati, aut particularis donationis.

Etenim Franciscani Minorum de observantia, Cappuccini, Domus professæ Societatis Jesu sunt capaces Legatorum Vini pro Sacrificiis, frumenti pro hostiis, pecuniæ pro Luminaribus, stipendiorum Missarum per modum eleemosinæ manualis, nec non legati pro Syndonibus Infirmorum, juxta *Ancharan. in Clement. Exiit de verb. signific. num. 13. Fagnan. in cap. Nimis prava num. 31. & seqq. de excess. Pralat. Pellizar. in Manual. regul. de paupert. Fratrum Minorum tract. 4. cap. 3. sect. 2. num. 103. Lezzan. in Summ. verb. Legata relicta Regularibus num. 21. Amosaz. de Causis piis lib. 4. cap. 3. num. 59. Rota in Turritana Eleemosinarum, seu Legatorum, apud Cardin. de Luca de Regul. disc. 35. Piton. Discept. Eccles. 2. in fine.* Et non aliam rationem assignant Doctores

pro capacitate hujusmodi Legatorum, nisi quia illa non pertinent ad eorum alimoniam, & necessariam sustentationem, sed eis non obstantibus adhuc toti pendent ab incerto, & à providentia divina, ut de illis, & præcipuè de Legato pro Syndonibus Infirmorum, dixit *Rota in dicta Turritana Eleemosinarum, seu Legatorum ubi supra, §. Simili modo, ibi: Quod tanquam relictum pro Syndonibus Infirmorum non pertinet ad alimoniam, seu necessariam sustentationem fratrum, sed ad solatium, seu sublevamen, & majorem quamdam ipsorum curam.*

Hæc autem eadem ratio militat etiam favore Juspatronatus, nam si concedatur præfatis Religiosis in communi Juspatronatus Gentilitium ex persona Patroni professi, aut Juspatronatus simpliciter absque hæreditate titulo Legati, aut donationis, illud non contrariatur eorum Mendicitati, & Paupertati, & non pertinet ad illorum alimoniam, & necessariam sustentationem, sed eo non obstante adhuc toti penderent ab incerto, & à divina providentia; unde si præfati Religiosi sunt capaces dictorum Legatorum, eo quia illa non cedunt in eorum alimoniam, & necessariam sustentationem, ob eandem rationem erunt etiam capaces Juspatronatus Gentilitii ex persona professi, aut Juspatronatus simpliciter titulo donationis; ubi enim militat eadem ratio ibi, & eadem dispositio militare debet.

Insuper præfati Religiosi non obstante eorum mendicitate, & paupertate sunt capaces Juris eligendi Generalem, Provinciales, & Generalis est capax Juris confirmandi Provinciales, & eos destituendi, ac Juris deputandi Guardianos, & Rectores in particularibus Conventibus, & Monasteriis, juxta *Text. expressum in cap. Exiit, §. Insuper, & Clement. Exiit, §. De mum, & §. In destitutione de verb. signific.* Immo Minores de observantia, & Cappuccini habent Jus nominandi, & præsentandi aliquem, cui si Benefactori placet, potest committi executio eleemosinæ, & ejus erogatio in res eis necessarias ad *Text. in dicto cap. Exiit de verbor. significat. ibi: Si tamen ipse hoc nollet facere &c. declaramus, & dicimus, quod in nullo Regula*
p u-

puritas infringitur, aut quomodolibet ipsius observantia maculatur, si fratres ipsi alicujus, vel aliquorum sibi curent dari notitiam, vel aliquos, seu aliquem nominare, aut etiam presentare, cui, vel quibus, si eleemosinam facienti placuit, committi possit executio predictorum. Etsi non sufficeret una persona ad hujusmodi Ministerium exequendum, possunt plures personas nominare, & presentare, quæ pecunias, & eleemosinas sibi ipsis datas à benefactoribus erogent in usus necessarios Fratrum, juxta Text. in dicto cap. Exiit, ibi: Si tamen propter locorum distantiam, in quibus esset satisfactio faciendâ, casus emergeret, in quo videretur plurimum personarum subrogandarum ministerium opportunum, liceat ipsis Fratribus in hoc casu juxta negotii qualitatem plures personas assumere, nominare, seu presentare, ad istud ministerium exequendum.

- 12 Si igitur Jus eligendi Generalem, Provinciales, ac jus nominandi Guardianos, & Rectores in particularibus Conventibus, & quod magis est, jus nominandi, & presentandi unam, aut plures personas seculares, quibus ex placito Benefactoris committatur executio eleemosinæ, & à quibus certè ipsi Religiosi aliquam utilitatem, & commodum recipiunt pro eorum sustentatione, & alimonia, non contrariatur, nec opponitur eorum mendicitati, & paupertati ex sententia Summi Pontificis Nicolai III. in dicto cap. Exiit, sequitur, quòd nec Iuspatronatus, seu Jus nominandi, & presentandi Cappellani, aut Rectorem ex persona Patroni professi, aut titulo particularis Legati in Ecclesia Patronali, dici poterit opponi, & contrariari eidem mendicitati, & paupertati dictorum Religiosorum; sed sicuti isti sunt capaces juris eligendi Generalem, & Provinciales, & Juris nominandi, ac presentandi personam secularem ad supradictum ministerium exequendum, ita & à fortiori erunt capaces Juris nominandi, & presentandi in communi simplicem Cappellani, & Rectorem in Ecclesia Patronali.

- 13 Ratio autem est, quia distinguendum est inter Iura temporalia, & pretio æstimabilia, & quæ concernunt utilitatem, & commoda ipsorum Religiosorum pro

quotidiano Victu, & Vestitu; & Iura spiritualia, aut spiritualitati annexa non pretio æstimabilia, & quæ hujusmodi utilitatem, & commoda non concernunt. Iurium, & rerum primæ speciei sunt quidem præfati Religiosi incapaces, tam in communi, quàm in particulari; sed Iurium secundæ speciei sunt capaces, & illa non contrariantur eorum mendicitati, & 14 paupertati, sic videmus eosdem Religiosos, non obstante eorum mendicitate, & paupertate habere Reliquias, Agnus Dei, nec non facultatem excommunicandi absolvendi, & dispensandi, quia ista omnia non sunt pretio æstimabilia. Iuspatronatus Gentilitium, secundum se, connumeratur inter Iura secundæ speciei, dum non est Ius temporale, sed spiritualitati annexum, nec est pretio æstimabile, ut dicam infra in secunda parte Can. XI. & XII. nec cedit in utilitatem, & commodum ipsorum Religiosorum pro quotidiano Victu, & Vestitu, sed solum cedit in eorum decorem, ac certum usum Cultus Divini, ac proinde iidem Religiosi erunt capaces in communi Iuspatronatus Gentilitii ex persona Patroni professi, aut Iuspatronatus simpliciter titulo Legati, dum per votum paupertatis solum abdicarunt à se dominium rerum pecunia, aut pretio æstimabilem, & quæ concernunt utilitatem, & commoda pro eorum Victu, & Vestitu, ut docent Lezzan. in Summ. quest. Regul. tom. 1. par. 1. cap. 6. num. 4. ibi: *Quia per votum paupertatis solum abdicarunt à se dominium rerum pecunia, aut pretio æstimabilem: & Rota in dicta Turritana Eleemosinarum, seu Legatorum apud Card. de Luca de regul. disc. 35. S. Deberi, ibi: Hujusmodi tamen incapacitas procedit, quo ad ea, quæ concernunt utilitates, & commoda ipsorum Fratrum pro quotidiano Victu, & Vestitu, non autem, quo ad ea, quæ concernunt decorem earum Ecclesiarum, ac certum usum Cultus Divini.*

- 15 Non obstant superius deducta, nimirum quòd Franciscani Minores de observantia, Cappuccini, Domus Professæ Societatis Jesu vigore suarum Regularum, & Constitutionum possidere non valeant ulla Bona, nec in communi, nec in particulari; quia hoc intelligitur de Bonis temporalibus pretio æstimabilibus, & quæ cedunt in eorum

eorum alimoniam, & necessariam sustentationem, non verò de Bonis Spiritualibus, aut Spiritualitati annexis, quæ sunt pretio inestimabilia, & ob hanc rationem exemplum Regis, aut Imperatoris ibi adductum non applicatur, nam idè Rex, aut Imperator factus Religiosus desinit esse Rex, & ejus Jura Regalia non transeunt in Monasterium, sed ad Regis successores, quia Jura Regalia sunt pretio æstimabilia, aut ex alio titulo particularis legis Regni, juxta quam mortuo, sive naturaliter, sive civiliter Rege Jura Regalia transire debeant ad ejus Successores.

- 16 Nec adversatur, quòd Ecclesia Patronalis in hoc casu diceretur propria eorundem Religiosorum, & sic ipsi possiderent aliquid proprium, quod est contra eorum paupertatem. Quoniam hujusmodi Ecclesia non diceretur propria dictorum Religiosorum, quoad proprietatem, & dominium, dum proprietas, & dominium istius Ecclesiæ, sicuti aliarum Ecclesiarum, & Conventuum eorundem Religiosorum spectaret ad Summum Pontificem, juxta *Text. in dicto cap. Exiit, & Clem. Exiit de verb. significat.* sed diceretur propria ipsorum Religiosorum quoad usum, nec hoc repugnaret eorum mendicitati, & paupertati, dum usus rerum illis non opponitur, & videmus hos Religiosos habere usum librorum, Vestium, Ciborum, Conventuum, ac Ecclesiarum, ubi inhabitant; Ratio est, quia Professio
- 17 licet privet Religiosum dominio formali, & usufructu, & usu Juris, non tamen privat usu facti, quia iste non opponitur paupertati, ut docet idem Summus Pontifex Nicolaus III. in *dicto cap. Exiit*, & sequitur *Lezzan. in Summ. quæst. Regul. tom. I. par. I. cap. 6. num. 2.*

- Neque valet replicare, quòd actualis
- 18 usus est imprescindibilis, & inseparabilis à dominio proprietatis, dum non potest quis licitè uti, & consummare aliquam rem, nisi aliquo modo habeat dominium illius rei, juxta *Card. de Lugo disp. 2. de Justitia à num. 45.* & consequenter si dicti Religiosi haberent usum Ecclesiæ Patronalis, haberent etiam dominium proprietatis illius. Distinguunt enim Theologi in tractatu de *Justitia, & Jure*; ubi agi-

Pars I.

tant hanc quæstionem, an actualis usus sit separabilis à dominio proprietatis, inter dominium formale, & dominium virtuale directum, quod dicitur habere ille, qui cum non sit Dominus rei, perinde potest illam consumere, & uti in propriam utilitatem per se ex natura rerum, sine injuria aliena, ac si verè esset Dominus, itaut sine injuria non possit impediri: Et sentiunt actualem usum esse inseparabilem à dominio virtuali directo, non verò esse inseparabilem à dominio formali, & hoc dominium virtuale directum concedunt omnibus Professis etiam Franciscanis, quo ad res, quibus hic, & nunc utuntur, sed non ex hoc, quòd hi Religiosi utuntur his, vel his rebus hic, & nunc sequitur, quòd habeant dominium formale proprietatis illarum; sicuti enim ex eo, quod Vicarii Episcopi, aut Regis licitè, & validè faciant multa, quæ caracteristicè spectant ad illos, malè argueres eos Vicarios fungi formaliter caractere formali Regio, aut Episcopali; ita ex eo, quod isti Religiosi utantur hic, & nunc his, vel illis rebus, perperam arguitur illos polere dominio, ac proprietate formali illarum; Ratio est, quia ad justificandum usum sufficit dominium purè virtuale, sicuti ad justificandum sententias Vicarii, & decreta Proregis sufficit, quòd isti fungantur virtualiter Dignitate Episcopali, vel Regia; & ita Ego sustinui in publicis thesibus habitis in Collegio Romano, dum ibi Sacræ Theologiæ Studio operam navabam sub disciplina, & assistentia Patris Ulloa mei Præceptoris Hispani, Viri quidem eruditissimi, & in Sacræ Theologiæ scientia maximè Excellentis.

Minusque officit, quod superius in contrarium addebatur, nimirum si concederetur Juspatronatus Gentilitium ex persona Patroni professi, aut Juspatronatus simpliciter secundum se titulo legati prædictis Religiosis in communi illud cederet in utilitatem, & commodum eorundem Religiosorum pro victu, & vestitu, nam ipsis competeret actio ex Canone *Quicumque* ad petenda alimenta à Rectore Ecclesiæ de ejus redditibus superfluis, quod dici non potest, cum iidem Religiosi non sint capaces eorum, quæ cedunt in alimoniam, & necessariam eorum sustentationem,

T

nem,

nem, quia sic non penderent ab incerto, & à Divina providentia, juxta auctoritates superius relatas in *S. Ratio autem est.*

- 19 Hoc enim est omnino erroneum, & maximum equivocum, nam actio, seu Jus petendi alimenta à Rectore Ecclesiæ, aut consideratur respectu Patroni professi in una ex dictis Religionibus, seu Monasteriis, & iste non habet actionem, & jus petendi alimenta, non solum quia est alienus à sua Religione, & non ab Ecclesiâ, ut docet *Ventrigl. in prax. for. Ecclesiast. par. 2. annot. 1. §. 4. num. 36.* Sed etiam quia alimenta non debentur Patrono ob inopiam voluntariam, & proveniente ex facto, & voluntate illius, ut est illa Religiosi Professi, sed ob inopiam involuntariam, ut dixi superius in *Can. III. Cas. I.* Aut consideratur respectu singulorum Religiosorum Monasterii, in quo Patronus professus est, & his non debetur actio, seu Jus petendi alimenta, quia isti uti singuli non sunt Patroni; Aut denique consideratur respectu ejusdem Monasterii, & huic non competit hujusmodi actio, quia illud cum non habeat, neque os, neque corpus verum, sed sit persona ficta, est incapax alimentorum, ut in terminis Communitatis, aut Collegii superius firmavi in *dicto Can. III. Cas. III.* Verum si redditus Ecclesiæ Patronatæ essent superflui, & superexcedentes, etsi præfatis Religiosis vigore Jurispatronatus, quod haberent in communi, non competere alimenta, liceret tamen illis suas necessitates Rectori ejusdem Ecclesiæ insinuare, ac specificare, vel exponere, & hoc non opponitur eorum mendicitati, aut paupertati, ut docet Nicolaus III. in *dicto cap. Exiit.*

- Ex his igitur rationibus crederem Franciscanos Minoris Observantiæ, Cappuccinos, Domos professas Societatis Jesu posse obtinere Juspatronatus Gentilitium ex persona Patroni professi. Sed tamen hujusmodi Juspatronatus Gentilitium competere his Religiosis in communi durante vita professi tantum, quia post ejus obitum transiret in posteros, & in alios de familia post ipsum à fundatore vocatos, juxta *Prob. ad Monach. in rubr. de Iurepat. in 6. num. 2. Tamburin. de Iur. Abb. tom. 3. disput. 9. quest. 23. num. 3.*

- 22 Descendendo autem nunc ad secundum punctum, quod superius examinandum mihi proposui, nimirum an Religionēs, seu Monasteria, quæ obtinuerunt Juspatronatus Gentilitium ex persona professi, possint illud exercere?

Videtur resolvendum negativè, quia quando Religioso competit Juspatronatus jure sanguinis, tunc presentatio fieri debet per ipsum, etiam absque licentia Abbatis Monasterii, & non per Monasterium, quia Jura sanguinis per professionem non avelluntur à Monacho, sed inhaerent ossibus illius, nec transeunt in Monasterium, sicuti jus doctorandi, quod acquirit Regularis non acquiritur Monasterio, sed manet apud ipsum personaliter. *L. Jus agnationis ff. de Pactis, Rot. dec. 34. & 35. post Censal. ad Peregrin. de Fideicom. & decis. 336. num. 9. par. 5.* adeoque Juspatronatus Gentilitium non poterit exerceri per Monasterium, sed per ipsum Patronum professum, & hanc sententiam expresse tuerentur *Pignatell. consult. Can. tom. 9. consult. 82. num. 112. & seq. Pasqualig. quest. Moral. Can. quest. 16. per tot.*

- 23 Contrarium tamen verius de Jure cen-
seo, nam Patronus per ingressum Religionis transfert in Monasterium se, & omnia ejus Bona, quorum ipsum Monasterium est capax, & non potest proprio ejus nomine presentare; Ratio est, quia proprium habere non potest, nisi in communi, *cap. Cum Monasterium de Stat. regul. Lambertin. de Iurepatr. lib. 2. part. 1. quest. 2. artic. 11. num. 12. Lezzan. in Summ. quest. Regul. part. 2. cap. 11. num. 14. tom. 1. & quia non habet nec velle, nec nolle, cap. Si Religiosus de elect. & elect. potest Roderic. quest. Canonic. & Regul. tom. 2. q. 122. art. 2.* adeoque ipsum Monasterium presentabit, & nominabit, & sic exercebit Juspatronatus Gentilitium ex persona professi ei jure sanguinis competens, juxta *Sanchez ad præcept. Decalog. lib. 7. cap. 14. num. 7. Vivian. de Iurepatr. lib. 4. cap. 2. num. 64. Lezzan. in Summ. quest. Regul. tom. 1. par. 2. cap. 11. numer. 10. Rota decis. 1361. num. 4. coram Seraphin. & decis. 830. num. 6. coram Emerix.*

- 24 Non obstat, quod Jura sanguinis per professionem non avellantur à professo, quia

quia hoc est verum, quoad eorum substantiam, secus quoad eorum exercitium, dum Patronus potest titulo donationis, ejus vita durante, Iuspatronatus Gentilitium, & Ius præsentandi in alium transferre; exemplum Iuris doctorandi non applicatur; quia cum hujusmodi Ius non possit residere penes Monasterium, utpote corpus inanimatum, necessarium manere debet apud Religiosum actu docentem, vel legentem in aliqua Universitate, tamquam hujus membrum effectum de explicita, vel implicita licentia superioris, ut his expressis verbis confutando Pignatellum, & Pasqualigum, ac eorum rationes, docet *Rota in Mediolanen. Præpositura tertia Martii 1704. §. Profecto, & seq. coram R. P. D. Ansaldo inferius legen. num. 27.*

Supposita autem hujusmodi capacitate Religionum, aut Monasteriorum assequendi, & exercendi Iuspatronatus ex persona Patroni professi; quæri hic potest, an Abbas, aut Superior Monasterii, in quo professus est Patronus, possit præsentare ad Beneficium vacans absque consensu aliorum Religiosorum ejusdem Monasterii?

Disputat hanc quæstionem Dominus Advocatus Pitonius Præceptor meus in ejus novo tractatu de *Controver. Patron. tom. 1. alleg. 55.* in terminis Constitutionis Procuratoris ad præsentandum factæ per Abbatissam absque consensu Monialium, ubi quærit, an hujusmodi Constitutio Procuratoris sic facta per Abbatissam sit nulla, & concludit, negativè, sed solum esse annullandam ad instantiam Monialium, ob rationes lato calamo ab eo deductas, quas ibi videre poteris.

Ego dico, quod Regula est, ut non possit Abbas, aut Superior Monasterii, ad quod pertineat Iuspatronatus ex persona Patroni professi, aut alio titulo, de per se præsentare, aut nominare absque consensu Capituli, seu aliorum Religiosorum ejusdem Monasterii, juxta *Text. in cap. Ea noscitur de his, quæ fiunt à Prælat. ibique Abb. num. 4. Butr. num. 1. Gonzal. numer. 6.* Ratio est, quia Monasterium, ad quod spectat Iuspatronatus, non representatur, nec per solum Abbatem, seu Superiorem, nec per solos Religio-

fos, sed per Abbatem simul, & Religiosos, qui simul faciunt unum corpus formale, & totum Monasterium ad *Text. in cap. Novit, & cap. Quando de his, quæ fiunt à Prælat. Berou. in cap. Ex litteris de Jurepat. num. 21. & seqq.* ergo nec solus Abbas absque Religiosis, nec soli Religiosi absque Abbate, sed Abbas simul, & Religiosi unitim poterunt præsentare, cum sic soli, & uti singuli non sint Patroni; quod enim omnes tangit ab omnibus fieri debet; unde sicuti non decet caput à membris discedere, nec è contra membra à capite, juxta *cap. Non decet 12. dist. ita non debet Abbas, aut Superior Monasterii, irrequisitis aliis Religiosis, præsentare, aut nominare, ut docet Gonzal. in dicto cap. Ea noscitur de his, quæ fiunt à Prælat. num. 8.*

Sed si Superior præsentaret absque consensu aliorum Religiosorum hujusmodi præsentationem crederem non esse nullam, sed annullandam ad horum requisitionem, & instantiam tantum, qui fuerunt contempti ratione eorum consensus per Abbatem non requisiti, & non ad instantiam aliorum, ex regula, quod solus contemptus excipere potest de nullitate, juxta *Text. in cap. Quod sicut 28. de elect. ibique Gloss. in verb. Consentire.* Et hæc est opinio Canonistarum in dicto cap. *Ea noscitur*, quemadmodum eos refert, & ex professio discurrebat dictus Dominus Pitonius meus Præceptor in una Hieracen. impressa in dicto tract. de *Controver. Patron. alleg. 55. per tot.* cum qua me conformare profiteor.

R. P. D.

ANSALDO

Mediolanen. Præposituræ.

Lune 3. Martii 1704.

AD Præposituram Insignis Ecclesiæ Collegiæ Sanctæ Agnetis Burgi nuncupati di *Somma*, quæ per obitum Dominici vacaverat, Octavius veluti
T 2 præ-

præsentatus à DD. de Cusanis, existimans in sui partem adscribere posse saltem medietatem vocum Patronalium, obtinuerat à Sancta Sede gratiam consuetam derogatoriam alterius medietatis, sed cum huiusmodi gratia parum refragante, adhuc in Curia Metropolitana Mediolani succubisset, censebat Ordinario instituendum Antonium, in quem universa suffragia aliorum Patronorum, nempe DD. Vicecomitum, conspiraverant, ad Sacrum incontinenti provocavit Auditorium, omnino tamen infructuosè, maturè siquidem reassumpta, introspectaque materia, Domini rescribere, *Octavii litteras nequaquam esse exequendas*, at juxta primum Iudicatum fore è conversò *Antonium instituendum*.

Secunda pars prænominati rescripti veniebat in consequentiam primæ, nam quemadmodum si per Octavium ostensum extitisset, quod medietas vocum Patronalium defluxisset in illius personam, idem procul dubio Octavius promeruisse anteferri ratione præventionis in obtinendo gratiam derogatoriam, ut ²⁸supra, ita ex opposito compertâ fallaciâ suppositionis, & apparente, quod minor pars, siue infra medietatem stetit pro eo, palam consequebatur, quod Antonius præponderans in numeratione earundem vocum, præferri deberet, & indubitanter institui secundum ea, quæ in proposito primæ conclusionis habentur, apud Garz. de Benef. par. 5. cap. 1. n. 585. Card. de Luca de Jurepatr. disc. 42. num. 2. & disc. 71. num. 13. Rota coram Duno. Jun. decif. 983. num. 4. & decif. 667. n. 19. & 20. par. 18. Recent. & circa secundam tradunt Card. de Luca de Jurepatr. dicto disc. 42. num. 3. Rot. decif. 452. numer. 3. coram Gregor. dec. 957. & decif. 983. utrobique num. 5. coram Duno. Jun. decif. 34. num. 17. coram Emerix Jun. & in Mele-
vitana Jurispatronatus 4. Julii 1696. S. Quo
verò coram Reverendissimo Domino meo Mo-
lines Decano.

Nodus itaque difficultatis restringebatur ad examen, utrum in hoc conspicuo Iurepatronatus DD. de Cusanis abeuntes in Octavium, conscenderent ad hanc medietatem respectu exercitii contraversi Iuris præsentandi, circa quod

nulla in abstracto capi posse videbatur tuta resolutio, cum etenim de effectiva fundatione, siue dotatione ab alterutra partium minimè doceretur manifestè, solumque coruscarer, quod per plura Secula huiusmodi Iuspatronatus cum successivis præsentationibus attineret ad DD. Vicecomites, ac etiam ex causa descensiva à quodam Princivalle ad DD. de Cusanis, dura reddebatur indagatio, an ad eosdem DD. de Cusanis tale Ius descendisset ex titulo familiari descensivo, vel potiùs hæreditario, vel etiam denique ex compositione pro tertia rata prænominati Burgi di Somma, itaut vel ad terminos famigeratæ Clement. Plures de Jurepatr. vel ad illos alterius sanctionis Pontificiæ in cap. Ex litteris de Jurepatr. præsens articulus esset enucleandus juxta aliàs disputata in decif. 698. decif. 735. & decif. 885. num. 10. & seqq. coram Emerix Jun.?

Quod autem reputandum esset huiusmodi Iuspatronatus merè hæreditarium, acriter demonstrare contendebant Informantes pro Antonio, nitentes in primis Iuridicæ præsumptioni, per quam alio non apparente, ad instar cæterarum ²⁹acquisitionum, Iuspatronatus semper censetur esse hæreditarium, sicuti in dubio tenent sine Contradictore Scribentes in dicta Clementina Plures, & latè perpendunt Gratian. discept. for. cap. 577. numer. 44. in fine, Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 11. numer. 21. Vivian. de Jurepatr. lib. 4. cap. 2. num. 4. Card. de Luca eodem tract. disc. 60. num. 1. Rot. in Hypporegien. Præpositura 1. Julii 1697. S. Absque eo quod coram R. P. D. meo Pio, in Auximana Iurispatronatus 27. Junii 1701. S. Descendendo, & S. Hæc erant coram Me, & in Firmana Jurispatronatus 15. Decembris 1702. S. Hæc autem coram R. P. D. meo Muto.

Concurrentibus præcipuè in eandem Iuridicam præsumptionem statibus sequutis, postquam mediante medio fœminino, in hoc Iurepatronatus successerunt DD. de Cusanis; nam de anno 1622. Patroni utriusque Familiæ allegarunt qualitatem hæreditariam usque ad producendum elogia Testamentaria eorum Authorum, atque Ascendentium, itaut
Ordi-

Ordinarius successivè decernens institutionem ab hinc inde præsentato, specificè meminerit una cum filiatione, descendencia de copulativa qualitate hæreditaria, melior namque desiderari non valet dilucidatio qualitatis Patronalis, quàm resultans ab expressione facta, & admissa tituli hæreditarii, ut ait *Rota*, decis. 102. num. 3. & 10. coram *Cerro*, decis. 707. num. 6. par. 1. decis. 181. num. 17. par. 19. *Recent.* & in *Asculana Parochialis* 5. Junii 1684. S. *Accedit coram bo. mem. Benincasa*, & in *Cracovien. Parochialis* 14. Maii 1696. S. *Flacuit coram R. P. D. meo Pio*, & in *dicta Firmana Jurispatronatus* 15. Decembris 1702. S. *Intantum abest coram R. P. D. meo Muto*.

De anno verò 1649. Patroni præsentantes positivè devenerunt ad justificationem ejusdem qualitatis hæreditariæ, fatuum quippe fuisset ad hanc convolare justificationem, quoties Iuspatronatus extitisset familiare descensivum, aut gentilitium, cum in eo, neglecta veste hæreditaria, satis existat nude comparere cum charactere descendentiæ, & qualitatis familiaris, ad tradita per *Dec. consil.* 149. num. 1. in princip. *Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæst. 11. num. 44.* *Card. de Luca de Jurepatr. disc. 23. num. 6.* *Rot. in Mediolanen. Prioratus* 14. Februarii 1701. S. *Et hæc quidem coram R. P. D. meo Scotto.*

Retento autem hoc intellectu, cum quo nonnulli ex Dominis procedebant, inconvertibiliter resultabat, Octavium deficere in suo salutari, quia cum ab initio post consolidationem totius Iurispatronatus radicatum in persona Guidonis, tres subinde præfulgerent Patroni de Familia DD. Vicecomitum, videlicet Antonius, Theobaldus, & Princivalles, DD. verò de Cusanis, qui Octavium præsentaverant, solam capefcerent vocem Patronalem à Princivalle, certum erat, quòd integra vox à principio consistens in Guidone, & deinde tripartita in Antonium, Theobaldum, eundemque Princivallum, nequiverit efficere ipsos DD. de Cusanis, nisi Compatronos pro tertia parte, in qua, mediante Justina, fuerunt effecti successores, uti lucidius in Arbore distributa, & prout suapte natura conscinditur, attento numero per-

sonarum, qualitas, & portio hæreditaria, ad tradita per *Card. de Luca de Jurepatr. disc. 61. num. 6. & 8. Rot. dec.* 159. num. 4. coram *Priol. decis.* 17. numer. 2. coram *san. mem. Alexandro VIII. in Mediolanen. Prioratus* 15. Februarii 1700. S. *Sed quia coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano, & in prædicta Auximana Jurispatronatus* 27. Junii 1701. S. *Istoque principio coram Me.*

In omnem verò casum (subjiciebant iidem Informantes pro Antonio) denegari non poterat, quod controversum Jus præsentandi existeret annexum Condominio Castri, seu Burgi di Somma; Unde cum pariter penes DD. Vicecomites, qui præsentaverant Antonium, duæ ex tribus partibus hujus Condominii semper stetissent, & hætenus starent, tertia autem, ac sola pars residualis per Organum præfatæ Justinae descenderit in DD. de Cusanis, ecce quod Octavius minimè attingebat medietatem expressam, ac volitam in prædicta gratia derogatoria, cum unusquisque Condominus nequeat in actibus concernentibus idem Condominium in se habere, & in alterum transferre plusquam importet rata, seu portio sui Condominii ex collectis per *Morden. Argent. collect. legal.* 31. num. 117. vol. 2. *Angel. Rudolphin. allegat.* 177. num. 11. *Rot. Lucen. inter recol. per Modern. Palm. decis.* 81. num. 1. & decis. 133. num. 41. *Rot. nostr. dec.* 112. num. 7. & 8. coram *san. mem. Alex. VIII. & decis.* 954. num. 3. coram *Cerro.*

Neque ad enervandam hanc annexionem refragari videbantur motiva, quæ ex altera Octavii parte promovebantur ab ejus Defensoribus, videlicet quod hæc annexio foret concludenter ab eam allegante comprobanda, uti censuerunt *Lotter. de re Benef. lib. 2. quæst. 9. à n. 54.* *Card. de Luca de Jurepatr. disc. 5. num. 12.* & respondit *Rot. decis.* 493. num. 9. coram *Cerro*, decis. 885. num. 11. coram *Emerix Iun. decis.* 70. numer. 9. part. 12. decis. 77. num. 7. par. 14. decis. 19. num. 6. par. 18. decis. 662. num. 18. par. 19. *Recent.* & in *Urgellen. Plebania* 4. Julii 1685. S. *Quidquid enim coram bo. mem. Benincasa.*

Siquidem ultra quod satis, superque comprobata videbatur hujusmodi annexio

nexio, perspecto quod nemo unquam Patronalem vocem exhibuerat, seu presentaverat, qui non foret in simul Condominius prædicti Castri, seu Burgi di *Somma*, ex observantia namque tam positiva, quam negativa constantissime habita in omnibus præcedentibus vacationibus, præfulgere saltem indubio superabundantem explicationem qualitatis controversæ, receptum habemus in omni materia, & signanter in nostris terminis Iurispatronatus, quemadmodum inquit *Venturin. conf. 43. num. 46. Grat. discept. for. cap. 521. num. 19. Cardin. de Luca de Iurepatr. disc. 28. nu. 5. & disc. 60. num. 9. & seqq. Rot. coram Ubald. dec. 127. num. 7. par. 3. in Fossanen. Iurispatronatus 12. Maii 1703. S. De Iurepatronatus coram R. P. D. meo Caprara, & in Faventina Beneficii 2. Julii ejusdem anni, S. Cui Sententiæ coram R. P. D. meo Caffarello.*

Adhuc probationem valde claram adstruebat originale Instrumentum divisionis post mortem supradicti Guidonis subsequente de anno 1484: In ea etenim Galcatio, & Baptista Iuri proprio cedentibus, tres alii Fratres Cessionarii, & Condomini ejusdem Burgi, scilicet Antonius, Theobaldus, & Princivales superius enunciati dividentes hujusmodi Castrum, professi cubitaliter sunt dividere Dominium, & Iurisdictionem, ac merum, & mixtum Imperium sub illis successivis verbis: *Etiā cum Iurepatronatus Ecclesie Sanctæ Agnetis, ideoque dum consecutive ad divisionem Castri, ac per dictionem accessoriam, & copulativam cum fuerit divisum Iurispatronatus, sive illius exercitium in unumquemque ex dividendis, non poterat ambigi de annexione, vel consecutiva coherencia Iurispatronatus fundo, & Universitati feudali, quemadmodum bene ad rem connotavere, Abb. in cap. Querelam 15. num. 6. & 7. de Iurepatr. Fagnan. in cap. Ex litteris num. 52. eodem tit. Gratian. discept. for. cap. 675. num. 28. & 29. Lotter. de re Benef. lib. 2. quæst. 9. num. 62. & seqq. Rocco. de Curt. de Iurepatr. in verb. Ipse, vel is, a quo a num. 48. ad 52. Lambertin. eodem tract. lib. 1. par. 2. quæst. 5. princip. art. 20. num. 10. Rot. decis. 399. numer. 3. & 4. par. 2. Recent.*

In nihilo obistente, quod in calce ejusdem divisionis additum fuerit: *Et ex nunc, quantum necesse fuerit, supplicarunt Summo Pontifici, & cui expedierit pro translatione Patronatus dictæ Ecclesie &c.* quasi verò incongruum foret supplicare Pontifici pro præfata translatione, dum quoties Iurispatronatus transfertur cum Feudo, vel alia Universitate Bonorum, nullum beneplacitum Apostolicum, nullus Ordinarii consensus expostulatur ad normam *Text. in cap. Ex litteris de Iurepatr. ubi Fagnan. num. 3. & 45. & tradita per Sanchez consil. Moral. tom. 1. lib. 2. cap. 3. dub. 76. num. 2. Vivian. de Iurepatr. lib. 4. cap. 5. num. 8. Card. de Luca eodem tract. disc. 5. num. 8. Rot. decis. 206. n. 27. & 28. par. 7. Recent.*

37 Hanc etenim objectionem manifeste jugulabat ipsamet formula loquendi, videlicet quantum necesse fuerit, quæ tanquam verba minime absoluta, sed posita ad superabundantem cautelam, non existunt apta nocere veritati, resistere translationi factæ, ut supra consecutivè, maxime, dum nec abinde ullum intervenit effectivum beneplacitum, ut in fortioribus, *Card. de Luca de Feud. disc. 10. num. 7. Adden. ad Gregor. decis. 192. lit. A. in fine, Rot. decis. 1027. n. 7. & dec. 1319. num. 2. coram Seraph. decis. 110. num. 23. coram Buratt. & decis. 12. numer. 7. & 8. par. 13. Recent.*

38 Corroborantur præmissa, quia usque de anno 1628. Io: Baptista filius immediatus Princivallis, a quo, ut diximus, DD. de Cusanis eorum Iura desumebant relative ad Iurisdictionem, seu Vicariatum ejusdem Castri di *Somma*, in præsentatione per ipsum facta literaliter usurpavit sequentia verba: *Et propterea ad petitionem prædicti Presbyteri de Carolis &c. prædictus D. Jo: Baptista tanquam Dominus, & Patronus pro sua alia tertia parte Præposituræ prædictæ respectu Iurispatronatus &c. voluntariè &c. ratificavit &c.* Dum igitur Io: Baptista ratificando præsentationem factam illative ad Gubernium, ut indicat illa dictio: *Et propterea, sese ad eandem præsentationem devenire declaravit, tamquam Dominus, & Patronus, quis ire poterat inficias, quod DD. de Cusanis ab ipso Io:*

Ba-

Baptista, & Princivalle, ut præmissimus, jura nanciscentes aliam allegare non valeant qualitatem Patronalem, nisi meri Condominii pro tertia parte in eos Collati ab iisdem stipitibus; quibus negare valebat, quod tam clara confessio illorum Auctoris non deberet adversus eos tamquam Successores plusquam abundè operari ad regulam *Text. in leg. Cum à matre Cod. de rei vindicat.* de qua in specie Jurispatronatus *Card. de Luca de Jurepatronat. disc. 22. num. 7. Rota coram Peutinger. decis. 251. num. 4. coram Cels. decis. 106. numer. 5. & decis. 336. num. 22. par. 5. Recent. & in Augustana Jurepatronatus super negocio principali 17. Februarii 1698. S. Quod, & clariùs coram R. P. D. dell Olmo, & in Mediolanen. Prioratus super qualitate agnaticia 18. Junii 1703. S. Quinto comprobatur coram R. P. D. meo Scotto.*

Superaccedebant denique quamplures
39 Visitationes Ordinariorum exhibitæ per eundem Octavium; Hæ etenim, ut moris est, statum hujusce Ecclesiæ Sanctæ Agnetis describentes pertinentiam Jurispatronatus super præfata Ecclesia qualificant cum dominio DD. Vicecomitum loci *di Somma*, quantum verò deferendum veniat consimilibus visitationibus Ordinariorum, nemo non scit ex ea firmissima præsumptione, quæ stat pro sedula recognitione, & assertione Ordinarii, juxta sæpius affirmata, & signanter in *decis. 563. num. 12. & dec. 689. num. 6. coram Merlin. dec. 29. num. 11. coram Ubald. decis. 229. num. 1. coram Coccin. decis. 318. num. 19. coram Priol. decis. 97. num. 3. coram Emerix Jun. decis. 162. num. 7. part. 12. & decis. 219. num. 19. part. 16. Recent.*

Absque eo, quod ad elidenda hæc fundamenta, quæ non levem vim faciebant apud Dominos videretur obistere, quod sub anno 1649. in quodam procuræ mandato dictum appareret, Præposituram esse de Jurepatronatus *aliquorum ex Condominii dicti loci di Somma*, quasi verò talis dictio *aliquorum* excluderet omnimodam dependentiam ab ipso Condominio, & Universitate Feudali, nam præterquam subinde adjungitur *ex fundatione, & donatione, seu ex antiqua consuetudine, & ex aliis antiquis suis Juribus pertinet, & spectat*, Ideoque nulla ad tenorem ejus-

40 dem mandati capi potest perfecta qualificatio, & restrictio ad unum titulum præcisum, adhuc potius de natura hujus dictionis: *Aliquorum*, quæ æquipollet alteri *quorundam, vel nonnullorum*, non excluditur universalitas personarum *ad Gloss. in Clement. secunda in verb. Earum parte de for. compet. & final. in cap. Si potest de re script. in 6. Fusar. cons. 145. num. 26. cum alijs latè per Barbof. dict. 22. qui vix sub num. 13. in sua subjecta materia fatetur eandem dictionem aliquando esse diminutivam.*

Quoties itaque substitisset, quod vel Juspatronatus foret hæreditarium, vel dependens à Feudo, seu Condominio, res, ut diximus, erat expedita contra Octavium non habentem pro se, nisi tertiam ratam, five hæreditariam, five Feudalem existentem penes DD. de Cusanis, quapropter Defensores ejusdem Octavii toti nitebantur asserere, quod hoc Juspatronatus existeret gentilitium, seu rectius familiare descendivum, non enim poterant re vera firmare, quod foret gentilitium, in ejus magis propria agnaticia significatione, stante diversitate familiæ contra rigorosam significationem appellativi gentilitii, de qua in proposito *Anton. Maceraten. var. resolut. lib. 1. resolut. 60. numer. 19. Ciarlin. controvers. forens. lib. 1. cap. 1. num. 18. & lib. 2. cap. 119. nu. 60. & cap. 220. num. 30. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 11. num. 10. Vivian. de Jurepatr. par. 1. lib. 1. cap. 3. num. 29. Card. de Luca eodem tract. disc. 22. num. 10. versic. E' converso.*

Ast posita etiam hac qualitate familiari descendiva in magis amplo desumpto vocabulo, quemadmodum in suis casibus admisit, five notavit, idem *Card. de Luca de Jurepatr. dict. disc. 22. n. 10. & disc. 60. num. 30. & seq.*

Nusquam tamen evadere poterant mixturam qualitatis hæreditariæ, vel Condominii requisitæ in præsentantibus, non tantum habita semper præ oculis diremptrice omnium ambiguitatum observantia, per quam, uti demonstravimus, nullus dabatur calus, quo alii non Condomini loci *di Somma* per imaginationem usquam præsentaverint, sed etiam quia percurrendo omnia, & singula munimenta alla-

allata per Octavium, tantum aberat, quod ea possent contraponi divisioni clarissimæ anni 1484. & confessioni litterali Joannis Baptistæ filii Princivallis sub anno 1528. quin etiam rectè compariebantur, erantque inseparabilia à toties enunciato titulo hereditario, vel Condominii, Breve siquidem *sa. mem. Nicolai V. ubi quoque una cum altero Confirmatorio Sixti IV. fuisset attendibile*, tribuebat quidem Jus præsentandi Francisco, & Guidoni, eorumque Descendentibus, sed primò supposita, atque narrata qualitate Dominicali loci *di Somma*, incipit enim idem Breve Nicolai V. *Franciscus I. V. Doctor, & Guido Miles Vicecomites, & Domini Terræ, & Castri di Somma*, finaliter autem concessit Juspatronatus, sunt verba præcisa: *præfatis Domicellis, ac eorum Descendentibus* longè autem post Sixtus IV. Confirmando Breve Nicolai adjunxit illa verba: *Guidoni, & Francisco, ac eorum heredibus in perpetuum*; Quamobrem incontrovertibile reddebatur, quod sive uno, sive altero Breve perspecto, neutiquam sola qualitas descendentiæ remanserit per Pontifices considerata, junctum quippe, vel illa domini loci *di Somma*, ut in Breve Nicolai, vel illa hereditaria, ut in Breve Sixti copulativè desideraretur secundum ea, quæ quotidie practicantur in omnibus Iuribus patronatus mixtis ex adductis per *Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 11. num. 41. & seq. Lambertin. de Jurepatronat. lib. 1. par. 2. art. 8. quest. 2. num. 1. & sequent. Card. de Luca eodem tract. disc. 30. sub num. 1. vers. Respondi, & num. 2. in addit. ad decis. 38. num. 28. coram Me Rot. decis. 3. num. 9. coram sa. mem. Alex. VIII. & decis. 367. numer. 11. coram Emerix Iun.*

Cum igitur lucidissimè effulgeret, DD. de Cusanis tam ponderata qualitate hereditaria, quàm habita consideratione ad Condominium, nonnisi ad terminos præfate divisionis anni 1484. pollerent alia, quàm tertia parte utriusque tituli hereditarii, vel feudalis, palam sequebatur, quod etiam data paritate unius ex qualitatibus, scilicet Descendentiæ inter DD. de Cusanis, ac DD. Vicecomites, hi mererentur anteponi, veluti in altera necessario requisita qualitate præpollentes,

adeout de rigore totum exercitium vocum patronalium de Jure censeretur inesse integraliter apud DD. Vicecomites secum ferentes duas ex tribus partibus tam unius, 42 quàm alterius qualitatibus; minor etenim pars in Jure præsentandi, adeò suffocatur à majori, ut penitus censeatur absorpta ab eadem majori, sicuti demonstrat, *Gonzal. ad reg. 8. Cancellar. gloss. 45. num. 61. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 11. n. 135. & 136. Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. numer. 225. Cardin. de Luca de Jurepatron. disc. 32. num. 6. & 7. & disc. 61. num. 20. Rota decis. 285. num. 6. in fine, par. 5. decis. 153. num. 4. par. 18. Recen. & in Pampilonen. Parochialis 6. Martii 1702. S. Sed. & bina coram Me.*

Diximus, quatenus unum, vel alterum Breve foret attendibile, quoniam jam vidimus, quod Breve Sixti IV. erat simpliciter Confirmatorium, ac restaurativum præcedentis Nicolai V. ac propterea cum prælaudatum Breve Nicolai V. præ cæteris injungeret, quod institutio ad limites concessi Iuris præsentandi ad solum Romanum Pontificem (sunt ipsa verba) spectare, ac pertinere deberet, nunquam autem apparet, quod institutio fuerit expetita, & obtenta à Romano Pontifice, Domini valdè ambigebant, an ullum desuper posset stabiliri fundamentum ratione inobservantiæ, quæ vim adimit quibuslibet 43 indultis, & concessionibus *Barbosi. de Episcop. par. 2. allegat. 26. num. 11. & seq. Card. de Luca de Paroch. disc. 25. num. 4. Rot. decis. 175. num. 8. & 9. & decis. 229. num. 2. coram san. mem. Alexand. VIII. & decis. 1206. numer. 7. coram Emerix Iun.*

Validius verò, nam etsi supra dixerimus non fuisse necessarium, quod divisio consecutivè ad dominium Castri roboraretur Apostolica confirmatione, ad effectum ne per hoc transitus cum Universitate Feudali per exactissimam observantiam demonstratus valeret elidi, nihilominus retenta eadem positiva observantia, non erat abs re, sive nullibi implicabat, quod successivè, & post prædicta Brevia Nicolai, & Sixti interveniret aliud Breve, seu diploma Pontificium confirmatorium subsequenti Divisionis de anno 1484. per ratas merè Feudales, seu Condominii, cum

cum in longè minori spatio, quàm duorum seculorum, & ultra facilè præsumatur quodlibet opportunum Beneplacitum intercessisse, prout concomitante observantia tradiderunt, *Gratian. discept. for. cap. 867. num. 50. & cap. 893. numer. 17. Marefcott. var. resol. cap. 13. lib. 1. num. 9. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. glos. 12. num. 76. & seqq. Cravett. de antiquit. tempor. par. 3. cap. 2. num. 26. Rot. decif. 803. numer. 15. coram Emerix lun. decif. 155. num. 8. & 9. par. 16. decif. 46. num. 8. var. 17. dec. 533. num. 17. par. 19. tom. 2. Recent. & in Spoletana Primitiarum 18. Aprilis 1698. S. Absque eo quod coram Me hodie impressa decif. 39. num. 12.*

Et sanè adeò fortis emicabat hujusmodi observantia, ut licèt supponerent Informantes pro Octavio, quòd ad ostendendam qualitatem gentilitiam, seu familiarem satis essent præsentationes factæ de annis 1650. 1668. & 1683. eadem tamen positivè qualificabantur, sive communiebantur cum memorata assertione Condominii, ut ex præsentatione anni 1650. & ex ipsa Sententia, omnes ex Condominis loci Somma, quod & replicatur in aliis præsentationibus, nempe anni 1668. ibi: omnes Condomini Burgi Somma, & litt. H. ibi: omnes ex Condominis dicti Burgi Somma, ac demum de anno 1683. ibi: omnes ex D.D. Condominis dicti Burgi Somma, ideoque dum non sola qualitas filiationis, seu Descendentia fuit enunciata, ac justificata, sed expressa, & comprobata tam in illis de Familia DD. Vicecomitum, quàm in illis de Familia DD. de Cusanis prærogativa Condominii, reincidente omnia superius ponderata.

45 pro mixtura qualitatis, sicuti præter allegatos ponderando consimiles præsentationes mixtas, seu mixtam qualitatem præferentes animadvertere *Parif. consil. 48. num. 9. lib. 4. Cardin. de Luca de Jurepatr. disc. 24. num. 9. Rot. decif. 267. num. 3. par. 6. decif. 223. num. 16. par. 19. Recent. & in Romana, seu Parmen. Jurispatronatus 13. Decembris 1700. S. Quia tamen coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano.*

Huc usque proinde casus videbatur planus, sed neque deerat, qui adjungeret, quod etiam ad abundantiam præcinden-

Pars I.

do ab hisce qualitatibus sive simplicibus, sive mixtis, tituli nempe hæreditarii, ac Condominii, & procedendo quoque quòd jus præsentandi ad tenorem Bullæ Nicolai V. aliàs ut supra inobservatæ, reservatum existimari deberet favore Descendentium à Francisco, ac Guidone de primordiali Familia DD. Vicecomitum, non per hoc Octavius erat in probatis circa, 46 narratam medietatem vocum patronalium, distinguendum quippe videbatur, quòd aut agitur de Jurepatronatus competente, alicui Familiae in genere, & tunc sanè nulla intrat distinctio portionum, stirpium, aut ratarum, sed attenduntur capita, & voces præsentantium ejusdem Familiae, itaut habens pluralitatem vocum per modum Collegii, dicatur habere totum Collegium totam vocem secundum affirmata, per Vivian. de Jurepatr. lib. 4. cap. 2. numer. 28. & seqq. Card. de Luca eodem tract. disc. 54. num. 5. & 6. Rot. decif. 82. num. 8. & 9. par. 7. Recent. cum aliis in Cracovien. Scholastraria 16. Junii 1698. S. Cum enim, & seq. coram Me hætenus impress. decif. 52. & hic erat casus in altera Mediolanen. Prioratus de Mantegattis, de qua 11. Decembris 1699. & 15. Februarii 1700. coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano, 25. Junii ejusdem anni coram Me, 14. Februarii 1701. & 18. Junii 1703. coram R. P. D. meo Scotto.

47 Aut verò agitur de Jurepatronatus, prout hic, reservato aliquibus nominatis in ipsa reservatione, & concessione, eorumque Descendentibus in perpetuum, eo profectò casu, unusquisque nominatus constituit propriam lineam, etsi reducatur, ut ad præsens, Jurepatronatus in personam tantummodò unius, videlicet Guidonis, in his utique terminis quot sunt filii relictæ ab ipso nominato, aut in quo tota vox refedit, tot censentur esse stirpes, ac voces subalternantes ad ea, quæ bene perpenduntur per Vitalin. in Clement. Plures sub num. 42. in fin. de Jurepatr. Spad. consil. 9. num. 5. lib. 3. Tondut. quest. Benefic. par. 1. cop. 32. num. 5. 7. & 8. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 11. n. 124.

Quapropter ad rem applicando, cum Guido quinque filios reliquerit, duove cesserint eorum Jura tribus aliis superstitibus, videlicet Antonio, Theobaldo, &

V

Prin-

Principalli, absonum erat prætere, quòd DD. de Cufanis descendentiis summentes à linea prædicti Principallis habeant eandem æqualitatem cum DD. Vicecomitibus à duobus stipitibus respectivè descendentibus, Antonio, scilicet, & Theobaldo, sic etenim dividitur qualibet successio etiam Fideicommissaria, & vocativa Descendentium ex traditis per Rot. decis. 342. num. 3. par. 12. & decis. 163. in princip. & num. 6. par. 15. Recent. Successionem etenim in Iurepatronatus regulariter fraternizare, nec dirigi à forma Successionis Fideicommissariæ plenè firmatum fuit in *Auximana Iurispatronatus* 27. Junii 1701. S. Quoniam, & in *Aretina Beneficii* 23. Aprilis 1703. S. Quod autem in fin. coram Me.

Cæterum ne quid deesset ad omnem ulteriorem trutinacionem hodiernæ controversiæ, posito etiam, quòd contra superius insinuata supponendum foret, quòd exercitium huiusce Iurispatronatus spectaret ad utramque Familiam DD. Vicecomitum, & de Cufanis indiscriminatum, ac per modum Collegii, ac Familiæ, Domini nihilominus maturè rimantes singula suffragia, adinvenere quidem, quòd uterque ex Collitigantibus numerice, & materialiter exhibebat ad sui favorem vota æqualia, idest sex præsentantes tam ab una, quàm ab altera parte, sed postmodum appensa in lance Iustitiæ defectum unum numeratum ab Octavio, videlicet alter Octavius, veluti professus Religionem Sancti Benedicti in Monasterio Sancti Simpliciani, stante quippe hac professione, per quam in Domino deperderat velle, & nolle, ut inquit Bonifac. VIII. in cap. Si Religiosus num. 5. de Elect. & Elect. potest. in 6. & in cap. Religiosus 2. de Testam. eodem lib. 6.

50 Profecto vox huiusce Religiosi non poterat explicari per ipsum solum Religiosum, sed tantummodò per ejus Monasterium, (quod in casu nostro non intervenerat,) ex quo tam præcitata voluntas Monaci Professi, quàm omnia illius Jura activa, & passiva transitum faciunt in Monasterium, cui proinde, & non Religioso professo competit jus præsentandi, sicuti quidquid male distinguentes inter bona temporalia, & Jura Sanguinis opinati fue-

rint Pignatell. consult. Canon. 82. num. 112. & seq. tom. 9. Pasqualig. quest. Moral. Canon. quest. 16. per tot. solidè demonstravit Sanchez ad præcepta Decalog. lib. 7. capit. 14. num. 7. Vivian. de Iurepatr. lib. 4. cap. 3. num. 27. Ciarlin. controuv. for. 225. à num. 4. usque ad num. 24. Lezzan. in Summ. quest. Regul. tom. 1. par. 2. cap. 11. num. 15. & firmavit Tribunal coram Seraphin. decis. 1361. num. 4. & coram Emerix Iun. decis. 830. num. 6.

Et quidem, ut præmissimus, malè distinguere visi sunt prænominati Pignatellus, & Pasqualigus, procedentes cum exemplo Juris doctorandi, vel cum præmissa ratione Jurium Sanguinis remanentium penes Religiosum, quia certè jus doctorandi non potest residere penes Monasterium, utpotè corpus inanimatum, sed necessariò manet apud Religiosum actu docentem, vel legentem in aliqua Universitate tamquam membrum ipsius Universitatis, quale effectum fuit de explicita, vel implicita licentia Superioris, ac 51 Monasterii; & ipso quòd Professus exitit permissus legere, ac docere in aliqua Universitate, jura verò Sanguinis utique per professionem non avelluntur à Monaco, ut etiam uberrimè dictum fuit in decis. 34. & 35. post Censal. ad Peregrin. de Fideicom. sed punctus stat, an hæc Jura Sanguinis valeant exerceri per solum Religiosum, quod sanè repugnat rationibus antedictis, itaut quoties Monasterium foret incapax, jus præsentandi potius pertineat ad alios Successores, quemadmodum progrediendo cum terminis Fideicommissariis, illosque applicando Iurispatronatus post Bald. Felin. Alciat. & alios dixit Rot. decis. 336. num. 8. & 9. par. 5. Recent.

Quin adjuvaret Octavium præsentatum, quòd alter Octavius ut supra, cum præsentans, reperiretur quoque Prior Monasterii Sancti Simpliciani de tempore factæ præsentationis; unde reduplicando personam copulativè valuerit nomine proprio autorizare ipsam præsentationem à semetipso, tum quia illius præsentatio nullam mentionem facit hujus reduplicacionis, sed demonstrativè dumtaxat meminit Dignitatis suæ Prioralis, ideoque esto quòd potuisset eandem præsentationem

autho-

authorizare, ac explere tamquam Prior, dum hoc effectivè non explevit, succedebat regula, quod potui nolui, de qua *Surd. conf. 251. num. 36. Gratian. discept. forens. cap. 809. numer. 12. Cancer. var. resolut. par. 2. cap. 6. num. 155. Card. de Luca de Benef. disc. 30. num. 20. Magon. decis. Florent. 2. num. 14. Rot. decis. 180. num. 18. par. 18. Recent. & in Leodien. Monasterii 4. Iulii 1698. S. Quoniam coram Me hodie impress. dec. 61.*

Tum etiam quia valde ambigendum 52 erat, an etiam ubi voluisset tamquam Prior autorizare suum Ius, illudque exercere id potuerit, cum omnia Jura vetent quempiam in materiis autorizativis posse fulcimentum præbere sibi ipsi ex Collectis in proposito per *Alex. consil. 106. per tot. vol. 1. Barbof. de Iur. Eccles. univ. lib. 1. cap. 32. num. 11. Vincent. de Francobis decis. 14. num. 2. Rot. coram Buratto dec. 44. num. 3. ibiq; Adden. litt. A. & post modern. Asculan. ad Stat. Urb. decis. 158. n. 6. 11. & seq.*

Tum & denique, quia ubi actus exerceri debet per Monasterium satis non est simplex autoritas Prioris, vel Abbatis, qui tantummodò est caput Monasterii, sed requiritur interventus, sive consensus majoris, ac sanioris partis Capituli quemadmodum in specie *Barbof. incap. Eanoscitur num. 2. de his quæ fiunt à Prælat. sine cons. Capit. Ciardin. contrav. for. lib. 3. dicto cap. 225. num. 24. & seq. Sanchez in precept. Decalog. lib. 7. cap. 14. numer. 7. Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. parte prima quest. 2. art. 12. numero primo, & per tot. Vivian. eodem tractat. libr. 5. capit. 3. numero 27.*

Comperto igitur, quòd demptâ personâ prænominati Religiosi Octavius nequireret numerare nisi quinque ad summum suffragia DD. de Cusanis, ex altero è converso latere Antonii sex recensebantur semper excludentia suppositam medietatem ab eodem Octavio, haud relevante, quod delendum esset ab hoc senario numero suffragium Theobaldi filii Cæsaris, ex quo non poterat uno, eodemque tempore Cæsar Pater, & Theobaldus filius præsentare, quoniam oppositio, quæ fiebat adversus hanc vocem, pugnabat cum refugio habito per Octavium, quòd nem-

pe ageretur de Jurepatronatus familiari agnatio, vel descensivo, vel quòd non essent tripartita suffragia, seu lineæ in filios Theobaldi, nam, ut præmisimus ad abundantiam procedendo cum hypothesi ejusdem Octavii, videlicet quòd non esset dirimenda quæstio per stirpes, sed per capita, ut omnes descendentes primordialiter à Guidone constituerent unam lineam, quantumvis in plures ramos, seu Columnellos subdivisam, clarè emicabat, quòd præsentatio facienda erat in capita tamquam membra æque constitutiva ejusdem corporis Collegiativi descendentiæ, ut ex doctrina *Alex. de Novo consil. 63. num. 2. & 3. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 11. num. 123. cum aliis*, concludit stans pro 54 unitate lineæ contra superius animadversa idemmet *Card. de Luca disc. 33. per tot. & signanter num. 4. & 5. de Jurepatr.* & generaliter, quòd in Jurepatronatus gentilitio filii admittantur ad præsentandum cum Patre tritum est, & uberrimè ostensum fuit in præcitata *Mediolanen. Prioratus 15. Februarii 1700. coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano 25. Junii ejusdem anni coram Me, 14. Februarii 1701. & 18. Junii 1703. coram R. P. D. meo Scotto.*

Robustius autem quia præfatus D. Theobaldus Maria Vicecomes, sive illius Procurator asseruit, se se devenisse ad præsentationem tamquam hæres Patruorum ex aliis Iuribus, ac titulis, ac denique ex antiqua possessione, seu quasi, in qua reperiabantur iidem Patru, proindeque ad omne, ut dicitur, pejus intrabant termini celebris cap. *Consultationibus de Jurepatr.* nempe quòd cum idem Theobaldus Maria explicitè præsentaverit tamquam hæres signanter Galeatii Mariæ ejus Patru vigore præcedentis quasi possessionis, non poterat in præsentanti rejici ejus præsentatio, sub prætextu, quòd etiam Marchio Cæsar illius Pater præsentaverit, quidquid enim dicendum fuisset, quando quæstio fuisset circa pertinentiam, profectò non erat discurrendum de viribus hujus quasi possessionis in hodierno Judicio vertente super 55 institutione inter præsentatos, quæ ipsa sola quasi possessione contentatur ad sæpius stabilita in Sacro Auditorio, & præsertim in decis. 115. num. 19. coram Priolo de-

decif. 181. num. 18. par. 19. Recent. in dicta Mediolanen. Prioratus 15. Februarii 1700. S. Idque coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano, & 14. Februarii 1701. S. Cum enim coram R. P. D. meo Scotto, in Lucana Beneficii 21. Martii 1703. S. Iterum coram R. P. D. meo Muto, & in Aretina Beneficii 23. Aprilis ejusdem anni S. Cum etenim coram Me. Etiam respectu hæredis ex persona ejus Auctoris existentis in præfata quasi possessione præsentandi eadem Rot. decif. 31. num. 8. coram Celso decif. 374. num. 24. par. 11. Recent. in dicta Mediolanen. Prioratus 15. Februarii 1700. S. Ad patefaciendam coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano, & 14. Februarii 1701. S. Quoniam coram R. P. D. meo Scotto.

Hisque præsuppositis Domini non censuerunt immorandum esse super novissima exceptione relata per defensores Octavii, quod nempe DD. Vicecomites devenerint ad præsentationem Antonii post lapsum quadrimestris, unde nequiverit eadem præpostera præsentatio vim aliquam habere in præjudicium ipsius Octavii legitime jam præsentati intra prædictum quadrimestre, resistente præfinitione sancita Laicis Patronis in cap. unic. S. Verum de Jurepatr. in 6. de qua Corrad. in prax. Benefic. lib. 4. cap. 2. num. 63. Antonell. de temp. legal. lib. 3. cap. 15. num. 1. Amayden. de styl. Datar. lib. 1. cap. 11. num. 23. Cardin. de Luca de Jurepatr. disc. 59. numer. 19. & disc. 64. num. 3. Rot. decif. 796. num. primo, & decif. 1289. num. 23. coram Coccin.

57 Hæc siquidem exceptio locum sibi de plano vindicasset, quoties iidem DD. Vicecomites ante defluxum prædicti quadrimestris non supplicassent, & obtinuissent à Sancta Sede legitimam prorogationem, sed præambule, ac providè obtenta tali prorogatione, de qua idem sane erat in tempore præsentasse, vel in tempore à Papa habente supremam potestatem Canonice prorogato, ut generaliter habetur, apud Beroa conf. 156. num. 1. lib. 3. Spad. conf. 72. num. 5. lib. 3. Episcop. Regg. disp. jur. select. cap. 89. numer. 3. Rot. coram Priol. decif. 83. num. 26. in Recent. dec. 505. num. 1. in fin. par. 3. & decif. 180. num. 25. par. 18. & magis ad rem eadem Rota de-

cif. 114. num. 14. coram Cerro, & dec. 74. num. 25. par. 16. Recent.

58 Replicatio tandem, quod hujusmodi prorogatio valeret reputari inefficax, & subreptitia, ex quo DD. de Cufanis nedum præcedenter juridicè præsentassent, sed etiam Octavius ab illis præsentatus usque sub die 23. Junii 1700. reportasset litteras, quas nuncupant pro præsentato, quantumvis hæ litteræ in assueta formula ratione congruit remanserint expeditæ tantummodò sub die 25. Augusti ejusdem anni, quapropter si Papa certior ab Antonio, sive DD. Vicecomitibus fuisset effectus de hac intermedia præsentatione, & gratia, vel absolute denegasset memoratam prorogationem, vel eam difficilius concessisset, quod exuberat ad finem inducendi subreptionem ex Juribus adductis per Crawett. conf. 68. numer. 5. Peregrin. conf. 78. num. 11. lib. 1. Lotter. de re Benefic. lib. 3. quest. 11. num. 56. Ros. de execut. litter. Apost. par. 1. cap. 5. num. 45. & seq. Rot. decif. 186. num. 1. par. 16. dec. 41. num. 6. & decif. 159. num. 3. par. 18. Rec. in Leodien. Canonicatus 4. Iulii 1698. S. Quo verò coram Me hætenus impress. decif. 62. & in Cracovien. Canonicatus 13. Junii 1701. S. Opponebatur pariter coram Me.

Facili negotio retundebatur, quia in hac materia subreptionis, vel obreptionis unice spectatur, an ex tacita veritate, aut exposita falsitate præjudicium aliquod oriatur ipsi concedenti, vel tertio, cessante enim præjudicio alterutrius nusquam reputatur, quod Pontifex se se à gratia retraxisset, idque pariformiter superabundat ad infringendam quamcumque notam subreptionis, & obreptionis, ut videre est apud Felin. in cap. Super litteris num. 8. de rescript. Ferret. conf. 229. num. 4. lib. 1. Modern. Lucen. consult. 501. num. 9. Rota decif. 800. numer. 11. coram Ubaldo, decif. 488. num. 10. coram Cerro decif. 357. num. 4. par. 12. decif. 769. num. 11. par. 18. & decif. 647. sub n. 51. vers. Prout par. 19. Recent.

Applicando autem ad rem, nullum utique præjudicium resultabat Papæ concedenti prorogationem, quia adhuc terminus ad præsentandum perdurabat, & de jure devolutio, si quæ contigisset, spectasset ad Archiepiscopum Mediolani, non autem

autem ad Sanctam Sedem secundum sancta in *decis. 195. numer. 2. coram Coccino, decis. 392. numer. 4. & 5. coram Celfo, decis. 180. numer. 3. & 4. par. 18. Recent. & uberius reassumpta, & examinata in Foroliviensi. Canonicius Theologus 25. Iunii 1700. coram Ase.*

Quo verò ad DD. de Cusanis, & Octavium eorum presentatum, nonne illorum vox erat infra medietatem ex supradictis, ipseque Octavius in suis litteris obtentis pro Presentato narraverat medietatem duntaxat in controversa presentatione reportasse? proindeque quemadmodum jus DD. de Cusanis, ac eorum presentati manebat in pendulo, donec supervenirent necne intra legitimum tempus cum presentationes DD. Vicecomitum; ita sicuti DD. Vicecomites valuissent post presentationem Octavii, ejusque litteras, exhibere presentationem alterius, cum eorundem DD. Vicecomitum Juri nequaquam Papa intellexerit præjudicare, nisi quatenus Octavius ad sui favorem numeraret medietatem vocum, qui intererat in hoc pendulo, an DD. Vicecomites actu præsentarent, vel prorogationem à fonte omnium Gratiarum Papa consequerentur secundum ea, quæ perbellè ratiocinatur *Pax Jordan. de re Benefic. tom. 2. lib. 10. tit. 7. sub num. 346. vers. Ex eo autem, ubi inquit non esse necessariam citationem Comparatorum, aut competitorum in concedenda dilatatione, cum non agatur de præjudicio illorum, & concessio fieri possit ipsis invitis, idem quippe est, ut præmissimus, in tempore præsentare, vel præsentare in tempore prorogato per Superiorem ex vi ipsius prorogationis, circa quam in fortioribus plenè liquet penes Rebuff. in prax. Benefic. tit. de publican. resignat. gloss. 13. numer. 5. Paris. de resignat. Benefic. lib. 10. quest. 7. numer. 68. versic. Limita secundo, & numer. seqq. Rota decis. 154. numer. 8. & 9. coram san. mem. Alex. VIII. decis. 91. numer. 8. par. 4. tom. 2. decis. 63. numer. 12. par. 6. decis. 14. numer. 14. part. 10. decis. 357. numer. 2. & sequent. part. 12. & decis. 491. numer. 8. part. 18. Recent.*

Amaritudo namque stetit, quando defluxo jam quadrimestri, firmatoque Jure in Octavio per negligentiam Com-

patronorum in presentando, mediante illa consolidatione, seu Jure non decrescendi, quod datur in Jurepatronatus Lambertin. de Jurepatr. artic. 5. quest. 4. par. 2. lib. primo, Vivian. eodem tractat. lib. 14. cap. 2. numer. 41. Bellon. de Jure accresc. cap. 6. quest. 48. numer. 3. & seqq. & signanter sub num. 28. & seqq. DD. Vicecomites supplicassent, & Papa concessisset prorogationem, quia tunc fortè præjudicasset juri quesito per legitime intra tempora presentatum; sed cum ob durationem termini ad presentandum tractaretur de eventuali jure querendo, Gratia Papæ in his terminis semper subsistit, immo omnia volumina sunt plena, quod minimè oporteat exponere præjudicium, seu majus non lucrum purè eventuale, ac consecutivum juxta passim affirmata per *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 45. §. primo, numer. 48. Amstaz. de Causis Pius lib. primo, cap. 14. numer. 12. Rota in recent. decis. 267. numer. 12. & 13. part. 15. coram Emerix Jun. decis. 1137. numer. 19. & in Romana, seu Lahuen. Legati prima Iulii 1697. §. Verò in fine, coram R. P. D. meo de la Tremoille.*

Subsistente itaque presentatione Antonii veluti intra tempora Canonice prorogata, & comperto, quod semper, & infallanter, sive censendo Juspatronatus, de quo agitur, hæreditarium, sive annexum Feudo, sive mixtum, sive etiam descendivum, sive etiam enumerando voces incapita simplicia ad intentum Octavii, nequaquam is abscribere valeat medietatem ad sui commodum, ruebat ad oculum fundamentum ejus gratiæ derogatoriæ, ac proinde Domini, ut ab initio præmissimus, pro institutione Antonii, & in executionem litterarum Octavii concorderet responderunt, utràque ex partibus acerrime informante.

ARGUMENTUM.

Patronus, qui post datum mandatum Procuræ ad præsentandum, donat alicui Juspatronatus, per hujusmodi donationem non censetur revocare mandatum Procuræ.

SUMMARIUM.

- 1 Patronus, qui post factum mandatum ad præsentandum, donat Juspatronatus, per hujusmodi donationem non dicitur revocare idem mandatum. *Amplia, ut num. 3. & 5.*
- 2 Jus præsentandi per donationem non transfertur privativè, sed cumulativè cum donante.
- 4 Patronus Ecclesiasticus non potest cumulativè variare.

C A S U S IV.

Quidam Patronus dedit uni mandatum Procuræ ad præsentandum ad Beneficium vacans, & immediatè post donavit Jus præsentandi personæ Ecclesiasticæ; habens mandatum Procuræ præsentavit Titium; Illa verò Persona Ecclesiastica Donataria postea præsentavit Cajum. Quæritur. Quis ex his duobus instituendus est ab Episcopo?

- Pro cuius resolutione censeo de Jure respondendum, quòd in hoc Casu sit instituendus ab Ordinario Titius ad exclusionem Caji præsentati à Donatario; quia Patronus qui post factum mandatum ad præsentandum donat Juspatronatus, non dicitur revocare mandatum ad præsentandum, sed transferre proprietatem Juspatronatus in perpetuum favore Donatarii, immo per donationem censetur translatum Jus præsentandi non privativè, sed cumulativè cum Donante, cujus proinde præsentatio, seu mandatum non censetur revocatum *conf. Decii 542. de quo late Gonzal. ad regul. 8. §. 2. Proemial. num. 32. Rota decis. 385. num. 8. part. 1. Diversior. & meus Advocatus Pitonius discept. Ec-*

cles. quarta; sub num. 65. par. prima. Eoque magis, quia Procurator non fuit intimatus, neque denunciatus de aliqua revocatione ad *Text. in Clem. 1. de renunciati. Lambertin. de Iurepatr. lib. 2. part. 1. quest. 4. art. 14. num. 4.*

- Unde persona illa Ecclesiastica Donataria, non poterat in hoc Casu præsentare Cajum nec privativè, nec cumulativè cum Titio, quia dictum Juspatronatus per donationem factam favore personæ Ecclesiasticæ effectum est Ecclesiasticum, quod est talis naturæ, ut Patronus Ecclesiasticus non possit cumulativè variare, juxta *Vivian. de Iurepatr. lib. 10. cap. 1. num. 27. & 28.* sed solum poterat adhærere præsentationi factæ per Procuratorem.

- Quæ omnia fortius procederent si in mandato Procuræ ad præsentandum legeretur obligatio non revocandi Procuratorem, sed habere ratam, & gratam præsentationem faciendam ab eo. *Lambertin. de Iurepatr. lib. 2. par. 2. quest. 7. art. 16. num. 4.*

ARGUMENTUM.

Præsentatio facta cum pactis, & conditionibus contrariis dispositioni Juris est illicita, & Simoniaca. Renunciatio facta in manibus Patroni Laici est nulla.

SUMMARIUM.

- 1 In præsentatione, aut collatione apponi non possunt pacta, & conditiones contrariae dispositioni Juris.
- 2 Pactum est illicitum, & Simonicum, quando apponitur circa Spiritualia, vel Spiritualibus annexa.
- 3 Pactum: Che il Canonico stando assente dalla Residenza per un'anno, s'intenda per la detta assenza da lui medesimo rinunciato il detto Canonico: *An contrarietur Concilio Tridentino.*
- 4 Apposito pacto in præsentatione cum conditione, quod sit licitum, Præsentatio dicitur pure, & simpliciter facta,

- Ha, quoties pactum est illicitum.*
 5 *Renunciatio Beneficii facta in manibus Patroni Laici, an sit nulla?*
 6 *Nemo potest renunciare Iuri, quod non habet.*
 7 *Presentatio, aut institutio facta, lite pendente, est nulla.*
 8 *Renunciatio quando est conditionalis favore certa Personae, non oritur vacatio Beneficii, nisi favore illius Personae.*

C A S U S V.

Patronus Beneficii A. vacantis praesentavit ad illud Titium, hac tamen conditione adjecta in litteris praesentationis scilicet: *Con conditione però, che stando assente dalla Residenza per un' anno, s'intenda per la detta assenza da lui medesimo rinunciato il detto Canonico, sicchè possa liberamente provvedersi ad altra Persona*: Cum autem Titius abfuisset ultra annum à propria residentia; Hinc Patronus autumans Beneficium vacans ratione purificatae conditionis praedictae nominavit, & praesentavit ad illud Cajum cum eadem supradicta conditione; hac alia tamen clausula adjecta: *Apponendo le suddette condizioni alla presente nominatione ogni volta, che quelle siano lecite ad apporsi, e de lure sostenghino, nè siano contrarie al Sacro Concilio Tridentino, e Constitutioni Apostoliche, & non aliàs &c.*

Hinc orta lite inter Titium, & Cajum super subsistentia utriusque praesentationis, Titius renunciavit Beneficio favore Sempronii; Quare Patronus praetendens dictum Beneficium vacans ex hujusmodi renunciatione, nominavit non quidem Sempronium, sed Paulum. Unde quaeritur.

I. *An nominatio, & institutio Titii facta ad Beneficium, de quo agitur, sustineatur? Et quatenus negativè.*

II. *An, & quomodo sit admittenda nominatio Caii facta per Patronum, ita ut debeat obtinere institutionem?*

III. *An attentata renunciatione dicti Beneficii facta per Titium favore Sempronii, lite pendente inter ipsum Titium, & Cajum, subsequuta Institutio respectivè in personam Pauli sustineatur?*

In hac Causa scripsit in Sacra Congregatione Concilii D. Advocatus Pitonius Praeceptor meus, qui in sua allegatione dicebat esse primum dubium negativè resolvendum, & eodem modo tertium, affirmativè verò secundum scribendo ad defensionem Caii nominati per Patronum, juxta fundamenta, & rationes per ipsum late deductas, quae videri poterunt apud ipsum in tractat. de Controvers. Patron. Allegat. qui nunc Parmae imprimitur, ad quem lectorem remitto pro videndis rationibus ibi latius extensis.

Ego verò, qui incumbendo studiis dicti Advocati adhuc studebam contemporaneè in Sacra Congregatione Concilii, apud R. P. D. meum Petram occasione examinandi Causam, & videndi rationes hinc inde deductas feci meum votum, in quo: Ad primum negativè respondendum sentiebam, quia in actu praesentationis, & Institutionis Titii fuit appositum pactum, quod absente Provisore per annum, Beneficium intelligatur renunciatum, eo ipso vacet, & possit alteri conferri; in praesentatione autem, & collatione Beneficii est prohibitum facere pacta, & conditiones, nec non conditiones apponere diverso modo ab eo, quo Sacri Canones, Constitutiones, & Tridentinum praescribit, & sunt Text. in Canon. *Quaestum de rerum permut. & cap. final. de pact. Lambertin. de Jurepatr. par. 1. quaest. 9. art. 11. num. primo, & seqq. & lib. 2. par. 2. quaest. 9. art. 3. num. 3. 8. & 9. Fagnan. in cap. Nisi essent num. 19. de Praeben.*

Ratio est, quia hujusmodi pacta sunt illicita, & Simoniaca, quando apponuntur circa Spiritualia, vel Spiritualibus annexa, *Parisi. de confid. quaest. 28. n. 189. & seqq. Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. par. 1. quaest. 9. art. 11. sub num. 3. Lotter. de re Benef. lib. 3. quaest. 29. num. 25. & seqq. Sanchez. confil. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 25. maximè in Casu isto, ubi pactum directè contrariatur Concilio Tridentino sess. 24. cap. 12. de Reform. ubi in Casu absentiae Canonicorum statuta fuit certa forma, cui nemo, nisi Papa derogare potest.*

Ad secundum esse admittendam absque supradicta conditione Simoniaca, & illicita respondendum videtur, quia cum
 4 ista conditio, seu pactum fuerit appositum

tum in præsentatione Caii cum conditione, quod sit licitum, & non sit contrarium Concilio Tridentino, nominatio Caii dicitur facta purè, & simpliciter, & sine eadem conditione, quoties ista Concilio Tridentino adversatur per *Adden. ad Gregor. decis. 417. num. 12. Rot. in Lauden. Canonicatus 3. Martii 1697. S. Eoque certius coram Eminentissimo Cardinali Tremoille.*

- Ad tertium negativè est respondendum, quia renunciatio facta à Titio est nulla, tum quia facta, lite pendente, *Lancellot. de attent. l. 2. cap. 4. Rota coram Rich. decis. 182.* Tum etiam quia facta in manibus Patroni Laici, & in favorem Tertii, quando fieri debebat in manibus superioris Ecclesiastici, juxta *Text. in cap. Quod in dubiis de renunciat. ubi Panormitan. numer. 6. Paris. de resignat. lib. 7. quest. 9. num. primo, Gonzal. ad regul. 8. Cancellar. gloss. 14. num. 2. Verall. decis. 192. num. 2. par. 2. Barbosa de Jur. Eccles. lib. 3. cap. 15. Rota in Parmen. Beneficii 13. Junii 1701. S. final. coram R. P. D. Scotto, Et insuper*
- 6 quia Titius non poterat renunciare, quia nemo potest renunciare Juri, quod non habet juxta *Text. in l. Nemo plus Juris ff. de regul. Jur. Paris. de resignat. lib. primo quest. 15. num. 9.*

- Et præsentatio, & Institutio facta in personam Pauli sunt nullæ, utpote factæ lite pendente ad *Text. in cap. 1. & 2. ut lite pendente in 6. Rota coram Cels. dec. 369. num. 10.* Et quia Titius renunciavit favore Sempronii, & tamen præsentatio, & institutio data fuit alteri diversæ personæ, & sic nulliter, quia quando renunciatio est conditionalis in favorem certæ personæ, non oritur vacatio Beneficii, nisi favore illius personæ, *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 14. num. 20. Paris. de resignat. lib. 10. quest. 7. num. 22. & 23.*
- 8

Sacra Congregatio die 3. Octobris 1711. in una Romana Nominationis ad Canonicatum, primum, & secundum dubium non resolvit; Ad tertium verò Negativè respondit. Reproposita Causa die 27. Augusti 1712. rescriptum fuit ad Primum: Negativè; Ad secundum: Negativè.

ARGUMENTUM.

Spectante Jurepatronatus ad Communitatem, à quibus fieri debeat præsentatio?

SUMMARIUM.

- 1 Communitas aliquando gubernatur per Congregationem omnium de Populo, aliquando per Decuriones, & Regentes.
- 2 Omnes, & singuli homines Communitatis admittuntur ad præsentandum, quando Communitas regitur per Congregationem omnium.
- 3 Actus Juris, seu Ius præsentandi competit Communitati, uti Communitati, actus verò facti, seu præsentationis competit singulis de Communitate.
- 4 Minor Infante non est admittendus ad præsentandum, sed solum ejus Tutor.
- 5 Extraneus, & qui non est de Communitate, non est admittendus ad præsentandum, limita, ut ibi, & numer. 6.
- 7 Decuriones, & Regentes Communitatis, an, & quando soli sunt admittendi ad præsentandum?
- 8 Communitas potest præsentare non solum privativè, sed etiam accumulative, sed intellige, ut ibi.
- 9 Competente Jurepatronatus Parochianis præsentati de Jure non est ab ipsis facienda Collegialiter, sed solum singulariter, secus de consuetudine, ut num. 10. & seq.
- 12 Hujusmodi consuetudo, ex quibus probetur.
- 13 Consuetudo, an, & quando probari debeat cum qualitate coactiva?
- 14 Quadrimestre an, & quando incipiat currere à die declarata, & acceptata nullitatis præsentationis?
- 15 Lite pendente inter præsentatos non est locus devolutioni, secus si lis sit inter Patronos.

C A S U S VI.

QUæro in hoc casu, à quibus fieri debeat præsentatio, quando Juspatronatus spectat ad Communitatem?

Pro cujus resolutione sciendum est Communitates quandoque regi, & gubernari per Congregationem omnium de Populo, quandoque autem per Decuriones, aut Regentes, aut Antianos, aut Priores. Si Communitas regatur per Congregationem omnium de Populo, tunc non soli Regentes, aut Priores, sed omnes, & singuli homines Communitatis sunt admittendi ad præsentandum, & præsentatio fieri debet ab omnibus de Populo, tam masculis, quam foeminis, tam conjugatis, quam non conjugatis, tam Patribus, quam filiis familiaribus, majoribus septennio, & omnibus, qui de Jure constituunt Communitatem. *Fel. lin. in cap. Cum omnes num. 46. de constit. Feder. de Sen. conf. 65. sub num. 1. & consil. 115. num. 9. Lambertin. de Jurepatron. lib. 2. par. 1. quest. 1. artic. 6. & quest. 2. art. 9. & lib. 1. par. 2. quest. 2. art. 14. numer. 1. Paul. de citat. eodem tract. quest. 1. princip. num. 3. ampliat. 3. Rocch. de Jurepatr. verb. Competens num. 18. Cardin. de Luca de Jurepatr. disc. 34. num. 12. Rota decis. 82. num. 10. part. 7. Recent. & in Bononien. Parochialis 26. Januarii 1711. coram Caffarello, inferius registrata Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. quest. 2. art. 9. num. 2. Rota decis. 295. numer. 6. part. 6. Recent.*

3 Ratio autem est, quia licet actus Juris, seu Jus præsentandi non sit, nisi penes ipsam Communitatem, uti Communitatem, tamen actus facti, seu actus præsentationis competit singulis de Communitate, & est apud quemlibet singulariter de Communitate, sicuti in electione, licet electio, seu Jus eligendi sit penes ipsum Capitulum, tamen actus electionis est penes ipsos de Capitulo, itaut omnes de Communitate in capita, non autem in stirpes sint admittendi ad præsentationem, & præsentare possint, *Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quest. 7. art. 15. num. 20. & lib. 2. par. 2. quest. 2. art. 13. n. 2. Vivian. eod. tract. lib. 4. cap. 5. n. 71. & lib. 8. cap. 2. n. 5. Rota decis. 82. n. 8. part. 7. recent.*

Pars I.

4 Caterum minor infante, & sic septennio nullo modo est admittendus, aut vocandus ad præsentandum, sed solum ejus Tutor, nisi malitia suppleret ætatem. *Lambert. de Jurepatr. lib. 2. par. 2. quest. 2.*

5 art. 13. num. 5. & seqq. Sicuti nec extraneus, seu qui non est de Communitate, potest præsentare, nisi per illos de Communitate de communi omnium consensu fuerit admissus, cum illi de Communitate non possunt admittere ad præsentandum extraneum, nec in aliquem præsentationem compromittere, minore parte invita, seu uno tantum contradicente, quia hoc tenderet in eorum præjudicium, cum ex hoc diminuatur cujusque potestas, & vox cujusque debilius fiat, & sic cujuslibet interest, ne extranei, & forensici admittantur ad *Text. in cap. Scriptum de elect. ibique Abb. num. 3. & in cap. Quia propter de elect. Vivian. de Jurepatr. par. 2. lib. 8. cap. 2. num. 26. & seqq.*

6 Quod tamen procedit, quando illi de Communitate volunt extraneum habere, vocem inter eos, secus quando extraneus veniret, ut procurator alicujus de Communitate, qui propter aliquod impedimentum non posset intervenire præsentationi Rectoris Ecclesiæ Patronalis, tunc enim sufficit majorem partem consentire, illum extraneum admitti loco impediti, quia hoc casu non agitur de diminutione vocis cujuscumque de Communitate, sed solum tractatur de præjudicio Communitatis, cum huic interlit ne facta illorum, intelligantur per extraneos. *Lambert. de Jurepatr. lib. 2. part. 2. quest. 2. artic. 16. num. 3.*

Si verò Communitas regatur per Decuriones, Antianos, Priores, Regentes, ex eo, quod illi de Communitate soliti sint eligere Antianos, seu Priores, penes quos sit omnis Populi potestas, & tunc solum isti repræsentantes Universitatem, sunt admittendi ad præsentandum, dummodo sint majores 14. annis, & non pueri, nec mulieres, nec filii familias, *Lambert. de Jurepatr. lib. 2. par. 2. quest. 2. art. 11. num. 1. & seq. & art. 13. num. 5. Vivian. eodem tract. lib. 8. cap. 2. num. 19. & seqq. Rota decis. 39. num. 12. part. 12. Recent.*

Ex his igitur omnibus colligitur, quod spectante Jurepatronatus ad Communitatem,

X

tem,

tem, si ista regatur per Congregationem omnium, omnes de Communitate, si verò per solos Regentes, siue Antianos, isti soli possunt præsentare, & quidem non solum privativè, & correctivè variando, scilicet non solum possunt præsentare personam idoneam penitus recedendo à prima præsentatione, quando prima præsentatio fuit nulla, sed etiam accumulativè aliam personam cum prima accumulando, dummodo adsit consensus omnium de Communitate, aut omnium Regentium, dum major pars eorum de Communitate non potest accumulativè variare minori parte, vel etiam uno contradicente, juxta *Abb. in cap. Cum autem ibique Fagnan. de Jurepatron. Lambertin. de Jurepatron. lib. 2. par. 2. quest. 2. art. 16. num. 7. quest. 7. art. 22. num. 2.*

R. P. D.

CAFFARELLO

Bononien. Parochialis.

Lune 26. Januarii 1711.

Absolutà inter Assumptos Hospitalis Sancti Joannis Bononiæ, & Parochianos Ecclesiæ Sancti Laurentii Portæ Steriæ ejusdem Civitatis controversiâ super pertinentiâ Juris præsentandi pro hac vice ad præfatam Parochialem per obitum Bernardini Albani ultimi Rectoris vacantem, eâque ad tramites alternativæ Turnariæ favore Parochianorum definitâ per Rotalem Sententiam à R. P. D. meo Priolo latam, fuit insuper per decretum ad Partes demandata nova Rectoris electio ad formam Decisionis 2. Martii 1708. coram eodem præcedenter editæ, declarantis nullam, tam nominationem Josephi Laurentii Bertocchii, in Rectorem ab Assumptis factam, & à nonnullis ex Parochianis postmodum approbatam, quam alteram Antonii Bonini à cæteris Parochianis majorem partem constituentibus expletam; Adversus quod cum Boninus duntaxat insimul cum dictis Parochianis eidem adherentibus, reclamaverit, & à

Signatura Justitiæ appellationis Causant in suspensivo committi Mihi obtinuerit, subscripsi dubium: *An Decretum Rotale sit confirmandum, vel infirmandum, & danda Institutio Bonino*, quod licet die 5. Maii anni præteriti resolutum minimè fuerit, hodie tamen iterum exquisitis DD. suffragiis responsum accepi: *Decretum Rotale esse confirmandum*, atque per consequens dandam non esse institutionem Bonino.

Constitit namque dictam præsentationem Bonini veluti non expletam à Parochianis collegialiter, & in unum convocatis, sed singulariter, & in diversis locis, seu ut dicitur ostiatim eorum suffragia ferentibus, *Summario primæ propositionis num. 2.* salvari nequaquam posse à patenti nullitate, eo sub obtentu, quod præsentatio collegialiter facienda veniat ab illis personis, quæ de jure constituunt Collegium, qualis est Communitas Civitatis, Capitulum Canonicorum, vel alius similis Cætus personarum, quos terminos percutiunt *Falin. in cap. Cum omnes n. 46. de Constitut. Federic. de Sen. consil. 65. sub num. 1. vers. Ad id, quod dicitur quarto loco, Cardin. de Luca discurs. 34. num. 12. de Jurepatron. Rota decis. 268. numer. 3. coram Mantico. decis. 91. numer. 7. coram Priolo. decis. 565. numer. 1. coram Emerix Junior. Recent. decis. 295. num. 4. & 6. part. 6. decis. 302. num. 10. part. 7. & decis. 176. numer. 16. & 17. part. 12.* Secus verò à Parochianis, qui cum sint homines particulares, nullam notam Universitatis, vel Collegii habentes, & ad eos propterea uti singulos, non autem uti universos tributum censetur Jus nominandi, & præsentandi, ut tradit *Abbas consil. 76. n. 1. lib. 2. Calderin. consil. 9. num. 1. & 2. de Jurepatron. Lambert. par. 2. lib. 2. quest. 2. art. 9. num. 5. de Jurepatronat. Gratian. discept. forens. 211. num. 7. Barbosa. vot. decis. 125. num. 23. lib. 2. Tondut. quest. Benefic. par. 3. cap. 169. num. 5. & 6. Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 212. & seqq. Rota in Ipporegien. Parochialis 21. Junii 1700. S. In hypothese coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano, exinde inferbatur, quod ritè, & rectè ad hunc præsentationis actum separatim devenire valuerint cæteris absentibus, nec vocatis,*

ut probat *Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. par. 2. quest. 2. art. 8. num. 11. & 14. Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 222. & seqq. Tondut. quest. Beneficial. par. 3. cap. 159. num. 3. & seqq. Rota decis. 1289. num. 10. coram Coccino.*

Quoniam istiusmodi discursus non solum in consequenti non relevabat attentionem consuetudine hactenus observata in contrarium urgente, juxta quam, quemadmodum omnes Homines hujus Parochiæ in præteritis vacationibus prævio sonitu Campanæ semper se congregarunt in Parochiali Ecclesia pro habenda novi Rectoris electione, ut fidem indubiam perhibent major Cancellarius, & Notarius Curia Archiepiscopalis Bononiæ in eorum attestationibus dicto Summario numer. 5. & 6. comprobatis ex actibus præsentationem incipientibus ab anno 1521. & desinentibus in annum 1649. dicto Summario num. 6. & Summario hodierno num. 2. necnon ex quodam decreto edito anno 1648. ab Eminentissimo tunc temporis Archiepiscopo, dicto Summario hodierno num. 3. ita pariformiter fieri debuissent in novissima vacatione ad effectum validam reddendi præsentationem Bonini, sive jus præsentandi ad eosdem Parochianos competeret uti universos ex traditis per *Rotam decis. 295. num. 9. par. 6. Recent. sive tamquam singulos, ut bene probant Lambertin. de Jurepatron. 2. part. lib. 2. quest. 2. princip. art. 9. num. 2. vers. Ex cujus Abbatis dictis. Tondut. quest. Benefic. par. 3. cap. 159. num. 2. & 3. Vivian. de Jurepatr. lib. 8. cap. 2. num. 13. & seqq. Rota decis. 268. num. 4. & 5. coram Mantie. decis. 657. num. 5. coram Pamphil. & dec. 1289. num. 19. coram Coccino.*

Verum præterea neque in antecedenti nullam subsistentiam habere visum fuit ea sub animadversione, quod quamvis ex Juris præsumptione Parochianis uti singulis liceat præsentare, juxta terminos auctoritatum supra in contrarium adductarum, attamen ista præsumptio cessat quotiescumque consuetudo, & observantia, quæ in hac materia totum operatur, formam eligendi jure Collegii tribuerit, quo in casu omnes per Capita familiarum sunt vocandi, & electio, seu præsentatio ab illis tamquam univ[er]sis

per scrutinium expleri debet, aliàs si diversimode fiat nulla, & irrita dijudicanda est ad tradita per *Abb. in cap. Scriptum 40. num. 6. in fine de elect. Joann. Andreas in cap. 3. de Jurepatr. Felin. in cap. Pastoralis num. 9. vers. Duo corpora de Rescript. Lambertin. de Jurepatron. 2. part. lib. 2. quest. 1. princip. art. 9. num. 2. Vivian. de Jurepatr. lib. 8. cap. 3. numer. 15. Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 225. Rota dicta decis. 657. num. 5. coram Pamphil. & decis. 295. num. 9. par. 6. Recent. & conferunt deducta in Majoricen. Beneficii 6. Decembris 1709. S. Placuit tamen coram R. P. D. meo Ansaldo.*

Porro, quod in themate ex observatione ita contigerit, apertè desumitur ex supra recensitis documentis, & præcipue ex præsentationibus spatio 120. & ultra annorum continuatis, pro quibus explendis, cum Parochiani omnes in solito loco Ecclesiæ Parochialis solemniter congregati, vel præsentaverint Rectorem, ut evenit anno 1613. vel elegerint nonnullos de gremio ad eundem præsentandum eorum nomine, ut servatum fuit anno 1521. 1533. 1563. 1630. 1649. citato Summario primæ Propositionis num. 6. & hodierno num. 3. in dubium revocari nequit, quin ex isto simultaneo consensu à Parochianis in hisce actibus inconcussè semper præstito, inducta fuerit necessitas præsentandi Rectorem jure Universitatis, & Collegii ex notatis in proposito per *Vivian. de Jurepatron. part. 1. lib. 4. cap. 9. num. 21. & 22. Rota decis. 243. num. 2. 3. & 4. coram Dunozett. Sen. & in Recentior. decis. 282. num. 6. par. 7.*

Quin ad elidendam vim, & efficaciam hujus plusquam centenariæ observantiæ opponi primò valeat, quod illa interrupta remanserit ex duobus actibus singulariter gestis à Parochianis in præsentationibus Rectoris sequutis anno 1475. & 1617. relatis in Summario Bonini primæ Propositionis num. 1. & 2. Quandoquidem ex his duobus actibus assumptum minime concludebatur. Primus enim anni 1475. præterquam quod non obstatet centenariæ initium desumentem longè post, ab anno nempe 1521. ut supra notatum est, ulterius respondebatur propriè non mereri nomen electionis, & nominatio-

nis Rectoris, cum expletus non fuerit, nec à duabus ex tribus partibus, nec à majori numero Parochianorum, unde potius censenda est subsequitiva comparitio nonnullorum ex illis pro obtinenda ab Ordinario, etiam nomine aliorum, institutione favore cuiusdam Joannis de Brachiis tunc præsentati in vim præambulæ electionis, & nominationis, quam suapte natura præcessisse supponit. Ideoque non apparente, quomodo illa celebrata fuerit, eo minus de præfato actu ulla ratio habenda erat, maxime ad effectum infringendi observantiam eligendi Rectorem collegialiter, & jure Universitatis per præsentationes adeo univocas, aliasque certas probationes constabilitam ex congestis per *Rotam*, *decis.* 764. num. 3. *coram Emerix Jun.* Alter verò actus anni 1617. non ab simili responsione inefficax reddebatur, ex quo ille non continet, nisi attestationem nonnullorum Parochianorum præsupponentem pariter antecedentem electionem Rectoris sequutam in personam Stephani de Rubeis, ut innuunt verba illa: *già lo presentassimo*; Atque etiam quia docebatur, ipsummet Stephanum à Parochianis in unum juxta solitum convocatis vere potius fuisse electum, & nominatum *dicto Summ. hodierno num. 2.*

- 13 Prout itidem in nihilo relevabat, quòd supradicta consuetudo non probetur legitime introducta cum suis requisitis, & signanter cum qualitate coactiva, quòd scilicet aliquando successerit casus, quòd facta fuerit præsentatio singulariter, & quòd ista fuerit rejecta, & in contradictorio Iudicio prævaluerit præsentatio facta collegialiter. Etenim hæc omnia, probanda quidem sunt in consuetudine ordinaria triginta, vel quadraginta annorum Iuris dispositioni contraria: Secus autem in centenaria, de qua res est, Quippe cum hæc æquipolleat immemorabili tribuenti meliorem titulum de hoc Mundo, utique illius vigore allegari potest, quòd cum præfata qualitate coactiva in contradictorio Iudicio canonizata extiterit, atque legitime præscripta, ut tradit *Rota in Mantuana bonorum* 14. Januarii 1707. S. Nec porro *coram Reverendissimo Domino meo Molines*

Decano, & 7. Maii 1708. S. Quandoquidem coram R. P. D. meo Aldrovando, & 12. Aprilis 1709. S. Et quamvis coram R. P. D. meo Kaunitz.

Præmissaque, quamquam clara, certius procedebant reflectendo, quòd observantia ista Parochianorum præsentandi collegialiter non leve fomentum recepit à reedificatione dictæ Ecclesiæ Sancti Laurentii, quæ utpote expleta ab Universitate eorumdem tamquam Universitate, ut colligitur ex Instrumento celebrato cum Fabromurario anno 1444. *dicto Summario prima Propositionis num. 7.* de plano sequebatur Iuspatronatus, de quo agitur, ante introductam observantiam jam fuisse in proprietate acquisitum eidem Universitati, & quoad exercitium Parochianis Jure communitativo illam repræsentantibus, non verò uti singularibus personis, ut monet *Vivian. de Jurepatr. lib. 8. cap. 2. num. 15.* & firmavit *Rota in dicta Majoricen. Beneficii 6. Decembris 1709. S. Quod autem coram R. P. D. meo Ansaldo.*

Replicatione non attenta, quòd aliqui ex Parochianis proprio nomine promiserint solvere expensas, quia id gesserunt pro majori securitate Fabrimurarii, & intuitu Universitatis Parochianorum, quæ principaliter obligata reperiebatur, in cujus proinde Beneficium, si cessit totum id, quod fortasse de proprio iidem persolverunt, dubio procul concludendum est, eandem Universitatem dumtaxat, sive Parochianos, uti universos, tale Iuspatronatus habere per ea, quæ notat *Lambertin. de Jurepatr. par. 1. lib. 1. quest. 7. art. 15. num. 9. & num. 12. & seq.*

- Firmata itaque ex his nullitate nominationis factæ in personam Bonini, irrito labore Scribentes pro eo subjungebant, quòd deveniendum non sit à Parochianis ad novam Rectoris electionem, ut mandat Decretum Rotale, ex quo sit elapsum quadrimestre concessum Patronis Laicis ad præsentandum. Etenim objectum duplici medio submovebatur, quorum alterum est, quòd quadrimestre non incipit currere à die vacationis Beneficii, sed à die declarata, & acceptata nullitatis præsentationis, argumento *Text. in cap. Si electio de elect. in 6. cujus* dif-

dispositio, etsi loquatur de electione, procedit etiam in presentationibus, quando præsertim super illis, ut in præsentia accidit, nulla fraus, & dolus intercessit, quemadmodum ponderant *Vivian. de Jurepatr. part. 2. lib. 5. cap. 2. num. 27.* & clarius *lib. 7. cap. 40. num. 30. Barbosa. de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 126. n. 60. & 61. in fine, Lap. alleg. 95. num. 2. Conrad. prax. Benef. lib. 4. cap. 7. num. 1. bene Rota decis. 1007. num. 3. coram Seraphin. & in Romana Cappellania 25. Novembris 1707. S. Prædictis coram R. P. D. meo Scotto.*

Alterum est, quod cum controversa
15 Parochialis vacasset solum die 30. Novembris 1706. & intra mensem Decembris ejusdem anni introducta fuerit lis coram Ordinario, tam inter Assumptos, & Parochianos Patronos, quam inter Boninum, & Bertocchium Præsentatos, deinde per viam appellationis in Sacro Auditorio usque in hodierna tempora continuata; nunquam in hisce circumstantiis factus dicitur locus devolutioni ad Superiorem ex lapsu legitimi temporis ad præsentandum, ut dixerunt *Hofstien. in cap. Quondam num. 7. de Jurepatr. Barbosa de offic. & potest. Episc. par. 3. allegat. 72. num. 140. cum duobus seqq. Garz. de Benefic. par. 10. cap. 2. num. 19. Lotter. de re Benef. lib. 2. quest. 24. num. 19. & seq. Rota decis. 94. num. 10. coram Greg. Contrariis auctoritatibus in oppositum allegatis procedentibus, ubi lis fuisset tantum inter Patronos, tunc enim verum est, quod lapso tempore ad præsentandum, contra eisdem devolutio Beneficii inducatur, non attempta litis pendentia, juxta censuram *Textus in cap. Quoniam in fine de Jurepatr.* ut distinguendo casum à casu notant *Vivian. de Jurepatr. dicta par. 2. lib. 5. cap. 2. num. 26. Garz. de Benefic. dicta par. 10. cap. 2. num. 19. Mare-scott. var. resol. lib. 1. cap. 84. n. 10. & 11. Rota decis. 804. num. 2. & 3. coram Pen. impress. Lugdunen. & in Rec. decis. 148. numer. 15. 16. & 17. par. 15.**

Et ita utraque Parte audita, & strenue defensa resolutum fuit.

ARGUMENTUM.

Ad validitatem Præsentationis spectantis ad Communitatem quæ requirantur?

SUMMARIUM.

- 1 Omnes de Communitate, aut ejus Repræsentantes vocari debent ad præsentandum, & quomodo?
- 2 Non vocati possunt agere de contemptu ante lapsum termini, secus post illum. Limita ut ibi.
- 3 Legitimè impeditus potest constituere Procuratorem ad præsentandum cum aliis de Communitate.
- 4 Præsentatio fieri debet ab eis de Communitate collegialiter.
- 5 Vocatio eorum de Communitate ad quem spectet?
- 6 Solemnis Convocatio, an sit de necessitate ad validitatem actus præsentationis?
- 7 Præsentatio debet fieri à majori parte eorum de Communitate.
- 8 Præsentatio facta ab equali parte eorum de Communitate est nulla, & numer. 13.
- 9 Major Pars quomodo desumatur?
- 10 Illi de Communitate præsentare debent personam idoneam.
- 11 Major Pars illorum de Communitate præsentans inhabilem, an, & quando privatur Jure præsentandi?
- 12 Super actu non præexistente non cadit derogatio.
- 14 Juspatronatus competere pluribus uti universis, non verò uti singulis, ex quibus probetur? & 15. usque ad 17.
- 18 Conferens aliqua bona Ecclesie, an, & quando, non acquirat Juspatronatus per hujusmodi collationem? & numer. 19.
- 20 Nec Patrono, nec Episcopo licet post perfectam foundationem Beneficii, alia onera, & conditiones adjicere, & ejus statum immutare.
- 21 Ferro viam aperit, qui per contraria transit.
- 22 Communitas si donat Juspatronatus plu-

pluribus personis, an presentatio faci-
cienda sit ab istis, uti universis, vel
potius, uti singulis? & 23.

24 Gratificatio an differat à derogatione.

25 Assensus Patronorum in provisione
Apostolica requiritur de stylo, & ur-
banitate; non verò de iustitia.

C A S U S VII.

PRÆTER requisita Generalia, quæ re-
quiruntur ad validitatem cuiuscum-
que Præsentationis, sunt alia requisita
specialia, quæ specialiter requiruntur
pro validitate Præsentationis spectantis
ad Communitatem.

- 1 Requiritur enim primò, quòd vacato
Beneficio, & habità per Communitatem
notitià vacationis, omnes de Communi-
tate intra terminum Iuris, si Communi-
tas regatur per Congregationem om-
nium, si verò gubernetur per solos De-
curiones, Priores, aut Regentes &c.
juxta distinctionem relatam in antecede-
nti Casu num. I. isti soli vocentur per
Edictum, Citationem, aut Insinuationem,
& congregentur per sonum Campanæ,
aut alio modo in loco solito. *Calderin.*
conf. 9. & 10. de Iure Pat. Rota decis. 295.
num. 5. & seq. par. 6. Recent. & decis. 82.
num. 3. par. 7. aliàs non vocati possent
agere de Contemptu, & quidem ante
2 lapsum termini positi in Edicto, quia
post dictum tempus non audientur, dum-
modo non fuerint ignorantes, vel impe-
diti, & constet de ignorantia, vel im-
pedimento, re tamen integrâ, scilicet
non sequentâ adhuc institutione præsen-
tati. *Lambert. de Iurepatr. lib. 2. part. 2.*
quest. 6. art. 26. num. 1. & 6. Vivian. eo-
dem tract. par. 2. lib. 9. cap. 3. num. 1. &
seqq. & omnes vocati intervenire debent
ad actum præsentationis, ita ut si for-
3 tasse aliquis sit legitimè impeditus, &
personaliter intervenire non valeat, pos-
sit constituere Procuratorem ad præ-
sentandum cum aliis de Communitate,
Fagnan. in L. Quia propter num. 5. de Elect.
Vivian. de Iurepatr. par. 2.

- 4 Ratio est, quia præsentatio facienda
per Communitatem fieri debet ab eis
de Communitate collegialiter, & con-
sequenter omnibus congregatis, & coa-

dunatis, dum non possunt separatim ad
actum præsentationis devenire, ut docent
Felin. in cap. Cum omnes num. 46. de Con-
stit. Federic. de Sen. conf. 65. sub numer. 1.
Card. de Luca disc. 34. num. 12. de Iurepat.
Rota decis. 268. num. 3. coram Mantic.
& alii relat. per Rot. in Bononien. Paro-
chialis 26. Ianuarii 1711. S. Constitit cor-
ram bon. mem. R. P. D. Caffarello, inferius
legen.

- 5 Quæ vocatio eorum de Communitate
ad explendum actum præsentationis spe-
ctat ad eum, qui ex consuetudine, aut
privilegio habet Officium convocandi,
Abbas in cap. Cum nobis de elect. num. 9.
Lambertin. de Iurepat. lib. 2. par. 2. quest. 2.
art. 19. num. 5. Cobell. ad Bull. B. R. S. 3.
gloss. 2. cap. 13. num. 44. Sed tamen hujus-
modi solemnisi convocatio non est de
necessitate ad validitatem actus præsen-
tationis, ita ut ex ejus defectu præsen-
tatio reddatur nulla, fieri namque potest,
quòd omnes de Communitate sint in
aliquo loco, licet non solemniter con-
gregati, & omnes faciant præsentatio-
nem, quo casu ista eam vim haberet,
quam habuisset, si omnes de Commu-
tate fuissent solemniter congregati, nec
posset aliquis dare de nullitate hujus-
modi præsentationis, ex eo quia sit facta
absque solemniconvocatione eorum de
Universitate: & ratio est, quia in hoc
casu nullius esset præjudicium, dum
quilibet præsentavit, & quilibet consen-
sit, & sic nemo est, qui lædatur juxta
Barthol. in l. Observare Cod. de Decurion.
Corn. conf. 224. num. 13. lib. 4.

- 7 Secundò. Requiritur, quòd, congre-
gatis eis de Communitate ad explendum
actum præsentationis, Præsentatio fiat
saltem à majori eorum parte; nam si fie-
ret à minori, vel ab æquali parte eo-
rum de Communitate præsentatio esset
8 nulla, eo quia non diceretur facta à
Communitate, dum hæc non repræsen-
tatur per minorem, nec per æqualem,
sed per majorem partem eorum de Com-
munitate ad Text. in cap. Quoniam de
Iurepatr. ibique Abbas num. 13. Butrius
num. 11. Lambertin. de Iurepatron. lib. 2.
par. 3. quest. 4. art. 2. num. 2. Campell. ad
Constitut. Ducat. Urbini Decret. 24. n. 16.
Rota in Majoricen. Beneficii, S. Et denique,
&

¶ S. Hujusmodi 6. Decembris 1709. coram R. P. D. Ansaldo inferius legen. num. 11.

Major autem Pars desinitur respectu omnium de Communitate, non vero respectu singularium partium, & quidem respectu omnium de Universitate vocatorum, & intervenientium intra terminum Juris ad actum præsentationis, non vero respectu etiam eorum vocatorum, & non intervenientium, ita ut si ex eis de Communitate vocatis ad præsentationem interveniunt intra terminum Juris, solum duæ partes, vel minor pars, illi, qui veniunt instante termino Juris procedere possunt ad præsentationem, quia illæ duæ partes, aut minor pars non tenentur dimittere Jus suum propter absentiam aliorum, & præsentatus à majore parte istarum duarum partium est instituendus ad tradita per Abb. in cap. Cum nobis de Elect. num. 3. Lambertin. de Jurepat. par. 2. lib. 2. quest. 2. art. 19. num. 15. Palm. conf. 10. num. 4. Rota decis. 809. num. 10. coram Buratt. secus si non instaret terminus Juris juxta Rot. in Siracusana Præpositura 5. Decembris 1699. coram Muto impress. apud D. Piton. Discept. Eccles. 13. num. 46.

10 Tertiò. Requiritur, quod illi de Communitate præsentent personam idoneam, & habilem, & habentem omnes qualitates ad obtinendum Beneficium requisitas tam de Jure Communi, quam ex lege foundationis; nam incapax, & inhabilis non potest præsentari, nisi sub expressa conditione capacitatis, quæ debet intra terminum Juris supervenire, aliàs præsentatio esset nulla Card. de Luca de Jurepatr. disc. 45. num. 7. Barbof. de Potest. Episcopi alleg. 72. num. 78. Rota apud Vivian. de Jurepatr. decis. 147. num. 19.

11 Et si major pars eorum de Communitate præsentaret scienter, & absolutè indignum, & inhabilem, minor autem pars præsentaret habilem isto casu privaretur major pars pro ea vice Jure præsentandis, & totum Jus accresceretur minori parti, ita ut ab hac præsentatus esset instituendus, secus si major pars præsentaret indignum, & inhabilem, & quidem non ex lege foundationis absolutè ignoranter, tunc enim non privaretur Jure præsentandis, sed posset intra eundem terminum, immo etiam intra novum à die notitiæ inhabi-

litis primi, aliud idoneum præsentare, & isti deberetur institutio, excluso præsentato à minore parte; sed si præsentaret inhabilem juxta legem foundationis claram ignoranter, tunc privaretur Jure præsentandis pro ea vice, quia allegari non potest ignorantia Legis clare foundationis, Lambert. de Jurepat. lib. 2. par. 1. quest. 10. art. 4. num. 17. & 23. Pax Jordan. tom. 2. Elucubrat. lib. 10. tit. 7. num. 370. Rota in legen. Jurispatr. 16. Junii 1708. S. Tantum coram R. P. D. Molines Decano.

Quod requisitum latissimè pertractavit cum pluribus Casibus, & limitationibus D. Advocatus Pitonius in ejus Tractatu de Controv. Patron. alleg. 2. nunc Parmæ impresso, ad quem remissivè me habeo pro notitia totius materiæ.

R. P. D.

ANSALDO

Majoricen. Beneficii.

Veneris 6. Decembris 1709.

Expresserat Jacobus Sanctissimo Domino Nostro per liberam resignationem vacasse Beneficium in Parochiali Ecclesia Oppidi de Binisacem, quod de Jurepatronatus Laicorum, scilicet pro tempore existentium Juratorum, sive Consulum ejusdem Oppidi ex fundatione, ac dotatione existerat, quodque in hujusmodi fundatione cautum reperiatur, quod ad illud non nisi Presbyter, seu Clericus ad pulsanda Organa Peritus, & insimul filius naturalis ipsius Oppidi præsentaretur. Quamobrem cum ipse talibus qualitatibus polleret, exposulabat, prout obtinuit de eodem Beneficio provideri de consensu tamen saltem medietatis Patronorum, & respectivè sub opportuna derogatione alterius medietatis, cum non soleat S. Sedes Beneficia etiam per viam puræ resignationis admittæ de stylo, vel honestate conferre, nisi vel præcedente, vel subsequente consensu Secularium Patronorum, sicuti testantur Innocent. in cap.

cap. ult. in fine de renunciat. ibique Abbas, cæterique Canonici, Bero in cap. 1. nu. 78. & seqq. de Iurepatron. Mandos. consil. 7. numer. 4. & 13. Paris. de Resignat. Benefic. lib. 2. quest. 4. num. 4. & num. 54. Gonzalez ad regul. Cancellar. gloss. 52. num. 54. in fine.

Reportato per Jacobum assensu duorum tantummodo Juratorum, qui de cætero medietatem materialiter constituebant, deinceps quoque bono, ut dicitur fato ab initio hujusmodi suæ provisionis, seu Litterarum Apostolicarum executionem obtinuit in partibus, commissaque de more per Signaturam Justitiæ Mibi Causa ad Instantiam omnium successivè creatorum Juratorum, cum clausula *Paritoq; litteris arbitria* in ancipiti per duas vices stetit victoria, sed adscito suffragio *Quinti, & Sexti* Corresponsalis de stylo nostri Auditorii tandem succubuit, mediante implicita revocatione ejusdem sententiæ, uti præseferbat Rescriptum *Intrare arbitrium.*

Cum enim Litteræ Apostolicæ collativæ Beneficiorum hanc sibi promerantur venerationem, maximè quando fuerunt executioni demandatæ per sententiam, sive decretum, ut non deceat procedere ad normam aliorum Judiciorum, quæ prophanum interesse concernunt, & non proveniunt à summo fonte omnium Jurisdictionum Pontifice, loco cæterarum formularum, quæ consuecunt adhiberi in aliis causis, & negociis, quando materia appareat digna alterius revisionis, usurpatur proinde similis clausula *Parito litteris arbitrio* cum commissione directa, vel per per unam, vel per alteram Signaturam Gratiæ, & Justitiæ, aut Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, aut *Sacra Rota* Auditoribus, aliis quippe Judicibus non delegatur, seu tribuitur hoc arbitrium, uti testatur practicus Signaturæ Decanus, *Marchesan. de Commiss. par. pr. de Commiss. appellat. ab exequut. Brevis cap. 2. numer. 39. cum duobus seqq. & post eum Modern. Asculan. ad Stat. Urb. in cap. 167. ad Stat. Urb. tit. de Appell. aliàs annotat. 52. art. 1. sect. 4. num. 263.*

Et ob id, ut præmissimus vice infirmationis sententiæ, vel declarandi decretum aliquod inexequibile, magis modestè res-

pondetur intrare arbitrium, & de cætero per antea præfata sola clausula, & commissio non permittit absque vitio attentionum demandari posse Litteras executioni effectivæ, scilicet per consummationem ejusdem executionis, quousque *Rota* non cognoscat, an tale intret arbitrium, quantumvis ubi executio præcedenter, & legitimè fuisset consumpta, eadem clausula *arbitrio* ipsam non retrahet, & infringat, ut de prima prosequitur idem *Modern. Asculan. ubi proxime sub num. 266. allegando Rotam in Valentina Preceptoriam 10. Maii 1627. S. Satis constare coram bon. mem. Card. Virili, & de secunda Rota decis. 275. in fine coram Bich. decis. 1057. num. 1. & decis. 2210. num. 2. & seqq. coram Coccin. decis. 276. nu. 9. & 10. par. 19. Recent. & in Forolivien. Canonicatus Theologalis 25. Iunii 1700. S. Posthabita etiam coram Me.*

Principale igitur motivum, per quod affirmativa, ut diximus, prodit resolutio, radicabatur in fundamento ineluctabili, per quod omnis Gratia Sanctæ Sedis ex defectu intentionis certissimè corrui, quoties Litteræ non apparent justificatæ, & eo fortius quoties eadem Litteræ postmodum examinatæ, noscuntur subreptitiæ, vel obreptitiæ, quia tunc videtur rapina, & non gratia, uti de hisce propositionibus plena sunt volumina, & videre est in proposito non sequuntur justificationis per *D.D. in cap. 2. de rescript. Rota decis. 92. numer. 2. coram Emerix Jun. decis. 100. num. 4. par. 12. Recent. & in Majoricen. Parochialis de Monaco 2. Iulii 1708. S. Quoties namque coram Reverendissimo Omaña Episcopo Giennen. & in proposito subreptionis, vel obreptionis, quarum species distinguuntur, vel à tacendo illud verum, quod erat necessarium exprimere, vel ab exprimendo illud falsum, quod veritati requisitæ repugnat, connotarunt *Dec. in cap. Super litteris num. 4. de rescript. Ros. de exequut. Litter. Apostolic. part. pr. cap. 6. num. 13. & seqq. Rota decis. 302. num. 4. coram Bichio, in Parmen. Beneficii 28. Ian. 1701. S. Enim coram R. P. D. meo Scotto, in Mediolanen. Beneficii 9. Decembris 1707. S. Sicuti enim coram R. P. D. meo Caffarello Alma Urbis Governatore, & in Meleuitana permutationis Commendarum**

26. Junii proxime præteriti, S. Breve enim coram R. P. D. meo Lancetta.

Saltem siquidem implicite Jacob supposuerat obtinuisse consensum, vel se fuisse præsentatum à medietate Patronorum, scilicet Juratorum pro tempore memorati Oppidi, vel in omnem casum implicite supposuerat sese expectare futurum consensum ejusdem medietatis, cum enim Papa (sunt verba Litterarum) pro altera medietate Patronorum in eundem Jacobum non consentientium pro ea vice derogaverit per necessarium antecedens Jacobus præsupposuerat Pontifici se se alterius medietatis fretum esse consensu, 12 super actu etenim non præexistente difficile cadit derogatio, sicuti dicimus de privatione, quæ habitum supponit ad Text. in leg. Legatum 21. ff. de admin. vel aufer. legat. leg. Decem stipulatus 116. ibique Summator Bartolus ff. de verb. oblig. Rota decis. 637. num. 29. par. 19. Recent. & in Asculana successionis 9. Maii 1707. in principio coram Me, & in proposito advertunt Mandos. consil. 7. num. 15. & seqq. Paris. de resignat. lib. 2. quest. 4. num. 55. eadem Sacra Rota decis. 214. numer. 18. & seqq. coram Otthobono dec. 509. num. 39. par. 14. & dec. 181. num. 20. & seqq. par. 19. Recent.

Hujusmodi verò præsupposita medietas non poterat in præsentī casu unquam verificari, licet enim quatuor in personis forent Jurati, & horum duo, vel præsentassent, vel consensissent in personam Jacobi, cum tamen ad eosdem Juratos hujusmodi Jus præsentandi non attineret ut singulos, sed uti repræsentantes ipsam Oppidum, seu Communitatem, hi duo non faciebant ullo modo medietatem, cum unica, & individua sit vox Communitatis, & non dicatur emissā in simplici paritate, sed exquirat præpollentiam, vel ad numerum Congregatorum in duabus partibus, vel saltem majoris partis eorundem Congregatorum, quemadmodum plures casus distinguendo semper tamen concludunt Abb. in cap. Cum inter universas num. 9. de Elect. Castren. in leg. 3. num. 9. ff. Quod cujusque universitatis nom. ibique Gloss. verb. Duæ partes, communiter Doctores, Gratian. discept. forens. cap. 933. num. 3. & 4. Pac. var. lū-

Pars I.

cubr. tom. 1. tit. 4. cap. 19. num. 89. Cresp. de Valdaur. observat. 112. num. 22. Otter. de Official. Reipubl. cap. 4. num. 2. Lesæ de Jur. univers. par. 1. cap. 3. à num. 75. ad 78. Cobell. ad Bull. Bon. Regim. cap. 31. numer. 136. Boer. decis. 111. Capyc. decis. 4. num. 1. & seqq. Rota in Aprulina Parochialis 15. Januarii 1703. S. Ad evertendum coram R. P. D. meo Priolo, & ita in specie respectu Juris præsentandi spectantis ad Communitatem absolute docent, & firmant Abb. in cap. Quoniam num. 13. de Jurepatronat. ibique Butr. num. 11. 10. Andr. num. 3. & in cap. Cum omnes num. 10. de Constitut. Felic. num. 3. cap. allegat. 78. num. 2. versic. Nam si tanquam, Lambert. de Jurepatron. lib. 2. par. 3. quest. 4. art. 2. num. 2. Rota decis. 148. la 2. num. 10. post Vivian. de Jurepatron. decis. 443. num. 19. & 20. coram Merlin. decis. 568. num. 2. & decis. 262. num. 1. par. 14. decis. 22. numer. 1. par. 16. Recent. apud quos ulterius expresse infertur, & dicitur, quod gratia proinde derogatoria medietatis nullatenus in his terminis operetur, ut signanter videre est in Firmana Beneficii 12. Maii 1595. coram Blanchett. impress. apud Garz. de Benefic. par. 10. cap. 3. de devolut. numer. 13. & in Aquilana Jurepatronatus coram Corrad. apud Vivian. de Jurepatronat. dicta decis. 142. la secunda num. 10. ubi plures Concordantes.

14 Quod autem eisdem quatuor Juratis competeret, siue attineret Jus præsentandi ad hujusmodi Beneficium uti corpus, siue uti universos, non verò uti singulos palam visum est resultare ex iis, quæ gesta legebantur in concreto Foundationis istius Beneficii: Exordiendo siquidem à principio Communitas, siue Universitas impartita fuit Juratis facultatem obligandi eandem Universitatem pro annuis libris 28. & de facto successive ex redditibus Communitatis, videlicet ex proprietate cujusdam census *librarum* 560. assignatæ extiterunt hujusmodi 28. *librae* in dotem Beneficii; Quamobrem si Beneficium noscebatur erectum ex bonis Universitatis, clara emergebat sequela, quod Jus præsentandi remanserit ex ipsa erectione acquisitum eidem Communitati, & quoad exercitium illam repræsentantibus jure communitativo, siue Collegii, & Universitatis,

Y

tis,

tis, ut rectè explicat Lambertin. de Iurepatronat. lib. 1. part. 2. quest. 7. artic. 15. num. 9. vers. Cum Ecclesia est fundata, constructa &c. & lib. 2. part. 2. quest. 2. art. 8. num. 4. Rota in Majoricen. Beneficii 15. Junii 1699. coram Ase confirmata 29. Martii 1700. coram bona mem. Muto ferè per totam.

Quin aliquam amaritudinem ingerere posset, quod in resolutionibus, sive, ut Germani dicunt in recessibus ipsius Universitatis concomitanter ad decretum erectionum de redditibus ejusdem Universitatis deveniendo postea ad exercitium istius jurispræsentandi adjecta fuerit illa conditio, ibi: Ita tamen, ut honorabiles Jurati sint Patroni ejusdem Beneficii, quoniam id erat intelligendum repræsentativè ad ipsam Universitatem, cum omnis potestas etiam in quibuscumque guberniis ab initio resideat semper in Populo, & postea transitum faciat, vel in Principem, vel in Optimates, vel in Senatum, vel in illorum plures personas, quæ Aristocraticum, vel Democraticum Gubernium efformant, sed hi omnes induunt personam, & potentiam Universitatis, & Populi, & idè notant Eruditi, quod etiam Principes singulares ad ostendendam imhibitam in se ipsis Reipublicæ, seu populorum Iurisdictionem adhibeant pronomen Nos, excepto Summo Pontifice, qui adhibendo pronomen Nos, jure proprio utitur, cum suam minimè potestatem sortiatur, neque à Populis, neque ab Electoribus, sed immediatè à Summo Deo, quemadmodum oppositè ad alias Potestates monent Doctores in leg. 1. Cod. de veter. Jur. enucleand. de Elect. Amaya in titul. Cod. de Decurion. Civitat. lib. 10. num. 14. & seqq. R. P. D. Zaulis ad Statut. Favent. lib. 1. Borell. de Magistrat. Edict. lib. 1. cap. 1. num. 25. Boleng. specul. Princip. Rub. 14. §. Veniamus num. 7. Camill. Borell. de Regis Catholic. præstant. cap. 31. num. 10. resol. de Iur. Universit. cap. 4. num. 2. Fregeff. de regim. Reipublic. lib. 7. disput. 19. num. 1. tom. 1. Knipschid. de Iur. & privileg. Civitat. Imperial. lib. 5. cap. 1. num. 5. cum seqq. & in individuo Iurispatronatus Lambertin. eodem tract. de Iurepatronat. par. 2. lib. 2. quest. 2. art. 10. num. 4. & art. 11. num. 1. & 2.

15 Eoque certius, quia in nostra thesi ipsi Jurati deveniendo successivè ad actualitatem erectionis ejusdem Beneficii declararunt id agere nomine Universitatis, ibi: Ex nostra &c. voluntate per Nos, & nostros nomine Universitatis &c. & deinde: Ius verò patronatus nostri Beneficii, nobis, & nostris successoribus in Officio reservamus, unde jungendo erectionem ab ipsis Juratis factam nomine Universitatis, & expressionem Officii ab eis habitam, nequibat intelligi tam erectio, quàm reservatio jurispræsentandi, nisi nomine ipsius Officii repræsentativi Universitatis, nunquamve valebat extorqueri ad privatas pro tempore singulares personas ad notata per Baldum consil. 210. num. 1. lib. 2. Posth. resolut. 104. num. 2. Mantie. de tact. & ambig. lib. 6. tit. 12. num. 12. Rota dec. 202. num. 8. & 9. coram Merlin. decif. 54. n. 5. par. 12. Recent. in Leodien. Vicaria 10. Decembris 1698. §. Non relevante coram Reverendissimo Omaña Episc. Giennen. & in Hipporegien. Parochialis 21. Junii 1700. §. Alioquin coram Reverendissimo P. D. meo Molines Decano.

Et denique evidentius, quia finaliter in eadem erectione iidem Jurati post factas assignationes reddituum Beneficio erigendo obligarunt omnia, & singula bona dictæ Universitatis innitendo eo mandato, quod dicuntur à Civibus, & à Populo obtinere statim, ac extiterunt creati, sive electi Officiales, obligandi scilicet Universitatem, & gerendi omnia, quæ ad finem evitandi necessitatem quotidianæ convocationis Populi, & Civium facere deberet ipsa Universitas, & sic etiam præsentandi ex iis, quæ monuerunt Lambertin. de Iurepatronat. lib. 1. art. 5. quest. 7. principal. par. 1. num. 20. Choel. ad Bull. Boni Regim. cap. 10. num. 44. adeout non ex alio motivo fuerit attributa expressa facultas Juratis præsentandi, sive dictum, quod Jurati sint Patroni, nisi quia generale mandatum, quo pollebant circa alia negocia Universitatis, sat non erat ad effectum præsentandi pro ipsa Universitate, cum ad hunc effectum mandatum omnino speciale requiratur Faber. in §. Procuratori Institution. De his per quos agere pot. Rocch. de Iurepatronat. verb. honorific. Vivian. eodem tract. lib. 5. cap. 6. num. 2. Golin. de

Pre-

Procurator. part. 2. cap. 5. num. 190. Rota decis. 245. num. 4. lib. 2. coram Put. Firmato itaque ex præmissis, quod Juspræsentandi competeret Universitati, quoddamque Jurati nonnisi repræsentativè ad eandem Universitatem devenire possent ad præsentationem, sed eo modo, quo practicabatur in cæteris negotiis Communitativis, collegialiter nempe ad repræsentandum eandem Communitatem, quo casu semper ad minus exigitur major pars ipsius Collegii, ut etiam ponderatum fuit in dicta Majoricen. Beneficii 15. Junii 1699. coram Me confirmata 29. Martii 1700. coram Auito.

Quodque demum specifica facultas Juratis attributa non sonaret nisi in magis speciale mandatum, quod necessarium semper existit ad præsentandum, parum refragabatur, quasi ad eversionem acquisitionis Juspatronatus factæ eo solemniori modo, quo poterat nempe per fundationem, & donationem animadversio, quod etiam ejusdem Beneficii donationi contribuerit quidem Joannes Pons quinquaginta libras, ac propterea si Juratis fuit attributa facultas præsentandi fuerit quoque copulativè concessa per largitionem Tertii Fundatoris, in quibus circumstantiis non amplius intret fundamentum repræsentationis ipsius Universitatis, quæ secum propriè fert jus collegiale, sed alterum Juspatronatus relictæ, seu reservati per tertium Fundatorem, seu Patronum ad favorem plurium personarum, in quibus terminis regula indubitanter militat in contrarium, scilicet, quod Juspatronatus, seu præsentandi relictum pluribus Officialibus, seu pluribus personis spectet ad easdem plures personas, ad eosdem Officiales, uti singulos, & non uti Collegium, ut citra contradictorem affirmant Sanchez *consil. moral. lib. 2. cap. 3. dub. 100. num. 6. Tondus. quest. Canoniar. par. 3. cap. 159. numer. 5. Gratian. discept. forens. cap. 211. numer. 7. Rota decis. 268. num. 2. coram Mantica, & decis. 244. n. 1. coram Dunozz. lun.*

18 Quoniam hujusmodi discursus, & omnes supradictæ auctoritates reddebantur ab hodierna hypothese penitus extraneæ, non enim subsistebat, quod Jurati adipisci potuerint hanc potestatem præsentan-

di, sive disjunctivè, sive copulativè ab ipso de Pons, seu à quolibet alio contribuyente fundationi, & erectioni, siquidem idem de Pons, & insimul Communitas radicitus divulserunt objectum, dum prædictus de Pons contribuendo supradictas libras 50. non intellexit acquirere ullum Juspatronatus, vel facultatem alteri concedendi, sed apertè fuit protestatus supradictam quantitatem (sunt verba præcisa) *gratis, & amore offerre*, sicque tantum abest, ut ex illius largitione Jurati potuerint tanquam à tertio nancisci potestatem præsentandi, ut potius ejusdem tertii largitoris respectu cessasset quodlibet Juspatronatus, prout contigit quando ad fundationem Beneficii concurrunt simplices Benefactores, & hæc sanè est ratio, propter quam Beneficia, nisi de diversa Fundatorum voluntate constet, veluti fundata ex oblationibus Christianissimum libera præsumuntur, ut advertunt Sanchez *quest. moral. lib. 2. cap. 3. dubitat. 70. num. 6. Lambertin. de Jurepatron. lib. 1. par. 1. quest. 7. artic. 8. & 9. Rota decis. 1. num. 3. de Jurepatronat. coram Crescent. decis. 62. num. 6. & decis. 67. n. 3. coram Carill.*

19 Palpabilius quia, ut præmissimus Universitas quoque in hoc ipsum conspiravit, quia totaliter intenta ad fundandum integrè Beneficium de suis redditibus noluit assentiri, quod iste de Pons aliquid super Beneficio prætenderet, ibi: *Cum conditione tamen exposta, quod gratis, & sine ulla spe illas obtulerit*: quamobrem ex ipso facto corruerat hæsitatio, quando tamen, & in jure habemus, quod qui non contri-
buit pro dote saltem pro medietate, prout hic evenerat, habetur loco Benefactoris, sed non acquirit Juspatronatus *cap. Nemo Ecclesiam de Consecration. distinct. 1. gloss. 1. in cap. Quicumque il. 2. 16. quest. 7. Mar. Anton. var. resolut. lib. 1. resolut. 47. num. 4. Gratian. discept. forens. cap. 177. sub n. 24. Vivian. de Jurepatronat. par. 1. lib. 2. cap. 2. sub num. 4. Lotter. de re Beneficiar. lib. 1. quest. 37. num. 3. & seqq. & n. 13. & seqq. Panimoll. decis. 9. num. 14. Rota decis. 403. num. 5. coram Peuting.*

Denique in oppositum visa non fuit quicquam relevare posse prætenfa observantia nimirum, quod hujusmodi Jus
Y 2 præ-

præsentandi aliàs contra hucusque ponderata passum fuerit divisionem in duas medietates, adeout Episcopus gratificaverit in hac paritate quemdam Nogueram à medietate (ut dixit Ordinarius in decernenda postmodum institutione) Patronorum præsentatum Summ. Jacobi distributo sub die 28. Februarii currentis anni num. 4. Proindeque ea foret attendenda pro diremptione saltem hodiernæ quæstionis non solum ex nimium efficaci, & generali robore observantiæ, sed etiam quia proveniebat ab ipso Ordinario, & effectuationem fuerat sortita, cumque per ejusdem Nogueræ resignationem præsens adamussum contingeret vacatio, non poterat hic verè novissimus status non favere Jacobo, prout sancivere Innocentius III. & Alexander III. in cap. Querelam 24. de Elect. & Elect. potestat. & in cap. Consultationibus 19. de Jurepatron. cum aliis plenissimè cumulatis in illa Mediolanen. Beneficii 1. Aprilis 1707. in princip. coram Me.

Arrisit quippe replicatio, quòd quidquid sit an hujusmodi status, sive exemplum applicaretur ad præsens, ubi agebatur de collatione mera Beneficii mediante dumtaxat ad cautelam, quatenus opus foret, derogatione Jurispatronorum, præfatumque exemplum percutiebat gratificationem factam ab Ordinario, cui gratificationi licet locus aperiatur in paritate suffragiorum, & tamen præcipuè pendet à meritis personalibus, quibus præditus supra compræsentatum gratificatus effulgeat oculis Episcopi, ut notat Gutierrez. consil. 22. num. 22. Corrad. in prax. Beneficiar. lib. 3. cap. 6. num. 50. cum seqq. Rota decif. 343. numer. 4. coram Peuting. decif. 458. num. 4. coram Cerro, & decif. 911. num. 6. coram Emerix Iun. & in Mediolanen. Jurispatronatus 3. Iulii 1684. S. Observarunt coram bon. mem. Pauluccio.

De reliquo, sive in omnem casum, nec locus erat observantiæ interpretatiæ, nec efformationi alicujus status quantumvis ultimi, qui nocere posset veritati, dum observantia interpretativa nunquam attenditur, quando sumus in claris, nec ulla interpretatione indigemus; ultimus verò status nec pariter in ulla habetur consideratione, utpote non excedens fimbrias,

& importantiam nudi possessorii, quando absorbetur à publico Instrumento præferente dari nequaquam posse hanc medietatem, nec admitti ullam derogationem alterius prætensæ medietatis, ut pariter fuit limitatum post Abb. in cap. Gravis de restitut. Spoliator. Dec. consil. 126. num. 3. Capon. discept. forens. 263. artic. 4. num. 41. tomo 4. Rota decif. 38. numer. 8. coram Priolo decif. 352. num. 17. parte 16. Recent. in illa Mediolanen. Beneficii prima Aprilis 1707. S. Quòd si non adhuc, & S. Unicus actus coram Me.

Hisque omnibus addebat aliquis ex Dominis, Jacobum quoque defecisse in narrando Pontifici, quòd præcedenter, & ante illius impetrationem fuerat ab ipsa Communitate, ad præsum finem, ut eadem Communitas, & Ecclesia resti meglio servita all' Organo, factum stabilimentum, quòd in caso di vacanza, il sopradetto Benefizio si habbia da conferire per concorso delli Oppositori, quale passato per esame riguroso di tre Organisti &c. si facesse l'elezione del migliore, quòdque hoc ipsum positivè approbaverat, & confirmaverat Ordinarius, utique enim si Jacobus expressisset hujusmodi intermediam alterationem, quæ ad melius profectò tendebat, & in uberius Divini Cultus augmentum Papa, vel denegasset absolute minime servata hac circumstantia, seu solemnitate gratiam Collationis, & derogationis Jacobo, vel saltem difficiliter concessisset, quod exuberat ad inducendam subreptionem, & defectum voluntatis in Pontifice, Felin. in cap. Super litteris num. 8. de rescript. Casador. decif. 12. num. 14. de præbend. Rota decif. 311. num. 7. coram Celfo decif. 189. num. 17. coram Bich. decif. 294. coram Royas decif. 204. num. 43. par. 8. decif. 54. num. 32. par. 14. Recent. & in Meleuitana Permutationis Commendarum 26. Junii currentis anni, S. Ulterius coram R. P. D. meo Lancetta.

Cæterum apud majorem partem Dominorum tale postremum etsi plausibile motivum visum non fuit abstractivè, & deper se sufficiens ad prosterndam Gratiam Jacobi, quia quidquid esset, an idem Jacobus hæc facta consciret, adhuc donec, & quousque præter Episcopum Sancta Sedes, seu S. Congregatio Concilii suæ confirmat.

firmationis munimine petitionem non roboravit, certè hæc super additio qualitatis, seu nexus nullibi tenebat, cum nec Patronis, nec Episcopo liceat post perfectam²⁰ fundationem Beneficii sub quolibet prætextu etiam majoris boni alia vincula, & onera superimponere, & quomolibet immutare statum, & conditiones Beneficii jam canonicè erecti, & stabiliti, sicuti uno ore conveniunt DD. in *Clementina, Quia contigit de Religios. Domib. Barbosa ad Sac. Concil. Trident. sess. 12. de reformat. cap. 6. num. primo, & seqq. Cened. practicar. quest. lib. primo, quest. 35. num. 12. Caren. resolut. 142. num. 8. Tondut. resolut. Beneficiar. cap. 112. ex num. 3. cum seqq. Monet. de Commutat. ultima voluntat. cap. 5. quest. 11. num. 312. Corrad. in prax. Beneficiar. lib. 2. cap. 10. numer. 153. & seqq. Rota decis. 124. num. 6. coram Emerix Jun. decis. 220. numer. 33. part. 11. in Bononiens. Juris patronatus de Ghisleris 21. Junii 1695. S. Hinc in necessarium coram bon. mem. Pio.*

Quapropter cum Jacobus antequam Sancta Sedes, seu Sacra Congregatio discussa materia robur adjecerit huic novæ alterationi, & conventioni gratiam reportaverit, & sic de tempore, quo actus remanebat adhuc imperfectus, & nullus, ideo etiam data ejus scientia, nullatenus ipse Jacob hoc reticendo inciderat in subreptionem, quæ posset Gratiam irritare, non expressio etenim actus nullius, & insubstantis, nec causat subreptionem, nec gratiam infringit, ut animadvertit Abbas in cap. Per vestras num. 11. de donat. inter Vir. & Uxor. Felin. in cap. Super litteris num. 15. de rescript. Alex. consil. 95. in fine lib. 2. de Ros. de Exequut. litter. Apostolic. lib. primo, cap. 5. num. 36. & seqq. Rota decis. 209. num. 3. coram Buratt. decis. 252. num. 24. par. 8. Recent. & in Cabilonens. seu Ordinis Cisterciens. Jurisdic. 3. Junii 1709. S. Nec allegare coram R. P. D. meo Molines Decano, & in individuo idem de Ros. de Exequutorum litterarum Apostolicarum cap. 13. num. 57. Rota decis. 665. num. 12. & seqq. par. 18. Recent.

Placuit tamen ex alio capite idem motivum, ex quo magis, atque magis ab eo resulabat certitudo, quod hoc Juspatronatus verè residèret penes Communitatem

saltem quoad habitum, seu radicaliter, quamvis illius nudum exercitium in præsentando translatum ab eadem Communitate fuisset in Juratos, ipsam tamen semper Communitatem tam vigore Mandati generalis, quàm ut supra specialis representantes, alias explicuissent hunc actum, sive convenissent in hanc additionem, & innovationem soli Jurati, jam, ut prætendebatur effecti Patroni, & nunquam una simul cum Juratis intervenissent cæteri Consiliarii, alique conficientes integrum Corpus ipsius Universitatis, atque hæc erat vera observantia facti explicativa intentionis Fundatorum, & attendibilis, ut de observantia practicata per contrahentes post contractum dixerunt Rocc. disput. Jur. select. cap. 193. numer. 8. & 9. Caren. resolut. 10. numer. 3. Panimoll. decis. 137. num. 19. Rota decis. 26. num. 14. coram Ottobon. decis. 118. num. 14. coram Emerix Jun. decis. 469. num. 11. part. 18. decis. 354. num. 13. & decis. 674. num. 22. part. 19. Recent. cum aliis in annotat. ad meas decisiones inter hætenus impress. decis. 52. num. 3. & in proposito Lotter. de re Beneficiar. lib. 2. quest. 10. numer. 108. Rota decis. 244. num. 5. coram Dunozzett. Jun.

Ista itaque fuerunt potissima fundamenta hodiernæ resolutionis, sed quia, ut à principio enunciamus, per tres usque vices oportuerit cum adjutorio quinti, & sexti Corresponsalis illam capere, & ut veritas, quæ est finis pandendarum Decisionum ante Sententiam, seu Causæ expeditionem, plus valeat elucescere, Ego implendo quantum fieri potest munus Ponentis non omittenda credidi, quæ per alios Dominos diversimodè sentientes adducebantur, Ferro enim viam aperit, qui per contraria transit, monebat Bald. in leg. Precibus, Cod. de impuberibus, & aliis substitution. quæ refert Capon. disceptat. forens. tomo primo, discept. 50. sub numero primo.

In primis namque iidem Domini in adversam Sententiam ambulantes annotabant abstractivè, quod conclusio superiùs insinuata de Jure præsentandi relicto pluribus personis intelligatur competere uti singulis, erat verissima, & pariter erat verissima altera, quod Juspatronatus pertinet ad

ad Communitatem, non recipit divisionem, sed tanquam una vox individua illa major pars hominum de Universitate, sive illæ duæ tertiæ suffocent partem minorem, vel alteram tertiam non verificabili unquam casu in Communitate hujusce paritatis, certò certius ad explendum quemcumque actum Collegiativum, sive præsentationis, sive alterius deliberationis, prorsus inefficacis, ut bene in ordine ad primam conclusionem docet antesignanus Felin. in cap. Cum omnes sub nu. 29. versic. In dubio autem de Constitutionibus, Sanchez conf. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 100. num. 6. Gratian. disceptat. 211. numer. 7. Barbosa vot. decis. 121. num. 3. Tondut. quest. Canonic. part. 3. cap. 159. numer. 5. Lambertin. de Jurepatronatus lib. 2. part. 2. quest. 2. art. 8. num. 14. Garz. de Benefic. part. 5. cap. 9. num. 222. & 227. Lotter. de re Beneficiar. lib. 2. quest. 10. num. 107. Rota decis. prima, & decis. 2. utrobique num. 2. coram Casar. de Grass. & decis. 31. num. 12. coram Comit. de Jurepatronatus decis. 268. num. 2. coram Mant. & decis. 224. num. primo, coram Dunozzett. Senior. & circa secundam Abbas in cap. Ecclesia vestra 4. de elect. num. 4. & 5. Gonzalez in cap. primo num. 5. in fine, De his, quæ sunt à major. part. Capitul. Frances. de Eccles. Cathedralibus cap. 8. num. 353. & seqq. Modern. Roman. disceptat. 4. n. 21. tomo primo, Rota decis. 731. num. 16. coram Dunozzett. Jun. & in Gerund. Anniversariorum de Guixolis prima Iulii labentis anni 1709. S. Neque Beneficiatis coram R. P. D. meo Christo; cum aliis superius allatis, & habemus quotidie, quando ab initio voces sunt distinctæ, ut dicatur illa vox residere penes majorem partem efformantium eandem unicam vocem spectat, penitus minori ad passim firmata per Abb. in cap. Scriptum num. 6. de elect. Lambert. de Jurepatronatus lib. primo part. 2. quest. prima art. 25. num. 17. Cardinalis de Luca eodem tractat. disc. 54. num. 6. Rota dec. 2. num. 6. part. 7. Recent.

Ast in concreto hodiernæ controversiæ subnectebant æquivocum in hoc versari, quia secunda conclusio applicari valuisset ad rem, quoties simpliciter tractaretur de præsentatione faciendâ per Communitatem, in cujus resolutionibus debent, vel

duæ tertiæ Congregatorum partes, vel saltem major in eundem sensum coalescere; Verum in præsentati Communitas quidem erat in corpore habitualiter Patrona, & si aliud non effecisset, tunc ambigi non valebat, quòd ejus vox esset individua, & præsentatio faciendâ foret collegiativè, quòdque non intraret hypothesis medietatis, & habens medietatem Universitatis pro se nullam vocem habere dicatur, ac si non foret ab ullo præsentatus, sed dum ipsa Communitas, quoad Jus præsentandi, se quodammodo spoliaverit omni facultate, illamque tribuerit Juratis, qui minimè in omnibus repræsentabant Communitatem, ut apparebat ex ea altera resolutione capta per Communitatem super concursu in futuris vocationibus faciendos, in ea quippe interveniunt præter Juratos, etiam nominatim plures Consilarii, sicuti videmus plerumque in Rebus publicis potestatem in aliquibus stare apud singularem Magistratum, majorem apud Senatuum, & integram apud totum Reipublicæ corpus, sed quoad rem nostram evidentius erat, neque Communitas in tribuendo hujusmodi potestatem dixerat, quòd Jurati hoc facerent nomine Universitatis, attento solum eorum officio, aliàs, ut mox diximus nusquam repræsentativo totius Communitatis, ad quam repræsentationem efformandam requirebantur etiam Consilarii, cæterique illam constituentes; Et ecce quòd eandem potestatem, sive Jus præsentandi transferendo, seu donando Juratis, & sic pluribus personis rectis congruebat prima propositio, quòd censeretur eis elargita uti singulis, non uti universis, & de facto ad comprobationem hujus veritatis tam prima resolutio Universitatis, quàm Instrumentum Erectionis, & Reservationis Jurispræsentandi optimè scernebat unam rem ab altera, sive unum effectum ab altero, nam in quantum Jurati expresserunt, de quibus redditibus fiebat erectio, & qui erant in radice, seu juridicè Patroni, loquuti fuerunt nomine Universitatis, & obligaverunt bona Universitatis, quando autem iidem Jurati loquuti sunt de patronatu, sive exercitio actuali, per dictionem omnino adversativam verò loquuti sunt, ut ibi: *Jus verò Patronatus* (non jam Communi-

munitati) Nobis, & nostris Successoribus in dicto Officio Juramentorum reservamus: ad ea, quæ præcisè, vel satis proximè similes formulas examinando tradit in his terminis *Barbosa dicto voto decis. 121. num. primo junct. num. 23. lib. 3.* & videtur satis explicare, *Rota in Civitatis Castellii Manutentionis 3. Julii 1690. S. Hac interpretatio coram bon. mem. Ursino, in Interamnen. Manutentionis 22. Aprilis 1697. S. Quo verò coram Me, & in Colonien. Regentis 18. Junii 1706. S. Neque obstat coram R. P. D. meo Scotto, & attentata discretiva, seu adversativa resultant ob dictionem verò patet ex leg. Hoc amplius S. De his autem ff. de damn. insect. leg. Si verò ff. Qui satis dar. cogant. Surdus consil. 315. num. primo, Menoch. consil. 201. numer. 34. Barbosa dict. 420. num. primo, Rota decis. 188. num. 28. par. 17. Recent.*

Et huic intelligentiæ consonam advertebant esse observantiam, geminæ namque præsentationes post erectionem hujusce Beneficii evenere, prima scilicet de anno 1651. ad favorem Petri de Pons (qui fortè contribuerat supradictas libr. 50.) ast ex tenore Summarii hinc inde fideliter distributi constat siquidem in illam concordasse amicabiliter, & pacificè omnes Juratos nominatim expressos per Procuratorem ab eis constitutum ad præsentandum coram Ordinario, sed nullibi apparet, quòd ad idem mandatum conficiendum collegialiter se coadunassent, sed solum liquet, quòd ipsi Jurati nullum expresserunt nomen Communitatis, nisi illud, quod partialiter, & implicite eis competere posset ratione Officii, dicendo se Juratos, unde majus inclinare videbatur intellectus ad actum initum nomine singulari, cum singulariter nominarunt propriam personam, & ad omne pejus hæc præsentatio reddebatur prorsus æquivoca, & proinde recurrendum erat ad alteram subsequenter observantiam magis claram, & certam, ut passim dixit *Rota, & signanter in Aretina Beneficii 21. Januarii 1701. S. Ubique coram Me, in Cremonen. Beneficii 3. Decembris 1706. S. Facile fuit in fine, coram R. P. D. meo Lancetta, in Lucana Beneficii 22. Februarii currentis anni 1709. S. Descendo modo, coram R. P. D. meo Falconerio.*

Supponebant magis claram, quia cum de anno 1694. duo solum ex quatuor Juratis concordaverint in præsentando Paulum Nogueram, is obtinuit ab Archiepiscopo gratificationem sub memorata expressione medietatis, unde si non vox Communitatis, uti Communitatis certè illa Procuratorum specialiter deputatorum ad præsentandum per observantiam facti, & Episcopi in effectu fuerat per subsequentem effectuacionem agnita, & declarata divisibilis, minime adversante supradicta replicatione, quòd gratificatio differat à derogatione Pontificia: In primis namque, quidquid sit an hoc verum existat, per hoc non tollebat inevitabile motivum observantiæ, quia fuit cum effectu, ut diximus reputata vox Juratorum vox divisibilis, & capax medietatis, qua non concurrente citra difficultatem Episcopus nequaquam potest gratificare, ut sine contradictore notant *Campanil. divers. Iur. Canonic. rubric. 11. cap. 13. numero 447. Ventrigl. in prax. rer. notabil. tomo 2. annot. 1. de Jurepatronatus, S. 3. numero 61. & seqq. Rota decis. 422. num. 14. & seqq. coram Bich. & decis. 667. num. 19. par. 19. Recent.*

24 De reliquo nullo modo sustentare (iidem Domini adversæ Sententiæ dicebant) quòd gratificatio differat à derogatione Pontificia, quasi quod Pontifex non examinet merita sui Provisi; quia procedens per viam omnino gratiosam præviam præsupponit informationem, quodque merita in suo Collatario adinvenerit indubitanter sufficientia, teste *Garz. de Benefic. par. 6. cap. 2. num. 157. de Ros. de Exequutor. litterar. Apostolicar. part. 1. cap. 13. num. 1. Rota decis. 141. numer. 11. coram Merlin.* quando de cætero licet de rigore in concursu dignioris eligere quoque dignum sufficienter ex collectis per *Garz. de Benefic. par. 7. cap. 16. num. 16. Paris. de resign. lib. 4. quæst. 16. numero 4. Adden. ad Gregor. decis. 111. num. 8. Rota decis. 93. num. 11. par. 7.*

Eoque indubitantiùs, quia examinantes Doctores quid importet hæc derogatio medietatis vocum, illam non referunt ad supremam, & absolutam potestatem Thiaræ Pontificiæ, quando Papa ex rationabilibus causis per suas reservationes, vel in

Jure

Jure scriptas, vel in regulis Cancellariæ præscriptas Iuripatronatus derogat non in totum, sed simpliciter tribuit hanc derogationem pro medietate per viam puræ præventionis, quod facere posset Ordinarius gratificando, & propterea subdunt hæc derogationes resolvi in gratificationem, ut legitur penes *Amayden. de styl. Datar. lib. 1. cap. 15. §. 15. num. 4. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæst. 8. n. 103. cum aliis relatis concordant. in Barchinonen. Beneficii 23. Martij 1705. §. Tertio tandem, & in illa Mediolanen. Beneficii prima Aprilis 1707. §. Eoque robustius coram Me, & in Romana Cappellaniæ Sancti Nicolai 28. Junii currentis anni 1709. §. Amaritudo itaque pariter coram Me.*

Devenientes autem præfati Domini ad secundum motivum, durum prorsus illis videbatur, quod ab Iacobo avelleretur Gratia Pontificia, quasi illam extorquisset, vel tacendo verum, vel exprimendo falsum, & quando in omnem casum non amplius ipsa Communitas, seu ipsi Iurati inter se contrarii alium poterant præsentare, sed collatio hujusce Beneficii privativè spectabat in nostris scissuræ circumstantiis ad Papam; quatenus enim pertinebat ad præsentam subreptionem, vel obreptionem nec quicquam veri subdiciunt, nec quicquam à vero alienum narraverat Iacobus, ipse etenim exposuit, quod Beneficium erat simplex, quod erat de Iurepatronatus laicorum, videlicet pro tempore Iuratorum, & quod ad illud pro tempore vacans Presbyter, seu Clericus ad pulsanda organa peritus, ac filius naturalis Oppidi de Binisalem præsentari deberet, & hæc indubitanter erant certissima, sed nullatenus positivè expressit, quod ipse fuisset à medietate Patronorum præsentatus, ut fit in aliis derogationibus consuetis pro medietate vocum, ut illius formula examinantes ostendunt, & supponunt *Mandof. de Signatur. Grat. titul. de derogat. Iuripatronatus, Amayden. de styl. Datar. libro primo, cap. 15. §. 15. num. 4. De Ros. de Exequutor. litterar. Apostolicar. par. prima cap. 4. il 2. sub num. 130.*

Derogatio quippe medietatis Patronorum stat in ore, & in Gratia Pontificis, & in narrativa Iacobi, ut clarè patebat ex lectura Litterarum Apostolicarum,

Pontifex siquidem forsan audiendo expressionem, quod Iurati in numero plures erant Patroni, contentus extitit, quod assentiret Iacobo medietas saltem materialis; subsequuta enim vacatione Beneficii per liberam resignationem in manibus Pontificis necessarius non erat assensus Patronorum, qui solum à Sancta Sede prædicatur de stylo, & ut ita dicamus urbanitate, non de justitia, teste *Innocentio, Abbat. & aliis in cap. ultim. de renunciat. Rocch. de Curt. in tract. de Iurepatronatus, verb. Honorificum col. 3. Paris. de resignat. lib. 8. quæst. 10. num. 1. & 2.*

Ast etiam, quando Iacobus prænarraisset Pontifici, quod præditus erat medietate Patronorum consentientium, in quo peccaverat, admissa etenim etiam pro verissima propositione, quod nullam vocem habere dicatur ille, qui est præsentatus à medietate Representantium Communitatem, cum eisdem Communitatis vox sit individua, & pariter ob id admissa, quod impetranti non suffragetur derogatio alterius medietatis ex individualibus doctrinis supra relatis, hoc utique procedebat quoties Communitas eundem Iacobum præsentasset coadunata in corpus cum suis Iuratis, & Consiliariis, sed quoties, prout quoad exercitium translatum erat jus præsentandi ad quatuor Iuratos, vel cessabat ex præcedenti fundamento omnis quæstio, vel saltem non poterat non esse dubia, multumque anceps ex rationibus, de quibus supra, prout quoque apparebat ex tribus propositionibus in *Sacro Tribunali* decertatis, quamobrem quomodo tenebatur exponere Iacobus pro certo, quod erat tam incertum, & disputabile, itaut Gratiam dici mereretur surrepisse, subreptionem quippe non cansant res disputabiles, & obscuræ, quæve pro certis narrari nequeunt, maximè si taceantur, ex connotatis ad rem penes *Felin. in cap. In nostra, de rescript. Ferrett. consil. 314. numer. 12. Petr. de Potestat. Princip. cap. 9. num. 52. Rota decis. 551. numero 5. coram Cavalier. & decis. 401. numer. 31. parte 4. tomo 2. decis. 451. num. 21. & seqq. par. 5. Recent.*

Quid plus, dum ultra amaritudinem, & ambiguitatem applicationis Iuris circa hanc fundationem, novè in omnem casum Iaco-

Jacobus in præsupposita etiam figuratio-
ne, quod enarrasset Pontifici, sese repor-
tasse medietatem Patronorum, ductus fuit
justissimo errore, etiam si veritas foret in
contrarium, quando Archiepiscopus in-
faciem loci plus videns, non tantum litte-
raliter usus fuerat in gratificando hoc eo-
dem vocabulo *medietatis*, sed innixus ei-
dem partitioni, seu medietati Patrono-
rum, gratificavit cum subsequente effec-
tuatione, alterum de præsentatis in simili scis-
sura Juratorum; Si ergo ultimus status
radicabatur in hac medietate, etiam si non
valeret in ratione ultimi status, valebat
saltem in ratione Jacobum tuendi à sub-
reptione, si credidit, quod credebatur Archi-
episcopus ad ea, quæ in proposito uno
ore consonant Scribentes, quod factum
non expressum, vel malè expressum cau-
set subreptionem, non Ius, utpote exis-
tens in scrinio pectoris Principis suppli-
cati, & concedentis *Felin. in cap. Super
litteris sub num. 8. versic. Secunda regula
de rescript. Gonzalez ad regul. 8. Cancel-
lar. §. 4. Proemial. num. 83. & seqq. Lotter.
de re Beneficior. lib. 3. quest. 44. num. 22.
Rota decis. 569. num. 15. par. 5. & dec. 536.
num. 5. par. 19. recent.*

Quo verò ad pertinentiam collationis
in hoc casu ad Papam, & non ad alium,
ita ut lubentius in omnem eventum foret
substinenda collatio jam facta, ad regu-
lam *multa facta tenent*, de qua *Rota in
Asculana Beneficii 5. Martii 1698. coram
Me, inter hætenus impress. decis. 35. nu-
mer. 19. ibique concordant.* satis liquidum
esse (subnectebant *idem Domini*) perspe-
cta ipsamet contraria, seu capitali ratio-
ne, ob quam exorta est præfata propo-
sitiō, quod nullam vocem habere censea-
tur ille, qui habet pro se medietatem
Collegii, medietatem Communitatis, ex
quo ea stare non possit in æquilibrio, qua-
propter consequebatur, quod ad Papam
delata erat collatio cum Patronis, prout
hic, in termino præsentandi non concor-
dantibus, nec Archiepiscopus queat gra-
tificare, licet enim adesset alius com-
præsentatus, nemo tamen eorum dicere-
tur verè præsentatus, & ad consequendam
gratificationem idoneus, ut concludere
post bene enucleatam materiam videtur
*Modernus Romanus discept. Ecclesiasticæ
Pars I.*

*tomo primo discept. 4. num. 34. in fine, cum
seqq.*

Absoluto ingeniorum conflictu, pro
majori parte *Dominorum* exiit, ut memi-
nimus, affirmativa resolutio, ex quo, &
crediderunt validiora esse priora funda-
menta, & reputarunt fortè per impe-
dimentum, litis non effluxo termino, Patro-
nos denuò præsentare posse per concursum,
magisque ob id salutarem, & utilem Ec-
clesiæ provisionem tanquam ex non reple-
ta adhuc vacatione resultare potuisse, &
quia tandem pro coronide ad diluendam
omnem hæitationem concurrere visa est
ipsius Jacobi confessio per viam facti, quod
potentius est verbis, ipse enim veluti agno-
scens consensum à se reportatum singula-
riter, sive, ut dicitur ostiatim, nullatenus
ei posse ad Gratia substationem suffra-
garis, curavit, sed inutiliter, illum denuò
obtinere per viam actus Collegiatiivi, nulla
quippe major datur etiam in dubio veri-
ficatio veritatis, quam ea, quæ resultat
ex confessione ipsius Partis tam verbo,
quam facto ad firmata per *Rotam coram
Emerix Jun. decis. 1127. num. fin. & in
recent. part. 10. decis. 250. numer. 3. & 4.
cum aliis in Senen. Jurium Parochialium,
15. Februarii 1708. S. Modernam verò co-
ram R. P. D. meo Lancetta.*

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

An Possessio dignitatis, cui est an-
nexum Jus patronatus, malitiosè
impedita, habeatur pro capta in
ordine ad præsentandum.

SUMMARIUM.

- 1 *Possessio Dignitatis, cui est annexum
Jus patronatus malitiosè impedita,
habetur pro capta in ordine ad præ-
sentandum, sed limita, ut num. 3.
& amplia, ut num. 4.*
- 2 *Actus impeditus in odium impediens
habetur pro facto.*
- 3 *Nemo iacturam sui Juris pati debet
ex culpa, & delicto alterius.*

C A S U S VIII.

Fuit impedita à quodam malitiosè, & hoc directè agente, possessio Archiepiscopatus, cui annexum erat Iuspatronatus ad effectum, ne Archiepiscopus præsenteret. Quæritur in hoc Casu. An huiusmodi possessio habeatur pro capta, ad effectum, ut Archiepiscopus possit præsenterare?

Movet hunc articulum D. Advocatus Pitonius Præceptor meus in *Panormitana Thesauraria*, quæ impressa reperitur apud ipsum in ejus *Tractatu de Controvers. Patron. alleg. 19. tomo 1. ut priùs dixit Discept. Eccles. 12. num. 56. ex cujus dictis Ego infra subijcio ad resolutionem questionis.*

2 Et quidem affirmativè est resolvendum, etenim Actus impeditus in odium impediens habetur pro facto juxta *Barbosa de Canon. cap. 15. num. 13. & 14. Gonzal. ad regul. 8. §. 3. Proemial. num. 38. Ad den. ad Gregor. decis. 341. litt. A. in fine, & decis. 364. sub num. 6.*

3 Benè verum est, quòd impedimentum præstitum capturæ possessionis non potest operari, quòd illa habeatur pro capta, quoties Archiepiscopus non fecit offensionem Litterarum Apostolicarum Capitulo ad effectum ei notificandi, quòd illæ erant expeditæ, & per ipsum non stabat, quo minus adipisceretur possessionem Archiepiscopatus, sine qua circumstantia non procedit regula, quòd propter impedimentum possessio habeatur pro capta, ut probat *Rota apud Garz. de Benefic. par. 5. cap. 4. num. 262. vers. Et Domini dixerunt.*

4 Quod ampliatur etiam si ex tali Civili captura possessionis oriatur præjudicium Tertii, qui directè non impedit; quia tali Casu conditio capturæ possessionis habetur pro impleta, non quidem in odium impediens, sed potius favore impediti, ne patiaturs jacturam sui Iuris sine culpa, & facto proprio, *Rota in Burgen. Canonicatus 8. Julii 1584. coram Bubalo impress. apud Garz. de Benefic. par. 5. cap. 4. num. 262. Bartol. in L. in testamento 31. ff. de condit. & demonstrat. Text. in L. Si Titius statuas ff. de condit. & demonstrat.*

Corneus in L. 1. Cod. de instit. & substit. n. 18. cum sit iniquum, quòd alteri ex facto, & culpa Tertii fiat præjudicium, cum nemo jacturam sui Iuris patiaturs ex culpa, & delicto alterius L. eleganter ff. de dolo, Rota decis. 135. numer. 39. par. 16. Recent.

A R G U M E N T U M.

Uno ex Patronis non præsentante, ceteris præsentantibus, vox illius favore cujus augeatur?

S U M M A R I U M.

- 1 Jus accrescendi habet locum inter Patronos re, & verbis conjunctos; & num. 3.
- 2 Aliquibus Patronis non præsentantibus, ceteris præsentantibus, an vox non præsentantium augeatur præsentantibus?
- 4 Natura conjunctionis est, ut conjuncti constituent unum Corpus, unusque Persona vice fungantur.
- 5 Ordo affectionis, ut disparitatem operetur, itaut unus præferendus sit alteri in successione, & substitutione, ex quibus estimari debeat? & numero 6.
- 7 Præsentatus à majori parte Patronorum est instituendus.
- 8 Consanguineus solum in paritate, & non in disparitate vocum est præferendus Extraneo.

C A S U S IX.

Colella, & Bartholomæus Pantoliano renovarunt anno 1554. fundationem Jurispatronatus Cappellæ Sanctæ Crucis, reservantes de communi consensu pro se, eorumque hæredibus, & successoribus quibuscumque Jus præsentandi. Et cum hæredes, & successores Colellæ nunc existentes, & descendentes à Joanne ejus filio sint Aloysius, Clara, & Theresia, hæredes verò, & successores Bartholomæi nunc existentes ex parte Camilli ejus filii sint Cæsar, & Lucretia; Ex parte Marci Antonii ejusdem Bartholomæi pariter filii

sint Bartholomæus Junior, Matthæus, Isabella, & Theresia; ad ipsos spectat Ius præsentandi, itaut una medietas vocum sit penes hæredes, & successores Colellæ, alia verò medietas sit penes hæredes, & successores Bartholomæi. Sed quia hæredes dicti Bartholomæi divisi sunt in duas lineas, quarum unam constituunt Camillus, aliam Marcus Antonius, eorumque descendentes respectivè; inde etiam medietas vocum spectans ad hæredes dicti Bartholomæi divisa est in duas partes, quarum una spectat ad Camillum, ejusque descendentes, alia verò ad Bartholomæum, ejusque pariter successores.

Vacante dicta Cappella Sanctæ Crucis Aloysius, Clara, & Theresia hæredes Colellæ, & habentes integram medietatem vocum, præsentarunt ad illam Reverendissimum Cantorem Petrum de Schipano. Matthæus è contra, Isabella, & Theresia hæredes Bartholomæi ex parte Marci Antonii ejus filii habentes unam partem medietatis vocum præsentarunt Bartholomæum abnepotem dicti Bartholomæi Senioris, Cæsar verò, & Lucretia hæredes ejusdem Bartholomæi Senioris ex parte Camilli ejus filii repræsentantes aliam partem medietate vocum, nullum præsentarunt. Hinc proponuntur præinserta dubia.

Primo. An in tali Casu habeat locum Jus accrescendi partem medietatis vocum spectantem ad Cæsarem, & Lucretiam nullum præsentantes? Et quatenus affirmative.

Secundò: Cujus favore habeat locum dictum Jus accrescendi? Super quibus dubiis consultus Dominus meus Patruus, quid pro veritate sentiret, ipse, ut essem versatus de modo consulendi in dubiis contingentibus, onus scribendi in hac Causa mihi imposuit, ac proinde re mature discussa censebam, prout infra, de Jure respondendum.

Et quidem primum dubium affirmative resolvendum dicebatur. Etenim Colella, & Bartholomæus Renovatores foundationis Jurispatronatus dictæ Cappellæ Sanctæ Crucis unanimi consensu, & una, eademque oratione reservarunt dictum Juspatronatus sibi ipsis, & eorum

hæredibus, & Successoribus quibuscumque; omnes simul conjungendo sine ulla distinctione inter hæredem unius, & hæredem alterius, in quo casu de Jure est, ut inter ipsos re, & verbis conjunctos, utpote eodem sermone, & ad eandem rem vocatos, locum habeat Ius accrescendi, juxta *Text. in L. 1. in princ. §. Idem est ff. de Usufructu accres. L. Unica §. Ubi autem Legatarii Cod. de Caducit. tollen. §. Si eadem instit. de Legat. Vulp. tit. 24. instit. §. Si duobus Gloss. in L. Mulieri 73. in verb. Proderit ff. de condit. Bartol. in L. 1. in princip. & alii apud Bellon. de Jure accrescendi cap. 5. quest. 36. num. 5.*

Maximè cum deficiat in hæredibus Bartholomæi ex parte Camilli descendibus pro ea vice, utpote nullum præsentantibus, una pars medietatis vocum, in quo casu indubitatum est intrare Ius accrescendi dictam partem favore aliorum, qui ad nominationem, & præsentationem dictæ Cappellæ fuerunt uno, & eodem sermone vocati à dictis Renovatoribus, ut apud Baldum in *L. Hujusmodi 86. §. Si Titio, & Mevio in princ. not. & ibi, Castr. in fine, & Alex. in fine, ff. de leg. primo Ius. in Leg. unic. num. 28. C. Quando non pet. part. in L. Hac consultissima 21. §. Ex imperfecto num. 21. Cod. de Testam. in L. 1. num. 17. vers. 4. ff. de cond. indic. & in L. Si duobus 16. in princ. num. 2. ff. de legat. primo, & alias apud Bellon. de Jure accrescendi cap. 7. quest. 37. num. 2. Quod procedit etiam si non agatur de linea finita, ut patet in Casu, de quo in decis. 248. par. 16. Recent.*

Quoad secundum dubium videtur, quòd Pars medietatis vocum spectans ad Cæsarem, & Lucretiam hæredes Bartholomæi ex parte Camilli ejus filii, & nullum in hac vacatione præsentantes, augeri debeat favore Matthæi, Isabellæ, & Theresiæ hæredum ejusdem Bartholomæi, ex parte Marci Antonii ejus pariter filii, habentium aliam partem medietatis vocum, & præsentantium Bartholomæum, & non favore Aloysii, Claræ, & Theresiæ hæredum Colellæ habentium integram medietatem vocum, & præsentantium dictum Dominum Petrum de Schipano.

Z 2

Quia

Quia illi sunt magis propinqui, & consanguinei respectu dictorum hæredum Bartholomæi descendendum ex parte Camilli ejus filii, quàm sint hæredes Colellæ, & sic magis dilecti censentur à Bartholomæo, ejus hæredes descendentes à Marco Antonio ejus filio, quàm hæredes Colellæ ejus Fratris. Et quia hæc videtur esse mens Rotæ, in *Auximana Cappella decif. 248. par. 16. Recent.*

His tamen non obstantibus, verius censeo dictam partem medietatis vocum hæredum Bartholomæi descendendum à Camillo ejus filio pro æquali portione augeri debere in hoc Casu, tum favore hæredum ejusdem Bartholomæi descendendum à Marco Antonio altero ejus filio habentium alteram partem medietatis vocum, tum favore hæredum Colellæ habentium integram medietatem vocum, ita ut quod dicta Pars medietatis vocum dividenda sit in tres quartas, seu portiones, & duæ quartæ augendæ sint favore hæredum Colellæ, utpote habentium integram medietatem vocum, & alia quarta dictæ partis augenda sit favore hæredum Bartholomæi descendendum à Marco Antonio, utpote habentium non integram medietatem, sed unam tantum partem medietatis vocum.

Ratio est, quia Colella, & Bartholomæus Renovatores supradicti vocarunt una, & eadem oratione, seu sermone ad dictum Ius præsentandi omnes, & quoscumque eorum hæredes, & Successores, itaut nec Colella distinxit, seu separavit in ordine ad successionem Iuris præsentandi suos hæredes ab hæredibus Bartholomæi, nec Bartholomæus separavit suos ab hæredibus Colellæ, & sic conjunctim illos omnes instituerunt ad successionem Iuris præsentandi, juxta *L. Unic. S. His ita definitis, vers. Hæc ita tam variè, Cod. de eadem toll. & scribunt Petr. de Besut. in dicta L. Re conjuncti numer. 7. Donar. lib. 7. Comment. cap. 23. & Bellon. de Jure accresc. cap. 5. quest. 28.*

3 Et propterea cum sint re, & verbis conjuncti, sine dubio intrare videtur jus accrescendi pro æquali portione inter omnes, juxta *L. Re conjuncti 59. ff. de Legat. 3. L. Triplici 142. ff. de verb. signi-*

ficat. Bellon. de Jure accresc. cap. 5. quest. 20. Rota decif. 344. numer. 5. & 6. part. 11. Recent.

Et natura hujusmodi conjunctionis est, ut conjuncti constituent unum corpus, unusque personæ vice fungantur *L. Plane 34. S. 1. ff. de leg. 1. & in dicta L. unic. S. His ita definitis, vers. Hæc ita tam variè Cod. de Cad. toll. Curt. Jun. consil. 22. numer. 8. & consil. 161. numer. 4. vers. Confirmatur, Mantio. de Comm. ult. volunt. lib. 10. tit. 3. numer. 8. & alii apud Bellon. in dicto cap. 5. quest. 35. numer. 1. Idem idem capiant omnes, quod caperet unus, si solus ad rem, aut partem conjunctim relictam vocatus esset; Quo fit, ut aliis deficientibus, idem capere debeat unus, quod omnes essent accepturi, si concurrerent, scilicet, quia hæc est fidei corporis natura, ut idem pauciores superstites consequantur, quod plures essent habituri, si superessent. *Bellon. cap. 3. quest. prima numer. 17.**

Nec obstat, quod hæredes Bartholomæi descendentes à Marco Antonio ejus filio, utpote sibi magis propinqui, & Consanguinei, sint magis dilecti à Bartholomæo, quàm hæredes Colellæ, ita ut in hoc Casu illis debeat augeri pars medietatis vocum spectans ad hæredes ejusdem Bartholomæi descendentes à Camillo altero ejus filio, & nullo modo hæredibus Colellæ, & illi præferendi sint istis.

5 Quoniam ordo affectionis, ut disparitatem operetur inter vocatos, itaut unus præferendus sit alteri in successione, & substitutione, non debet æstimari ex ipsius majoritate, vel minoritate. Quod scilicet dictus Bartholomæus plus dilexerit suos hæredes, quàm hæredes Colellæ ejus Fratris, cum etiam inter omnino pares talis majoritas, & minoritas affectionis esse possit. Puta inter Filios, & Filias. Immo inter ipsos met filios masculos, quod scilicet Pater magis diligat filios, quàm filias, aut unos filios masculos, quàm alios filios masculos, & tamen isti in ordine, & Iure successivo sunt omnino pares, ut in *L. 1. & L. 12. tab. 14. Cod. de Legat. hæred. S. Caterum, Inst. de Leg. agn. success. S. 1. vers. Differentia nulla, & S. Nullam Auth. de hæred.*

ab

ab intest. venien. collat. 9. cap. 1. §. Hoc autem de his, qui feud. dar. poss. Bellon. de Jure accresc. cap. 5. quest. 26. num. 66.

- 6 Sed debet æstimari ex prioritate, & posterioritate juxta *Bellon.* & alios apud eum ubi supra, quod scilicet Bartholomæus per prius dilexerit suos hæredes, & per posterius hæredes sui Fratris, quod cum hoc in Casu presenti non verificetur, cum Bartholomæus, quoad successionem Juris præsentandi non distinxit suos hæredes ab hæredibus Colellæ, sed omnes conjunctim vocavit, certi Iuris est, si ex his unus deficiat, regulariter inter alios nullam considerari posse prælationem, ut in dicta *L. Unica his ita definitis, vers. In his itaque Cod. de Cad. toll. Bartol. in L. Re conjuncti num. 30. & alii apud Bellon. dicto cap. 5. quest. 45.*

Supradicta decisio Rotæ non applicatur, quia ibi non agitur de eodem modo, re, & verbo conjunctis, ut in casu præsentis, sed de diverso modo conjunctis, cum Camillus, & Philippus in eadem oratione, in qua etiam comprehensi fuerunt Bonfilius, & ejus descendentes, speciali copula fuerunt conjuncti, & uniti, ut ibi dicitur num. 8. Unde mirum non est si decedente Camillo absque descendentibus, jus illius augetur Philippo, & non Bonfilio, & ejus descendentibus.

- 7 His itaque veris existentibus manifestè sequitur, quod Reverendissimus Cantor de Schipano instituendus sit in dicta Cappella Sanctæ Crucis, utpote præsentatus ab habentibus majorem partem vocum, nempe ab Aloysio, Clara, & Theresia Descendentibus à Colella, & habentibus integram medietatem vocum, & duas quartas, seu portiones partis medietatis vocum spectantis ad hæredes Bartholomæi descendentes à Camillo ejus filio ad *Text. in cap. Quoniam de Jurepatron. Zecch. de Benefic. & pension. cap. 12. nu. 35. Lambert. de Jurepatr. lib. 2. par. 3. quest. 4. art. 1. 4. & 6. & alii apud Vivian. par. 2. lib. 12. cap. 8.* Non autem Bartholomæus utpote præsentatus ab habentibus minorem partem vocum, nempe à Matthæo, Isabella, & Theresia hæredibus Bartholomæi, Descendentibus à Marco Antonio ejus filio, habentibus solam unam par-

tem medietatis vocum, & unam quartam dictæ partis dictorum hæredum; Licet dictus Bartholomæus sit consanguineus Bartholomæo Seniori, & Renovatori dictæ Foundationis, quia Consanguineus solum in paritate, & non in disparitate vocum est præferendus extraneo, juxta *Rotam in Mediolanen. Jurispatr. coram Paulatio impressa apud meum Advocatum Pitonius Discept. Eccles. 28. num. 8. & in Placentina Parochialis 16. Martii 1708. S. finali coram R. P. D. Ansaldo.*

ARGUMENTUM.

Ad validam præsentationem Personæ ad Dignitates in Cathedralibus, aut Collegiatis quid requiritur? Et de requisitis in Promovendo ad hujusmodi Dignitates.

SUMMARIUM.

- 1 Promovendus ad Dignitates, quibus inest Cura Animarum, quæ requisita habere debeat? Et quæ requirantur in promovendo ad Dignitates, quibus non inest Cura Animarum?
- 2 Dignitas Diaconalis, Archidiaconalis, & Ecclesia Parochialis habent annexam Curam Animarum.
- 3 Promovendus ad Dignitatem habentem annexam Curam Animarum debet habere vigesimum quintum annum inceptum, licet non completum, aliàs collatio est ipso Jure nulla. Amplia, ut num. 4. Limita ut num. 5.
- 6 Episcopus non potest dispensare super ætate promovendum ad Dignitates curatas, sed solus Papa super ea dispensat.
- 7 Dispensatio circa defectum ætatis pro obtinendo Sacerdotio, an suffragetur pro obtinenda Dignitate habente annexam curam Animarum in Cathedrali, aut Collegiata?
- 8 Ætas 25. annorum, à quo tempore sit computanda?
- 9 Ætas non incipit in utero Matris, sed in Partu.
- 10 Promovendus ad Dignitates curatas, à

à quo tempore habere debeat ordinem Sacerdotalem?

- 11 Non promotus ad ordinem, quem Beneficium requirit, non est ipso Iure, absque monitione Beneficio privatus, sed limita in Ecclesiis Parochialibus.
- 12 Rector Ecclesie Parochialis non promotus intra annum ad Sacerdotium, ut privari possit dicta Ecclesia, qua requirantur?
- 13 Rector Ecclesie Parochialis, si infra annum non fecit se promoveri ad Sacerdotium, an licite possit retinere fructus Ecclesie, quos percepit durante anno?
- 14 Annus, infra quem Promotus ad Ecclesiam Parochialem promoveri debet ad Sacerdotium, à quo tempore sit annumerandus.
- 15 *Ætas requisita ad Dignitates non curatas obtinendas juxta Tridentinum est vigesimus secundus annus completus, amplia, ut ibi.*
- 16 *Dictio Præsertim est implicativa.*
- 17 *Ætas 22. annorum requisita ad Dignitates non curatas, an sufficiat, si dictæ Dignitates habeant annexum ordinem Presbyteratus?*
- 18 Patronus præsentare debet ad Dignitates curatas, & non curatas Personas habentes omnia requisita ad illas obtinendas.
- 19 Patronus si præsentaret personam non habentem sufficientem ætatem ad Dignitatem curatam, aut non curatam, an hujusmodi præsentatio esset valida?
- 20 Præsentatus, & provisor de Beneficiis curatis, aut de Canonicatibus intra duos menses emittere debet Professionem Fidei, & coram quo? Amplia, ut num. 21. 22. & 23. limita, ut n. 24. 25. 26.
- 27 Professio Fidei Sede Episcopali vacante, coram quo fieri debeat ab obtinente Canonicatum, aut Beneficium curatum?
- 28 Non emittens Professionem Fidei intra duos menses, quos fructus amittat?
- 29 Non emittens Professionem Fidei intra duos menses, ne perdat fructus sui Beneficii, quid facere debeat?
- 30 Professio facta post duos menses non

prodest ad querendos fructus temporis præteriti.

C A S U S X.

V Acante Præpositura, aut Archipræsbyteratu, aut Diaconatu, aut Archidiaconatu, aut alia Dignitate de Iure patronatus, ad hoc ut Patronus possit ad dictas Dignitates valide præsentare, hic necessarium duxi quærere quid requiratur.

Pro resolutione hujus quæstionis præsupponendum est, quod promovendus ad Dignitates, Personatus, aut alia Beneficia, quibus inest Cura Animarum, debet habere ætatem saltem viginti quinque annorum, ordinem, integritatem morum, & doctrinam ad suum munus exercendum necessariam; etsi Dignitas, ad quam promoveretur sit Archidiaconatus, ultra prædicta debet esse Magister in Theologia, aut Doctor, aut licentiatu in Iure Canonico; promovendus verò ad Dignitates, & Personatus, quibus non inest Cura Animarum, sufficit, quod habeat ætatem non minorem viginti quinque annis, & ordinem Clericalem juxta *Text. in cap. Cum in cunctis S. Inferiora de Electione*, ibique Abbas, Anan. Bald. num. 2. Butrius num. 1. & 3. Fagnan. num. 31. & juxta Concil. Trident. sess. 24. de Reformat. cap. 12.

Et quidem promovendus ad Dignitates habentes annexam Curam Animarum, ut sunt Dignitas Diaconalis, Archidiaconalis, & Ecclesia Parochialis, juxta Butr. in dicto cap. Cum in cunctis in princip. ibique Fagnan. num. 31. necessarium tempore collationis debet habere vigesimum quintum annum, qui tamen sufficit, quod sit inceptus, licet non completus, aliàs collatio est ipso Iure nulla, *Text. in cap. Licet Canon. de elect. in 6. ibique gloss. verb. Licet, Abb. in dicto cap. Cum in cunctis num. 1.* Quod procedit, si cura incumbens Dignitati sit fori Penitentialis, siue jurisdictionalis Fagnan. dicto cap. Cum in cunctis num. 32. Limitatur tamen in eo, qui promoveretur ad hujusmodi Dignitates cum dispensatione circa defectum ætatis; potest namque quis cum dispensatione promoveri ad

Di.

Dignitates, & Personatus in Cathedralibus, quibus est annexa Cura Animarum in minori ætate *Glossa in dicto cap. Cum in Cunctis verb. Attingit*. Quam dispensationem non potest concedere Episcopus, nam *Text. in cap. Unico de atat. & qual. lib. 6.* permittit Episcopo dispensationem in Dignitatibus, & Personatibus non curatis, ergo secus in Curatis; sed solus Papa, qui potest dispensare cum Minore 25. annis, vel expresse, vel tacite, conferendo sciens, & volens ei Dignitatem in Cathedrali habentem Curam Animarum *Abb. in dicto cap. Cum in Cunctis §. Inferiora de elect. num. 7. ibique Anan. numero 5.*

Sed si Papa dispense, ut habens 20. annos possit se promoveri ad Sacerdotium, quæritur, an hujusmodi dispensatio circa defectum ætatis pro obtinendo Sacerdotio suffragetur pro obtinenda Dignitate habente annexam Curam Animarum in Cathedrali, aut Collegiata? Respondeo negative, quia habilitatus ad unum non est habilitatus ad aliud. *Anan. in dicto cap. Cum in Cunctis, num. 3.*

8 A quo autem tempore ætas 25. annorum sit computanda, an scilicet Conceptionis, an Nativitatis, vel Baptismi? Respondetur esse computanda à die Nativitatis, dum ætas nihil aliud est, quam temporis mensura quædam à Nativitate usque ad obitum decurrens, juxta *Bald. conf. 19. sub num. 3. lib. 5.* & non esse computandam à die Conceptionis, dum ætas non incipit in utero Matris, sed in Partu, nec à die Baptismi, ut resolvit Sacra Congregatio Concilii, teste *Fagnano in dicto cap. Cum in cunctis num. 133. & seqq.*

Præter ætatem 25. annorum requiritur in promovendo ad Dignitates, & Personatus, quibus est annexa Cura Animarum, 10 ordo Sacerdotalis. Quæritur à quo tempore promovendus illum habere debeat?

Respondetur non esse necessarium, quod habeat ordinem Sacerdotalem de tempore Promotionis, sed satis esse, quod postmodum promoveatur in proximis temporibus. Ratio est, quia annexio ordinis Sacerdotalis, quam habent Dignitates, & Beneficia curata est de Jure communi respectu aptitudinis, quia debet esse aptus ad illum ordinem, non verò est respectu

actus; sed si dicta annexio ex speciali statuto, aut dispositione sit respectu actus, scilicet si detur aliquod statutum, aut dispositio, quod non conferatur Beneficium curatum, nisi actualiter constituto in Sacerdotio, tunc requiritur, quod promovendus habeat dictum ordinem de tempore Promotionis *Abbas in dicto cap. Cum in Cunctis, ubi supra num. 1. & 10. in fine, ibique Anan. ante num. 1. Batrius num. 4. & 5.*

Sed si non facit se promoveri ad ordinem, quem Beneficium requirit, non est ipso Jure Beneficio privatus, nec debet privari sine monitione. Quod tamen limitatur in Ecclesiis Parochialibus non Collegiatis, ubi incontinenti est privatus absque ulla monitione, qui non facit se intra annum promoveri in Sacerdotem. *Text. in cap. Licet Canon. de Elect. in 6. Abb. in dicto cap. Cum in Cunctis num. 2. ibique Butr. num. 6.*

Et hic nota, quod ad hoc ut Rector Ecclesiæ Parochialis non promotus intra annum ad Sacerdotium, privari possit dicta Ecclesiæ, requiritur, quod annus integer sit completus, sed iste annus non currit justè impedito, scilicet vel propter Infirmitatem, vel propter absentiam proprii Episcopi, vel eo quia non potuit habere Commendatitias, vel eo quia Episcopus noluit eum ordinare, hæ enim sunt justæ Causæ, quæ eum excusabunt *Text. in cap. Commissa de elect. in 6. ibique Gloss. Verbo justo impedimento*. Requiritur etiam ipsum citari, & facere pronunciari illum privatum, nam si hoc omissio fiat collatio, ipse postea veniens, & de justo impedimento, vel dispensatione fidem faciens, collationem cassari faciet. *Gloss. ubi supra.*

Sed si Rector Ecclesiæ Parochialis infra annum non fecit se promoveri ad Sacerdotium, utrum licitè possit retinere fructus Ecclesiæ, quos percepit durante anno? Respondetur, quod iste, si in principio, quando fuit institutus, non habebat intentionem, ut promoveretur ad Sacerdotium infra annum, sed solum ut perciperet fructus, tunc tenetur ad restitutionem fructuum, si verò habebat intentionem se promovendi ad Sacerdotium infra annum, sed ex aliqua causa superveniente non

non vult promoveri, quia fortè ejus frater antiquior vult promoveri, & ipse vult remanere in seculo, non tenetur ad restitutionem fructuum *Gloss. 1. in dicto cap. Commissa, vide Barbosa ad Concil. hic numer. 41.*

A quo autem tempore annus, infra quem Promotus ad Ecclesiam Parochialem promoveri debet ad Sacerdotium, annumerandus sit? Dico annumerandum esse à tempore adeptæ pacificæ possessionis, vel à tempore, quo potuit habere pacificam possessionem, & per se sterit juxta *Text. in cap. Cum ex eo de elect. in 6. ibique Gloss.*

Respectu verò Dignitatum, aut Personatum, quibus nulla Cura imminet de Jure communi non invenitur expressè cautum, quæ ætate debeat esse is, qui promovetur ad Dignitatem Curam Animarum non habentem juxta *Innocent. in cap. Præterea sub num. 1. de ætate, & qualitate*; Ideò Concilium Tridentinum in dicta sess. 24. de Reformat. cap. 12. respectu hujusmodi Dignitatum requirit ætatem annorum 22. & quidem, quòd vigesimus secundus annus sit completus, ut asserit *Fagnan. in cap. Cum in Cunctis de election. num. 37.* fuisse resolutum à Sacra Congregatione Concilii. Quod procedit, siue sint Dignitates Sæculares, siue Regulares, siue sint in Ecclesiis Cathedralibus, siue in Collegiatis: quia Concilium in dicto cap. In §. Ad cæteras disponit de Dignitatibus tam in Ecclesiis Cathedralibus, quàm Collegiatis, ut patet tum ex initio illius decreti, ibi: *Cum Dignitates in Ecclesiis præsertim Cathedralibus*: Dicitio enim *Præsertim* cum sit implicativa, utique implicat idem in Collegiatis, easque includit tum ponderando dictionem universalem quascumque, & ad cæteras *Fagnan. in dicto cap. Cum in Cunctis num. 112. & 48.*

Sed si hujusmodi Dignitates non habentes annexam Curam Animarum, habeant annexum ordinem Presbyteratus, an respectu harum sufficiat ætas 22. annorum. Distinguendum est. Aut habent ordinem Presbyteratus annexum ex Privilegio, Fundatione, Statuto, vel consuetudine, & tunc ad eas obtinendas non sufficit ætas 22. annorum, sed oportet, ut provissus sit

in tali ætate, ut infra annum possit in Presbyterum ordinari, & sic in 24. inchoato. Aut habent ordinem Presbyteratus annexum de Jure communi, ut sunt Præpositura, Diaconatus, & Abbatia, & tunc sufficit ætas 22. annorum, & quòd obtinens illas se promoveat in proximis temporibus ad Presbyteratum. *Fagnan. in dicto cap. Cum in Cunctis num. 43.*

18 His præsuppositis; Patronus, ut ritè, & validè procedat, præsentare debet ad Dignitates habentes annexam Curam Animarum Personam habentem ætatem 25. anni saltem incæpti, & Ordinem Sacerdotalem, vel de tempore præsentationis; Si ordo Sacerdotalis sit annexus dictis Dignitatibus ex speciali Statuto, aut dispositione Fundatoris, vel satis est, quòd præsentet Personam, quæ postmodum promoveatur in proximis temporibus, si ordo Sacerdotalis sit annexus tantum de Jure communi. Respectu verò Dignitatum, quibus non est annexa Cura Animarum, nec ordo Sacerdotalis ex speciali Statuto, & dispositione Fundatoris; Præsentare debet Personam habentem 22. annum completum; Sed si ordo Sacerdotalis sit annexus hujusmodi Dignitatibus ex speciali dispositione Fundatoris debet præsentare Personam in tali ætate, ut infra annum possit in Presbyterum ordinari, & sic in 24. inchoato.

Sed si præsentaret Personam non habentem sufficientem ætatem ad dictas Dignitates, an hujusmodi præsentatio esset valida? Respondeo cum distinctione, aut Patronus præsentat scienter istam Personam non idoneam, & inhabilem, *absolute*, & tunc præsentatio ista est nulla, nullumque habere potest effectum, aut præsentat conditionatè, scilicet sub spe habilitatis, aut dispensationis, ut licitum est fieri, juxta *Card. de Luca de Jurepat. disc. 45. num. 7. & disc. 64. num. 27.* & alios relatos infra in cap. *Quoniam Cas. num.* Et in hoc Casu superveniente habilitate, & obtenta dispensatione inhabilitatis intra quadrimestre, aut semestre præsentatio sic facta est valida. Et non obtenta dispensatione, potest Patronus alium præsentare intra eundem terminum.

20 Præsentatus autem, & provissus de Beneficiis Curatis, & de Canonicatibus, & Di-

Dignitatibus in Cathedralibus ad minus intra duos menses à die adeptæ possessionis debet emittere Professionem Fidei, cum hac distinctione, quòd Provisus de Beneficiis curatis extra Cathedralē debet emittere Professionem Fidei coram Episcopo, aut ejus Vicario Generali; Provisus verò de eisdem Beneficiis in Cathedrali non solum debet emittere coram Episcopo, aut ejus Vicario, sed etiam coram Capitulo sub poena ammissionis fructuum juxta Constitutionem Pii IV. incipien. *Injunctum* in ordine la 114. & ex Tridentino dicta sess. 24. cap. 12. quam sequuntur. Garz. de Benefic. par. 3. cap. 3. num. 1. Tamburin. de Jure, Abb. disp. 8. quest. 3. tom. 1. num. 1.

- 21 Quod ampliatur primò. Provisus de Beneficio curato, aut de Canonicatu, aut Dignitate in Cathedrali potest emittere hujus professionem Fidei non solum per se ipsum, sed etiam per Procuratorem. Navarr. conf. 4. num. 2. de Summ. Trinit. Barbosa. de Offic. & Potest. Paroch. cap. 4. num. 3. Ratio est quia, neque Concilium Tridentinum, neque Constitutio Pii IV. utuntur verbis significantibus personalitatem, & propterea succedit regula; quicumque potest aliquid facere per semetipsum, potest illud facere per Procuratorem, juxta Text. in cap. Potest quis de reg. Jur. in 6. Tamburin. de Jur. Abbat. disput. 8. quest. 3. num. 12. tom. 1.

- 22 Ampliatur secundò. Tenetur emittere professionem Fidei, etiam si illam semel emisit in adeptione similis Parochialis, aut Canonicatus juxta resolutionem Sacre Congregationis, quam refert Garz. de Benefic. par. 3. cap. 3. num. 17. Tamburin. de Jure, Abbat. disput. 8. quest. 3. num. 8. tomo 1.

- 23 Ampliatur tertio. Provisus de Beneficio curato potest emittere hujusmodi professionem Fidei coram Vicario, etiam Episcopo non impedito Garz. ubi supra n. 23. Barbosa. de Offic. & Potest. Paroch. part. 1. cap. 4. num. 2.

- 24 Limitatur tamen propositio supradicta primò; In Provisio de Cura Animarum habituali, qui non tenetur emittere professionem Fidei, quia de illa judicatur perinde ac si esset Beneficium simplex Barbosa. ubi supra num. 9.

Pars I.

- 25 Limitatur secundò in Canonicis, seu Dignitatibus in Ecclesiis Collegiatis, qui non tenentur emittere professionem Fidei, nam Concilium solum loquitur de Provisis de Canonicatibus, & Dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus tam Secularibus, quam Regularibus, & de Beneficiis Curatis, ut à Sacra Congregatione refert decisum Garz. ubi supra num. 11. Unde Provisi de portionibus, Cappellaniis, & Beneficiis inferioribus in Cathedralibus non tenentur emittere professionem Fidei Garz. ubi supra num. 12. Barbosa. ad Concil. dicto cap. 12. sess. 24. num. 25.

- 26 Limitatur tertio in Coadiutoribus Canonorum, seu Dignitatum etiam perpetuis, & cum futura successione, qui non tenentur ad prædictam professionem Fidei, nisi cum factus fuerit locus successioni, nam non sunt verè Canonici, seu Dignitates, nec pro talibus habendi viuentibus coadiutis Garz. de Benefic. dicta part. 3. cap. 3. num. 16.

- 27 Positis his ampliationibus, & Limitationibus, Quæritur primò. Sede Episcopali vacante, coram quo fieri debeat dicta Professio Fidei? Et respondetur fieri debere coram Vicario Capitulari, quia cum jurisdictio Episcopalis administratur per Vicarium, magis per eum repræsentatur Episcopus, quam per Capitulum Garz. ubi supra num. 27.

- 28 Quæritur secundò. Non emittens professionem Fidei intra duos menses, quos fructus ammittat? Respondetur ammittere fructus postea decurrendos, non verò fructus decursos illis duobus mensibus Barbosa. ad Concil. ubi supra num. 32. Garz. de Benefic. dicta par. 3. cap. 3. num. 31. Et licet ammittat fructus postea decursos, non tamen ammittit distributiones, quia istæ dantur ratione Ministerii, & servitii Personalis, Barbosa ubi supra num. 36. Et ita censuit Sacra Congregatio Concilii teste Gonzal. super regul. 8. Cancell. §. 7. proem. num. 170. quamvis contrarium sentiat Rota decis. 157. numer. 1. tom. 2. Recent. ubi dicit, quòd ante emissam professionem, juxta formam Concilii Tridentini fructus, & distributiones non debentur Canonico.

- 29 Provisus verò de Beneficio curato, aut Canonicatu, & Dignitate in Cathedrali, qui

A a

qui

qui non est professus intra duos menses ab adepta possessione, ne perdat fructus sui Beneficii, potest, & debet facere illam professionem post præfatos duos menses. Tum quia, qui jubetur facere aliquid intra certum tempus, videtur obligari ad duo, videlicet ad faciendum illud intra illud tempus si potest; & ad faciendum illud post lapsum temporis præstituti, quam citè commodè facere poterit, etiam si non potuit illud antea facere. Hujusmodi professio facta post præfatos duos menses non prodest ad quærendos fructus temporis futuri, quia regulariter semel ipso Jure perditæ, non quærentur ipso Jure, quamvis æquitate posset juvari, qui per ignorantiam, incogitantiam, vel negligentiam Procuratoris id non fecit, qui tamen libenter fecisset, si fuisset monitus, vel venisset in mentem. Navar. ubi supra num. 1. & 3. Barbof. ad Concil. ubi supra num. 22. Tamburin. de Jur. Abb. disput. 8. quest. 3. num. 9.

ARGUMENTUM.

An Patronus possit præsentare ad Beneficium vacans cum, qui est Irregularis ex homicidio. Et varia de Irregularitate hic pertractantur.

SUMMARIUM.

- 1 Irregularitas quid sit?
- 2 Homicida non potest promoveri ad Sacros Ordines, nec Beneficia Ecclesiastica obtinere?
- 3 Committens homicidium voluntarium incurrit Irregularitatem. Amplia ut num. 4. 5. 6. Limita, ut num. 9. 10.
- 7 Consulens, ut quis morti se exponat pro honore Christi, aut pro fide non est Irregularis.
- 8 Inquisitores hæretica pravitatis pronuntiantes aliquem hæreticum morti tradendum, non sunt Irregulares.
- 11 Irregularitas proveniens ex homicidio voluntario, an sit de Jure Divino?

- 12 Committens homicidium casuale est Irregularis, sed declara, ut num. 13.
- 14 Facienti actum permissum non imputatur id, quod sequitur ex illo.
- 15 Medicus faciendo licitè suum officium, si agrotus moriatur, non incurrit Irregularitatem.
- 16 Qui fecit fenestram in Domo, de qua aliquis spontè se præcipitavit, non est Irregularis.
- 17 Qui dant operam rei licite, ex qua casu sequatur homicidium, non sunt Irregulares, & numer. 18. usque ad 21.
- 22 Committens casu homicidium, si dabit operam rei licite, sed non adhibuit diligentiam, quam debuit, est Irregularis.
- 23 Committens casu homicidium, si dabit operam rei illicitæ, est Irregularis, sed limita ut num. 24. & 25. & 57.
- 26 Qui dant operam rei illicitæ, ex qua casu sequatur homicidium, an sint Irregulares? & num. 28. 29. 30. 33. 34. usque ad 37.
- 27 Irregularitas ex sola voluntate non contrahitur.
- 31 In dubio facti homicidii censendus est quis Irregularis.
- 32 Infamia delicti, etiam non data culpa facit quem Irregularem.
- Committens homicidium ex necessitate, aut defensione propria Personæ est Irregularis. Amplia ut num. 39. limita ut num. 40.
- 41 Patronus si præsentet Irregularem scienter, & absolutè ad Beneficium Ecclesiasticum præsentatio est nulla, secus si eum præsentet conditionatè.
- 42 Patronus potest præsentare ad Beneficium merè laicale, aut Legatum Pium, Irregularem.
- 43 Irregularitati provenienti ex homicidio voluntario non solet dispensari, provenienti ex homicidio casuali solet dispensari, sed cum maxima difficultate, ut num. 44. provenienti verò ex necessitate inevitabili, solet facile dispensari, ut num. 45. & num. 63. & 64.
- 46 Ladens supercilium oculi an sit Irregularis? & num. 47.

48 Irre-

- 48 Irregularitas incurritur, si oculus fuerit erutus.
- 49 Auctor rixæ, aut concitans proprium germanum ad homicidium patrandum est Irregularis, & num. 50. amplia, ut num. 51.
- 52 Vulnerans aliquem, si iste post multos dies moriatur, an sit Irregularis? & num. 53. 54.
- 53 Vagans nocturno tempore cum Canentibus, & psallentibus, si ab uno ex eis committatur homicidium, an sit Irregularis? & num. 56.
- 56 Irregularitas ex homicidio contrahitur solum ab iis, qui sunt causa homicidii, vel physica, vel moralis.
- 58 Si Clerico leviter rixante cum Laico, frater Clerici Laicum in eadem rixa occiderit, non per hoc Clericus Irregularitatem incurrit.
- 59 Non impediens homicidium, incurrit Irregularitatem, quando illud impedire tenetur ex iustitia, secus si solum ex Charitate.
- 60 Si quis respondeat uni ex Hominibus ab eo missis, ut opportuna occuparet loca ad capiendos Homines facinorosos, his verbis: Voi altri sapete quello dovete fare alli furbi: Si aliquis ex eis interficiatur, an sit Irregularis? & num. 61. & 62.
- 65 Homicidium provenire causâ defensionis, ex quo præsumatur?
- 66 Attento magni temporis decursu à die perpetrati homicidii concedi solet dispensatio ab Irregularitate, ut pluribus ostenditur exemplis, num. 67.
- 68 Decretum Sacri Concilii Tridentini cap. 7. sess. 24. excludens voluntarium homicidam à spe obtinendi dispensationem, an habeat locum in eo, qui ante homicidium ad Sacros Ordines jam erat promotus?
- 69 Excedens moderamen inculpatæ tutelæ ad defensionem propriæ vitæ, non incurrit Irregularitatem indispensabilem.

C A S U S XI.

Patronus vacante Beneficio A. præsentavit, ad illud Titium Irregularem propter homicidium ab eo commissum

duodecim ab hinc annis quæritur, an huiusmodi præsentatio sit valida?

1 Ante quam ad resolutionem huius quæstionis deveniam, operæ pretium duxi hic nonnulla de Irregularitate proveniente ex Homicidio differere. Irregularitas est Canonicum impedimentum ex facto, & defectu proveniens, quo quis prohibetur ad Ecclesiasticos Ordines promoveri, & eis ministrare juxta Covarr. var. resol. tom. 1. de Irregularit. tom. 1. part. 1. numer. 1. & dicitur quis Irregularis, eò quia extraregulam aliorum est positus. Vitalin. in Clement. Si furiosus de Homicid. num. 63. Omissa hic explicatione Irregularitatis proveniente ex defectu, de ea agemus Irregularitate, quæ ex facto procedit, scilicet ex homicidio, cum hæc in praxi sæpissimè contingat.

2 Concilium Tridentinum sess. 14. de Reformat. cap. 7. disponit quòd Homicida sit Irregularis, & non possit promoveri ad Sacros Ordines, nec Beneficia Ecclesiastica obtinere, ibi: Cum etiam qui per insidiam occiderit proximum suum, & per Insidias, ab Altari avelli debeat, qui sua voluntate homicidium perpetraverit, etiam si crimen id nec ordine judicario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad Sacros Ordines promoveri possit, nec illi aliqua Ecclesiastica Beneficia, etiam si Curam non habeant Animarum, conferri liceat, sed omni ordine, ac Beneficio, & Officio Ecclesiastico perpetuo careat. Si verò homicidium non ex proposito, sed casu, vel vim vi repellendo, ut quis se à morte defenderet, fuisse commissum narretur; quam ob causam etiam Sacrorum Ordinum, & Altaris Ministerium, & Beneficia quæcumque, ac Dignitates, Jure quodammodo dispensatio debeat; committatur loci Ordinarius, aut ex causa Metropolitano, seu viciniori Episcopo, qui non nisi causa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter dispensare possit: Ex qua conciliari dispositione tres deduco propositiones, quibus cum suis ampliationibus, & limitationibus tota huiusmodi Irregularitatis materia explicatur.

3 Prima propositio: Committens homicidium voluntarium incurrit Irregularitatem: Quam propositionem probat, etiam

Aa 2

Text.

Text. in cap. Si quis de Homicid. ibique Butrius num. 1. & in cap. Sicut dignum nu. 26. & seqq. & in cap. Ad Audientiam num. 4. de Homicid. Et hoc est verum, siue necetur Christianus, siue etiam Paganus, vel Saracenus.

Amplia propositionem; quod non solum committens homicidium voluntarium, sed etiam mutilans membrum est Irregularis, ut docet *Text. in cap. Is, qui de Homicid. in 6. ibique Geminian. num. 2.* ubi dicit, quod quoad poenam Irregularitatis paria sunt aliquem interficere, vel membris mutilare, & in *Clement. Si furiosus ibique Gloss. de Homicid.* Si talis tamen fuerit mutilatio, quod inde facta fuerit separatio membri, nam si quis verberet aliquem in tantum, quod reddat membrum inutile, non propter hoc efficitur Irregularis, nisi fiat detruncatio alicujus membri; sicuti non est Irregularis ille, qui amputat alteri digitum ea ratione, quia digitus non est membrum, sed officium membri, juxta *Gloss. in dicto cap. Is, qui.*

Item amplia siue homicidium committatur palam, siue occulte, cum hac tamen differentia, quod committens homicidium occultum potest administrare in ordinibus jam susceptis, sed post actam poenitentiam. *Text. in cap. Quæsitum est de tempor. ordin. Abb. in cap. De cetero de Homicid. num. 2.*

Amplia etiam, siue homicidium committatur facto, siue consilio, aut præcepto, consulens enim alicujus mortem est Irregularis, juxta *Gloss. in cap. Sicut dignum de Homicid. verb. Consilium.* Et si sit Clericus, qui præster consilium Homicidæ non solum est Irregularis, sed etiam non debet legere lectiones, & cantare responsoria, separatè in Choro, juxta *Text. in dicto cap. Sicut dignum S. Clericos, ibique Anan. num. 1. Fagnan. num. 1.*

Quod tamen non procedit in eo, qui alicui consulit, ut indubitata morti exponat pro nomine, siue honore Christi, aut pro fide, aut pro statu Ecclesiæ, iste enim non fit Irregularis, licet exinde sequatur mors, & sic dederit causam proximam homicidio; Argum. *Text. in cap. Sicut Quidam quest. 1.* ubi disponitur, quod debeamus usque ad Animam, &

Sanguinem confirmare, quod prædicatum est à Domino, & ab Apostolis; & sicut Christus mortem pro nobis subiit, ita & nos pro eo subire debemus, & alios, ut subeant consulere possumus. Et hac ratione excusari possunt ab Irregularitate Inquisitores hæreticæ pravitatis pronunciantes aliquem hæreticum, licet sciant eum propter hoc morti tradendum, ut optimè *Fagnan. in dicto cap. De cetero numer. 26. de Homicid.* Et Sancti Martyres pro Christo Sanguinem effuderunt, & aliis verbo, & exemplo, ut effunderent pro Christo suggererunt. *Butr. in cap. Ad Audientiam de Homicid. num. 13. in fine, ibique Abb. num. 5. in fine.*

Limitatur tamen Propositio in Furioso, qui licet occidat, & velit occidere, adhuc non est Irregularis, quia ad istud velle movetur, & provocatur furore, non autem ex libertate sui animi, juxta *Clement. Si furiosus de Homicid. ibique Vitalin. num. 13.*

Limitatur etiam in eo, qui committit homicidium ante Baptismum; committens enim homicidium ante Baptismum non est Irregularis, quia in Baptismo deletur peccatum, & omnis sequela peccati *Gloss. in cap. Deinde dist. 26. verb. Inter peccata ibique Archidiac. in fin. Abb. in cap. Presbyterum de Homicid. num. 2. ibique Anan. num. 4. Butr. num. 4.* Et patet in D. Paulo, qui ante Baptismum fuit homicida, & tamen postea factus est Apostolus *Act. 10.*

Sed cum Irregularitas provenire possit ex homicidio absque ullo peccato, ut quando Judex pronunciat justè, quem occidendum; Ego distinguere unà cum Anania in dicto cap. Presbyterum num. 4. ibique Butr. num. 4. Aut Irregularitas fundatur super peccato, & tunc propter supradictam rationem, tollitur per Baptismum, aut non fundatur super peccato, & tunc non potest tolli per Baptismum, quia tunc Irregularitas non potest esse sequela peccati.

Hujusmodi autem Irregularitas proveniens ex homicidio voluntario non solum est de Jure Canonico, sed etiam de Jure Divino, dum Dominus dixit David Prophetæ: *Non edificabis mihi templum, quia Vir Sanguinis es:* ut expressè docent Abb.

in

in cap. Ad Audientiam num. 2. & Butr. in cap. Si quis de Homicid. num. 3. Et licet contrarium sentiat Covarr. var. resol. tomo 1. de Irregular. par. 1. num. 2. Sententiam tamen Abbatis puto veriorē, nec ei est contrarius Innocentius loco ab eo citato, dum iste ibi dicit Irregularitatem esse de Jure positivo; quod dictum impossibile est, cum eo, quod Irregularitas sit etiam de Jure Divino, dum id, quod est de Jure positivo, potest etiam esse de Jure Divino.

12 Secunda Propositio: Committens homicidium casuale est Irregularis: Hanc assertionem confirmat Text. in cap. Presbyterum de Homicid. ibique Abb. num. 2. Anan. num. 1. Butr. num. 1. Barbosa num. 1.

13 Declara tamen hujusmodi conclusionem; Committens casu homicidium, aut dabat operam rei licitæ, aut non? Si dabat operam rei licitæ, & adhibuit diligentiam, quam potuit, & debuit non est Irregularis, juxta Text. in cap. Dilectus de Homicid. ubi ab Innocentio III. imponitur Episcopo Lingon. non impedire, quo minus Divina possit Officia celebrare Cappellanus ille, qui ascendit Equum, qui fractis habentis dum curreret, festinanter arbitrio proprio incidit in Puerum, illumque interfecit procul abjecto Cappellano, ibique Abb. num. 1. & 4. Anan. numer. 1. Butr. numer. 1. Barbosa num. 1. Ratio est,

14 quia facienti actum permissum non imputatur id, quod sequitur ex illo. Gemin. in cap. Prælati de Homicid. in 6. numer. 3. Idem disponitur in cap. Ex litteris, & in cap. Significasti il primo Cod. tit. ibique Abb. num. 1.

15 Et sic Medicus faciendo licitè, & debite suum officium, si Ægrotus moriatur non incurrit Irregularitatem, juxta Vitalin. in Clement. Si furiosus de Homicid. numer. 82. ubi dat rationem differentie inter Medicum, & Judicem, cur scilicet primus non incurrat Irregularitatem, secus verò secundus, nimirum quia Medicus facit hoc ad conservationem cæterorum membrorum, ubi unum mutilat, sed Judex facit ad denigrationem aliorum membrorum, & sic quasi ex voluntate alius procedit, alius quasi ex necessitate.

16 Qui fecit fenestram in Domo, de qua aliquis spontè se præcipitavit, non est Ir-

regularis, qui armatus accedit ad Neptem Adulteram, cum animo non occidendi Adulterum, sed eum cogendi cum illa contrahere, si Adulter metu se præcipitaverit, non est Irregularis, juxta Gloss. in cap. De cætero de Homicid. in verb. Causam dedisse, ibique Abb. Butr. Fagnan. num. 12. & 15.

Qui facit instantiam apud Regem pro remedio facinorum, si jussu Regis malefactores interficiantur, non est Irregularis, juxta Fagnan. ubi supra num. 15.

Clericus conquerens de malefactoribus coram Judice Seculari, si illi interficiantur non est Irregularis, sicuti non est Irregularis Judex, Ecclesiasticus tradens Clericum degradatum Curie seculari, dummodo protestetur se ad vindictam, seu penam sanguinis non intendere, juxta Textus in cap. Prælati de Homicid. ibique Gemin. numer. 5. sed si aliud habeant in corde, ita ut illa protestatio sit ficta, & non proveniens ex corde sincero, est Irregularis occultus Gemin. ubi supra num. 6.

19 Episcopus, & quicumque alius Prælati Jurisdictionem temporalem obtinens, si homicidio ab aliquibus in Jurisdictione sua commissio, Ballivo suo, aut alii cui-cumque injungat, ut veritatem inquirens justitiam exequatur, Irregularis non efficitur, licet pena Sanguinis inferatur, juxta Text. in cap. Episcopus nē Cler. vel Monach. lib. 6.

Princeps, qui legem condidit sub pena mortis non efficitur Irregularis, si legis auctoritate, aliqui ultimo supplicio affecti fuerint. Fagnan. in dicto cap. De cætero de Homicid. num. 16. & seqq.

Videns aliquem vulnerari, & occidi, 21 valens homicidium impedire, non impedivit non incurrit Irregularitatem; si proximum solum ratione Charitatis tenebatur defendere; secus se illum defendere tenebatur etiam ratione Justitiæ, ut contingit in Filiis, Famulis, Uxore, Subditis, publicis Officialibus, qui respectivè tenentur defendere Patrem, Patronum, Maritum, Principem &c. etiam cum periculo propriæ vitæ, non tamen manifesto, sed ubi defensio sibi possibilis saltem videatur, agendo quidquid verbo facto agere possunt, ut mors impediatur. Barbosa

in

in cap. Sicut Dignum de Homicid. num. 19.

Ratio autem. Quare isti omnes non incurrant Irregularitatem, etiam si ex eorum operibus casu sequatur homicidium est illa, quam superius innui in declaratione huius secundæ assertionis; scilicet, quia dabant operam rei licitæ, & non erant causa proxima homicidii.

22 Si verò committens casu homicidium dabat operam rei licitæ, sed non adhibuit diligentiam, quam debuit est Irregularis, juxta dispositionem *Text. in cap. Presbyterum de Homicid. ibique Abb. numer. 1. Anan. num. 1. Butr. num. 4. Barbof. numer. 1. & in cap. Ad Audientiam de Homicid. ibique Abb. num. 1. Butr. num. 1. Barbof. num. 1.*

23 Aut committens casu homicidium non dabat operam rei licitæ, sed illicitæ, & tunc siue adhibuit diligentiam, siue non, imputatur, & est Irregularis, juxta *Text. in cap. Continebatur de Homicid. ibique Butr. num. 1. Abb. num. 1. Anan. num. 1. Barbof. num. 5.*

24 Limita tamen in furioso, aut Infante, qui si occidant aliquem, vel mutilent membrum hominis, etiam si dent operam rei illicitæ, non incurrunt Irregularitatem, juxta *Clement. Si furiosus de Homicid. ibique Gloss. Vitalin. num. 1.* Ea ratione, quia furiosus, & Infans propriè non delinquit, dum delictum non fit sine animo delinquendi, & in primo adest casus infelicitas, in alio consilii ægestas, & sic velut per omnia homicidæ casuales non sunt Irregulares, nec egent dispensatione secus de Impubere proximo Pubertati, quia in eo cadit delictum, juxta *Gloss. in dicto cap. Si furiosus, ibique Vitalin. num. 41. versic. Ratio finalis.*

Idem est in dormiente, qui si occidat aliquem ense, baculo &c. non est Irregularis, juxta dictam *Clement. Si furiosus, ibique Vitalin. num. 23.* quia in isto nulla adest culpa, nec culposa voluntas. Sed si aliquis poneret in lecto puerulum secum ad dormiendum, si dormiendo se volvat per lectum, & puerulum opprimat, crederem illum esse Irregularem, quia ex voluntate dedit operam rei illicitæ, scilicet ponendo illum puerulum in lecto secum ad dormiendum, & ita videtur sentire idem *Vitalin. ubi supra, dum dicit solum*

in primo casu excusari dormientem ab Irregularitate.

26 Quapropter ex hoc sequitur, quod qui dat ab bibendum pocula amatoria alicui foeminae; si hæc sumendo dicta pocula moriatur, licet præter intentionem dantis est Irregularis. *Gloss. in cap. Si aliquis de Homicid. verb. Ut Homicida, ibique Butr. num. 3.*

Et hic nota: quòd qui causa explendæ libidinis, aut propter paupertatem, ratione cujus non potest alere sobolem, aut ex odio, nimirum ut succedat fortè ab intestato, aut instituat ab illo decedente sine filiis, vel forsitan ut Uxor sterilis sit invisa Marito, dat sortilegia, seu malias, vel venena ad bibendum, ad hoc ne soboles nascatur, non est Irregularis, quia Irregularitas non contrahitur, nisi actu ho-

27 mo interficiatur; ex sola enim voluntate non est quis Irregularis, juxta *Text. in cap. Si aliquis de Homicid. ibique Abb. n. 1. & seqq. Anan. num. 5. Butr. num. 2.* ubi dicit, quòd licet sint paria hominem occidere, vel nasci impedire, quoad pœnam corporalem, & spiritualement, tamen non sunt paria, quoad pœnam Irregularitatis, *Barbof. in dicto cap. Si aliquis num. 3.*

28 Percutiens Mulierem, quæ facit abortum eo formato est homicida occasionaliter, & incurrit Irregularitatem. *Butr. in dicto cap. Si aliquis de Homicid. num. 2.*

Clericus vadens unà cum aliis ad aliquem occidendum, licet ipse non apponat manum, si tamen homicidium fit per alios, efficitur Irregularis; *Anan. in cap. Sicut dignum, S. Clericos de Homicid. in fine.*

30 Qui accinxit gladium ad necandum Fideles, & saepe interfuit Bellis, non interfecit tamen, sed per eum non stetit, est Irregularis propter ambiguum duplicitationis. *Text. in cap. Si quis dist. 51. ibique*

31 *Gloss. verb. Militaverit.* In dubio enim facti homicidii censendus est quis Irregularis, & quidem quoad privationem suscipiendi ordines, ac in illis ministrandi, non verò quoad alias pœnas, quæ à Iudice imponi solent pro Irregularitate contracta, qualis est privatio beneficii, quia pœna ordinaria statuta delicto certo, non est imponenda delicto dubio. *Barbof. in cap. Ad Audientiam de Homicid. num. 2. &*

seq.

32 seq. Immo scandalum solum, & infamia delicti, etiam non data culpa facit quem Irregularem. *Anan. Butr. num. 1. Barbof. num. 1. in cap. Ex litteris de Homicid.*

Clericus faciens rixam, & exercens illicitum, si ab ejus amicis, seu consanguineis supervenientibus fuit aliquis interfectus, est Irregularis; secus ubi Clericus non fuit in culpa exercendo rixam, & prohibente, & causam non dante homicidio, juxta *Text. in cap. Petrus de Homicid. ibique Abb. num. 1.*

34 Qui vulneravit aliquem, qui mortuus est, licet ignoretur, ex illo vulnere est Irregularis. Qui habet animum occidendi, & processit ad actum, licet non lethaliter percussit, sed ex aliorum percussionibus, percussus interiit, est censendus Irregularis. Qui lethaliter non percussit, tamen propter illud vulnus non potuit fugere, & ideo ab aliis fuit occisus, est Irregularis, *Text. in cap. Significasti de Homicid. ibique Abbas numer. 1. usque ad 11.*

Qui mandat aliquem verberari, licet 35 expresse inhibeat, ne occidat ullatenus, vel membro aliquo mutiletur, Irregularis efficitur, si Mandatarius fines mandati excedens mutilet, vel occidat. *Textus est expressus in cap. 15, qui de Homicid. in 6. ibique Gemin. num. 1. & seq.* Sed si Mandatarius non occidat, sed occidatur, mandans incurrit Irregularitatem propter rationem dicti Textus, qui mandando in culpa fuit, & hoc evenire posse, debebat cogitare *Gemin. ubi supra num. 4.*

Qui dat gladium furioso, ut occidat se, 36 vel alium; Qui permittit extrahi arma de Domo sua ad occisionem, aut præbet Domum, ut ibi fiat colloquium, vel tractatus de occidendo, & sequatur homicidium; Qui deponit in causa sanguinis sequuta morte; Qui profert sententiam sanguinis, si exinde sequuta sit mors, est Irregularis, ut docet *Anan. in cap. De cætero de Homicid. num. 1. S. Nota*, quod hic loquitur, *ibique Fagnan. numer. 7. & seq. Abb. in cap. Dilectus de Homicid. numero 3.*

Interveniens homicidio animando percussores, vel quid simile etiam si ipse non percussit, est Irregularis. *Barbof. in cap. De cætero de Homicid. num. 6.* Ratio autem,

quare isti omnes incurrant Irregularitatem est, quia dabant operam rei illicitæ, & causam proximam, ex qua sequutum est homicidium.

38 Tertia propositio: *Committens homicidium ex necessitate, & sic defensione propria Persona, est Irregularis*: Cum hac tamen distinctione, quod si necessitas fuit evitabilis, ad ordines non potest promoveri, nisi cum dispensatione; Si verò fuit inevitabilis, sine omni dispensatione potest in ordine habito ministrare, ad alios ordines tamen non potest ascendere sine dispensatione. Hanc propositionem firmat etiam *Gloss. in cap. Sicut dignum, S. Clericus de Homicid. verb. Consilium, ibique Butr. num. 28. Anania in cap. Interfecisti de Homicid. num. 10. sed juxta Clementinam Si furiosus de Homicid.* si necessitas fuit inevitabilis, nullam incurrit Irregularitatem, nec quoad ordines susceptos, nec quoad suscipiendos. Ratio est, quia necessitas non habet legem, & prima charitas incipit à se ipso, & quia omnia Jura clamant vim vi licite repellendam, secus autem in defendente alienam personam, etiam conjunctam, aut proprias personas, *Vitalin. in dicta Clement. Si furiosus numer. 33. & 42.*

Amplia propositionem etiam in eo, qui 39 aliter non poterat evadere mutilationem, nisi etiam evaderet suum Invasorem. Si enim Invasor volebat eum mutilare, & aliter arctatus fuerit invasus, quod non poterat evadere illam mutilationem, nisi ipse se defenderet, & defendendo mutilaverit, non est Irregularis, & si forsan casu se defendendo, occiderit, est excusatus, nec incurrit Irregularitatem, quoniam ut non mutilaretur, habuerit necessario se defendere; sed si animosè eum occidit, valens eum repellere sola mutilatione, non esset excusatus; Ratio est, quia tunc evadere poterat mutilationem suam aliter quàm occidendo. *Vitalin. in dicta Clement. Si furiosus num. 34.*

Limita tamen propositionem in condemnato ad mortem, qui justè est invasus 40 per officialem, aut alium ministrum Justitiæ; Iste enim si ut evadat mortem sibi imminentem officialem Invasorem occidat, vel mutilet, est Irregularis. Ratio est, quia in ipso Actu Invasionis non immin-

bat

bat ei mors proveniens immediate ex ipsa Invasione. *Vitalin. ubi supra num. 85.*

Posita huiusmodi notitia Irregularitatis provenientis ex homicidio; Descendo nunc ad resolutionem quæstionis cum distinctione; Aut Patronus præsentavit Titium Irregularem scienter, & absolute ad Beneficium A, & tunc illa præsentatio est nulla; Ea ratione, quia sicut Irregulari non potest conferri Beneficium Ecclesiasticum, ita ut si ei illud conferatur, collatio sit nulla, ita nec potest ipse sic absolute præsentari, ut docent *Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. par. 1. quæst. 9. art. 4. Vivian. eodem tract. lib. 6. cap. 4. numer. 4. & cap. 5. numer. 36. Garz. de Benefic. par. 7. cap. 11. num. 1. & seqq.* Immo pro ea vice, Patronus, qui sic præsentavit Irregularem, privatur Jure præsentandi alium; justum est enim ut perdant Privilegium illi, qui eo abutuntur. *Gloss. in cap. Quoniam de Jurepatr. verb. Abutuntur.* Quod dicitur de Irregulari, dic etiam de Excommunicato, Suspendo, Interdicto, aut Degradato, cum etiam isti nequeant ad Beneficium Ecclesiasticum absolute præsentari. *Lambertin. ubi supra art. 1. 2. & 3. & 5.* Aut Patronus præsentavit Irregularem conditionatè, scilicet sub spe obtinendæ dispensationis, & tunc, ea obtenta præsentatio est valida, *Card. Anton. de Luca, ad Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 6. S. 1. numer. 7. & de Linea Legal. par. 1. artic. 24. num. 10.*

42 Sed si Beneficium non esset Ecclesiasticum, sed merè laicale, aut Legatum Pium, an Patronus possit præsentare ad illud Irregularem? Respondeo affirmativè, quia Concilium Tridentinum solum prohibet, Irregularem obtinere Beneficia, aut officia Ecclesiastica, non verò Beneficia merè Laicalia, aut Legata Pia.

Irregularitati autem provenienti ex homicidio voluntario, non solet dispensari, nec unquam vidi à Congregatione Concilii dispensatum; Sed tamen potest Papa dispensare, quia Lex Divina hoc sibi permittit, juxta *num. 25.* ubi duplici homicidio per Nepotem Aaron commisso mandavit Dominus: *Ecce do ci pacem federis mei, & erit tam ipsi, quàm semini ejus paratum Sacerdotium sempiternum:* quod docent etiam *Abbas in dicto cap. Ad Au-*

dientiam num. 4. Butr. in cap. Sicut Dignum num. 27. & in cap. Continebatur n. 4. de Homicid.

Irregularitas autem proveniens ex homicidio casuali non est indispensabilis; Ad hanc enim inducendam non sufficit indistinctè dedisse operam rei illicitæ, aut causam proximam homicidio, sed oportet, ut homicidium sit in se volitum, ut optimè *Fagnan. in dicto cap. De cetero de Homicid. num. 27.* Sed est dispensabilis, & de facto dispensatur à Sacra Congregatione Concilii, sed cum maxima difficultate, dum Ego vidi in praxi, Sacram Congregationem dispensare, cum homicidio casuali, sed post lapsum aliquando duodecim, & aliquando etiam sexdecim annorum. Et si Irregularitas proveniat ex homicidio casuali occulto potest in ea Episcopus dispensare, secus si proveniat ex homicidio voluntario occulto. *Barbos. ad Concil. hic num. 8. & 10. & expresse statuitur ab eodem Concil. sess. 24. cap. 6.*

45 Irregularitati verò provenienti ex necessitate inevitabili solet Sacra Congregatio Concilii facile dispensare; dummodò probetur, quòd quis non poterat evadere mortem, aut mutilationem, nisi occideret, aut mutilaret Invasorem.

Et ut videatur, quando Sacra Congregatio Concilii dispenset, & quando non super Irregularitate proveniente ex homicidio, nonnullos hinc sub jicio casus agitato in eadem Sacra Congregatione, super quibus meum pandidi votum, dum studebam apud R. P. D. Petram Secretarium.

Primò. Suborta verbali contentione inter Sacerdotem Gabrielem de Gabrielis, & Dominicum q. Andreæ super quadam parva quantitate frumenti ab ipso Gabriele debita Cappellano Curato Ecclesiæ Locì de Pugliano, ac quibusdam ad invicem contumeliosis verbis prolatis, idem Sacerdos Gabriel in ipso calore rixæ adortus Dominicum, ejus finistram supercilium cultro per obliquum transfixit; Ex quo vulnere licet Dominicus convalesceret, tamen finistri oculi virtutem, & usum taliter amisit, ut quamvis aliquales fermè exiguos lucis radios excipiat; attamen, ut experimento compertum est, nequit clauso dextero oculo, objectorum qualitatem, & quantitatem agnoscere. Quapropter

propter idem Sacerdos Gabriel dubitans se incursum in Irregularitatem petiit à Sacra Congregatione declarari.

Primò. An ipse incurrerit in Irregularitatem? Et quatenus affirmative.

Secundò. An dispensatio sit concedenda?
Eminentissimi autem PP. ad primum
46 responderunt *negativè*, ut videre est in *Feretrana Irregularitatis* 5. Maii 1708. Quæ responsio, eâ, quæ par est fulget Justitiâ; Cum enim Sacerdos Gabriel oculum non eruerit, sed tantum læserit supercilium, à quo vulnere patiens oculi virtutem ferè amiserit, elicitur non incurrissè Irregularitatem; Ista enim nunquam contrahitur, nisi expressè à Jure imposita fuerit. *Socin. in cap. Ad Audientiam de Homicid. num. 16. Dian. par. 4. tract. 2. de Irregularit. resol. 26.* Et sic cum non concurrat mutilatio membri, ob quam Irregularitas fuit inducenda, juxta *Text. in cap. Is, qui de Homicid. in 6. & in Clement. Si furiosus, ibique Gloss. de Homicid. idem Gabriel dici non potest Irregularis.*

47 Et licet *Silvester*, & alii relati à Majolo de Irregularitate *lib. 5. cap. 50. num. 4. & 5.* doceant incurri, scilicet Irregularitatem ab eo, qui alterius oculum ne dum eruerit, sed solum eluscaverit, ac debilitaverit ex eo, quòd adhuc membrum dicitur mutilatum, quando est redditum inefficax ad obeundas proprias functiones; Nihilominus contraria opinio crebriori, & solidiori Doctorum calculo confirmatur, ut requiratur, ut membrum prorsus abscindatur, aliter numquam poterit dici mutilatum, & truncum, ut juxta *Abbatem in cap. De Diacono, qui Cler. vel voven. Castropal. de Censur. tom. 6. disput. 6. punct. 15. S. 1. Bonaccin. tom. 1. disput. 7. quæst. 4. punct. 8. numer. 7. Panimoll. decif. 89. Nicol. lucubrat. lib. 5. tit. 12. numer. 14.*

Ratio autem prædictorum est, quia membrum debilitatum, & inutile adhuc deservit ad ornatum corporis, nec desinit esse membrum. *Text. in Canon. Sicut urgeri 1. 48 quæst. 1.* Itaut incurratur Irregularitas tantum, si membrum fuerit abscissum, & oculi erutus; Quam distinctionem jam olim approbavit Sacra Congregatio in *Altamura* 18. Aprilis 1671. & in *Senogallien. Irregularitatis* 30. Aprilis 1695.

Pars I.

49 *Secundò. Verbalis alteratio nata fuit inter Sacerdotem Felicem Antonium Parochum loci Moriconis, & Michaellem Pennellam super quarundam olivarum collectione sistentium in quodam Oliveto dicti loci Moriconis, quas eorum quilibet respectivè ad se pertinere contendebat; Cumque Michael protestatus fuerit se ad olivas colligendas, sequenti die processurum; Parochus eidem respondit: Domani ci vedremo su all'olive, se tu vai &c. In sequenti itaque die Antonius Pennella Germanus Michaelis nonnullas operarias feminas collecturas olivas conduxit ad præfatum locum, quo cum pariter perrexerit Parochus ipse unâ cum Josepho ejus Germano; suscitata fuit acrior rixa, ita ut Parochus jecerit, sed inaniter securis manubrium, quod deferebat in Antonium, qui exinde profectus, mox rediit unâ cum Michaelle suo Germano, qui denuò operarias excitavit ad Olivarum collectionem. Sed Parochus eas iterum propulsavit: Ex quo Michael securis ictum in Parochum jaculatus fuit, ex quo in manu vulneratus remansit idem Parochus, & prorsus inde discessit; Paulò post supervenit illuc Gregorius Pennella similiter Germanus dicti Michaelis, qui renovato certamine, sarculum, quem gestabat, in prænominatum Josephum Parochi Fratrem direxit: Qui tamen ictum avertendo gladio, quo armatus erat, Gregorium in gutture ferit, ex quo statim in mortem obivit. Quo stante idem Parochus recursum habuit ad Sacram Congregationem pro absolutione, ab Irregularitate, in quam incursum se dubitabat ex homicidio patrato ab ejus fratre, ubi proposita, & examinata fuerunt sequentia dubia.*

Primò. An dictus Parochus incurrerit in Irregularitatem? Et quatenus affirmative.

Secundò. An sit absolvendus? in Casu &c.

Et ad primum affirmative respondendum videtur. Quamvis enim vera in se ipsa sit in materia homicidii regula tradita, in *Can. Si quatuor apud Gratian. 23. quæst. 8.* Quod nimirum nulla culpa teneat eum, qui nec auxilio, nec consilio cooperator fuerit occisori, ea nihilominus nullimodè suffragari videtur supradicto Parocho, quo

B b

minùs

minùs Irregularitatis notam effugiat. Et-
 5 enim ex facti serie comprobatur Parochum
 ipsum fuisse principalem rixæ Auctorem,
 immo re ipsa concitasse proprium Germa-
 num ad homicidium patrandum, in qui-
 bus terminis communiter Doctores volunt
 Irregularitatem incurri. *Suar. de Censur.*
disput. 44. sect. 3. num. 31. & disput. 35.
sect. 3. num. 9. Bonaccin. tom. 1. de Irregu-
larit. disput. 7. quæst. 4. punct. 8. num. 28.

Is enim fuit primus motor totius con-
 tentionis: Primò per illa verba provoca-
 toria, pridè quam occisio evenerit: *Do-*
mani ci vedremo &c. Et deinde factis exe-
 quendo dicta per accessum ad locum de-
 stinatum, associatus à Germano gladio
 armato. Ubi rursus primus rixam exci-
 tavit acriorem per projectionem manubii
 securis in Antonium Pennellam occisi Ger-
 manum; Ex quo manifestavit proprium
 animum nocendi, & consequenter culpa-
 bilem, ut ad rem differit *Fagnan. in cap.*
De cætero num. 16. de Homicid.

Et quamvis ipse non occiderit, sufficit
 tamen pro incurſu Irregularitatis, ut oc-
 cisio evenerit ex sua concitatione. Nec
 juvat dicere, quòd homicidium sequutum
 fuerit, post quam Parochus vulneratus è
 loco abiit; nam satis est, ut ejus conci-
 tatio, seu cooperatio præcesserit occisio-
 nem, prout notat *Gibalin. de Irregularit.*
cap. 4. conclus. 9. num. 20. vers. Quod igitur,
& quòd præbuerit Causam influxivam
& ordinatam ad occisionem, ut observat
Fagnan. loco dicto.

Sacra autem Congregatio in *Aprutina*
Irregularitatis 15. Decembris 1708. resol-
 vit esse dispensandum ad cautelam.

52 Tertio. Franciscus Calucci in decimo
 tertio ætatis suæ anno constitutus, & tem-
 pore, quo idem una cum Eutitio Ciavatti
 coetaneo ludebat, vulneravit eundem
 Eutizium cultro in latere dextero, qui à
 tunc temporis Chirurgus curatus per spa-
 tium decem dierum circiter è Domo dis-
 cessit, & ambulans, & cibans se Uvis, &
 fructibus usque ad vigesimum diem, post
 receptum vulnus, à quo erat penitus re-
 sanatus; maligna febris præventus in tri-
 gesimo primo die, ex hac ad meliorem
 vitam migravit causa dicti vulneris; Fa-
 bricato à Gubernatore processu, fuit per
 Chirurghum data relatio sine periculo vi-

tæ, & sequuto obitu dicti Eutitii fuit per
 Medicum, & duos Chirurghos ad hoc spe-
 cialiter vocatos recognitum Cadaver an-
 tediecti Eutitii, qui secundum eorum Pe-
 ritiam attestati fuerunt prædictum Euti-
 tium febris maligna obijisse; Quare postea
 dictus Franciscus à Gubernatore fuit ab-
 solutus. Cupiens nunc idem Franciscus
 ad sacros Ordines promoveri, supplicavit
 declarari.

Primò. *An incurrit in Irregularita-*
tem? Et quatenus affirmative.

Secundò. *An sit dispensandus?*

53 Quibus dubiis examinatis. Ad primum
 videtur respondendum affirmative. Ete-
 nim non dubitatur de Francisci culpa in-
 infligendo vulnere occasione ludi, morte
 subinde vulnerati sequuta. Nihil obstante
 excusatione, quòd obitus acciderit ex alio
 morbo supervento, paucis diebus post re-
 sanatum vulnus, nam id nullimodè pro-
 bari videtur, ut par est, ex Actis desuper
 constructis in Curia Laicali, sicque deli-
 ctum est clarum, & exceptio turbida,
 cum nec minùs constet de existentia Acto-
 rum.

Adhuc tamen ex quibusdam fidibus ex-
 hibitis, nihil evincitur, cum supponatur
 vulneratum decem diebus post vulnus in-
 cidisse in febrim, ex qua obiit, cum cæ-
 teroquin terminus pro securitate vulne-
 rum protendatur usque ad 40. dies, ut
 docet *Zacchias quæst. Medic. Legal. lib. 5.*
tit. 2. quæst. 5. Unde semper urget præ-
 sumptio, quòd vulneratus ex accepto vul-
 nere decesserit, ut advertit idem Auctor
ibidem quæst. 3. num. 3. Unde cum in præ-
 senti agatur de dubio facti semper est ju-
 dicandus Irregularis tam in foro interno,
 quàm externo. *Text. in cap. Ad Audien-*
tiam, & cap. Significasti de Homicid. Bo-
naccin. tom. 1. de Irregular. disp. 7. quæst. 1.
par. 4. num. 3. Panimoll. tom. 2. decis. 89.
num. 14. & 15.

54 His tamen non obstantibus contrarium,
 puto verius, dum constat in facto, & ex
 sententia absolutoria Gubernatoris, cau-
 sam mortis Eutitii non fuisse vulnus illa-
 tum à prædicto Francisco, sed febrim
 malignam causatam ex commestione Uva-
 rum, & fructuum. Et ita resolvit Sacra
 Congregatio in *Hortana Irregularitatis*
15. Junii 1709.

Quar-

55 Quartò. Sacerdos Andreas Ravizzottus sub prima noctis vigilia cum altero ejusdem Cognato fortuito occurrit, & se associavit quibusdam musicis gratulationes Nobilibus fœminis agentibus; Inter procedendum verò, cum nonnulli festivum hunc Comitatum ludificarent, & sibilis prosequerentur, prædictus Ravizzottus à suscepta rixa abducere primum contendit Antonium Portium, aliosque qui hujusmodi injuriam prosequi intendebant, iis tamen non acquiescentibus, & ipse ad Januam cujusdam Domus processit, in qua Irrisores sese receperant, atque hispanico idiomate cum ipsis fari cepit, à quibus tandem vulnus in facie reportavit; Ita, sauciatus supradictus Ravizzottus à comitatu abscessit; Verum tamen Antonius Portius unus ex Sociis istu brevioris sclopi quemdam Morenam unum ex Irrisoribus interfecit. Ob hujusmodi homicidium ab Antonio Portio patratum, idem Sacerdos Ravizzottus Irregularitatis incursum perterritus, à Divinis peragendis se abstinit, & recursum habuit ad Sacram Congregationem Concilii, ubi propositis sequentibus dubiis.

Primò. An Sacerdos Andreas Ravizzottus incurrerit Irregularitatem in Casu &c. & quatenus affirmativè.

Secundò. An sit locus dispensationi in Casu &c.

Negativè ad primum respondendum 56 esse dicebam. Quoniam Irregularitas ex homicidio contrahitur solum ab iis, qui sunt causa homicidii vel physica, vel moralis, sive mediata, sive immediata. *Text. in cap. Si quis Viduam 50. dist. cap. Henricus in fine, de Cler. pugnant. in Duello, cap. Sicut dignum, §. ultim. de Homicid. Fagnan. in cap. De cetero num. 7. eodem tit.*

Præfatus Andreas Ravizzottus non fuit causa physica homicidii Morenæ, sed Antonius Portius, immo vulneratus jam à rixa recesserat, tempore explosionis sclopuli, quo Morena fuit sauciatus, ut ex depositione Testium, & ex relatione Episcopi; nec fuit causa moralis, quia nec consilium, nec opem, nec præceptum dedit, nec ulla verba dixit, ex quibus induci potuissent Socii ad vulnerandum Morenam, ideoque ratione causæ, nullatenus

Irregularis est judicandus *Text. in cap. Significasti il secondo de Homicid. & Abb. in cap. Petrus eodem tit. Pignatell. consult. 71. num. 3. tom. 9.*

Nec incurrit Irregularitatem ratione rei 57 illicitæ, nempe vagationis cum canentibus, & psallentibus, cui operam dedit; Nam tunc ratione rei illicitæ, ex qua sequatur casuale homicidium incurritur Irregularitas, quando actus ille illicitus est ordinatus sua propria natura ad læsionem, vel homicidium, aut ubi res illicita est periculosa, & ex illa frequenter mors sequatur, non verò ubi res illicita nullatenus est inductiva homicidii, nec est prohibita ratione periculi homicidii, juxta *Socin. in cap. Ad Audientiam num. 49. de Homicid. Fagnan. in cap. De cetero eodem tit. num. 16. Pignatell. consult. 11. num. 11. tom. 9. Panimoll. decis. 89. annot. 5. numer. 12.*

Supradicta vagatio, cui incumbit Ravizzottus non fuit ab eo ordinata ad homicidium, nec ex natura sua est inductiva homicidii, nec est prohibita ratione homicidii, sed quia est contra Clericalem 58 modestiam, sicuti si Clerico leviter rixante cum Laico; Frater Clerici Laicum in eadem rixa occiderit, non per hoc Clericus Irregularitatem incurrerit. *Pignatell. consult. 71. num. ultim. tom. 9.*

Nec Ravizzottus incurrit in Irregularitatem, ex quo non impedit percussionem Morenæ, quia non fuit amplius in statu illius prosecutionem impedire, nam in facie vulneratus à conflictu recessit, nec tenebatur ex Justitia impedire, nec potestatem habebat supra rixantes; Tunc enim 59 non impediens homicidium incurrit Irregularitatem; Quando illud impedire tenetur ex Justitia; nam tunc dicitur causa moralis homicidii *Text. in Can. Non inferenda, Can. Qui potest 23. quest. 3. Vel quando non impediens potestatem haberet supra rixantes Can. facientis dist. 86. Bordon. contrav. Moral. 42. num. 9. secus si ex Charitate solum, nam tunc Irregularitas non incurritur. Text. in Canon. Si quatuor Homines 23. quest. 8. Pignatell. consult. 71. num. 7.*

Eminentissimi autem PP. die 16. Julii 1712. in Novarien. præfensæ Irregularitatis, responderunt ad utrumque du-

bium: *Esse dispensandum ad cautelam.*

60 Quinto. Cum ad locum Alberiæ accesserint non nulli facinorosi homines, Sacerdos Dominicus Bozzini Præpositus Alberiæ, ad quem pertinet Jure feudi Jurisdictionio temporalis ejusdem loci, die decima Martii 1709. convocavit plures ejus subditos, ut Armati Carceribus manciparent dictos facinorosos, inter quos convocatos, extitit Sacerdos Joannes Dominicus Bozzinus Nepos Præpositi, & alter Sacerdos Joannes Baptista Barnus, qui quidem in executionem præfati mandati, in diversos locos, se diviserunt absconditi, & præsertim dicti Sacerdotes Bozzinus, & Barnus Armis igneis onusti, intraverunt Domum cujusdam Cappellani Varni: Sed cum Bozzinus prædictus Neros Præpositi aperuisset fenestram, ac eos vidisset in via stantes, ictum sclopi explosit. Exindeque vulneratus Dominicus Ridella, unus ex dictis facinorosis obiit. Porro in processu adesse videtur aliqua discrepantia, an prius illatus fuerit ictus sclopi ex dictis Hominibus versus fenestram. Constat etiam tempore homicidii Præpositum non extitisse in Domo Varni, sed in ejus propria, nec non eundem convocasse homines armatos, sub Atrio Domus Parochialis sic eos allocutum: *Havete le vostre Armi bene aggiustate, se non l'havete aggiustate, aggiustatele, vi sono qui in Casa di Giacomo Belforte due furbi, Voi altri andarete alli Posti, ove vi metterà qui mio Nepote, e quando sarete alli Posti, Io manderò a dire alli detti, che venghino priggione*: Cui unus Convocatorum replicando: *Se fuggissero?* Præpositus ait: *Se fuggissero, Voi altri sapete quello dovete fare alli furbi*: & alteri Subdenti: *Ma Signor Preposto, che gli diamo, gli diamo*: Explicanda sunt ejus verba: *Intendendosi Archibugiate*: Præpositus replicavit: *Vi torno a dire, che Voi altri sapete, quello dovete fare con li furbi, orsù andate con mio Nipote, che vi metterà alli Posti*: Quodque cum fuerit eidem Nepoti suggestum melius fore pullare Campanam ad Armorum signum, ait, finem Patruum esse carcerationem, ut se liberaret à perturbationibus eorum, quodque pullando Campanam, fugam arriperent. Tandem idem Præpositus deponit, dixisse hominibus

Armatis ab eo convocatis: *Sono questi furbi, io non voglio, che Voi siate offesi, ne pure nella pelle del minimo doto della mano, ne che offendiate loro, ma solo, che prendiate li Posti, che poi li manderò a dire, che mandino l'Armi, e che poi vengano a costituirsi priggione, & uno de Convocati disse, se fuggissero; Soggiunse un' altro. E con li furbi non sapete, come si fa. Io replicai, che con li furbi non sapete quello si fa; Io hò detto bastantemente quello voglio facciate*: Hinc Præpositus dubitans se incurrisse in Irregularitatem pro serenitate propriæ conscientiæ recursum habuit ad Sacram Congregationem, ubi disputatis infrascriptis dubiis.

Primo. *An Dominicus Bozzini Præpositus Parochialis Ecclesiæ loci Alberiæ incurrit Irregularitatem in Casu &c. Et quatenus affirmativè.*

Secundo. *An sit dispensandus*: Respondit fuit die 2. Maii 1711. in Dertbonen. prætensa Irregularitatis. Ad primum affirmativè, ad secundum negativè.

Sed repropoſita Cauſa 17. Junii 1713. sub dubio: *An sit standum, vel recedendum à decisis in Casu &c.?* Recedendum esse à decisis, & Dominicum Bozzinum Præpositum dispensandum esse ad cautelam, credebam respondendum. Ex responsione enim facta per Præpositum uni ex Hominibus ab eo Missis, ut opportuna occuparent Loca ad capiendos quosdam homines facinorosos, & Bannitos in ejus feudo existentes, Interroganti, quod esset faciendum, si illi aufugissent, cui respondit: *Se fuggissero, Voi altri sapete quella dovete fare alli furbi*: Ex hac inquam responsione, cum sit æquivoca, & congruè referri possit in eum sensum, ut eis fugientibus, ipsi viam præoccuparent, inferrent terrorem, insequerentur &c. non potest determinatè deduci mandatum aliquod ad occidendum Dominicum Ridella, immo cum dicta responsio clarè, & apertè mandatum non importet, ita est interpretanda, ut mandatum excludat, & delictum, *Meuoch. conf. 283. num. 5. & seqq. lib. 3. Mascard. de probation. conclus. 866. num. 14. Maxime cum eis dixerit: Io non voglio, che siate offesi &c. ne che offendiate loro*, quæ verba excludunt intentionem, & mandatum occidendi.

Et licet mittendo dictos Homines, ut occuparent opportuna loca ad capiendos dictos facinorosos dederit causam proximam homicidio, non propterea Præpositus incurrit in Irregularitatem indispensablem, ad hanc enim incurrendam oportet, ut homicidium sit in se volitum, ut optimè advertit *Fagnan. in cap. De cetera de Homicid. num. 27.* Adeoque dignus est dispensatione eo magis quia pacem obtinuit ab omnibus proximioribus occisi sub ea expressione: *Che detto Signor Preposto è Innocente del detto Omicidio, e che questo è Stato Casuale: Mandos. in prax. Signatura tit. absolut. & rehabilit. ad Homicid. vers. Et quod facilius pareatur, Corrad. lib. 5. cap. 1. num. 19.* Et est Vir optimis moribus, Religione, Pietate imbutus, ut ex attestationibus exhibitis, quibus qualitatibus concurrentibus, concedi solet dispensatio, *Gloss. in Can. Cum constitueret dist. 50. Antonell. de Jur. & oner. Cleric. lib. 1. par. 4. cap. 43. num. 1. & seqq.*

His tamen non obstantibus Sacra Congregatio eodem die 17. Junii 1713. respondit ad primum In Decisis, ad secundum Dilata, & supplicet, concordato Fisco.

Sextò. Julius Barnaba Vicecomes Sacerdos, & Canonicus Insignis Collegiæ Sancti Stephani, iteratis precibus sub diebus scilicet 12. Decembris 1699. 21. Maii 1701. & 27. Martii 1705. gratiam dispensationis ab Irregularitate exposulavit; Placuit tamen Eminentissimis PP. illam denegare, non ex quo Casus esset indispensable, sed ex eo, quod effluerit breve tempus à die patrati homicidii, ut mentem Sacre Congregationis communicando, declaravit R. P. D. Nuptius tunc temporis Secretarius.

Cum igitur hodie decurrat decimus octavus annus, quod idem Canonicus Vicecomes, duplicem patitur poenam ex causa prædictæ Irregularitatis, scilicet privationem celebrandi Sacrificium, & amissionem omnium fructuum sui Canonicatus, ideò facti seriem noviter exponens, humillimas renovat preces pro obtinenda petita dispensatione.

Die igitur 24. Decembris 1695. Cum præfatus Canonicus Vicecomes se conferebat apud Curatum Vacciani ad Sacra-

mentalem perficiendam Confessionem, ut depromitur ex depositione Testis Fiscalis *proc. fol. 44.* ratificata in illius constituto *fol. 98.* obviam habuit Franciscum Rolandum, qui iter occupando prætendebat præcedentiam, quodque dictus Canonicus Vicecomes partem viæ luto conspersam calcaret, suborta exinde rixa super præmissis, prædictus Rolandus aggrediendo eundem Canonicum, & saxa in eum projiciendo, illius caput mortali vulnere percussit, nec satiato furore animo efferrato alios vibrabat lapides, & in illius vitam irruere conabatur, adeo quod dictus Canonicus lethali vulnere affectus, iusta ira commotus, & in discrimine vitæ constitutus, cultro tribus ictibus dictum Rolandum percussit, ex quibus post biduum vitam cum morte commutavit, ut ex depositione Testis Fiscalis.

Supposita hac facti serie proposito dubio: *An sit locus dispensationi ab Irregularitate in Casu &c.* scribens in hac Causa ex Commissionem Domini mei Patru pro D. Julio Barnaba Vicecomite affirmativè respondendum dicebam. Quoniam non versamur in Casu Irregularitatis provenientis ex homicidio simpliciter, & directè voluntario, quæ juxta dispositionem Conciliarum *cap. 7. sess. 24. de Reformat.* est indispensable, utpote procedens non solum de Jure Canonico, sed etiam de Jure Divino, dum Dominus dixit David Prophetæ: *Non edificabis mihi templum, quia vir sanguinis es:* Ut expressè docent *Abb. in cap. Ad Audientiam num. 2. & Butr. in cap. Si quis num. 3. de Homicid.*

64 Sed sumus in terminis Irregularitatis provenientis ex homicidio casuali, sed indirectè, & secundum quid voluntario, aut ex necessitate, & ad defensionem propriæ vitæ commisso, dum Canonicus Vicecomes, ut supra comprobavimus, se conferens apud Curatum Vacciani, animo perficiendi Sacramentalem confessionem, casu incidit in Franciscum Rolandum, qui iter occupando prætendens præcedentiam concitavit, & fuit primus Motor totius contentionis, & homicidii, tum per illa verba: *Ti do la Tara per quello, che tu sei &c. Sece Galanthuomo alla vostra foggia.* Tum factis, quia saxa in Canonicum projiciendo, illius caput mortali vulnere per-

percutit, qui iustâ irâ motus videns Rolandum vim facere in ejus vitam irruendi: Statim ne iteratis ictibus lapidum extinctus permaneret ab auctore rixæ, cultro dictum Rolandum tribus ictibus percussit. Unde ex quo præfatus Canonicus fuit insultatus à dicto Rolando, præsumitur, eum interfecisse causa suæ defensionis. *Alex. de Nevo conf. 92. num. 3.* & ex necessitate, adeoque meretur dispensationem ab Irregularitate incurfa. Ratio est, quia hujusmodi homicidia cum non sint ex proposito directo, ac formali, non sunt simpliciter, & perfectè voluntaria, sed veluti mixta ex voluntario, & casuali *Text. in Clement. unic. de Homicid. Barbosa. de Offic. & Potest. Episcop. alleg. 39. num. 52. & 63. Lezzan. in Summ. quæst. regular. tom. 2. verb. Irregularitas num. 69. Antonell. de Jur. Cleric. lib. 1. part. 4. cap. 45. num. 21. Navarr. conf. 8. lib. 5. de Homicid. Farinacc. in Fragment. prax. Crim. in tract. de Immunit. par. 2. num. 475. & seq. fol. mibi 98. Ricc. decis. 930.* ubi expendendo præallegatum decretum conciliare firmat, quòd sit dispensandus Homicida, quamvis homicidium esset evitabile ex causa defensionis, cum ad hoc ut quis ab homicidio excusetur, sufficiat, quòd probabiliter dubitet, ne Adversarius eum repercutiat. *Innocent. in cap. Si verò, versic. Reddat, & Joannes Andreas, & Card. de Sent. excomm. Alex. de Nevo conf. 92. num. 6.*

Animadvertendo præsertim, quòd Canonicus Vicecomes vulneravit Rolandum tribus ictibus cultri, quibus vulneribus postea iste decessit, non ut superius dixi per industriam, & præmeditatè, sed calore iracundiæ, & in pura rixa, nec fuit auctor rixæ, sed provocatus, & ab eo tempore à Ministerio Altaris se abstinuit, & obtinuit pacem à Parentibus, & Consanguineis Defuncti, concordavitque cum Fisco, atque idem Canonicus aliàs est bonæ conditionis, & famæ, & post delictum semper laudabiliter vixit, ut ex litteris testimonialibus Ordinarii in Segreteria exhibitis; Quibus omnibus attentis, nec non attento tanti temporis scilicet 18. annorum decursu à die perpetrati homicidii, itaut illius memoria in loco sit ferè oblitterata, concedi solet hujusmodi dispensa-

tio ab Irregularitate, ut de stylo hujus Sacræ Congregationis testatur *Fagnan. in cap. Henricus de Cler. pugn. in Duell. n. 35. & seq.*

67 Et ita practicum fuit in *Cremonen. Irregularitatis 24. Januarii 1671.* ubi dispensatus fuit Irregularis, qui in 14. anno occidit parvo cultro Præfectum Religionis Somaſchæ Collegii verberantem? & in *Veliterna 28. Junii 1704.* ubi post sex annos absolutus fuit Clericus pro aliis Ordinibus Sacris, qui 12. anno cultro parvo ad aptandos calamos alium Puerum interfecit sibi lapidibus infensum. Et in *Parmen. Irregularitatis 27. Januarii 1703.* ubi Irregularis promotus fuit dispensatus, quia necaverat causa honoris Sororis post 13. annos.

Quod procedit etiam in fortioribus terminis, scilicet dato etiam per hypotheseosim, quòd perageretur de homicidio voluntario; nam præponderandum est, quòd versamur in Sacerdote ante homicidium ad Sacros Ordines jam promotum, in quo Casu formiter disputato dubio, coram Summo Pontifice in particulari Congregatione plurium Eminentiss. Cardinalium: *An Decretum Sacri Concilii Tridentini cap. 7. sess. 24. Excludens voluntarium homicidium à spe obtinendi dispensationem vindictæ sibi locum in eo, qui ante homicidium ad Sacros Ordines jam erat promotus:* Decisum fuit ab eodem Sacro Concilio non includi promotum, eundemque non esse repellendum ab obtinendo gratiam dispensationis; Et quidem summa ratione, quia aliàs promotus nescit, quid ageret, cum nec ministrare possit, nec retrocedere liceat. *Fagnan. in cap. Henricus de Cler. pugn. in Duell. num. 24. & seqq.*

Non obstat, quòd præfatus Canonicus Vicecomes exceſſerit moderamen inculpatæ tutelæ, quia non exceſſit hujusmodi moderamen præmeditatè, sed ferè extra se calore rixæ, & quia ex hoc ipso, quòd illud exceſſit, incurrit Irregularitatem, alias non incurriſſet, juxta *Gloss. in cap. Sicut dignum S. Clericus de Homicid. verb. Consilium, ibique Butr. num. 28. Anan. in cap. Interfecisti de Homicid. numer. 10. & juxta Clement. Si furiosus de Homicid. ibique Vitalin. numer. 33.* Et quidem ex eos quòd exceſſerit moderamen inculpatæ tutelæ

relæ, non incurrit in eam Irregularitatem, quæ sit indispensabilis *Toletan. lib. 1. cap. 80. numer. 9. Petr. Navarr. de Restitut. lib. 2. cap. 3. num. 366. & 367. Bonaccin. punct. 6. in prima proposit. num. 3. in fine, Sayr. de Censur. lib. 7. num. 22. ad hanc enim inducendam non sufficit indistinctè dedisse operam rei illicitæ, aut causam proximam homicidio, sed oportet, ut homicidium sit in se volitum, ut optimè Fagnan. in cap. De cetero de Homicid. num. 27.*

ARGUMENTUM.

Præsentatio Eunuchi, seu Castrati ad Beneficium, an sit valida. Et qui possint, & qui non possint præsentari ad Beneficia de Jurepatronatus.

SUMMARIUM.

- 1 Castratio quod duplex sit?
- 2 Præsentatio Castrati involuntariè, & ex necessitate, facta absolute absque spe dispensationis est valida; secus Castrati voluntariè nulla superveniente causa.
- 3 Se Castrans, aut consentiens Castrationi ob vocem conservandam, aut ob vocis suavitatem an sit Irregularis? & num. 4. & 5.
- 6 Nemo est Dominus membrorum suorum.
- 7 Præsentatio illius, qui se castravit ob conservandam vocem absolute, & absque spe dispensationis facta, est nulla.
- 8 Præsentari non possunt ad Beneficia Sacerdotalia corpore vitiati, qui ad ordines promoveri non valent. An autem præsentari possit Ermafroditus, aut laborans morbo caduco; Vide ut ibi.
- 9 Præsentari potest Clericus primæ tonsuræ, dummodo hoc non requirat majorem ordinem, etiam si non incedat in habitum, & tonsuram.
- 10 Clericus Conjugatus, Mulier, illegitimè natus, Bigamus, Inuitus, Episcopus præsentari non possunt ad Be-

neficia Ecclesiastica.

- 11 Beneficiatus ad unum Beneficium patronatum potest ad aliud præsentari, sed limita, ut ibi.
- 12 Peregrinus præsentari non potest, sed limita, ut ibi.
- 13 Apostata præsentari non possunt ad Beneficia Ecclesiastica; nec alii, de quibus num. 14.

C A S U S XII.

Patronus vacante Beneficio A, præsentavit ad illud absolute, & absque conditione dispensationis ab Irregularitate Titium castratum quæritur, an hujusmodi præsentatio sit valida?

- 1 Sciendum est, quod Castratio, alia est involuntaria, & proveniens ex necessitate, ut si quis per insidias Eunuchus factus sit, vel ita natus, vel in persecutione ei virilia imputata sint, vel qui nolens, aut ignoranter abscinditur, ut est ille, qui in cunabilis sectus fuit *Gloss. in cap. Ex parte de corpore vitiatis, ibique Abb. num. 2.*

Et alia voluntaria, & hæc est duplex, scilicet voluntaria absque ulla causa, ut si quis ex indignatione abscissus est, vel abscindi se fecit; Et voluntaria ex causa superveniente, scilicet ob infirmitatem, ob sanitatem conservandam, ob evitandam lepram, aut alium morbum juxta *Gloss. in cap. Ex parte il primo, verb. Absciderit, & in cap. Ex parte il secondo, verbo Infirmitas, & juxta Text. in cap. Si quis per agritudinem, si quis à Medicis dist. 55.*

- 2 Hoc præsupposito si Titius fuerit Castratus involuntariè, & ex necessitate, præsentatio de se facta ad dictum Beneficium absolute, & absque spe dispensationis est valida, quia in hoc casu non est Irregularis, juxta *Text. in cap. Ex parte de corpore vitiatis, ibique Doctores omnes.* Si verò Titius fuerit castratus voluntariè, & tunc si fuerit Castratus voluntariè, justa superveniente causa, dicta præsentatio de se facta est valida; dum ipse in hoc casu non est Irregularis; Si autem voluntariè nulla superveniente causa sibi absciderit virilia, vel procuraverit, ut ab alio abscinderentur, præsentatio prædicta absolute de se facta est nulla, dum in hoc casu

su Titius est Irregularis, quia quasi homicida sui ipsius iudicatur, & quia præsuntur, quod omne turpe in alium faceret, quia hoc in se ipso ausus est attentare, & quia nemo est Dominus membrorum suorum, juxta *Text. in cap. Si quis absciderit dist. 55. ibique Barbof. num. 1. & seqq. Gloss. in cap. Ex parte, verb. Absciderint, ibique Abb. num. 5. Gonzal. num. 3. Giballin. de Irregular. par. 4. consecr. 4. S. dico 3. & S. dico 4. Garz. de Benefic. part. 7. cap. 12.*

2 Sed si quis se castraret, aut consentiret castrationi ob vocem conservandam, aut ob vocis suavitatem ad Conventus Sacros, an sit Irregularis?

4 Julius Caponus *discept. 222. num. 74. tom. 3.* defendit abscindentem virilia, aut consentienti abscissioni ad finem conservandi vocem non esse Irregularem; & movetur ab ea ratione, scilicet, quia talis est Irregularitas, quæ provenit ex delicto, sed Irregularitas ex delicto non incurritur sine peccato mortali, & castratio ad conservandam vocem fit sine peccato mortali; Ergo consentiens actui licito nullum peccatum incurrit neque Irregularitatem.

5 Hujusmodi sententiam Caponi puto omnino falsam, utpote contrariam tum dispositioni Juris, tum praxi. Etenim quoties quis voluntarie se abscindit, aut consentit abscissioni virilium, incurrit in Irregularitatem, juxta *Text. in dicto cap. Ex parte de corpore vitiat, ibi: Sanè cum secundum Statuta Niceni Concilii illi ad Clericatus ordinem prohibeantur accedere, & si etiam in Clero fuerint, cessare debeant, qui se ipsos sani absciderint, vel affectaverint, ut ab aliis abscindantur.* Sed qui se castrat, aut castrationi consentit ob conservandam vocem, voluntarie hoc facit. Ergo qui se castrat, aut castrationi consentit ob conservandam vocem incurrit in Irregularitatem.

Quod comprobatur ex *cap. Si quis pro aegritudine distinct. 55. juxta hunc Text. ille, qui se castravit, seu permisit sponte se castrari, ut caste viveret est Irregularis, ibi: Si quis autem sanus &c. Propter abscissionem plasmati à Deo corporis existimans posse à se carnales concupiscentias amputari, castraverit se, non eum admitti decernimus ad aliquod Clericatus officium;*

Ergo à fortiori ille, qui se castravit ob conservandam vocem erit Irregularis, dum majus bonum est conservare castitatem, quam conservare vocem.

Ratio autem supradicta Caponi est omnino insubsistens; licet enim conservare castitatem sit magnum bonum, tamen se castrare ob conservationem castitatis est peccatum; Ergo à pari licet conservare vocem ob conventus Sacros sit aliquod bonum, tamen se castrare ob hujusmodi conservationem vocis, erit peccatum; nam si ad conservandam continentiam, & vitandum damnum spirituale hujusmodi castratio non permittitur, quanto magis ob servandam vocem, ob evitandam inopiam, aut lucrum temporale captandum prohiberi debet? Et ratio; quare abscissio virilium ad utrumque finem facta, sit peccatum, est quam deduximus supra ex *Gloss. in dicto cap. Ex parte, verb. Absciderint*, nimirum quia nemo est Dominus membrorum suorum. Et ita tenent *Barbof. in cap. Si quis absciderit dist. 55. Lug. disp. 10. num. 21. Et alii quos refert Gonzal. in dicto cap. Ex parte num. 5. prope finem.*

Est etiam sententia Caponi contraria praxi, quia videmus omnes, qui se castraverint ob conservandam vocem, si velint promoveri ad Sacros Ordines obtinent in Dataria dispensationem, quantum obtinere non esset necessarium, si non essent Irregulares.

7 Ex quibus deducitur, quod si Patronus præsentaret ad Beneficium Sacerdotale, eum, qui se castravit ad conservandam vocem absolute, & absque spe dispensationis, ejus præsentatio esset nulla, quia cum taliter castratus absque dispensatione valeat promoveri ad ordines, non potest præsentari, *Lambertin. de Jurepatron. lib. 2. par. 1. quest. 7. art. 12. & quest. 10. art. 1. num. 2.*

Est hinc quærendum duxi, qui possint, & qui non possint ad Beneficium de Jurepatronatus præsentari? Per trigésimos articulos numerat *Lambertin. de Jurepatronatus lib. 2. par. 1. quest. 7.* eos, qui possint, & qui non possint præsentari ad Beneficia ad quem me remitto, & solum nonnullos, hic breviter refero.

8 Omnes corpore vitiat, qui ad ordines promoveri non possunt, nec præsentari valent,

lent, & sic carens manu, naso, monoculus, gibosus, habens maculam in oculo, quæ inducat magnam deformitatem præsentari non possunt absolute absque spe dispensationis; Nec Ermaphroditus, in quo uterque sexus æqualis est, aut fœmineus prævaleat, aut etiam si emineat sexus virilis; Aut ex muliere factus sit vir, dummodò res sit nota, & publica, secus autem si sit occulta, quia est Irregularis, *Gibal. de Irregul. par. 4. c. 6. S. Dico in primis, & sequent.* & ob eandem rationem, nempe quia est Irregularis, neque laborans morbo caduco præsentari potest, *Gibalin. ubi supra c. 8. num. 21.*

- 9 Clericus primæ tonsuræ potest ad Beneficium præsentari, dummodo hoc ex sui natura, vel ex Lege foundationis non requirat majorem ordinem; quòd amplius etiam si non incedat in habitu, & tonsura; Licet enim Clerici non incedentes in habitu, & tonsura ipso Jure privati censeantur Beneficiis vigore Constitutionis Sixti V. quæ est trigesima in *Bullar. & in nov. edit. 92.* Tamen cautum non reperitur Clericum incedentem in habitu Laicali esse inhabilem ad obtinendam præsentationem; Sed potius contrarium desumitur *Clement. 2. de Vita, & honest. Cleric. ubi Clerici Beneficiati suspenduntur per sex menses à perceptione fructuum; Non Beneficiati autem in Sacris tamen constituti per id tempus redduntur inhabiles ad Ecclesiastica Beneficia; sed de Clericis simpliciter incedentibus in habitu Laicali, nihil fuit sancitum; Ergo isti præsentari possunt ad Beneficia Ecclesiastica; Dummodo assumant postea habitum Clericalem, ut in his terminis docet Rota dec. 592. per tot. par. 4. tom. 1. Recent.*

Clericus conjugatus non potest præsentari ad Beneficium Ecclesiasticum, nisi ex dispensatione, & Patronis volentibus, nec mulier, nec servi Infideles, nec illegitimè nati absque dispensatione, nec Bigami, nec invitus, nec Episcopi, præsentari possunt ad Beneficium, quia promotione ad Episcopatum vacant priora Beneficia, *Card. de Luca de Benefic. par. 1. disc. 4. n. 9.* ubi quòd etiam vacant pensiones, *Buratt. decis. 464. num. 9.*

- 11 Beneficiatus ad unum Beneficium Patronatus potest ad aliud præsentari, nisi
Pars I.

Lex foundationis aliud disposuerit, & si Beneficia non sint incompatibilia.

- 12 Peregrinus præsentari non potest, nisi sit de illa Diœcesi, vel nisi venerit cum litteris commendatitiis sui Episcopi; nec præsentari potest, si institutio spectet ad Prælatum inferiorem, ea ratione, quia inferiores Prælati sine Diœcesanorum consensu in Ecclesiis suis Peregrinos non possunt instituere, juxta *Text. in cap. Te nobis de Cler. Peregrinis; ibique Abb. Barbof. ut legi potest apud Lambertin. ubi supra.*

Apostata præsentari non possunt ad Beneficia Ecclesiastica, ita ut si præsententur, præsentatio est nulla, & Patroni ea vice privantur jure præsentandi alios juxta Constitutionem Pauli IV; *la 14. incipien. Per quam S. 4. in Bullar. nov. Lezzan. in Summa Regul. cap. 11. num. 28. tom. 1.*

Denique Hæreticus, Scismaticus, Simoniacus, Perjurus nisi pœniteat, Infamis infamia Juris, vel facti, nisi fuerit ab Infamia liberatus, Sodomita, Concubinariarius notorius per sententiam, vel per Confessionem spontè factam, Ulurarius manifestus, Falsificans, vel per se, vel per alios Litteras Apostolicas, Histrion, Scurra, vel Buffonus præsentari non possunt ad Beneficia Ecclesiastica; ut habetur apud *Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. part. 1. quest. 9. fere per tot.*

ARGUMENTUM.

Præsentatio facta de Laico est nulla, etiam si Laicus petat postea Clericari; Clericatus namque requiritur de tempore præsentationis.

SUMMARIUM.

- 1 Laicus potest nominari, immo etiam præsentari sub conditione Clericatus, non autem absolute ad Beneficium Ecclesiasticum, & num. 28.
- 2 Præsentatio facta de Laico est nulla, etiam si post factam præsentationem Clericatum suscepit; & quid si exhibendo nominationem exposulaverit se promoveri ad Clericatum? num. 3. & 30. & 31.
- 4 Patronus in aliquibus casibus valide
C c pro-

- procedere potest ad presentationem Laici. Et num. 5. & 6.
- 7 Mandante Testatore, ut in paritate vocum ille electus remaneat, qui primo loco est nominatus, an hoc servandum sit, si primo loco nominatus non habeat aetatem conciliarem?
- 8 Praesentantibus aliquibus inhabilem, ceteris vero habilem, totum Jus praesentandi in praesentantibus habilem consolidatur, & num. 27.
- 9 Fundator potest velle, ut ad Beneficium praesentetur minor 14. annorum, non obstante dispositione conciliari.
- 10 Ratio cur Concilium Tridentinum requirat aetatem 14. annorum pro obtinendis Beneficiis simplicibus.
- 11 Beneficia fundata post Concilium Tridentinum requirunt aetatem 14. annorum, nisi certis, & convincentibus probationibus, contraria voluntas fundatoris probetur. Secus si essent fundata ante Concilium, ut num. 13.
- 12 Testator potius cum Statuto, quam cum Jure communi per eum correcto, se conformare praesumitur.
- 14 Si in erectione Beneficii post Concilium disponatur, quod praesentetur quicumque Clericus, praesentari non potest Clericus, qui sit minor 14. annorum, Amplia, ut num. 15.
- 16 Voluntas Fundatoris, ut praesentari possit ad Beneficium minor 14. annorum, an deduci valeat à subsidiaria admissione Laicorum de Familia, aut extraneorum post totalem defectum Clericorum de Familia, & num. 17.
- 18 A Jure patronatus activo arguitur ad interpretationem Juris patronatus passivi, ita ut, quod in uno fuit dispositum, censeatur etiam volitum in altero.
- 19 Magis idoneus in paritate vocum praefendus est minus idoneo.
- 20 Habilitatus per dispensationem, an praefendus sit in paritate vocum ei, qui sit de Jure habilis.
- 21 Dispensatio à defectu aetatis reportata à praesentato inhabili absque expressione compraesentati habilis est nulla.
- 22 Dispensatio à defectu aetatis, quando retrahi possit ad tempus praesentationis?

- 23 Habilitas requisita in Beneficiato, quo tempore concurrere debeat?
- 24 Qualitas adjecta verbo intelligi debet secundum tempus verbi, & de tempore verbi necesse est, ut interveniat.
- 25 Habilitas requisita in Beneficiato ab Homine, & non à lege, concurrere debet in ipso actu praesentationis.
- 26 Ultimus status attenditur ad effectum reportandi institutionem.
- 29 Instrumentum conceptum per verba praesentationem praesferentia resolvitur in meram nominationem, si non exhibeatur coram habente instituere.
- 32 Episcopus, an, & quando possit habilitare praesentatum incapacem ad Beneficium existente altero praesentato capaci.
- 33 Ultimus status attenditur ad effectum cognoscendi, an Beneficium sit Sacerdotale.

C A S U S XIII.

Patronus praesentavit Laicum ad Beneficium vacans, qui statim adeptus est Clericatum, quaritur, an illa praesentatio sit valida.

Studens in hoc Casu ex Commissione mei Praeceptoris in eo scribentis negativè respondendum dicebam, quia licet Laicus possit nominari, immo etiam praesentari sub conditione Clericatus, juxta Rotam coram Pen. decis. 4. & 12. & fuit plene decisum in Melevisana Beneficiorum 10. Janii 1712. coram R. P. D. Aldrovando, S. Pro Remotione inferius legen. numer. 26. tamen non potest praesentari absolutè, utpote incapax Beneficii, & praesentatio facta de incapaci substineri non potest juxta firmata per Ricc. in prax. par. 1. resol. 151. per tot. Pax Jordan. tom. 2. lucubr. lib. 1. tit. 7. num. 573. Garz. ubi proximè n. 31. Buratt. decis. 22. num. 22. Quod procedit etiam si post factam praesentationem, Clericatum susceperit; Clericatus enim subsequens etiam de proximo retrahi non potest ad tempus praesentationis, in quo requiritur capacitas, & habilitas praesentati, quia mediante praesentatione acquiritur Jus ab Beneficium, ut bene ostendit Garz. de Benefic. par. 7. cap. 1. numer. 31.

Lam-

Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. par. 1. qu. 7. art. 7. num. 7. & art. 29. num. 4. & art. 2. num. 16. Sanchez conf. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 73. num. 2. Pax Jordan. tom. 2. lucubr. lib. 10. tit. 7. n. 573. Rota decis. 147. num. 14. post Vivian. de Jurepatr. & coram Buratt. decis. 21. num. 21. Castropal. oper. Moral. tract. 13. de Benefic. disput. 2. punct. 7. num. 1.

3 Non obstat, quod Laicus presentatus tempore, quo exhibuit nominationem coram ordinario, simul exposulaverit se promoveri ad Clericatum, ideoque quemadmodum licitum est Patronis presentare Laicum sub conditione futuri Clericatus, ita etiam permissum sit nominato facere presentationem suae nominationis coram Ordinario cum Instantia, & petitione Clericatus, per quam videtur, quod actus censeatur expletus nunc pro tunc, postquam adeptus fuerit Clericatum. Ut bene notat Rotam in dicta *Melevitana Beneficiorum*, §. *Nec dicatur*.

Pro remotione enim objecti distinguo plures casus, in quibus vacante Beneficio de Jurepatronatus rite, & recte procedere valent Patroni, qui desiderant aliquem Laicum presentare; Pro ut distinguit idem meus Praeceptor in *Tract. de Controv. Patron. alleg. tom. 2.* qui loquitur his praecisis verbis, nempe,

4 Primus est, ubi petunt coram Ordinario supersederi usque ad ultimum diem quadrimestris, ut presentandus assequi possit debitam capacitatem E. G. Clericatum, dispensationem ab aetate &c. & hoc casu ordinarius supersedere tenetur, ut advertit Card. de Luca de *Jurepatronatus disc. 45. num. 7. Cirill. quest. Jur. cap. 93. num. 28.*

5 Secundus est ubi per Epistolam, vel Instrumentum simpliciter nominant presentandum, qui est Laicus, & tradunt illi actum nominationis, & tunc nominatus non debet exhibere superiori nominationem, nisi prius adepto Clericatu, & tunc factus Clericus potest illam exhibere, tunc enim verificatur, quod de tempore presentationis sit Clericus, hoc est illud, quod dicunt Doctores, quod possit nominari Laicus, dummodo tamen sit Clericus tempore presentationis, sive exhibita nomi-

nationis coram ordinario, ut ait Rota coram Pen. dicta decis. 4. num. 4. & dec. 12. num. 4. & decis. 147. num. 15. & seqq. post Vivian. de Jurepatr. Garz. de Benefic. par. 7. cap. 1. num. 32. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 47. num. 94.

Tertius casus est ubi Patroni non nominant, sed verè, & realiter presentant Laicum coram ordinario, & tali casu est quaestio inter Doctores, an possit fieri presentatio sub conditione futuri Clericatus? Etenim Garz. de Benefic. part. 7. cap. 1. num. 28. & seqq. firmat posse Laicum presentati sub conditione Clericatus expressa, vel tacita, sed opinionem Garziae tanquam insubstantem refellit latè Ventrighi in *prax. part. 2. annot. 7. numer. 12.* Veritas est, quod possit presentari Laicus non quidem sub tacita, sed solum sub expressa conditione futuri Clericatus, nempe mediante clausula: *Si, & post quam fuerit promotus ad Clericatum*: ut est sententia Sacrae Rotae, apud Vivian. de Jurepatr. decis. 147. num. 19. Card. de Luca de Jurepatr. disc. 45. num. 7. Barbosa de potest. Episcop. alleg. 72. num. 78. Ea ratione, quod conditio suspendit actum presentationis, quae solum fieri dicitur, post quam accessit Clericatus, qui tali casu retrahitur ad ipsam diem presentationis, dummodo superveniat durante termino Juris, ut explicat Rota in *Volaterrana Beneficii 7. Decembris 1708. §. Nec valuit coram R. P. D. Crispo, quae inferius legi potest num. 7.*

Nullus ex his casibus haecenus distinctis applicatur ad casum nostrum, dum Patronus non presentavit sub conditione, sed coram ordinario exhibuit per manus Presentati Instrumentum nominationis, quod nullam continet conditionem, aut praeservativam.

R. P. D.

CRISPO

Volaterrana Beneficii.

Veneris 7. Decembris 1708.

7 CUM Eques Pompejus de Birellis in fundatione Beneficii decreverit, ut eveniente illius vacatione, illi de Familia, quibus Jus nominandi reservaverat, deberent Domi ipsius Fundatoris insimul congregati per scrutinium secretum, juxta eorum ætatis majoritatem nominationem explere, ad hoc, ut personæ habiles potuissent scrutinio subijci, tribuendo prælationem Clericis de Familia quatenus habiles reperirentur ad Beneficium assequendum, providendo ulterius, ut in suffragiorum paritate ille electus remaneret, qui primo loco nominatus exitisset.

Per obitum primo nominati à Fundatore nominationi præfatæ locus evenit, in qua ex quatuor Patronis, in quibus de eo tempore Juspatronatus residebat, à Seniore Patrono nominatus fuit Joseph Bonacursius de Birellis in anno decimotertio ætatis suæ tunc constitutus, ab altero verò Patrono in ordine succedente, Antonius Franciscus de Birellis vigesimum annum agens, atque cum successivè nominare debentes unus primo nominato adhæsisset, alter verò secundo: Hæc suffragiorum scissura ansam præbuit inter præsentatos acerrimæ in Ecclesiasticis Hetruriæ Tribunalibus dimicationi; Cum etsi Joseph tanquam primo nominatus juxta foundationis legem in paritate vocum electus diceretur, attamen destitutus comparebat capacitate ætatis, uti minor 14. annorum, quibus *Sacrum Concilium Tridentinum* expressè interdixit Beneficia Ecclesiastica, licet simplicia posse conferri. Antonius Franciscus verò cum conciliarem ætatem fuisset etiam supergressus, capax inde apparebat ad institutionem obtinendam. Dissona tamen in re hac emanarunt judicia; cum Ordinarius, cui uti instituere de-

benti, primo loco controversia decidenda exposita fuerat, superventa etiam dispensatione Apostolica super ætate favore Josephi, illum instituendum esse demandaverit, denegando executionem litterarum Apostolicarum super derogatione medietatis vocum, quæ per Antonium Franciscum fuerant reportatæ; Attamen Archiepiscopus Senarum, cui per Breve extiterat causa commissa, non trepidavit in successiva instantia, revocando præcedens judicatum, pronunciare, quòd Beneficium esset adjudicandum Antonio Franciscus. Cum in hac inter se pugnantium Sententiarum discordia, contentio ad nostri Tribunalis judicium fuerit delata; Proposui dubium: Cui esset adjudicandum Beneficium controversum, & DD. innitendo regulæ de non conferendis Beneficiis Clericis in minori ætate 14. annorum constitutis stabilitæ per *Sacrum Concilium Tridentinum sess. 23. de Reform. cap. 6.* non dubitarunt hodie respondere, Beneficium esse adjudicandum Antonio Franciscus.

8 Nulla siquidem emerfit hæsitatio, quòd in ipso concurrant omnes qualitates per Fundatorem exoptatæ ad effectum assequendi controversum Beneficium, cum sit de genere vocato, Clericali munere insignitus, ac constitutus supra ætatem necessariam, quam *Jus novum conciliare* pro Beneficiatis exposcit. Joseph verò licet pariter sit de eodem genere vocato, & ad sui favorem in Patronorum discordia enumeret suffragium Senioris, quod ipsi in vocum paritate, ita Fundatore demandante, prælationem tribuere valeret, attamen etsi in vocum statera præponderet, incapax tamen emergit ob defectum legitimæ ætatis 14. annorum volitæ à *Concilio Tridentino* pro Beneficiatis, exinde insurgit, ut etiamsi tanquam primo nominatus diceretur præsentatus à majori parte Patronorum, adhuc ipsius præsentatio tanquam facta de inhabili, non sit attendenda, & proinde habenda, ac si facta non fuisset; Nominatio verò Antonii Francisci quamvis esset expleta per minorem partem, executionem tamen promereatur, cum totum Jus præsentandi in præsentantibus habilem, & capacem remanserit consolidatum, ad *Text. in cap. Dudum, & cap. Congregatum de election.* & in specie Juspatronatus

B. m.

Barbat. consl. 33. sub num. 9. & seq. lib. 2. Bellon. Jun. cons. 56. num. 4. Rocca disput. Jur. select. cap. 190. num. 20. & seqq. Panimoll. decis. 101. num. 13. & 14. Rota coram Cavaler. decis. 231. num. 2. coram Buratto decis. 680. num. 1. & in Recent. decis. 136. num. 14. & 15. par. 10. & dec. 354. num. 5. & seqq. par. 19.

Et quamvis ad incapacitatem Josephi dirimendam, ponderanda sub oculis DD. posita fuerint, quod in Jurepatronatus, de quo agitur, cum fuerint invitati omnes Clerici de Familia ad illius assequutionem, necessaria non foret illa ætas, quam pro Beneficiis simplicibus præscripserat Concilium, sed illa satisfaceret, quæ septennium excederet, ut ex Jure communi Canonistarum prius statuerat doctrina; Eoque attento, quia Fundator omnes Clericos indistinctè vocando, non ad ætatem, sed ad Clericatum prospexerit, cum hæc generalis, & indistincta vocatio videatur pati non posse restrictionem ad Clericos habentes ætatem Conciliarem, sed eos omnes complexi, quos Jure commune capaces existimat. Hincque propterea cum necessarii admissioni ætatis, quam voluit Concilium, resistat ipsius Fundatoris litera, cessat hoc casu, & Concilii dispositio, quæ juxta Interpretum Sententiam communiter hodie admissam non substulit foundationis legem, itaut si colligatur, quod Fundator voluerit admitti Clericos, licet minores 14. annorum, eo casu decretum Concilii hoc non impediat, ut per plurimos, rejecto Riccio, qui contrarium in judicando consuluerat, ut ipse fatetur in decis. 23. part. 3. dixerunt Fagnan. in cap. Cum in cunctis num. 88. in fine de election. Vanespen. Jus Ecclesiast. univers. part. 2. tit. 19. num. 12. Murg. de Benefic. quest. 3. num. 678. Novar. quest. forens. par. prima quest. 71. Corrad. prax. dispens. Apostol. lib. 4. cap. 1. num. 8. & seqq. Ventrigl. in praxi rer. notabil. par. 2. annot. 6. S. 1. numer. 6. Barbos. de potest. Episc. allegat. 60. num. 6. Panimoll. decis. 98. annot. 1. num. 22. Campanil. divers. Jur. Canonic. rubr. 7. cap. 6. num. 2. ad finem, Rota coram Buratto. decis. 606. num. 5. & 6.

10 Hæc tamen minimè operari valuerunt, ut in præsentī casu posset à nova Concilii dispositione recedi, atque Juri communi

prius vigenti in hæreret: Æquissimum namque effulgit Sacrosanctæ Synodi decretum, in statuenda ætate 14. annorum pro obtinendis Beneficiis simplicibus, dum inconueniens prorsus videbatur, quod cum Beneficiatus quadam legationis specie erga Deum fungatur, necnon etiam spirituale quoddam Matrimonium cum Ecclesia contrahat, talis esse debeat, qui adhuc pueritiam non evasit, nec pervenit ad ætatem discretam, qualis reputatur illa 14. annorum, ex qua ratione à Jure antiquo recedere voluisse Concilium explicavit Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 49. num. 19. & 20. quem refert, & sequitur Ventrigl. in praxi rer. notabil. par. 2. annot. 6. S. 1. num. 2. Sed etiam Concilium satisfacere voluit in parte Concilio Colonienſi anni 1536. cujus Patres optabile sibi esse insinuarunt, ut ea ætate Ordines, & Beneficia conferrentur, quam antiqui Canones priusquam Beneficia ab Ordinibus essent separata, requirebant, totam rem ad futurum Concilium decidendam committendo, cui in parte non modica satisfaciens ultima Synodus, Ordinibus Sacris certam defixit ætatem, eamque etiam præscripsit Beneficiis Ecclesiasticis, & præcipue simplicibus, quod amplius impuberibus non valerent conferri, sed solum Clericis 14. annorum, ut differtè probat Tomassin. de Discipl. Eccles. circa Benefic. par. 1. lib. 2. num. 7.

11 Hinc est, quod Concilii dispositio non solum tamquam laudabilis, sed etiam uti majus Ecclesiæ bonum, & servitium, concernens omnem favorem, latamque interpretationem promereatur, itaut dici valeat, quod omnia Beneficia de Jurepatronatus post ipsius promulgationem fundata, in se insitam, & connatam præsumptionem habere videantur, quod in præsentatione faciendā semper voluerit Fundator præsentari Clericos habentes capacitatem, quam requirit Concilium, non verò impuberes, prout Jure commune permittebat juxta resolutionem Congregationis Concilii relata per Monacell. in Formul. tom. 2. tit. 15. form. 1. sub num. 13. tom. 2. atque ad effectum eruendi contrariam voluntatem, quæ hodie habet in se resistentiam prædicti Concilii, insisti non possit in præsumptionibus, & conjecturis levibus, & æquivocis, sed ex probationibus certis,

&

& convincentibus hoc haberi debeat, quæ præferant claram, & specialem, vel virtutalem Fundatoris dispositionem, ut in his terminis docuerunt *Barbos. de Offic. & potest. Episc. alleg. 60. sub num. 77. vers. Poterit igitur circa med. Pyrr. Corrad. in praxi Benefic. lib. 4. cap. 6. numer. 24. Ventrigl. prax. Ecclesiast. par. 2. annot. 6. §. 1. n. 6. ibique Carol. Anton. de Luc. in addit. nu. 4. & 5. Adden. ad Ramphil. decis. 54. num. 18. & 19. Rota coram Durano decis. 228. numer. 8.*

Juridica quoque ad id concurrente ratione, nam *Conciliaris sanctio*, cum sit *Juris communis* correctoria, Fundatore simpliciter Clericos ad Beneficium invitante, omnis præsumptio militat, quod circa eorum habilitatem voluerit potius se cum *Jure novissimo Conciliari*, quam cum antiquo *Canonum* conformare, & consequenter exoptasse in iisdem Clericis ætatem ad minus 14. annorum per ea, quæ in similibus terminis per DD. traditum videmus, quod indubia Testatorum dispositione, semper ea sumenda venit interpretatio, quæ magis conformis est *Juri municipali*, non verò illa, quæ famulatur *Juri communi*, cum Testator potius cum Statuto, quam cum *Jure communi* per eum correcto se conformasse præsumatur, *Decian. consil. 17. num. 51. lib. 1. Rim. consil. 246. numer. 49. & 50. Peregrin. consil. 44. num. 13. lib. 1. Altograd. consil. 47. num. 15. & 16. & consil. 95. num. 35. & 36. lib. 2. Mantico. de conject. ultim. volunt. lib. 6. tit. 7.*

Descendendo autem ad examen conjecturarum, quæ pro eruenda voluntate fundatoris adversativa dispositioni *Concilio* per Defensores Josephi fuerunt cumulata, nulla ex eos apparuit ita patens, ut valeret convincere fundatorem voluisse in Clericis ætatem à *Jure communi* traditam, & non illam à *Concilio* statutam; Ea quippe quæ consistit in vocatione indefinita omnium Clericorum de Familia, quæ & si uti universalis, videretur, quod pati nequeat restrictionem ad solos Clericos ætatem conciliarem habentes, sed omnes indistinctè licet minores 14. annorum includat, attamen nullam videtur in se continere repugnantiam cum dispositione præfata *Concilio*, ita quod dici possit, quod Fundator ab illo recedere voluerit, nam cum aga-

tur de fundatione expleta post *Concilium*, vocatio omnium Clericorum sumi debet juxta dispositionem ipsius *Concilio*, scilicet de iis omnibus Clericis in legitima ætate constitutis, quos solum prædictum *Concilium* capaces Beneficii existimavit, non verò de aliis, qui eam legitimam ætatem non fuerunt assecuti, ea siquidem ratione, quod post *Concilium* ad differentiam foundationum, quæ essent factæ ante *Concilium*, in quibus fortasse assumptum, posset procedere, adhuc ut minores 14. annorum possint venire, præcisè opus est, quod Fundator vocationi Clericorum adjecerit qualitatem, quæ convenire possit solum Clericis in minori ætate constitutis, utpote si vocetur Puer, vel minor, vel quid simile, nam aliter si Clerici purè vocentur, semper intelligitur de Clericis, juxta *Concilium* Beneficii capacibus, ut distinguendo monent *Corrad. in praxi Benefic. lib. 4. cap. 6. numer. 24. Ventrigl. in prax. Ecclesiast. dicta part. 2. annotat. 6. num. 6. Card. de Luca de Benefic. disc. 95. num. 9. Rota coram Durano decis. 228. num. 8.* atque cum hac etiam distinctione pertransiit, *Barbos. in contrarium allegat. de Offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 60. sub num. 77. vers. Et ubi fundatio.* Et magis ad rem descendendo præcisè ad casum, quando in erectione cautum reperitur, quod præfentetur quicumque Clericus, quod idem importat, ac omnes Clerici, juxta *Rotam decis. 353. numer. 2. in fine, part. 4. Recent. tom. 1.* quod adhuc post *Concilium* præfentari non valeat Clericus, qui sit minor 14. annorum, in individuo tradiderunt *Ventrigl. in praxi loco alleg. num. 6. in fine. & Barbos. de Jur. Eccles. lib. 3. cap. 12. n. 161.* qui etiam affert resolutionem Congregationis *Concilio* emanatam de anno 1619. ac altera reperitur resolutio *Congregationis Concilio* sub die 9. Septembris 1702. in qua denegata fuit dispensatio Clerico de familia non habenti ætatem conciliarem, in concursu cum Clerico consanguineo ætatem 14. annorum habente, licet vocatus reperiretur quicumque Clericus.

Collimante præsertim ad id non obscura ipsius fundatoris dispositione, qui Clericos Familiae nominandos voluit servitio subjeci, rationem subdendo, *ad effectum, ut possint essere squittinati tutti li Soggetti abili,*

abili, inhabilitas autem in Clericis Beneficii capacibus cum alia cogitari non valeat quam illa, quæ resultat à defectu legitimæ ætatis conciliaris, perneceffe inferitur, quòd Clericos habiles cum voluerit, intellexit de iis, qui juxta *Concilium* reperiuntur in ætate legitima, & habili, dum post *Concilium* illi soli Clerici habiles reputantur, qui in ætate 14. annorum sunt constituti, *Adden. ad Pamph. decis. 54. num. 19. in fine.*

16 Mihi hæc Fundatoris voluntas deproxi-
mi valet ex eo, quia in casu non existentia Clericorum, Fundator mandaverit nominari etiam Laicos de Familia, inde inferendo, quòd sicuti inhabilitas Laicorum ad Beneficia eidem obesse nequivit, quo minus illos vocaret, ita pariter præsumendum sit, quòd non obfuerit inhabilitas Clericorum respectivè ad *Concilii* dispositionem; Facilis enim occurrit responsio, quòd hæc conjectura non est efficax ad convincendam hanc necessariam consequentiam, quòd si Laici inhabiles fuerint vocati, ita multò minus de inhabilitate Clericorum respectivè ad ætatem fuerit curatum, nam foundationis littera clara se offert in ea parte, in qua de Clericis loquitur, ubi præcisè disponit, quòd illi debeant esse habiles, & si Fundator etiam Laicos vocavit expressè circa illos disposuit, & si inhabiles ob defectum ordinis, vocando autem Clericos, illos habiles voluit, hinc cum casus Laicorum, & alter Clericorum sint inter se distincti, & in unoquoque ex eis extiterit particulariter, & diversimodè provisum, ab uno, ad alterum non valet inferri: Tantò magis, quod Fundator invitando Laicos egit id, quod de Jure sibi permittebatur, non enim disposuit, quòd Laici possent ad Beneficium admitti, sed solum indulgit, ut possent poni ad partitum, quod per *Sacros Canones* non legitur interdictum, cum hæc non sit propriè præsentatio, sed simplex nominatio, nullum jus tribuens nominato, nec de Laicis fieri interdicta, cum solummodò illi reperiantur de Jure inhabiles ad reportandam præsentationem, quando illa non consistit inter cancellos meræ nominationis, seu, ut vocat *Rota coram Penia decis. 4. num. 7.* cujusdam initij ad institutionem obtinendam, sed est

propria præsentatio coram Ordinario, quæ dicitur quando sub illius oculis corporeis ponitur persona nominata ad effectum, ut possit videre, an sit idonea, & de eo tempore requiritur, quòd Laicus Ordine Clericali sit insignitus, ad hoc, ut uti Beneficii capax, effectus, possit institutionem obtinere, ut cæteris omissis bene declarant *Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 47. numer. 94. Pirr. Corhad. in praxi Beneficiaria lib. 4. cap. 6. num. 30. & 31. Antonell. de tempor. legal. lib. 1. cap. 71. Ventrigl. in praxi rer. Notabil. Eccles. par. 2. annot. 7. sub num. 13. Rota post Vivian. de Jurepatr. decis. 147. num. 15. & seqq. & plenè coram Penia decis. 4. & decis. 12. per totas.* Ex his descendit, quòd longè etiam inter se differant defectus Ordinis Clericalis cadens in Laico, & defectus legitimæ ætatis intercedens in Clerico, & ad effectum, de quo agitur, magis impeditiva dignoscitur inhabilitas Clerici respectu ætatis, quam Laici respectu Ordinis; Laicus enim potest capacitatem assequi intra terminum Juris Patronis currens suscipiendo Clericatum; Clericus autem legitima ætate destitutus, habilitatem intra dictum tempus acquirere non valet, cum ætatem legitimam complere non à se, sed à temporis Beneficio totaliter pendeat; ad tradita per *Ventrigl. in praxi for. Eccles. par. 2. annot. 6. §. 1. num. 8.*

17 Eiusdem pariter irrelevantie apparuit, & altera conjectura, promanans à subsidiaria admissione Extraneorum post totalem defectum Clericorum de Familia, quasi hæc præferre possit admissibilitatem cujusvis Clerici de Familia, & si infra ætatem Conciliarem constituti, ex eo quia Extranei cum sint substituti post totalem deficientiam Clericorum de Sanguine, si soli Clerici annorum 14. essent admittendi eveniret, quòd adhuc existente Clerico minore 14. annorum de Genere vocato, contra voluntatem Fundatoris, Extranei præferrentur. Quoniam assumptum fortasse procedere valeret, si in substitutione extraneorum Fundator posuisset in conditione indistinctè omnes Clericos de Familia, itaut ne videatur prætulisse Clericis Familiae Extraneos, à Fundatoris verisimili mente arguendo, viderentur non abhorriti Clerici, licet ætatem con-

conciliarem non affecuti, sed cum solum posuerit in conditione Clericos habiles, *mentre ci siano Soggetti habili*, & habilitas de alio verificari non possit, quam de ætate, hoc casu præclusus remanet aditus cuicumque interpretationi, quod etiam ætate inhabiles voluerit, nam in claris nulla est admittenda interpretatio, quæ solum in dispositione dubia locum occupat, ad *Text. in l. Ille, aut ille, ff. de Legat. 3.*

Nec videtur in his terminis applicabilis ¹⁷resolutio Congregationis Concilii relata per *Ciarlin. lib. 2. controuv. forens. cap. 53. num. 51.* quam etiam transcripsit *Barbos. de Offic. & Potest. Episc. part. 3. allegat. 60. sub num. 77. circa finem*, ubi attentata consimili vocatione Clericorum de familia cum substitutione extraneorum in eorum defectum, *Congregatio* resolvit potuisse præsentari Clericum annorum decem; nam in eo casu Clerici non erant invitati, pro ut in præsentia cum qualitate habilitatis, nec etiam agebatur, ut hic, in concursu alterius Clerici de Familia undequaque in legitima ætate constituti, in quibus sanè circumstantiis contrarium est iudicandum.

Extraneæ etiam apparuerunt aliæ *Au- floritates* ad hujus rei comprobationem pariter adductæ, videlicet *Card. de Luca de Fideicommiss. disc. 8. num. 18. Rota decis. 290. num. 7. & decis. 399. num. 10. par. 13.* in quibus firmatur, quod in Commendis, & si ad instar Beneficiorum Ecclesiasticorum venirent regulandæ, & in eis non habere locum dispositionem Concilii circa ætatem 14. annorum, cum in eorum casu non concurrerent particulares circumstantiæ casus, de quo nunc quæritur, in quo Fundator voluit Clericos habiles, qui casus est longè diversus, nec non in eis agebatur præcisè de Descendente à Fundatore destituto ætate Conciliari in concursu cum Extraneo substituto, & ex verisimili mente Fundatoris dictum fuit, quod prælatio debita esset illi de Genere vocato, licet non constituto in ætate capaci, quod nullatenus famulatur præsentia quæstioni, in qua disceptatio versatur non inter personam de Sanguine, & extraneum, sed inter duos Clericos de eadem Familia, contententes super habilitate ætatis, cum

unus habeat ætatem capacem, quam requirit *Concilium*, alter verò ad eam ætatem non pervenit, & hoc casu nulla concurrere potest verisimilis mens Fundatoris, quod admitti voluerit Clericum ætatem conciliarem non habentem, ad exclusionem alterius de eodem Sanguine, qui habilitate ætatis polleat; quinimò in præsentia alia militare videtur verisimilis mens Fundatoris in contrarium, qui certè si viveret, & videret ambos Clericos de sua Familia æquali voce Patronorum electos, unum in ætate Conciliari constitutum, alterum verò Impuberem, sine dubio Beneficium conferri voluisset Clerico habili, & in ætate legitima Conciliari constituto.

Idque etiam suadente, quod Fundator sicuti in paritate Vocum voluit, quod nominato a Seniore Patrono deberetur Beneficium, si hanc majoris ætatis prælationem attendi voluit in Jurepatronatus activo, eandem quoque prælationem dicendum venit, quod servari voluerit in Jurepatronatus passivo, ut in concursu præferretur Clericus habens ætatem conciliarem, alteri dictam ætatem adhuc non attingenti, cum optimum sit argumentum, ¹⁸quod deducitur à Jurepatronatus activo ad interpretationem Jurispatronatus passivi, itaut quod in uno fuit dispositum, censeatur etiam volitum in altero, *Rota in Auximana Jurispatron. 17. Junii 1701. S. Minusque coram R. P. D. meo Ansaldo, Interamnen. Jurispatronatus 22. Martii 1706. S. Ulterius coram R. P. D. meo Scotto, Aßen. Prioratus super Institutione 20. Ianuarii 1708. S. Maxime quia coram R. P. D. meo Lancetta, & in Hortana Beneficii 1. Julii 1708. S. Talisque intelligentia coram R. P. D. meo Priolo.*

Verum quoque cum per Fundatorem reperiantur Cappellano, seu Beneficiato, imposita plura onera concernentia, tam Spiritualia, quam Temporalia, quorum qualitas maturioris ætatis exigit consilium, ut illa per Iosephum uti impuberem impleri, nisi mediante Tutore non valerent cum impossibile dijudicetur, ut talis possit esse idoneus, qui nescit regere se ipsum, ex altera verò parte concurrat Antonius Franciscus, qui est de eadem Familia, ætate Senior, ac ad ea implenda aptus, omni

omni Jure ipse præcisivè ab incapacitate.
 19 Josephi etiam ex hoc capite, uti magis idoneus veniret præferendus, per ea, quæ tradit *Panimoll. decis. 101. annotat. 1. numer. 9.*

Destituito Josepho ætate necessaria pro Beneficio assequendo, visum fuit eidem suffragare non potuisse, quod se capacem ad illud ostenderit mediante Apostolica Dispensatione, quoad ætatem reportata de tempore petitiæ, & obtentæ Institutionis coram Ordinario, cujus vigore remoto obstaculo incapacitatis, & habili effecto, tamquam primo nominato ex foundationis lege debita sit prælatio. Omisso enim examine, an in hoc casu Joseph tamquam habilitatus per dispensationem posset præferri Antonio Francisco tamquam de Jure habili, cum apud DD. in concursu Clerici habilis, & habilitati per dispensationem, prælatio legatur tributa illi, qui dispensatione non indiget, ut apud *Dec. consil. 542. num. 1. num. 14. Vivian. de Jurepatron. lib. 12. cap. 9. num. 29. & seqq. Panimoll. dicta decis. 101. annotat. 1. numer. 24.* Hoc unum est certum, quod dispensatio præfata reportata fuit, absque eo quod Papæ narratum extiterit, quod Cappellania erat debita certo Generi personarum, & in ea à medietate Patronorum fuerat præsentatus Antonius Franciscus constitutus in ætate legitima, cui propterea ex Fundatoris dispositione uti passivè vocato, fuerat usque à die vacationis Beneficii, ac suæ comparitionis coram Ordinario Jus quæsitum, quæ sanè si Papæ fuissent narrata, dispensationem non indulgisset, vel difficilius, quod operatur, ut litteræ dispensationis tali modo reportatæ inefficaces, & nullæ remaneant ob subreptionis vitium in eis insitum, ut ex *Gloss. in cap. Ad Audientiam il. 2. de rescript. Felin. in cap. Super litteris num. 8. vers. Exprimenda sunt de rescript. Lotter. de re Benefic. lib. 3. quest. 11. num. 57. Pirr. Corrad. in praxi dispens. lib. 1. cap. 31. num. 12. Rota post Torr. de pact. futur. fut. test. decis. 143. num. 4. & 5. & in nostris præcisiss terminis Corrad. prax. Benefic. lib. 4. cap. 6. numer. 3. Ventrigl. in praxi Eccles. part. 2. annot. 6. §. 1. num. 8.*

Nec valuit responsio, quod ad effectum, ut in litteris, cadat subreptio, Jus Tertii
 Pars I.

debeat esse certum, & de præsentati, cui per dispositionem inferatur præjudicium. Antonius Franciscus verò tamquam secundò nominatus cum non haberet nisi Jus incertum, & eventuale, quatenus primò nominatus intra quadrimestre per dispensationem non habilitaretur, hoc Jus uti merè accidentale, & involvens Jus quærendum, non verò quæsitum, non causet subreptionem. Constitit siquidem de Jure Antonii Francisci certo, & de præsentati, etenim eo ipso quod Joseph uti inhabilis de medio removebatur, ex quo ejus præsentatio uti facta de inhabili corruerat, subintravit in Juribus primi præsentatio secundò nominati tamquam facta de habili, & capaci, itaut ab ipsomet principio totum Jus præsentationis in ipso radicatum sisteret, nec in suspenso ne quidem temporis momento remanserit. Cum eo dumtaxat casu Juris præfati suspensio oriri potuisset, quatenus præsentatio primi fuisset expleta cum præcisa conditione reportandi dispensationem super ætate, quæ conditionalis præsentatio præservat actum à nullitate, & operatur suspensionem præsentationis usque ad tempus reportatæ dispensationis, itaut subsequens dispensatio retrahatur ad tempus ipsum præsentationis, sed cum præsentatio Josephi fuerit pura, & simpliciter absque ulla præservativa expleta, non potuit evitare nullitatem, & inducere hanc retractionem ad præsentationis tempus, juxta in his terminis animadversa per *Barbos. de Offic. & potest. Episcop. par. 3. allegat. 60. sub num. 77. Alphons. de Leone de off. Cappellan. quest. 4. par. 6. num. 39. & 40. Corrad. in praxi dispensat. lib. 4. cap. 2. num. 14. & 15. Vivian. de Jurepatr. lib. 6. cap. 6. num. 19. Squillant. de privileg. Cleric. cap. 4. numer. 19. Antonell. de regim. Eccles. lib. 3. cap. 6.*

Sed præcisivè à subrogatione præfata, adhuc Josepho reportata dispensatio super ætate non prodesset, nam cum habilitas, & idoneitas ad Beneficia Ecclesiastica juxta Concilii sanctionem in sess. 23. de Reformat. cap. 6. hodie præcisè consistat in ætate 14. annorum, habilitas hæc debet intervenire de tempore præsentationis factæ coram Ordinario, nam alias Patroni semper dicuntur inhabilem elegisse, & eorum præsentatio nullum effectum tribuere valeret.

D d

cum

cum etsi inter DD. queratur, utrum habitas requisita in Beneficiato, dicendum sit respectu vacationis Beneficii, electionis, seu nominationis, vel respectu presentationis, & videatur, quod saltem in actu presentationis, quo persona sub Ordinarii oculis exhibetur, debeat concurrere, cum ab eo tempore queratur Presentato jus ad Beneficium, & ille tenetur necessaria habilitate ornatus comparere, ut præceteris *Antonin. var. resolut. lib. 1. resolut. 19. numer. 1. Barbosa. de Offic. & Potestat. Episcop. alleg. 72. par. 3. num. 76. & seqq. Garzias de Benefic. par. 7. cap. 1. num. 28. & seqq. Corrad. prax. Benefic. lib. 1. cap. 5. num. 104. & seqq. & lib. 4. cap. 6. num. 29. Lara. de Annivers. & Cappell. lib. 2. cap. 9. num. 52. & seqq. Frances. de Eccles. Cathed. cap. 28. num. 184. Rota post Vivian. de Jurepatron. decis. 147. à num. 14. usque ad 19. coram Pania decis. 4. à num. 6. ad 12. coram Burratto decis. 21. num. 19. & 20. in Recent. decis. 89. num. 10. & 11. par. 11. & magis ad rem decis. 636. num. 4. par. 19. tom. 2.*

Certè in casu presenti res omni difficultate carere videtur, nam cum Fundator voluerit, ut contingente Cappellani vacatione sub Scrutinio ponendi essent Clerici habiles, ac deinde absque ulterioris temporis protelatione Episcopo presentaretur Electus, qualitas habilitatis adjecta verbis Scrutini, & Electionis præfert, quod volita dicatur de eo tempore ex *Juris* regula, quod qualitas adjecta verbo intelligi debeat secundum tempus verbi, ac de tempore verbi necesse sit, ut interveniat, de qua *Ciarlin. cap. 211. num. 27. & 28. Corrad. prax. Benefic. lib. 2. cap. 10. num. 105. & seqq. & 149. Rota coram Cavalier. decis. 231. num. 1. coram Duno. Jun. decis. 956. num. 9. & 10.*

Hinc cum ex foundationis lege ætatis habitas in ipso actu nominationis requisita dignoscatur ad id non est sufficiens, quod Joseph aptitudine mediante dispensatione obtinenda habilis esse potuerit, cum habitas actu esset requisita, ac in ipso momento nominationis debebat necessariò concurrere, nec proficiat si postea supervenerit. Eoque fortius, quod prædicta habitas nec minùs de tempore presentationis superventa reperitur, & regulare sit, quod quando habitas, requisita fuit

25 ab homine, & non à lege, vel consuetudine, necesse semper est, ut concurrat in ipso actu presentationis, nec ullo modo prodesse valeat aptitudo, ut benè distinguunt *Rocca disput. Jur. Select. cap. 190. numer. 16. & 17. Corrad. prax. Benefic. lib. 2. cap. 10. num. 85. & 86. Card. de Luca de Benefic. disc. 96. num. 19. Rotain Recent. decis. 496. num. 4. & 5. par. 1. & decis. 216. num. 5. par. 2. cum concordantibus.*

Et ita utraque &c.

R. P. D.

ALDROVANDO

Melevitana Beneficiorum.

Veneris 10. Junii 1712.

26 **N**on abscedentes Domini à Judicio Ordinarii Melevitani, & R. P. D. Cincii dixerunt hodie controversa quatuor Beneficia vacata sub die 22. Octobris 1708. per obitum Canonici Balsani esse adjudicanda Hieronymo Agius; ipse enim citra dubium fuit ad illa nominatus à majori parte Patronorum, quib. ad formam ultimi Status existunt in quasi Possessione presentandi, quod regulariter attenditur ad reportandam Institutionem, ad *Text. in cap. Quoniam, ubi Gloss. in verb. Majoribus de Jurepatronat. Vivian. eodem Tractat. lib. 12. cap. 8. num. 1. Rota coram Celso decis. 85. num. 1. & in Recent. decis. 280. num. 1. part. 7. & in Abellina. Jurispatronatus 18. Junii 1696. S. Siquidem coram Reverendissimo Molines Decano, & in Bononien. Beneficiorum de Castello 2. Maii proxime præteriti, S. Ex quatuor, coram R. P. D. meo Crispo.*

Quod autem Hieronymus habeat majorem partem Patronorum, constat ex eo, quia ex duabus Vocibus, ad quas modò Iuspatronatus redactum est, ipse, mediante nominatione obtenta à suo Fratre, & Sororibus, habet integram vocem Helenæ Avie, quæ præsentavit in ultimo Statu Anni 1676. necnon etiam mediante nominatione habita à filiis Joannis

nis Petri Tonnæ consequutus est medietatem alterius vocis Vincentiæ ejusdem Joannis Petri Matris, quæ pariter in dicto Statu Anni 1676. præsentavit, cum itaque ex duabus vocibus Hieronymus obtinuerit unam cum dimidia alterius, de plano sequitur, cum eo concurrere non posse Ioannem Andreæ Marsigliam præsentatum à Io. Francisco Clinschiant, qui anno 1692. reportavit Donationem Iurispatronatus à Sperantia, ad quam tamquam filiam præfatæ Vincentiæ spectabat alia medietas hujus vocis: Quo stante Domini superfluum putarunt differere de Viribus hujusce Donationis, licet non deessent duo ex eis, qui existimabant, primam Donationem 1691. ab eadem Sperantia factam Franciscæ Matri ipsius Hieronymi esse præferendam, non obstante, quod secunda fuerit ab Ordinarium consensu confirmata, quia antea istam confirmationem Franciscæ jam infisterat coram Ordinario pro præstatione Consensus, qui cum non posset denegari, uti sine Causa protelatus, retrahendus erat etiam in præjudicium secundi Donatarii, ex *Lambertino de Jurepatr. lib. 1. part. 2. quest. 1. artic. 21. Adden. ad Burratt. decis. 702. numer. 10. & ad decis. 46. num. 71. & 72. part. 9. Cardinalis de Luca de Jurepatronat. disc. 56. num. 12. Rota coram Mantica decis. 86. num. 6. & 7. & post Vivian. de Jurepatronatus decis. 151. num. 14. & in Recent. decis. 306. numer. 9. & 10. par. 11. & latius decis. 80. à num. 9. ad sequen. par. 17. & distinguendo admissum fuit in decis. 25. num. 12. in Mantiff. ad Cardinalem de Luca de Jurepatronatus lib. 13.*

Omissa igitur hujusmodi inspectione tamquam non necessaria, & procedendo cum supposito, quod Ioannes Andreas haberet medietatem dictæ vocis, non subsistere visum fuit assumptum ejus Defensorum, quod nimirum Hieronymus tamquam Laicus de tempore præsentationis esset incapax assequendi hujusmodi Beneficia Ecclesiastica, & idcirco præferenda sit præsentatio ipsius Ioannis Andreæ, licet facta à minori parte Patronorum, dum in istis, qui legitimè præsentarunt capacem, consolidatum remansit pro ista vice totum Iurispatronatus, per

ca, quæ docuerunt *Lambertin. de Jurepatronat. lib. 2. part. 1. quest. 10. artic. 5. numre. 6. versic. Secundus Casus, & versic. Septimus est Casus, & lib. 2. par. 3. quest. 4. artic. 5. num. 2. vers. Quia est acst, De Luca eodem Tract. disc. 43. numer. 11. Pax Iordan. lucubrat. lib. 10. tit. 7. num. 370. Vivian. de Jurepatronat. lib. 12. cap. 8. numer. 12. & 13. & in Regien. Iurispatronatus 16. Ianuarii 1708. S. Tantum autem, coram Reverendissimo Domino meo Molines, & in Leodien. Beneficii 25. Februarii 1707. S. Et nihilominus, coram R. P. D. meo Ansaldo, & in Volaterana Beneficii 7. Decembris 1708. S. Nulla siquidem, & S. Nec valuit, coram R. P. D. meo Crispo, & in Tarraconen. Beneficii 29. Ianuarii proxime præteriti, S. Prout etiam, coram R. P. D. meo Lancetta.*

Pro remotione namque objecti, in quo stabat Causæ difficultas, opportunum putarunt Domini duas præmittere in Iure receptissimas Propositiones, quarum prima est, quod Patroni validè ac legitimè nominare possunt Laicum, cum simplex nominatio sit designatio personæ postmodum Ordinario præsentandæ, & satis, superque est, quod Nominatus, antequam labat tempus ad nominandum, se Clericali Tonfura initiari faciat, ita ut de tempore ejus actualis præsentationis coram Ordinario Clericus existat, ut tradunt *Parisi. de Resignat. lib. 4. quest. 2. num. 5. & 6. Ricc. resolut. 161. per totam. Garzias de Benefic. par. 7. cap. 1. num. 32. & sequen. Vivian. de Jurepatronat. lib. 6. cap. 7. num. 50. par. 2. Rota post eundem decis. 148. num. 15. & sequen. & magistratiter coram Pania decis. 4. per tot. & decis. 12. sub num. 4. & in Recent. decis. 621. num. 22. par. 19. & in Farfen. Canonatus 8. Iunii 1711. S. Postremo coram Reverendissimo Molines. Altera verò est, quod Patroni possunt præsentare Laicum coram Ordinario sub conditione, quod clericetur, cum in hoc Casu præsentatio collata videatur in tempus, quo Præsentatus erit capax per assequutionem Clericatus ante Institutionem, ex *Barbos. de Potestate Episcopi allegat. 72. num. 78. par. 3. Garzias de Benefic. dicto cap. primo num. 28. & 29. par. 7. De Luca de Jurepatronatus disc. 45. num. 7. & disc. 70. num. 18. Mo-**

derm. Roman. discept. 13. num. 45. Rota. post Viviani. de Iurepatronatus decis. 147. num. 19. & admittit Rota in Volaterrana. Beneficii 7. Decembris 1708. S. Nec valuit coram R. P. D. meo Crispo.

29 His in Iure sic se habentibus in concreto præsentis Casus mole sua ruebat objectum, quia Hieronymus Laicus non fuit actu præsentatus coram Ordinario à Patronis, sed Patroni illum simpliciter nominarunt per Instrumenta, quæ etsi concepta sint per verba præsentationem præferentia, cum tamen Patroni illa non exhibuerint coram Ordinario debente instituere, resolvuntur in meram nominationem, seu destinationem præsentandi, ut respondit *Rota in Romana Cappellania 25. Novembris 1707. S. Verum, hodie, confirmata 3. Februarii 1708. S. Quod enim, coram R. P. D. meo Scotto*; ipse verò Hieronymus hæc eadem Instrumenta continentia validam, & legitimam ejus nominationem attulit coram Ordinario, & institit pro sua Institutione, non quidem pure, & simpliciter, sed prævia Ordinatione ad Clericalem Tonsuram; ibi: *Girolamo Oratore di V. S. Illustrissima espone trovarsi presentato da legittimi Padroni &c. come apparisce dalle qui colligate presentationi, e desiderando godere gl'effetti d'esse supplica compiacersi ordinarlo alla prima Tonsura, & ordinare, che sia servatis servandis instituito*: Quo circa, cum præsentatio istius supplicis libelli sequuta fuerit intra tempus legitimum, & in ejus sequelam sub die 3. Februarii 1709. antequàm expiraret quadrimestre Hieronymus obtinuerit ab Ordinario Tonsuram Clericalem, inde sequitur, quòd ejus nominatio, successivaque præsentatio, & Institutio ritè, & rectè processerit, & de Iure valida extiterit ex præmissis, cum de eo tempore Hieronymus necessariam habilitatem jam obtinuerit ex latè firmatis in *Volaterrana Beneficii 7. Decembris 1708. S. Sed præcisè, coram R. P. D. Crispo.*

Nec dicatur, quòd secunda præmissa
30 Conclusio non applicetur ad Casum, ex quo Doctores firmantes facultatem præsentandi Laicum sub conditione, quatenus clericetur, & capax fiat, loquantur de ipso Patrono, non autem de Nomi-

nato: cum enim sit Propositio pariter indubitata, quòd Nominatus Virtute ipsius nominationis Constitutus censeatur Procurator ipsius Patroni, ejusque habere Mandatum ad exhibendam, & præsentandam suam nominationem coram Ordinario, *Zabarell. in cap. Finali num. 4. in fine de Iurepatronatus, Lapsus allegat. 75. num. 6. versic. Sufficiebat, & Lambertin. de Iurepatronat. par. 1. lib. 2. quæst. 4. art. 16. sub num. 1. & sequen. versic. Et idè decimo sexto*: Hinc fit, quòd illa facultas, quæ inest in Patrono, per eum transfundatur, & commissæ præsumatur eidem Præsentato omni meliori modo, quo de Iure concedi poterat, & ad hoc præcisè, ut ejus præsentatio, seu nominatio plenum, & integrum suum effectum assequeretur cumque talis effectus consequi non posset, nisi, & quatenus Nominatus fieret Clericus, per antecedens necessarium dicendum venit, quòd in eodem Mandato implicite inclusa remanserit illa facultas, qua ipse mandans potiebatur, quæ proinde bene potuit explicari ab Mandatario, per ea, quæ tradunt *Capp. Latr. consultat. 108. num. 11. & sequent. Afflict. decis. 340. num. 5. & in Addit. post num. 6. De Luca de Camb. disc. 13. num. 7.*

31 Et hinc cessat exaggeratum inconveniens, quòd scilicet, hoc admisso, licitum fieret nominato corrigendi, & alterandi præsentationem simplicem, & puram Patroni, eamque reddere, conditionalem, quòdque nominatus hoc medio evaderet ambitiosus, & se ipsum præsentaret quòd à Iure non permittitur: Quoniam dicta conditio, seu qualitas Clericatus tamquam appositæ in actu exhibitionis præsentationis pro assequendo Beneficio procedit potius ex tacita mente Patroni mandantis, qui efficaciter desideravit suam præsentationem effectum sortiri, unde tantum abest, quòd Mandatarius nominatus alteret, & corrigat, ut immo potius exequatur præcisam Patroni voluntatem; prout quoque nullum adest crimen ambitus, quia revera non ipse nominatus se ipsum præsentat, sed Patronus per litteras, seu per Instrumentum nominationis, juxta doctrinam *Lapi conf. 75. quem sequitur Lamber. de Iurepat. lib. 2. par. 2. quæst. 4. art. 2. num. 2. fol. 780.*

Sen-

Senferunt Defensores Ioannis Andreæ difficultatem, ideoque impugnabant in facto, quod Hieronymus suam nominationem, seu præsentationem coram Ordinario exhibuerit sub dicta conditione Clericatus, subistentes, quod Clericatum petierit solum ad effectum obtinendæ Institutionis, non autem ad effectum reddendi conditionalem præsentationem Patronorum, quam supposuit puram, prout desumi posse dicebant ex actibus post factam dictam exhibitionem subsequutis, quales erant Instantia pro Iurisdictione ad possessionem Beneficii, admissio ad faciendas aliquas probationes, nec non affixio Edictorum, quæ fieri non solet, nisi postquam est perfecta una præsentatio, ex traditis per *Lambertin. de Jurepatron. part. 2. lib. 2. quest. 6. art. 17. numer. 2. & art. 17. num. 2. Vivian. lib. 9. cap. 1. num. 4. & 5.*

At frustra, quia Domini magis inhærentes substantiæ, quam simplici verborum formalitati ex verbis Instantiæ factæ per Hieronymum superius relatis claram desumpserunt ejus voluntatem utendi præsentationibus obtentis pro eo tempore, quo, mediante Clericatu, habilis ad Beneficia effectus esset, ibi: *desiderando godere gl'effetti di esse presentazione supplica compiacersi ordinarlo alla prima. Tonsura*: Effectibus enim præsentationum gaudere non poterat, nisi, & quatenus Tonsuram assequeretur, eoque magis, quia Institutionem petiit *servatis de Jure servandis*: Unde bene inferitur, ipsum non alio animo exhibuisse præsentationes Ordinario, quam sub ea conditione, seu qualitate obtinendi Clericatum ante Institutionem, quemadmodum exigebat Iuris ordo, quem ipse voluit servari: Non urgentibus in contrarium actibus subsequutis, quia nulla auctoritate probatur, quod ad illos deveniri non possit post factam à Patrono præsentationem conditionalem, quæ in suo genere est perfecta, & tamquam valida, & legitima à Jure admissa atque approbata, ex superius allegatis.

32 Postremo non urget, quod lis fuerit in partibus inter ipsos præsentatos contestata; Ideoque non potuerit Ordinarius in præjudicium ipsius Ioannis An-

dreæ, cui fuerat Ius quæsitum ex præsentatione nulla Hieronymi incapacis illum habilitare mediante collatione Clericatus, ex deductis per *Lambertin. de Jurepatronatus lib. 2. par. prima, quest. 10. art. 5. num. 6. Rota in Leodien. Beneficii 1. Aprilis 1707. S. Nec superventus, coram R. P. D. meo Lancetta, & in Volaterana. Beneficii 28. Januarii 1709. S. Ex pluribus, coram R. P. D. meo Crispo*: Id enim rectè procederet, quando verè nominatio, seu præsentatio Hieronymi fuisset nulla tamquam facta sine ulla conditione Clericatus, in quibus terminis procedunt, & loquuntur relatæ auctoritates, secus autem, quando illius nominatio fuit valida, & subsistens, tamquam facta sub conditione, dum hoc casu Ius quæsitum dici non poterat Ioanni Andreæ donec, & quousque durabat quadrimestre, intra quod Hieronymus Laicus effici poterat Clericus, & habilis, ut probant *Card. de Luca de Jurepatr. discurs. 45. num. 8. & disc. 64. num. 28. & disc. 82. num. 5. alter de Luca de lin. Legal. art. 24. num. 4. & comprobatur Modern. Roman. discip. Eccles. 13. à numero 40. ad 43.*

Vindicata ex his incapacitate Hieronymi ex defectu Clericatus, minus attendi promeruit ejus incapacitas quoad unum ex dictis Beneficiis nuncupatum del Hayon sub titulo Sanctæ Margaritæ ex defectu qualitatis Sacerdotalis, quæ prætendebatur requiri ex fundatione anni 1465. Antonii de Nafis, ad quod Beneficium Ioannes Andreas fuit præsentatus à Ioanne Iosepho Caxar, ad quem spectat Iuspatronatus in dicta Fundatione reservatum, iuxta decisiones in *Mellevitana Iurispatronatus 1696. 1698. & 1702. coram Reverendissimo Molines, R. P. D. Lancetta, & Eminentissimo dela Tremoille in Mantissa ad de Luc. de Jurepatronatus le 25. 26. & 27. lib. 13.*

Ultra quod enim observantia educta, 33 ex ultimo statu anni 1676. ostendit huiusmodi Beneficium non esse Sacerdotale, sed obtineri posse etiam à simplici Clerico, qualis erat Balsanus defunctus, quod sufficit ad obtinendam Institutionem ad terminos ultimi status, per *Text. in cap. Consultationibus de Jurepatronatus Rota decis. 98. num. 4. & 5. coram Priolo* &

& in Mediolonen. Prapostura 18. Maii 1695. S. Moti, coram bon. mem. Muto, & in terminis præcis in Melphicten. Beneficii 26. Iunii 1711. S. Atsi adhuc, coram Eminentissimo Domino meo Cardinali Priolo: Prætensio erat omnino insubsistens, quia istud Beneficium Sanctæ Margaritæ non provenit à Fundatione dicti Antonii Nafi, de quo plenè doctum non fuit hucusque per Ioannem Andream, cum ad huiusmodi effectum satis non reputetur sola generalis denominatio dell'Hayun, contrada, in qua alia plura bona existunt ad alios spectantia Bartol. in l. Demonstratio falsa numer. 17. de condit. & demonstrat. Rimin. l. d. Iunior. conf. 36. n. 53. Rota coram Andrea decif. 61. num. 9. & coram Emerix Iun. decif. 49. numer. 3. & decif. 73. num. 13. par. 19. Attento præfertim, quòd Antonius de Nafis Beneficium crexit super ejus Viridario, & Terris Aratoriis, iussitque, ut illud conferretur tribus Sacerdotibus; Beneficium verò, de quo agitur, consistit in duabus tantum ex tribus partibus unius Viridarii, & confertur uni, & non tribus personis, ex qua discrepantia benè arguitur diversitas inter utrumque, Gratian. disceptat. 790. num. 7. Cyriac. tontrovers. 321. num. 8. Rota coram Merlino decif. 415. num. 5. & decif. 617. num. 6. coram Emerix Iuniore.

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

Præsentatio facta de Regulari ad Ecclesiam, seu Beneficium seculare, an sit nulla.

SUMMARIUM.

- 1 Regularis, ut Regularis præsentari non potest ad Beneficium seculare, & num. 8. & 9. limita, ut num. 6.
- 2 De Iure communi Regularis poterat per Episcopum promoveri ad Ecclesiam Parochialem.
- 3 Priores leges ad posteriores trahuntur.
- 4 Regulares absque dispensatione Apostolica Beneficia secularia obtinere non possunt.

5 Officia Secularis, & Regularis non possunt in una, eademque persona collocari.

7 Referuntur resolutiones Sacrae Congregationis Concilii in Ratisbonen. Iuris præsentandi, & in Romana Cappellaniarum.

10 Observantia præsentandi, & instituendi Sacerdotes Seculares in perpetuum in Ecclesiis unitis Monasterio Regularium est attendenda; Amplius ut num. 11.

12 Differentia inter Beneficium perpetuum, & temporale.

13 Episcopus ex se nequit suppressere Ecclesias, ejusque titulos, & alteri unire, & incorporare.

14 Titulus est præsumibilis, quoties concurrat certa, & positiva observantia.

15 Constito de titulo expresso non valet allegari alter titulus præsumptus eidem expresse contrarius.

16 Privilegium per non usum præsumitur, vel revocatum, vel deperditum.

17 Privilegia, quoad amovibilitatem, & regularitatem Vicarii in Ecclesiis unitis Monasterio Regularium sunt per Tridentinum sublata.

C A S U S XIV.

VAcante Ecclesia Parochiali Seculari de Iure patronatus quorundam Monachorum, isti præsentarunt ad illam Sacerdotem Regularem; Quo casu quæritur, an ad Beneficium Seculare dari solitum Secularibus præsentari possit Regularis?

- I In qua quæstione negativè respondendum de Iure censeo; Etenim habemus glossam in Clementin. unic. de supplen. neglig. prælat. verb. Secularibus, expresse prohibentem Regularis, ut Regularis, seu ut claustralis præsentari ad Beneficium Seculare, ibi: Quod ad Ecclesiam, quæ consueverit regi per Seculares Clericos, Monachi Regularem præsentare non possunt. Itaque præsentatio, & institutio de Regulari ut Claustrali factæ ad Ecclesiam Secularem sunt cassæ, & invalidæ. Quam glossam sequuntur etiam Lambertin. de Iure patr. lib. 2. parte prima, quæst. 7.

quest. 7. art. 19. num. 24. & art. 20. n. 1.
& 6. Lotter. de re Benefic. lib. 1. quest. 34.
num. 61.

- 2 Ratio autem est, quia licet de Jure
communi Regularis poterat promoveri ad
Ecclesiam Parochialem per Episcopum,
nec non etiam ad Dignitates Principales
in Ecclesiis Collegiatis Secularibus, juxta
*Text. in cap. Quod Dei timorem de Statu
Monach. ibique Gloss. verb. Ecclesiarum
Parochialium, Abb. num. 5. & 6.* Tamen
3 cum priores leges ad posteriores trahan-
tur, & per eas, quandoque vel declaren-
tur, vel corrigantur, ut docemur à *Leg.
Non est novum cum duobus seqq. ff. de le-
gibus, l. fin. ff. de constit. Principum*, hodie
secularia Beneficia Secularibus, & Regu-
laria Regularibus conferri debent, itaut
4 Regulares habere non possunt sine dispen-
satione Apostolica Beneficia Secularia,
juxta *Text. in cap. Cum de Beneficio de
preben. in 6. & juxta dispositionem Con-
cilii Tridentini cap. 11. sess. 14. de Reform.
Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. gloss. 7. num. 6.
& 53.* ubi refert declarationem Sacre
Congregationis Concilii, *Garz. de Benefic.
par. 7. cap. 10. num. 38.*

- Quod quidem procedit optima ratio-
ne, dum cum Secularis, & Regularis sint
5 diversa officia, non possunt in una, eadem-
que persona collocari prohibente Domi-
no per Moysen: *Non arabis in Bove si-
mul, & Asino*: Id est homines diversæ
professionis in uno officio simul non socia-
bis, ut benè ratiocinatur. *Lambertin. de
Jurepatr. dicto lib. 2. part. prima, quest. 7.
art. 21. num. 7. & 8.*

- In casu verò necessitatis, scilicet in
6 casu, quo nullus Sacerdos Secularis in
loco reperiatur; qui velit, aut possit ob-
tineri Ecclesiam secularem, hoc limitatur,
nam tunc sicuti per Episcopum potest dis-
pensari, ut ibi ponatur Regularis; Ita
etiam poterit ad illam idem Regularis
presentari, *Lambertin. de Jurepatronatu
lib. 2. par. 1. art. 22. num. 4.*

- Et ita resolutum fuit à Sacra Congre-
gatione Concilii in una Ratisbonen. *Juris
7 presentandi 19. Maii 1708.* ubi expositum
fuit, quòd vacante Parochiali Ecclesia
in Lauterbach, Abbas Monasterii Sancti
Emerami Ordinis Sancti Benedicti, sub
eo obtentu, quòd dicta Parochialis sub

eodem titulo Sancti Emerami, quæ antea
fuisse fertur de Jurepatronatus ejusdem
Monasterii, ac ad eam presentari consue-
visset Presbyter Secularis, usque ab anno
1379. ordinaria auctoritate Conradi tunc
Episcopi Ratisbonen. subsequuta appro-
batione facta à Cardinali Pileo, aucto-
ritate Apostolica, plenariè unita, & in-
corporata fuerit eidem Monasterio, cum
facultate presentandi Presbyterum Regu-
larem, jam presentavit Concistorio Epi-
scopali P. Joacchinum Millher, sed re-
nuente eodem Concistorio hujusmodi præ-
sentationem admittere, contendente fore
presentandum Presbyterum Secularem,
sub motivo, quòd ab immemorabili per-
vigeat usus in eadem Parochiali præsen-
tandi Presbyterum Secularem, uno dum-
taxat excepto Cælestino Schroatznalter,
quòd insuper incongrua sit Religiosorum
extra septa Monasterii vita à communi
Mensa, & regulari disciplina remotior,
quòd tandem ea Diæcesis secularibus Pres-
byteris abundet, propositum fuit proinde
dubium.

An presentatio facta à P. Abbate Sancti
Emerami ad Parochialem Ecclesiam Lan-
terbach. vacantem per obitum quondam
Joannis Ignatii Lickledarer de P. Joachum
Miller regulari sustineatur in Casu &c?

Cui Sacra Congregatio respondit: Ne-
gative, & amplius.

Idem etiam resolutum fuit ab eadem
Sacra Congregatione in Romana Cappella-
narium prima Decembris 1708. ubi expo-
situm fuit, quòd Card. Corradus binas
institutas Cappellanas demandavit se-
quentibus verbis. *Amplius dispono, quòd
instituantur à prefatis Eminentissimis DD.
meis hujus Testamenti Executoribus due
Cappellanie cum onere singulis Sacerdoti-
bus celebrandi per se ipsos Missam quoti-
dianam, alteram scilicet in dicta Ecclesia
Sanctæ Mariæ Transpontinæ pro suffragio
Animæ meæ, alteram verò in Ecclesia San-
cti Gregorii pro suffragio Animarum Pa-
tris &c. Sacerdotes autem eligantur, &
deputentur ab eisdem Eminentissimis DD.
meis hujus Testamenti Executoribus, quan-
diu vixerint, & post eorum mortem à Su-
perioribus Conventuum dictarum Ecclesia-
rum respectivè &c.*

Cum autem ex longa observantia,
ut

ut dicitur semper ad dictas Cappellanas fuerint Deputati Presbyteri Seculares, nuper verò à præfatis Regularibus Superioribus prætentum fuerit ad easdem deputare Sacerdotes Regulares, hinc disputatum fuit: *An Cappellania sint Seculares, & Sacerdotibus Secularibus conferenda, seu potius Regulares in Casu &c.* & responsum fuit affirmativè, quoad primam, & negativè quoad secundam partem.

Ceterum licet Regulares præsentari non possint ad Beneficia Secularia, possunt tamen præsentari, seu nominari, & assumi ad Cappellanas merè Laicales non erectas in titulum Beneficii, pro earum officatura, etiamsi extent in Ecclesiis Secularibus, quia cum hujusmodi Cappellania non dentur in titulum, sed habeantur tamquam celebrationes manuales, in eis non militat dispositio præfati Textus in cap. Cum de Beneficio de præbend. in 6. juxta Pignatell. consult. 80. num. 3. cum seqq. tom. 10. & benè apud R. P. D. meum Petra in ejus eruditis Commentariis ad Constitut. VI. Gregorii XI. num. 18. & seqq. tom. 4. pag. mibi 308. ubi testatur ita fuisse resolutum à Sacra Congregatione Concilii in Militen. Cappellania 27. Novemb. 1694. ad 9. & 11. Junii 1695. & prima Decembris 1696.

Et ita etiam resolutum fuit à Sacra Rota in Frisingen. Juris deputandi Curatos 24. Martii 1713. coram R. P. D. Ansaldo, hic impressa.

R. P. D.

ANSALDO

Frisingen. Juris deputandi
Curatos.

Veneris 24. Martii 1713.

PER duo ferme Secula Antistites Ecclesiæ Frisingen. assueverant autorizabiliter instituere nominatos, seu præsentatos penitus Seculares ad Ecclesiam Parochialem Sancti Stephani in Greßelsing. & hosce pariter in titulum, seu Rectoriam

perpetuam, quando arrepta occasione cujusdam Vicarii, seu Æconomi ad prædictam Parochialem deputati sub anno 1704. Præpositus, & Conventus Sanctissimæ Deiparæ in Rettembuech Ordinis Regularis Divi Augustini, ad quos hujusmodi facultas nominandi, seu præsentandi prænominatum Vicarium, seu Rectorem pertinere noscebatur, reassumere veterem prætensionem præsentandi ad eorum libitum Regularem, vel Secularem amovibiliter, vel in perpetuum, sed inutili Conatu, nam idem Ordinarius rejecit instantiam, & tandem de anno 1709. solemniter id in scriptis declaravit, prout in Summario ejusdem Episcopi, seu Promotoris num. 4. ne forsan (præcisivè etiam à fundamentis, de quibus infra) tam longævi temporis inconcussa observantia violaretur contra monitum Cælestini Tertii in cap. Quod dilectio 3. de Consanguin. affinit. ibi: *Consultius est multitudini, & observantia consuetudini deferre, quam aliud in dissensionem, & scandalum Populi novitate quadam adhibita statuere*; cui consonat dictum S. Augustini relat. per Gonzal. in cap. Cum consuetudinis de consuetud. sub numer. 3. ibi: *ipsa mutatio consuetudinis etiam quæ adjuvat utilitate, novitate per turbat.*

Se se ab hac declaratione læsos existimantes præfati Præpositus, & Conventus, recursum habuere ad Tribunal A. C. ibique in vim litterarum Pauli Secundi, & Alexandri Sexti Summorum Pontificum reportarunt favorabiliter definiri, illis licere ad munus prædictæ Parochiæ nominare, nedum Regulares proprii Ordinis ad nutum amovibiles, sed etiam, quatenus luberet, Sacerdotes Seculares, vel pariformiter ad nutum amovibiles, vel in perpetuum; Sed supergresso certamine ad Sacrum Auditorium oppositum Domini resolverunt nempe: *esse nominandum, vel præsentandum Sacerdotem Secularem in perpetuum, & litteras Apostolicas non suffragari.*

Basis resolutionis in quadruplici evasit
8 constabilita fundamento, omisso etenim pro nunc illo memoratæ duorum ferme Seculorum observantiæ, certum procul dubio in primis erat, quod, ad trutinam Juris, ejusque determinationem, in Cappellis,

pellis, & Ecclesiis quomodolibet unitis alicui Collegio, vel Monasterio, seu Canobio Regularium, Cappellanus, seu Vicarius debet esse Secularis, atque perpetuus, ita ad litteram decernente *Textu in cap. primo de Capell. Monachor. Monachor.* & in *cap. unic. eodem tit. in 6. & in cap. Extirpanda §. Qui verò de prabend. Fagnan. in cap. Ex parte num. 11. de Offic. Vicar. Lotter. de re Benefic. lib. 1. quæst. 33. sub num. 93. Rota decis. 758. num. 2. & seqq. par. primæ divers. & latè in dec. 368. num. 2. & decis. 382. num. primo, coram Dunoz. Jun. & in Gerunden. Hebdomadaria 5. Maii 1690. coram Ursino impress. adornat. Card. de Luca de Benefic. decis. 27. num. 14. & in Brixien. Jurisdictionis 27. Junii 1710. §. Quia cum coram Reverendissimo Kaunitz Episcopo Labacen.*

Juri communi secundariò conspirabat, 9 novumque præbebat fundamentum sic, ut supra resolvendi penè uniformis Censura Sacrosancti Concilii Tridentini pariter in sess. 7. de Reformat. cap. 7. præscribentis, quòd hujusmodi Ecclesiæ, quæ reperiuntur unitæ Monasteriis debeant per Idoneos Vicarios, & arbitrio Episcopi perpetuos administrari, quemadmodum cum eadem sanctione Concilii procedentis concordia ore, seu calamo connotarunt Tambur. de Jur. Abbat. par. 3. disput. 9. quæst. 18. & num. 2. Garz. de Benefic. part. 11. cap. 2. num. 4. & seqq. Ventrigh. in praxi annot. 20. §. 2. num. primo, Barbos. de Jur. Ecclesiast. Univers. lib. 3. cap. 6. num. 3. Card. de Luca in Annot. ad prælaudat. Concil. Trident. disc. 9. num. 6. Rot. decis. 368. num. 3. coram Dunoz. Jun. decis. 23. num. 34. coram Zarat. & in præallegata Brixien. Jurisdictionis §. Hucusque.

10 Ac propterea dispositioni Juris, & insimul Sacri Concilii tertio loco adjungendi supra memoratam observantiam, quæ ferè per spatium biscentum annorum practicata legebatur in *Summ. Episcopi numer. 2.* omnem ea submovebat ansam dubitandi, accipiendo eandem observantiam etiam simpliciter uti interpretativam, & declarativam cujuslibet facti, vel Juris ambigui, cum enim semper nominati, & præsentati fuerint, & respectivè approbati, ac instituti in perpetuum Sacerdotes dumtaxat Seculares absque ulla, vel minima

interruptione, certè, prout fuerat inconcusse usque dum practicatum, ita stabi-
liendum, & practicandum erat in posterum, ut ad terminos ejusdem observantiæ simpliciter interpretativæ quotidie habemus per *Text. in cap. Cum dilectus de consuetud. & in leg. Si de interpretatione 37. ff. de legibus, & in leg. Quadam ff. de rebus dub. cum concordan. plenè cumulat. in dec. 80. num. 37. Inter hætenus in Urbe impress. coram Me, & in specie unionis Turicell. de Union. cap. 10. num. 18. cum tribus seqq. & cap. 11. num. 72. in fine, Rota decis. 61. num. 2. coram Dunozzet. Junior. & in Recent. decis. 59. num. 12. part. 10. decis. 48. numer. 23. part. 13. cum aliis concordan. adductis in decis. 218. num. 20. par. 18.*

Quia immo cum præfata observantia foret dupliciter centenaria, hinc non tantum operabatur in vim prædictæ interpretationis, & declarationis, sed ad effectum quoque exuberabat allegandi quemcumque titulum meliorem, ut nostri dicunt, de Mundo, nempe quòd vel adesset, vel supervenisset etiam contra antiquum statum, vel legem, aliqua concordia, vel aliqua nova lex, aut Constitutio præscribens, quòd etiam si de Jure, vel alias mediante privilegio per antea valuissent nominari, atque præsentari Vicarii amovibiles, & ad tempus, ac insimul regulares, in posterum tamen nominari, aut præsentari nequirent nisi veri Sacerdotes Seculares, atque in titulum perpetuum, sicuti in proposito centenariæ passim in omnibus materiis affirmarunt cumlati per Card. de Luca de Regal. disc. 47. num. 8. & seq. & de Jurepatron. disc. 65. num. 4. per Panimoll. decis. 91. num. 8. & per Rot. decis. 750. numer. 2. part. 13. tom. 2. Recent. cum aliis latè congestis in Placentina Decimarum 16. Maii 1710. §. Postremo, & §. Certius coram Me, & in Reatina Jurispiscandi 13. Januarii ejusdem anni pariter, §. Quo verò coram Me, & in specie de qua agitur plenè Rota in decis. 218. numer. 21. part. 18. in Tarraconen. Parochialis 2. Maii 1698. coram Reverendissimo dell' Olmo Episcopo Concher. cum aliis decisionibus abunde relatis in Gerunden. Parochialis, seu Rectoria de Vilobi 6. Junii ejusdem anni inter hætenus in Urbe impress. coram Me decis. 47. num. 11. decis. 30. num. 10. adornat. Card.

de Luca super materia de Benefic. & in Tarraconen. Parochialis de Viambondino 15. Januarii 1706. §. Efficaciam pariter coram Me.

- 12 Complicato nexu triplicis hujus fundamenti, Juris, Concilii, & observantia supra centenaria, non oportuisset ulterius progredi, sed & in idem adstipulabatur quarto loco ipsa met littera unionis, quæ de controversia Parochiali extitit ab Othone Episcopo Frisingen. celebrata de anno 1206. In quantum quippe observare fas erat in vera essentiali parte concessiva, nihil apparebat attributum per hanc unionem Monasterio præter merum fructum, redditum, & proventum ejusdem Parochialis, ut ibi: Nos igitur desiderio, & spe tanta remunerationis, & intuitu Pietatis Divinae Ecclesie Sancta Maria de Rottembuech, & hominibus ibidem Deo servientibus in tantillo subvenimus, quod eis Ecclesiam in Greffelsingen cum omnibus sibi attinentibus pleno jure tradidimus possidendam, & ad præbendam ejusdem Conventus, quantum exinde fieri poterit meliorandam: ac propterea cum præmissa verba nullatenus importarent, aut præferre possent de per se quidquam Spiritualitatis, vel Juris Ecclesiastici, ad summum includere valebant implicite Jus merum præsentandi, seu nominandi Parocum, ex quo tale Jus nominandi, & præsentandi dicitur, & est in fructu, ut ajunt Gloss. & Scribentes in cap. cum Bertoldus de re judicat. Lambert. de Iurepatr. par. 2. quest. 10. art. 3. Vivian. eodem tractat. lib. 4. cap. 7. sub num. 8. vers. Secundo quia, & num. 9. Card. de Luca pariter de Iurepatr. disc. 41. num. 7. Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. numer. 22. & seqq. Castill. de usufruct. cap. 36. num. 35. Rota decis. 10. de Iurepatron. in nov. & decis. 140. numer. 5. coram Card. Mantic. & decis. 104. num. 9. coram Priol. ac decis. 102. num. 15. par. 11. Recent.

At, quod posset per inoppositum præsentam interpretationem subextendi ad liberam potestatem præsentandi Regularem, vel Secularem ad nutum, id utique tanquam contrarium præsentationi prædicti Juris Canonici, & Conciliaris, non erat unquam cogitandum, cum genericæ concessionis nusquam amplectantur, quæ sunt contra Jus, & exigunt particularem, &

præcisam expressionem ad tradita per Ad-den. ad Buratt. decis. 704. num. 13. Rota decis. 386. num. 34. coram Bich. decis. 95. num. 4. post Tamburin. de Iur. Abbat. decis. 201. num. 3. par. 19. Recent. & in Placentina Decimarum 16. Maii 1710. §. Quodque coram Me.

Evidentiùs autem, & præter omnem hæitationem perspecta altera parte ejusdem concessionis moderativa, seu quatenus opus manifesta restrictiva, ut ibi: Ita tamen quod Presbyter ibidem à Proposito Rottembuech institutus à nobis investitur, & lege Diocesana nobis, & Archipresbytero per omnia teneatur, & investitus non removeatur, nisi pro rationabili Causa coram Nobis, vel Archipresbytero nostro proposita, & probata: Cum enim jam circa qualitatem Secularis, vel Regularis nihil dictum fuerit vel hic, vel in tota Unionis carta, & de Jure, atque perspecta observantia supradicta nominandus foret Presbyter Secularis, profectò in ordine ad perpetuitatem nil magis præsentæ manualitati ex diametro repugnabat, quàm præfata, apertissima restrictio ex prædictis verbis plusquam dilucidè resultans: quoties enim dixit, ut investitus non removeatur, nisi pro rationabili Causa coram nobis, vel Archipresbytero nostro proposita, & probata, quonam modo poterat extorqueri, & subintendi appositus terminus manualitatis, & amovibilitatis ad nutum? Hæc enim, est differentia inter Beneficium perpetuum, & temporale, sive ad nutum, ut quemadmodum in casu amovibilitatis ea praticari potest etiam sine causa, ita à contrario in casu perpetuitatis dari nequeat amotio nisi cum causa habili ad inducendam destitutionem per ea, quæ circa primam propositionem habentur ex doctrina Cardinalis in Clementina prima §. Præmissa de supplend. negligent. Prælat. apud Gonzal. ad regul. 8. Gloss. 5. §. 6. num. 46. Card. de Luca de Benefic. discurs. 97. num. 6. Rota coram Buratt. decis. 346. num. 4. & decision. 382. pariter num. 4. ibique plenè Ad-den. decis. 15. num. 32. cum pluribus seqq. & decis. 52. num. 66. cum pluribus seqq. coram Peuting. & quoad secundam præcisè est Text. in cap. unic. de Cappell. Monach. in 6. vers. Cum debeant esse perpetui, Gloss. in cap. 2. §. Priores in verba non mutantur de

de Stat. Monach. ibique Hestienf. numer. 2. Burr. num. 20. Ioann. Andr. num. 12. Barbosa. num. 6. Lezzan. in summ. quest. Regul. tom. primo, par. 2. cap. 18. num. 20. Rota dicta decis. 52. num. 65. coram Peuting.

Prænoscentes fortasse Defensores Præpositi, & Monasterii efficaciam hujusmodi fundamentorum revera inexpugnabilium, acriorem vim constituiebant in memoratis litteris Apostolicis *Pauli Secundi*, & *Alexandri Sexti*, per quas indulgeri prætendebatur Abbati Monasterii *Staingaden*, quod licet per antecedentes Abbates, seu Præpositos extitissent deputari, seu præsentati Seculares in perpetuum pro administratione controversæ Curæ, nihilominus id eidem Monasterio, ejusque Superioribus nocere non deberet, quo minus in posterum Abbas, seu Præpositus vale-ret eandem Ecclesiam regere, & gubernari facere, tam per prædictos Seculares, quam per Regulares, sive perpetuos, sive amovibiles, & temporales, ideoque posita adeo literali concessione (etiam quatenus de Jure dicendum foret contrarium) servanda forent hæc privilegia, & declarationes Supremæ Cathedræ Apostolicæ ex uno ore merito affirmatis per *relatos à Card. de Luca de Jurepatronat. discurs. 60. num. 19. & discurs. 65. num. 33. & Rota decis. 74. num. 37. & decis. 82. numer. 57. inter hætenus in Urbe impress. coram Me*, cum aliis congestis in illa *Nullius*, seu *Fulden. Jurisdictionis super bono Jure 27. Januarii 1713. S. Ac propterea pariter coram Me*.

Verum ex simplici lectura statim enituit, præfatas litteras ad normam *cap. super Litteris de rescript.* manifestissimè subreptas, & obreptas extitisse, & consequitivo etiam vitio ineffeuationis ex parte post fore commaculatas, quando tamen ipsimet Summi Pontifices, & signanter *Paulus Secundus* (litteræ enim *Alexandri Sexti* noscebantur esse merè confirmatorie) jam fuerat protestatus, quod super sibi præsuppositis certam notitiam non habebat, ut ibi: *Nos igitur de præmissis certam notitiam non habentes*: unde multo magis locum sibi vindicabat suspicio subreptionis, vel obreptionis, quando loco assuetæ clausulæ *ex certa scientia*: legebatur illa in totum opposita, de qua

mox diximus, per ea quæ monuit *Gonzal. ad Regul. 8. Cancellar. Gloss. 36. nu. 36. Card. de Luca de Benefic. discurs. 20. num. 8. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 36. n. 19. Rota decis. 247. num. 22. part. 11. Recent. & consonant ulterius deducta in Voto decisivo per Me extenso in illa Neapolitana. Assignamenti, sive commutationis voluntatis 23. Julii 1712. S. Absque eo quod; & in addit. ad decis. 82. num. 60. & 61. inter hætenus in Urbe impress. coram Me, & optimè in decis. 148. numer. 20. part. 19. recent.*

Diximus quod ex simplici lectura inevitabilis effalgebat obreptio, & subreptio, perscrutando singulas partes, ejusdem *Brevis Pauli Secundi*, cum quo cætera documenta, nempe exequutio eidem *Brevi* tradita, necnon confirmatio *Alexandri Sexti* successivè corruiebant; Siquidem ante omnia præsuppositum apparebat, quod Ecclesia, de qua erat questio ad sensum supplicationis porrectæ ex parte prædicti Præpositi, & Conventus ante 150. Annos Auctoritate Apostolica extitisset eidem Conventui unita, & incorporata, & tamen hujusmodi incorporatio nequam proveniebat à Sede Apostolica, sed à mera traditione *Orthonis Episcopi Frisingen.*, idèdque solum hoc ipsum satis 13 erat pro inferenda obreptione, dum neque de stricto Jure potest Episcopus ex se suppressere Ecclesias, ejusque titulos, & alteri unire, & incorporare, ut latè fuit animadversum in illa *Cracovien. Præpositura, seu Parochialis 28. Junii 1684. coram Cardinali Matthæio, & in alia Cracovien. Parochialis 4. Februarii, & 3. Aprilis 1705. coram bon. mem. Caffarello*, & tactum fuit in altera pariter *Cracovien. seu Sandomirien. Jurispatronatus super Attentatis prima Julii 1712. S. Eoque clarius coram Me*, sicque habente hujusmodi supposito, decidebat ipsa gratia eidem supposito innixa Teste *Gloss. in leg. Mancipia verb. Avocandam Cod. de serv. fugitivo. Rota decis. 193. num. 2. coram Cardinali Cerr. & coram Celso decis. 366. num. 7. coram Bich. decis. 255. num. 2. decis. 811. num. 11. coram Dunozzett. lun. & in Asculana Beneficii, seu Abbatie 6. Aprilis 1699. coram Me inter hætenus impress. decis. 83. num. 6.*

Etque ineluctabilius, quia continuatim idem Breve Pauli Secundi exponit sibi narratum extitisse, quod in ipsa concessione, siue incorporatione attributa fuisset facultas Preposito in Casu vacationis deputandi Canonicos ejusdem Monasterii dumtaxat (sunt verba præcisa) & ad ejus nutum ad Clausura revocandos, quando ad tenorem unionis præcitatae factæ ab Othone, nihil tale immaginabiliter continetur, & quando (præcisivè ab eadem concessione Othonis) nullam unionem, nedum Potestatem hanc, tribuerat Sedes Apostolica, sicque exposito contrario ejus, quod erat in rei veritate, dubitabile nullatenus amplius reddebatur, quin gratia prædicta Pauli Secundi cum omnibus consequutivis uti palam obrepta, labefactaretur, & caderet ad Text. in cap. Super Litteris, & cap. Postulasti de rescript. Gotofred. in leg. si quis obreperit 29. ad leg. Cornel. de fals. ubi illud Divi Augustini dictum refert: Iuris est, ut qui in precibus mentitus fuerit, non illi prodest, quod impetravit: Dec. cons. 148. num. 1. versic. Secundo quia, Gratian. discept. forens. 283. num. 20. & 21. Ros. de Execut. Litter. Apostolic. part. 1. cap. 6. num. 13. & seqq. Rota decis. 484. num. 7. coram Buratt. decis. 523. num. 34. part. 19. tom. 2. Recent. & in Majoricen. Beneficii 6. Decembris 1709. §. Principale coram Me.

Absque eò quod recurri forte valeret ad alium titulum præexistentem præter illum proveniente à concessione Othonis; quoniam, ultra quod nullibi demonstrabatur, quomodo res se haberet de tempore antecedenti, itaut in his terminis nequeat præsumi ullus titulus mediante quovis lapsu temporis, cum iste dumtaxat sit præsumibilis quoties concurrat certa, & positiva observantia ex collectis Turricell. de rebus Eccles. non alienand. cap. 14. num. 8. & seqq. Garz. de Benefic. part. 12. cap. 2. num. 179. cum aliis abunde cumulat. per Rotam in decis. 220. n. 22. coram Ottobon. decis. 267. num. 1. coram Cavalier. decis. 1169. num. 5. coram Emerix Jun. & in Forolivoien. Commendæ 5. Maii 1706. §. Quin obicem coram Reverendissimo Kaunitz Episcopo Labacen.

Adhuc tamen cum ipsemet Præpositus, ejusque Defensores solummodò produxe-

xerint, & exhibuerint titulum concessionis Episcopi Othonis, nequaquam idcirco amplius fundari poterant in alio titulo præsumpto, qui nullatenus exhibebatur regulare etenim est, quod ubi constet de titulo expresso, non valet allegari alter titulus præsumptus eidem expresso contrarius, prout in ordine ad primam conclusionem habetur apud Rubeum in suis singular. de alien. rerum Eccles. observat. 4. §. Primo in fine, & observ. 2. §. 2. Garz. de Benef. dicta par. 12. dicto cap. 2. n. 188. cum aliis latè cumulat. per Turricell. de rebus Eccles. non alienand. dicto cap. 14. numer. 26. Rota decis. 227. num. 17. & seqq. & decis. 262. num. 6. coram Cerro, & decis. 336. num. 30. part. 10. Recent. & respectu secundæ docet Gloss. in cap. Vensens 19. verb. Renunciassè de prescript. Bartol. in leg. Pacta novissima num. primo Cod. de pact. Gonzal. ad Regul. 8. Gloss. 53. nu. 57. Rota decis. 1204. num. 29. & seqq. Signanter num. 32. coram Emerix Junior.

Inanis verò erat illa vis, quæ fieri videbatur super confirmatione generaliter facta Privilegiorum Monasterii à celebri Cardinali Bessariono, qui admodum elaboravit pro reunione Ecclesiæ Latinæ cum Græca, tuncque potiebatur facultate Legationis à Latere; Quoniam eadem Littera confirmationis manifestabat, quod ipsa facta fuerat ad simplicem suppositionem, & Instantiam Præpositi, nec exhibitis, nec ostensis, multòque minus rimatis assertis Privilegiis præexistentibus, quin immo reticita ei fuerat vera unio proveniens à memorato Episcopo Othone prorsus adversativa iis, quæ confirmabantur, & quam confirmationem probabiliter si inspexisset insignis ille Cardinalis abnuisset ultrò subextendere, & tamen nemo scit, quod ubi enarrata non fuit præcedens gratia attributa super eadem re, seu Negotio, secunda desuper concessa collabescit per defectum subreptionis, ut inquit Corrad. in prax. dispensat. lib. 8. cap. 5. numer. 42. & 43. Tondut. resolut. Benefic. parte prima, cap. 4. §. 4. num. 5. Ros. de Execut. Litter. Apostolic. parte prima cap. 5. num. 327. & 337. Rota in Leodien. Canonizatus 4. Julii 1698. coram Me inter hætenus impress. decis. 62. num. 13.

Coronabantur hæc omnia duplici, ea-que

16que ulteriori ponderatione, una superius tacta, quod nempe in omnem casum deficiebat observantia, immo ex præmissis militabat in oppositum per duo ferme Secula, deficiente autem, vel contraria existente observantia, vel cessat ex jam dictis omnis præsumptio Privilegii, aut saltem per non usum potius præsumitur, vel revocatum, vel deperditum ex quotidie animadversis per Bartol. in Leg. fin. ff. de Constitut. Princip. ibique ceteri Scribentes, Suar. de Legibus lib. 8. cap. 34. num. 15. & 16. Noguierol. allegat. Jur. 39. num. 39. Mandos. de Privileg. ad instar Gloss. 11. numer. 22. Tractat. divers. cum aliis plena manu allegat. per Rot. decis. 175. num. 8. & 9. & decis. 229. num. 3. & 4. coram san. mem. Alexandro Octavo, & in nostris terminis eadem Rota in Brixien. Jurisdictionis 27. Junii 1710. §. Huc usque versic. Nihilominus coram Reverendissimo Kaunitz Episcopo Labacen.

Et secunda, quod hæc privilegia, præcisive ab Ordinibus Mendicantibus in proposito hujusmodi unionum, quoad amovibilitatem, & regularitatem, extiterant radicitus avulsa, atque sublata per dispositionem Sacri Concilii Tridentini jam enunciata in dicto cap. 7. Reform. sess. 7. ut testatur Rota coram Dunozett. Jun. & coram Zarat. decis. 23. num. 34. vers. Ubi ait, & in prælaudata Brixien. Jurisdictionis dicto §. Huc usque sub initio, & ita declaratum fuisse per Sacram Congregationem Concilii docet Barbof. de Offic. & Potest. Episcopi allegat. 72. num. 190. & in suis Collectan. ad Concil. dicta sess. 7. cap. 7. num. 19.

A primo itaque ad ultimum, explosis prædictis assertis Privilegiis, tot in unum concurrere visa sunt fundamenta, ut non nisi pro prædicta Secularitate, & perpetuitate respondendum esse Domini censuerint utraque.

ARGUMENTUM.

Stante Privilegio Pontificis, quod Beneficia conferantur solis Personis oriundis alicujus Civitatis, & non Alienigenis, An in Beneficiis Patronatus possint Alienigenæ præsentari?

SUMMARIUM.

- 1 Stante Privilegio Apostolico, quod omnia Beneficia alicujus Civitatis conferantur solis ejus indigenis; Erectio Beneficii facta ab Ordinario pro alienigenis est nulla;
- 2 Stante Reservatione Jurispatronatus passivi favore eorum Civitatis, an præsentari possint Alienigenæ?
- 3 Verba, aut aliorum locorum: In Reservatione Jurispatronatus apposta, an intelligenda sint de quibuscumque Locis? & num. 4.

C A S U S XV.

Stante Privilegio Apostolico, quod omnia Beneficia alicujus Civitatis conferantur solis indigenis illius Civitatis, & nullatenus exteris, siue illa Beneficia sint libera, siue de Jurepatronatus Laicorum, & stante Reservatione Jurispatronatus passivi favore eorum dictæ Civitatis, aut aliorum Locorum; Quæritur an Erectio Beneficii facta ab Ordinario pro Alienigenis sit nulla? Et an possint præsentari Alienigenæ?

- 1 Respondeo quoad primum affirmativè; quia stante dicto Privilegio irritante omnes contrarias dispositiones derogando omnibus Statutis Ecclesiarum, aliisque sanctionibus etiam vim contractus habentibus derogatum censetur legibus adjectis ab ipso Ordinario in erectione Beneficii juxta decis. 1. num. 2. versic. Secus verò Domini de Præben. in novis. Ferret. conf. 109. n. 5. & 6. lib. 1. Falin. in tract. quando Litteræ Apostolicæ noceant Patron. num. 7. Lambert. de Jurepat. lib. 2. par. 3. quæst. 4. art. 10. n. 2. Pignatell. consult. 29. num. 14. tom. 4.

Ad

2 Ad secundum respondeo Negative, quia cum dictum Privilegium non præjudicat Essentiæ Jurispatronatus, sed solum præjudicat Juri, quod consuetudo tribuerat Patronis Laicis præsentandi, quem velint, inducendo Patronos ad illud, quod disposuerat Jus commune in cap. *Hortamur dist. 71.* consequenter obligat præsentari solos indigenas, nisi Fundator reservasset Juspatronatus passivum pro suis consanguineis, qui essent alienigenæ. Ita Lambert. de Jurepatr. lib. 2. par. 1. quæst. 7. art. 24. num. 26.

3 Non obstat, quod Fundator reservaverit Juspatronatus passivum favore eorum dictæ Civitatis, aut aliorum Locorum; Quia hæc ampliatio: *Aut aliorum locorum*: Non intelligitur de locis cujuscunque partis Mundi, sed solum de locis existentibus intra Diocesim illius Civitatis, in qua Fundator natus est, & condidit Testamentum Gloss. in Leg. 12. verb. *Provincia C. de præscript. long. temp. & in L. Decernimus in verb. Locum C. de Aqueduct. lib. 10. Alber. in dictionar. litt. L. vers. Locus aliquandò, Lambertin. de Jurepatronatus lib. 2. part. prima, quæst. 7. art. 24. sub num. 6.*

4 Quod ulterius probatur ex eo, quod Fundator primo loco mandavit præsentandum esse unum de dicta Civitate; Unde sequentia verba: *Seu aliorum locorum* important loca ejusdem qualitatis, & identitatis, & præcedenter expressa, ac propterea si præcedenter expressit dictam Civitatem, ita etiam subsequenter intellexit de aliis locis ejusdem Civitatis, seu intra ejus Diocesim circumfusiis, non autem de exteris, aut sub aliena Diœcesi contentis, Felin. in cap. *Sedes num. 6. vers. Distio: Alius: de rescript. Honded. conf. 7. num. 31. Alberic. in Dictionar. verb. Alii Barbos. Diction. 26. num. 9. in fine, Rota decif. 327. num. 7. par. 1. recent.*

His rationibus Præceptor meus in una *Valentina Beneficii* in Rota scripsit, & obtinuit, quod Fundatio Cappellanæ cum Jurepatronatus passivo favore Clerici: *della Città di Valenza, o altri Luoghi*: intelligeretur de aliis locis existentibus tamen sub eodem Dominio Valentiae ex natura verbi *Aliorum*, quæ est repetitiva similium, non autem diversorum ab ex-

pressis, ut videre est in ejus *Tractatu de Controv. Patron. alleg. tom. 2. in qua Causa emanarunt Decisiones coram Emerix Jun. decif. 1241. & alia 17. Febr. 1696. coram Reverendissimo dell'Olmo*; quæ erit impressa in ejusdem Præceptoris *Tractatu de Canonicis Lateranensibus cap. 24. in fine*; qui Tractatus hodie stat sub Revisoribus, & Typis dabitur Romæ.

ARGUMENTUM.

An Patronus de consensu Episcopi possit præsentare ad Beneficium eum, qui non habet omnes qualitates in fundatione appositas.

SUMMARIUM.

- 1 Patronus an possit immutare conditiones, & qualitates à Testatore in limine Fundationis appositas? & num. 2.
- 3 Patronus de consensu Episcopi non potest pro una vice præsentare ad Beneficium eum, qui non habet omnes qualitates in fundatione appositas.
- 4 Qualitates in fundatione voluntæ solus Pontifex immutare potest.
- 5 Pontifex, urgentibus necessitate, aut utilitate, derogare solet qualitatibus in fundatione appositis.

C A S U S XVI.

VAcante Beneficio A. simplici de Jurepatronatus, & habente ex lege fundationis annexum ordinem Sacrum, & Sacerdotalem, Patronus de consensu Ordinarii præsentavit ad illud filium suum in ætate annorum 14. constitutum. Quæritur, an hujusmodi præsentatio facta de consensu Ordinarii sit valida?

Et videtur respondendum Affirmativè, quia Patronus de consensu Episcopi potest pro una vice præsentare ad Beneficium eum, qui non habet omnes qualitates in fundatione appositas. *Rota decif. 81. numer. 4. coram Serafino.* Ratio est, quia Episcopus cum consensu Patroni potest ex justa Causa pro una vice tantum alterare qualitates, & conditiones Beneficio ad-

adjectas dispensando cum Clerico circa ætatem, seu circa ordines, ut testantur *Felin. in cap. Cum accessissent num. 19. vers. Secundò restringitur de conslit. Abb. in cap. Præterea de etat. & qualitat.*

- 2 Non obstat, quòd Patronus non possit immutare conditiones, & qualitates à Testatore in limine foundationis appositas. Quia licet hoc procedat, quando solus Patronus, vel solus Episcopus vellet contra voluntatem, & dispositionem Testatoris venire, non observando qualitates, & conditiones in fundatione Beneficii adjectas, tamen quando Patronus unà cum Episcopo hoc vellet facere, potest contra voluntatem, & dispositionem Testatoris venire, & qualitates adjectas, & annexas Beneficio immutare. *Bero conf. 5. num. 34. tom. 1.*

- 3 Sed his non obstantibus hodie, post Concilium Tridentinum, contrarium de Jure procedit. Disponitur enim ab eodem Concilio *Sess. 25. de Reform. cap. 5.* quòd qualitatibus in Fundatione Beneficiorum apposis non derogetur, ibi: *Ratio postulat ut illis, quæ bene constituta sunt contrariis Ordinationibus non detrahatur; quando igitur ex Beneficiorum quorumcumque erectione, seu fundatione &c. qualitates aliquæ requiruntur &c. eis non derogetur:* Unde Patronus etiam de consensu Ordinarii non poterat præsentare Filium suum non habentem qualitatem Sacerdotalem à Testatore volitam, ut docent *Garz. de Benefic. par. 7. cap. 1. nu. 99. & 111. & seqq. Barbosa. ad Concil. ubi supra num. 3.*

- 4 Recurrendum est igitur in hoc, & simili casibus ad Summum Pontificem à quo solo immutari possunt qualitates, & conditiones, quas Fundator in Beneficio instituit, per ea, quæ habentur in *Clement. Quia contingit in princ. de Relig. Domib. Imol. in cap. Nos quidem de Testamen.*
- 5 Et quidem S. Sedes urgentibus necessitate, ac utilitate derogare solet similibus qualitatibus, ut practicat cum vidi Studens apud R. P. D. Angideum S. Congregationis Concilii nunc Secretarium in *Pientina Laureæ Doctoralis;* ubi cum Fundator in limine Foundationis Primiceriatus, in Ecclesia Collegiata Sinalongæ prohibuerit ne ullus ad dictam Dignitatem

admittatur, qui non sit Doctor in Theologia, vel in utroque Jure, aut in Philosophia, & Doctoratus sit in aliquo publico Collegio, & non per privilegium; fuit de eo provifus à Sede Apostolica quidam Jo: Dominicus Petrocchi appofito Decreto in Litteris Apostolicis fufcipiendi intra annum Lauream Doctoralem; sed præfatus Dominicus attentis Oneribus, & tenuitate reddituum ejusdem Primiceriatus supplicavit pro relaxatione dicti Decreti. Unde proposito dubio: *An fit locus relaxationi Decreti:* Sacra Congregatio agnoscens necessitatem dispensandi, & relaxandi prædictum Decretum ne Primiceriatus remaneret vacans, eo quia non aderat ullus qui vellet insigniri qualitate Doctorali, & cum, ea ad Dignitatem Primiceriatus aspirare respondit die 16. Maii 1716. *Affirmativè si Sanctissimo placuerit.*

ARGUMENTUM.

Reservato Jurepatronatus passivo favore Parochianorum Parochiæ A; an præsentatio ad Beneficium facta de eo, qui se transtulit ad habitandum in dicta Parochia absque translatione domicilii subftineatur?

SUMMARIUM.

- 1 Præsentatio ad Beneficium facta de eo, qui se transtulit ad habitandum in Ecclesia Patronali subftinetur, quando Jurepatronatus fuit reservatum favore Parochianorum dictæ Ecclesiæ. Et quid si ille appofitè ad effectum obtinendi præsentationem se transtulisset ad dictam Parochiam, & num. 3. Amplia ut num. 5.
- 2 Ad effectum, ut quis dicatur Parochianus non requiritur domicilium, sed sufficit simplex habitatio.
- 4 Potest quis se qualificare ad effectum consequendi Beneficium; & n. 7. & 14.
- 6 Qualitates actualis Doctoratus, aut actualis Lecturæ, & boni Testimonii requisitæ ad obtinendum Beneficium, ex quibus probentur? & n. 9. & n. 12. & 13. & 15. & 16.

8 Atte-

- 8 *Attestationes negativæ, quando concurrunt plures aliæ affirmativæ non sunt attendende.*
- 10 *Gratia Resignationis obtenta post mortem Resignantis, an, & quando sit nulla?*
- 11 *Papa non nisi ex honestate non alias admittit Resignationem, quam ad commodum qualificati ad formam foundationis, aut Privilegii.*

C A S U S XVII.

Quidam Fundator construxit, & dotavit de propriis Bonis Ecclesiam cum reservatione Juris patronatus activi favore fuorum, Juris vero Patronatus passivi favore Parochianorum Ecclesiæ Parochialis A; itaut disposuerit, quod succedente vacatione Ecclesiæ Patronalis Patronus præsentare teneretur ad illam Sacerdotem bonæ conditionis, & famæ habitantem in Vicinia dictæ Ecclesiæ Parochialis A.

Vacante præfata Ecclesia Patronali fuit ad illam præsentatus à Patrono Titius, qui se transfudit ad habitandum in Domo ejus consanguinei existente in dicta Ecclesia Parochiali A. quæritur an hujusmodi præsentatio substineatur?

- 1 Affirmativè censeo respondendum. Etenim cum Titius de tempore vacationis, & præsentationis habitaret intra limites Ecclesiæ Parochialis A. ritè, & rectè nominatus fuit à Patrono, dum qualitas Parochiani, aut habitationis satis est, quod concurreret de tempore vacationis Ecclesiæ Patronalis, ut Titius esset capax passivæ præsentationis *Rot. decis. 103. numer. 12. par. 15. & decis. 116. numer. 13. 14. par. 16. recent. & coram Pamphil. decis. 54. numer. 3. & in Colonien. Canoniciatus primæ gratiæ 10. Decembris 1710. §. Descendendo coram Anfaldo.*
- 2 Non obstat, quod ista habitatio Titii in Parochia A. fuerit accidentalis non animo ibi permanendi, ac proinde insufficientis ad faciendum illum Parochianum prædictæ Parochiæ A; Quoniam ad effectum, ut quis dicatur Parochianus non requiritur domicilium, quod consistit in habitatione cum animo ibi perpetuò permanendi, sed sufficit simplex habitatio,

quamvis habitans non habeat animum ibi perpetuò permanendi juxta *Amaya in Leg. Cives num. 116. Cod. de Incol. lib. 10. ibi: Quia sola habitatio constituit aliquem in Parochianum, & si non habeat animum, ibi perpetuò manendi. Federic. de Senis conf. 254. sub num. 6. ibi: Potest quis esse Parochianus &c. nec requiritur, quod habeat animum ibi perpetuò standi verbi gratia &c. Si aliquis propter guerram fugit de Parochia ad Parochiam, & ibi se transtulit cum rebus, animo revertendi ad primam cessante guerra, numquid interim est Parochianus istius secundæ Parochiæ utique &c. quoad Jus Parochiale non curamus de domicilio, sed de habitatione solum. Vitalin. in Clement. Religiosi num. 29. de Privileg. ibi: Nota octavo secundum glossam, quod proprius Curatus dicitur omnium suorum Parochianorum, etiam si ad tempus habitent in Parochia illa, ut sunt Scholares, Familiares, Mercenarii, & hujusmodi similes Personæ: Fagnan. in cap. Significavit num. 28. & seq. de Paroch. ibi: Ad Jus Parochiale esse attendendam præsentem habitationem non domicilium, idè quod in eodem anno, quem effici posse Parochianum plurium Ecclesiarum, cum non requiratur, ut habeat animum perpetuò habitandi, unde concludit eum qui propter Bellum, vel pestem fugit de Parochia in Parochiam, & eo se transtulit animo redeundi ad primam Bello cessante, censeri Parochianum secundæ quod verissimum puto &c.*

- 3 Quid autem si Titius se transfudisset ad habitandum in Ecclesia Parochiali A. appositè, & affectatè ad effectum obtinendi præsentationem ad præfatam Ecclesiam Patronalem, an ejus præsentatio esset valida? Et crederem affirmativè respondendum. Etenim translatio habitationis de una Parochia ad aliam non est prohibita, neque illicita etiam si habeat intuitum se qualificandi pro obtinendo legato, vel elemosina dummodò tamen ibi permaneat cum non sit in Jure prohibitum aliquem se qualificare ad effectum consequendi Beneficium, Dignitatem, vel Legatum absque eo, quod hoc referri possit ad fraudem, ut decisum fuit à Sacra Rota in Colonien. Canoniciatus primæ gratiæ 13. Decembris 1709. §. Minorem coram R. P. D.

Lan-

*Lancetta, & 10. Decembris 1710. S. Quo
verò coram R. P. D. Ansaldo inferius legen.*

5 Eoque magis præsentatio Titii esset va-
lida, si non concurreret alius de Parochia
A, qui nominatus fuerit in discordia, &
prætendat excludere illum, in hoc Casu
enim facilius substineri deberet præsentatio
Titii ex supradictis sufficienter quali-
ficati ex firmatis per Rotam in Camerinen.
*Beneficiatus 2. Julii 1708. S. 2. coram
Reverendissimo Domino Molines Decano,
& in Bononien. Archidiaconatus 2. Julii
1713. S. Denique coram R. P. D. Scotto.*

Per has rationes studens ex commissio-
ne mei Præceptoris in una Placentina pro-
posita in S. Congregatione Episcoporum,
& Regularium sub die 3. Augusti 1714.
censebam. Quod stante fundatione, juxta
quam Capitulum Metropolitanæ Placen-
tinæ tenebatur distribuere dotem Puellis
habitantibus in Vicinia, seu Parochia di-
ctæ Ecclesiæ, valida foret nominatio Puel-
læ, quæ erat de aliena Parochia; sed im-
minente distributione Dotium se se tran-
stulerat ad habitandum in Parochia ejus-
dem Metropolitanæ in domo ejus Confan-
guinei, juxta fundamenta, & auctoritates
supra deductas. Verum Sac. Congregatio
sub præfata die 3. Augusti contrarium re-
solvit respondendo nominationem Puellæ
non substineri, tamquam non qualificatæ
ad formam fundationis, quod nempe ef-
fet de illis habitantibus in Parochia Ec-
clesiæ Metropolitanæ.

R. P. D.

LANCETTA

Colonien. Canonicatus
primæ Gratia.

Veneris 13. Decembris 1709.

Cum Matthias Vveipeler possessor
Canonicatus primæ Gratia nuncu-
pati habitualibus morbis detinetur, obti-
nuit à S. Sede admitti in suum Coadju-
torem Jo: Henricum Moers, ad cujus fa-
Pars I.

vorem fuerunt etiam expeditæ Litteræ
Apostolicæ, non attentis oppositionibus
ex parte Capituli, & Universitatis Colo-
nien. ad effectum impediendi Gratiā co-
ram Eminentissimo Domino meo Proda-
tario deductis, quibus itidem propositis
coram Reverendissimo Nuntio, cui præ-
fata Litteræ fuerunt pro executione di-
rectæ, non potuit ipse dimoveri, quin
ad illarum executionem deveniendum
esse pronunciaret.

Verum cum adhuc difficultates sopitæ
minimè remansissent, supradictus Matthias
Coadiutus cupiens summoperè, quod Jo:
Henricus Canonicatum consequeretur,
diverso Jure utens in ejus favorem illum
resignavit in manibus Sanctissimi, à quo
pariter resignatione admissa, fuerunt sub-
inde Litteræ Apostolicæ expeditæ, nec
non præfato Nuntio, ut supra directæ,
qui non obstante præsentatione facta de
persona Joannis Michaelis Ostman à Re-
ctore, & Provisoribus Universitatis tan-
quam ad Canonicatum vacantem per obi-
tum jam sequutum prænominati Matthiæ,
& rejectis prætensionibus à Capitulo ex-
citatis pronunciavit, illas esse exequen-
das.

A' quibus omnibus appellarunt tum
Capitulum, tum Joannes Michael Ostman,
propositæque Causa in Signatura Justitiæ
emanavit rescriptum: *Quoad Coadiutoriam,
parito Litteris arbitrio Rotæ, & quoad re-
signationem eidem Auditori Rotæ ex integro
apposito sequestro: in cujus rescripti seque-
lam commissâ mihi Causâ, cum super
Coadiutoria Joannes Henricus noluerit
disceptare, dedi, Universitate tamen non
comparente, unicum, & consuetum Du-
bium resignationem tantum respiciens:
An scilicet Litteræ Apostolicæ resignationis
sint exequendæ? in casu &c.* super quo
nulla capta resolutione sub die 13. Maii
anni currentis, hodie Dominis placuit
affirmativum responsum dare.

Cum enim enunciata Litteræ resigna-
tionis sint in omnibus justificata, quia de
Clericatu, idoneitate non inquirendum,
cum Gratia fuerit concessa in forma gra-
tiosa, ut aliis relatis firmavit *Rota in
Augustana Canonicatus 12. Januarii 1703.
S. Prætermissa, & coram Reverendissimo
meo Decano, & 19. Januarii 1705. S. Quin*

F f

dubi-

dubitari, coram R. P. D. meo Omaña, de aliis verò qualitatibus ad formam Indultorum, quæ à Summis Pontificibus concessa fuerunt, plenè constiterit ex iis, quæ mox adducentur, inde sequitur, quòd debeant executioni demandari, uti ad *Text. in cap. Si quando, & cap. Super Literis, de rescript. Rota coram Merlino decis. 192. num. 2.* aliisque congestis in alia simili Colonien. *Canonicatus primæ Gratiæ 2. Maii 1701. S. Iustitiæ verò, coram R. P. D. meo dell'Olmo.*

Et sanè in præfatis Indultis tria præcipuè exiguntur in persona Provisi. Primum scilicet versatur circa necessitatem actualis Doctoratus, vel Magisterii, de quo præcisè agitur in Indulto san. mem. Bonifatii IX. Secundum pariter circa actuale legendi, & docendi in Universitate Colonien. exercitium, ut in Indulto sa. me. Alexandri VI. Tertium denique respicit bonum Testimonium Rectoris, & Provisorum Universitatis reportandum ab eo, qui de huiusmodi Canonicatu vult provideri, & hoc ad tenorem Indulti sanctæ memoriæ Innocentii XII. quorum omnium prædictorum concursum verificari in præsentī casu visum est DD. dubitari non posse, quamvis nec etiam, cum agatur de resignatione in favorem alterius facta, adeò rigorosus qualitarum concursus exigatur, nec ad Iustitiæ stateram, ex quo alius non concurrat, sint propria merita apponenda, sed sufficiat, ut Provisus propter qualitatum defectus indignus Gratiâ obtentâ non existat, ut praticari quoque solet in provisione Parochialium ad præscripta per *Sacrum Concil. Trident. sess. 24. cap. 18. de Reformat.* & ut notat *Barbos. ibidem n. 21. & seqq.*

Quantum enim attinet ad primum, exhibitæ fuerunt fides tam Reverendissimi Nuntii, quàm Decani Universitatis, præter alias plurium Professorum testantium, quòd Joannes Henricus Laurea Doctorali insignitus fuerit de mense Septembris 1706 quibus attestationibus proculdubio est deferendum, tum ex præcellenti Dignitate unius ex eis, qui præsens fuit Doctoratui, tum ex quo sunt plures Professores, ac proinde de re ad proprium officium spectante deponentes, uti de prima est *Text. in Can. Nobilissimus dist. 97. & de*

secunda omissis generalibus in speciè firmitat *Rota decis. 427. num. 7. part. 18. Recent.*

Respectu verò secundi respicientis actualem lectionem probatum exitit, quòd ille non solum nonnullas publicas Lectiones habuit ante obtentam gratiam resignationis, verum etiam alias habere potuit attentis Notificationibus, seu Schedulis, in quibus cunctis patefaciebat tribus diebus in hebdomada publicè Cathedram fore, ascensurum, atque gratis, & sine mercede Jus Canonicum interpretaturum, ut propterea plenam justificationem actualis exercitii in legendo per rei evidentiam resultare dicendum sit, quamvis etiam, per accidens ob defectum Auditorum non legerit, sufficiens enim in casu, de quo agitur, reputari debet, eo quia illi non sit imputandum si per eum non stetit, quominus legendi munus adimpleverit, per *Text. in Leg. Dedi 3., ubi etiam Gloss. verb. Conditione, ff. de Condict. caus. dat. caus. non secut. & in l. Iure Civili, ubi pariter Gloss. ff. de Condit. & Demonstrat.*

Neque DD. movere potuit, quòd Indulta sint tantummodò intelligenda de Professoribus antiquis, & ordinariis, ac stipendiis Universitatis docentibus, quoniam si de illis tantum Indulta verificanda essent, non haberetur finis à Summis Pontificibus exoptatus, augendi scilicet Lectorum numerum, qui nullum poterat sine hac Pontificia largitate incrementum suscipere, nam Universitas non habebat unde sumptus Lectoribus supervenientibus præstaret, relicta iisdem sola spe obtinendi hos Canonicatus, ut convincitur ex præfatis Indultis, & præcipuè ex illo Alexandri VI. qua sublata, ac nullo salario constituto Lectores profectò defecissent, cum unusquisque Operarius dignus sit mercede sua juxta illud Evangelii *Luce cap. 4. ut advertit etiam Zacch. de Salar. in proam. num. 13.*

Eoque fortius prædicta procedere dixerunt, quia casus non est de Universitate numerata, sed de illa, quæ nullum præfinitum Lectorum numerum habet, & in qua unicuique Doctori Jura interpretari volenti facultas Cathedram ascendendi conceditur, ut exinde libentius in eam deve-

deveniendum fit Sententiam, quòd Pontifices non tantum respexerint labores præteritos, sed etiam futuros, additâ quoque poenâ privationis in casu omisse lecturæ, & quòd potius voluerint providere istis Lectoribus, nullo stipendio militantibus, quàm aliis Salarium ab Universitate percipientibus ad effectum, ut magis, magisque Professorum numerus augetetur.

Accedente insuper altera animadversione, quòd pluries fuit quæstio antea-ctis temporibus excitata super necessitate actualis exercitii, itaut primo loco in *decisione* 89. *coram Ubago*, & in *Recent. decis.* 776. *par.* 18. & *coram bona memoria Muto* in alia *Colonien. Canonicatus* 17. *Feb.* 1696. dictum fuerit exercitium requiri dumtaxat per viam modi ex post quoque adimplendi, & licet ex post fuerit ab huiusmodi opinione recessum in *Colonien. Canonicatus prima Gratia* 4. *Februarii* 1699. *confirmata* 15. *Iunii ejusdem Anni*, *coram R. P. D. meo Scotto*, in quibus firmatum fuit, necessarium esse actuale exercitium, tamen hoc utique certum est, quòd inutilis prorsus fuisset huiusmodi quæstio si Indulta solum Doctoribus jam stipendiatis suffragari possent.

Et hæc omnia confirmantur ex subsequuta observantia, cum inoleverit consuetudo conferendi consimiles Canoniciatus etiam extraordinariis Professoribus, uti testatur Reverendissimus Nuntius, itaut ex ea saltem in casu dubio valeret deduci interpretatio Indultorum, ad firmata per *Rotam decis.* 39. *num.* 11. *par.* 2. *divers.* & *coram Coccino decis.* 1546. *num.* 2. & cum aliis adductis *coram Emerix Jun. decis.* 367. *num.* 6.

Non attento, quòd præcipue in Privilegio Alexandri VI. indultum fit, posse huiusmodi Canonicatus prætendi etiam à Professoribus actu legentibus, quibus tamen ex rationalibus causis per Rectorem, & Provifores, ne teneantur perpetuò, vel ad tempus legere, concessum fuerit, quoniam licet dispensatio prædicta perpetua, vel temporalis procedere possit solum circa Lectores ordinarios, & Salaria habentes, ex hoc non sequitur, omnimodam dispositionem esse restrictivè intelligendam de Lectoribus

tantum stipendiatis ex supra deductis, sed dicta dispensatio accipi debet correspondivè ad exercitium legendi volitum à Summis Pontificibus, adeout illi, qui sunt impediti, & dispensati habeantur pro actu legentibus, ne absque sua culpa præjudicium sentirent contra regulam. *Text. in cap. Sine culpa* 23. *de Reg. Jur. in 6.* & in *L. Putator* 31. *ff. ad L. Aquil.*

Minorem pariter relevantiam involvere existimant Domini exceptionem, quòd Ioannes Henricus Doctoratum, & Lecturam affectaverit, necnon exercuerit propria auctoritate in fraudem Indultorum, quoniam ultra quòd cum hæc delictum sapiant, venirent concludenter probanda, prout ex *Text. in leg. Cum Pater* §. *Rogo*, *ff. de Legat.* 2. *Rota dec.* 132. *num.* 1. *coram Emerix Junior.* & in *Recent. decis.* 274. *num.* 16. *part.* 9. id non potest dici factum propria auctoritate, quòd consequitivè ad graduationem, & admissionem præcedentem factum fuit, neque id in fraudem factum dici valet, quòd sit ex licita industria ad effectum habendi aliquam qualitatem requisitam pro consecutione rei optatæ, uti quotidie videmus in iis, qui Tonsura initiantur, & alias qualitates acquirunt ad hoc, ut possint ad Beneficia Patronata præsentari, de quibus notant *Lotter. de re Benefic. lib.* 2. *quest.* 47. *num.* 92. & *seqq.* *Garzias eodem Tractat.* *par.* 7. *cap. primo*, *num.* 35. *Cardinalis de Luca de Jurepatronat. discurs.* 49. *num.* 7. & in iis, qui Sacerdotali Charactere insigniuntur pro obrinendo Beneficio, quibus quoque de Iure tempus unius anni conceditur, ex *cap. Ei, cui* 29. *de Præben. in 6.* necnon in iis, qui ex Privilegio nancisci valent Civilitatem ad effectum evadendi capaces Beneficiorum, uti colligitur ex *decisione* 73. *numer.* 8. & 9. *coram Cerro*, ac tandem in specie de illo, qui pro obtinendo Beneficio condecoratus fuerat Laurea Doctorali, habetur in *una Frisingen. Canonicatus* 4. *Iulii* 1692. §. *Neque obstat*, *coram Reverendissimo meo Decano*, *confirmata* 5. *Iulii* 1694. §. *Non obstat assumptum*, *coram R. P. D. meo Priolo.*

Prout nec etiam in nihilo admittæ fuerunt attestationses actualem lectionem excludentes, nam cum istæ sint negativæ, & concurrant cum pluribus aliis affirmativis

tivis super actuali lectione deponentibus non veniant attendenda; per ea, quæ ex *Text. in l. Diem proferre, §. Si plures, ubi Gloss. verb. Conenserunt*, alios etiam allegando firmat *Rota decis. 819. num. 8. parte 18. Recentior.* potuit enim dari casus, quod dicti Testes non viderint legere Joannem Henricum eadem hora, vel die, qua ipse Canones explicabat, sed ex hoc non excludunt actuale legendi exercitium aliis horis, vel diebus in Schedulis destinatis, quæ Testium conciliatio eo magis facienda est, quia remanet sub lata quæcumque contrarietas, ad *Text. in cap. Cum hic 16. de Testib. & cum aliis* firmat *Rota coram Buratto decis. 932. numer. 14. & sequen. atque in Recentior. decis. 745. num. 8. par. 19. & ulterius licet dicti Testes deponant, Joannem Henricum haud esse numero Lectorum adscriptum, nihilominus de hac non adscriptione nulla est habenda ratio, cum fiat tantum de illis Professoribus, qui dicuntur Ordinarii, & stipendia recipiunt, non autem de aliis extraordinariis, quos comprehendit sub dictis Indultis hucusque probatum fuit.*

Tertium tandem requisitum præfere-
9 rens necessitatem habendi bonum Testimonium Rectoris, & Provisorum Universitatis visum fuit in præsentī casu non deficere, eo quia maximum dedit Testimonium Universitas ipsa, quando instituit, & consensum præbuit in Dataria, ut Litteræ resignationis expedirentur, quod sanè amplius retractare non valeret propriam confessionem impugnando, ut per *Textum in cap. Per tuas de Probat.* firmavit *Rota decis. 81. num. 8. parte 19. Recentior. tom. primo*, prout de facto nec etiam impugnat, nec est in Causa, & licet Universitas præcedenter illud ad preces Joannis Henrici concedere noluisse, tamen ex post instando in Dataria censetur recessisse à dicta negativa, quæ etiam si perdurasset, adhuc uti irrationalis potuisset à Superiore suppleri, prout factum fuit in præsentī casu, cum in omni materia suppletio procedat, ubi consensus requisitus absque ullo rationis fulmine denegatur, ad notata per *Abbat. in cap. Cum in veteri num. 13. versic. Quoad questionem de Elect. om. & pluribus*

cumulatis firmat *Rota coram Emerix Jun. decis. 1243. num. 4.*

10 Ea verò, quæ deducebantur circa Gratiæ resignationis obtentam post obitum Resignantis, quo casu cessat consensus Procuratoris dependens à duratione consensus sui Principalis, qui eo mortuo expirant, ut sunt *Textus aperti in leg. Inter causas in princip. ff. mandat. & in leg. Mandatum Cod. eodem*, ac docet *Mantic. de Tacit. & ambig. convent. lib. 7. tit. 23. num. primo*; In nihilo penitus fuerunt attentæ, quidquid enim sit, ubi concurrat simplex Signatura Gratiæ absque appositione datæ, in quibus terminis procedunt Auctoritates, quæ in contrarium adducebantur, hoc unum certum est, quod ubi habeatur data Litterarum Apostolicarum, ut hic, ex qua apparet, Gratiæ fuisse signatam decimo octavo Kalend. Ianuarii, qui numerus æquipollet diei 15. ejusdem mensis, & sic 15. dies ante obitum Resignantis sequutum die 31. dicti mensis, cessat obiectum, adeo ut nequeat dari probatio in contrarium, uti tradunt *Gratian. disceptat. forens. 191. num. primo, Corrad. in Prax. Benefic. lib. 3. cap. 8. num. 43. & firmavit Rota coram Merlino decis. 281. num. 13. & coram Emerix Jun. decis. 1149. in fine.*

Cumque ex his omnibus appareant plenè justificatæ Litteræ Joannis Henrici, superfluum existimarunt Domini examinare, an Joanni Michaeli alteri Colliganti obsteret alia exceptio, quod ipse possideat duos Canonicatus contra formam Bullæ Bonifacii IX. cumque satis sit, quod ex supra firmatis non possit dici legitimus Contradictor, uti ad rem *Rota coram Emerix Junior. decis. 30. num. 7. & in Augustana Canonicatus 12. Ianuarii 1703. §. finali coram Reverendissimo meo Decano*; Maxime quia Universitas, quæ verè Ius haberet sese opponendi, non contradicit, sed potius Joanni Henrico adhæret, & resultat, tam ex supplicatione facta Eminentissimo Domino meo Prodatario, quam ex quo hodie non comparet, ut supra dictum fuit.

Et ita utraque &c.

*Confirmata 10. Decemb. 1710.
coram R. P. D. Anfaldo;
quæ ita se habet.*

S Acrarum, bonarumque litterarum, aliarumque laudabilium disciplinarum, studia, quæ in celebri Accademia, seu Universitate Colonien. non sine cunctorum plausu fervent, & florent, Apostolica sollicitudo Trium Summorum Pontificum Bonifacii IX. Alexandri VI. & novissimè glor. mem. Innocentii XII. desiderio desiderans magis, magisque promovere, atque excitare, ut Principem decet, ad mentem *Textus in cap. Habita Cod. ne filius pro Patre cum cæteris, apud Antun. de donat. Reg. lib. 2. cap. 22. num. 13.* præ cæteris assignavit, & præfixit quamplures Canonicatus illius Civitatis, quos nuncupant *Prima Gratia* iis, qui in eadem Universitate in singulis respectivè facultatibus pollerent triplici prærogativa, Doctoratus scilicet, actualis lectionis, ac denique boni Testimonii Rectoris, & Provisorum ejusdem Accademix; Cùmque unum de eisdem Canonicatibus sub anno 1706. sibi per viam resignationis obtinuisset conferri Ioannes Henricus, obvium habuit, qui triplici è converso lancea adinstar Ioabbi Gratiam ei præpedire, & consequitivè ipsum in iudiciali conflictu confodere satageret, sed inutili conatu, non enim dumtaxat proposita ab initio in Sacro Auditorio ipsarum litterarum resignationis executione à R. P. D. meo Lancetta Ioannes Henricus illico favorabilem reportavit Sententiam, opportuna prius decisione communitam *sub die 13. Decembris 1709. coram eodem R. P. D. meo Lancetta*, sed & hodie incassum renovata aggressionem super legitima, seu ulteriori earum executione, unanimi Dominorum suffragio oraculum prodiit *affirmativum*.

Et quidem præ reliquis unus ex iisdem Dominis rationabiliter mirabatur, quare Ioannes Henricus veteri, & hodierna contradictione vexaretur non habens legitimum contradicteorem: Respectu enim Capituli sua non intererat ex oppositio-

nibus infra differendis inquirere de qualitatibus, seu requisitis ad præscriptum memoratorum trium Pontificum, quæ tantummodò respiciebant ipsam Accademiam, seu Universitatem, eadem verò Universitas licet à tergo informationum, quæ fuerant Dominis distributæ, appareret inscripta pro adversaria, & contradictrice; nihilominus etiam ante expeditionem litterarum ejusdem resignationis epistolam scripserat Eminentissimo Domino Cardinali Prodatario, non solum per modum assensus, sed positivæ supplicationis, ut prædictæ literæ resignationis per Ioannem Henricum postulatæ expedirentur, illarumque vigore ipse mitteretur in Possessionem Canoniciatus, *Summario novo ejusdem Joannis Henrici Num. 18.* Michael tandem, qui fuerat à Rectore, & Provisoribus istius Universitatis nominatus, incapax omnino videbatur obstandi, cum non parum sibi exuberare debuisset, si alios duos hujus generis Canonicatus detinebat contra expressam sanctionem, signanter Innocentii XII. Sacrorumque Canonum, qui hujusmodi multipliciter execrantur, sicuti videre est *in Can. Presbyteros 16. quest. 1. per tot. in Can. Sanctorum 70. distinct. Cap. Dudum de election. & in cap. Quia in tantum, & cap. De multa de Præbend. Concil. Trid. sess. 24. cap. 17. Fagnan. in dicto cap. Dudum num. 5. & seqq. & in dicto cap. Quia in tantum num. 2. & seqq. Cardinal. de Luca de Benefic. discurs. 119. num. 1. & latius apud Adden. ad decis. 90. à num. 20. & pluribus seqq. & num. 154. par. 9. Recent.*

Præmittebat quoque ultra hæc idem unus ex Dominis, quod nec etiam ita rigidè procedendum videbatur in examine prædictorum requisitorum, dum de illorum defectu minimè, ut diximus, Universitas, ad quam pertinuisset, conquerebatur; Cùmque ageretur non jam de discutiendo inito concurrenti ad aliquam Parochialem, quo casu ad præscriptum *Sac. Concil. Trid. sess. 24. cap. 18. de Reformat.* Ordinarius compellitur eligere magis idoneum ad regimen Animarum, itaut superventa etiam *Constitutio san. mem. Beati Pii V.* tribuat facultatem appellandi ab irrationabili iudicio Episcopi,

copi, ad saepe per *Sacram Rotam discipulata*, & praesertim in *decis. 5. num. 10. & decis. 24. num. 5. coram Celso, & decis. 477. num. 1. & seqq. part. 18. Recent. & in Lunden. Sarzancu. Parochialis 2. Julii 1706. S. Fundabatur coram Reverendiss. Omani Episcopo Giennen. & in Comen. Parochialis 10. Ianuarii 1707. S. Ratio, coram R. P. D. meo Caffarello, ac in Placentina Parochialis 25. Februarii 1707. S. Ceterum coram Me; & passim in aliis.*

Cum enim in rei veritate versaremur simpliciter in exequendis litteris resignationis per Matthiam Canonicum perantea Possessorem exarata de controverso Canonatu ad favorem Ioannis Henrici, & deinceps admissa per Sanctam Sedem, Ioannes Henricus Resignatarius in hoc casu, neque ullum Ius habere censebatur ab eodem Resignante, vel ab ipsa Universitate, sed illud immediate fortiebatur à Papa, qui solum ex honestate quodammodo urgebatur, non aliàs
11 admittere resignationem, quam ad commodum Qualificati, vigore foundationis, vel Privilegii, aut aliàs modo legitimo, ut ad terminos primæ propositionis unanimiter advertunt *Mandos. ad regul. Cancell. 33. quest. 7. num. 8. Paris. de Resignat. lib. 1. quest. 1. num. 64. & quest. 2. n. 13. & 14. Lotter. de re Benefic. lib. 1. quest. 40. num. 14. Cassador. decis. 15. num. 1. de Præbend. Rota decis. 306. num. 6. part. 10. & decis. 27. num. 2. part. 15. recent. & quoad secundam notant per Text. in cap. Pervenit in fine, numer. 11. quest. 1. Can. Ecce 9. distinct. Paris. de Resignat. lib. 3. quest. 1. num. 17. & 18. Gonzal. ad regul. 8. S. Primo Proem. ex num. 31. & pluribus sequent. & num. 49. & 50. Franch. de Eccles. Cath. cap. 6. num. 24. 25. & 34. & var. resolut. cap. 33. à num. 4. & pluribus seqq. Rota decis. 775. à num. 20. coram Merlino.*

Cæterum præcisive etiam ab his, &
12 ab omni epichæja, seu discursu æquativo prosequeretur idem ex Dominis, immo alii etiam omnes citra ambiguitatem de stricta quoque Iuris censura solide, ac firmiter censebant, nullum Ioanni Henrico deesse requisitum ex jam prænarratis: incipiendo enim à faciliiori, ut monet *Imperator sub tit. Instit. de Inst. & Jur. S. His igitur, ibique notat Gloss. Mar-*

ginalis verb. Levi, nimirum in ordine ad Doctoratum Ioannes Henricus nimis aperte decorabatur triplici laurea, una, nimirum Utriusque Iuris in Romano Archigymnasio, & inibi pariter, altera Sacrae Theologiæ, & denique tertia in utroque pariter Iure laudabiliter suscepta in ipsamet Universitate Colonienfi, prout de his omnibus patebat expresse per Testes omni exceptione maiores, & ex classico Testimonio, ac documento Professorum de Gremio earundemmet Universitatum, *Summario novo ejusdem Ioannis Henrici numer. 1. & 2. & praesertim 3. ex quibus plusquam abunde justificari gradum adepti Doctoratus late comprobatur Mascard. de Probat. concl. 528. per totam, lib. 1. cum aliis in præfata decisione 13. Decembris 1709. S. Quantum enim coram R. P. D. meo Lancetta, & in alia Colonien. Regentiæ 18. Iunii 1706. S. Nec quidquam in fine, coram R. P. D. meo Scotto.*

Licet namque unus Doctoratus proculdubio sat esset, & maxime conquisitus in eadem Universitate Colonienfi. præcipue ad finem, de quo tractabatur, nihilominus Ioannes Henricus videbatur quo ad hoc superlative concupivisse quodammodo etiam in aliis facultatibus, in alia Universitate publica tertium subire experimentum, quod maxime pro magifico habetur etiam penes Atletas, sicut rescribere Cæsares in *leg. Unica Cod. de Atletis cum cæteris allatis in illa Papien. Præpositura, coram Me inter impressi decis. 64. num. 14.*

13 Descendendo autem ad secundum requisitum Lectoratus, quamvis præcedenter in altera Instantia ejusdem defectum inculpando dupliciter illud Scribentes in oppositum redarguerent, tum scilicet ex eo, quod extitisset à Ioanne Henrico quodammodo in fraudem, seu ad solum finem assequendi Canonatum pendente lite usurpatus tam Doctoratus, quam Magisterium, seu lectura, tum etiam ex eo, quod de huiusmodi assumptione magisterii, & lecturæ minime doceretur tempore opportuno, nimirum ante consequutionem ipsius Canonatus, quamvis namque regulariter de reliquo qualitas hæc, sive Doctoratus, sive Lectoratus

tus

tus desiderata ad adipiscendum aliquod Beneficium sufficiat de jure, quod supervenerit ante nactam possessionem, quemadmodum signanter in proposito Doctoratus liquet ex allatis per *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 15. num. 111. & seqq. cum concordant. adduct. per Cardinal. de Luca de Benefic. disc. 52. num. 12. & dec. 31. num. 29. par. 10. recent. & in specie eorundemmet Canoniatuum primæ Gratiæ ab initio existimaverat, Rota in decis. 89. coram Ubag. & decis. 776. part. 18. recent. & demum in altera Colonien. Canoniatu 7. Gebruarii 1696. coram Muto, & ad explicationem aptitudinis, seu verbi attopro munere Prælatuæ consequendo censuit, Rot. in Romana Prælatuæ de Vecchiarelis super fructibus tertia Decembris 1703. S. Hanc autem coram Eminentissimo Caprara, & 12. Martii 1706. S. Inutiliter, & seqq. coram Me.*

Nihilominus (sicuti prosequuntur iidem Scribentes pro Capitulo) ab hac sententia uberius postea trutinato, atque discussio tenore Apostolicorum Privilegorum, & præcipue illo Innocentii XII. quod prodierat coherentem ad resolutionem Sacræ Congregationis Particularis Concilii ad hunc effectum deputatæ, ut in *Summario novo Capituli num. 1. successivè Tribunal recessit*, existimans non sufficere habitum, siue actum proximum ex post quasi per viam conditionis resolutivæ, sed desiderari lecturam præcedenter per modum suspensivum à parte ante, videlicet ante obtentionem hujusmodi Canoniatuum, quemadmodum latissime elucebat firmatum in hac ipsa Colonien. Canoniatu primæ gratiæ, edita occasione præteritæ vacationis 4. Februarii 1699. coram R. P. D. meo Scotto, rursus confirmata 15. Junii ejusdem anni coram eodem.

Verum neutram injectam amaritudinem Domini per umbram crediderunt congruere, seu nocere posse Joanni Henrico: quatenus etenim pertinebat ad magisterium, seu lecturam assumptam, ut asseriebant pendente lite, suppositum vacillabat in radice, cum nullibi penderet tunc temporis ulla lis, ulla controversia super executione litterarum huus præsentis resignationis, sed tantummodo adesset fortasse querimonia super altera executione an-

tecedentis Coadiutoria, cui non adhæsit postmodum amplius Joannes Henricus: Quantum verò differat una ab altera gratia, seu disceptatione, nemo non scit, præsertim qui non ignorat quantum distet resignatio à Coadiutoria sicuti patet ex traditis per *Garz. de Benefic. par. 11. cap. 3. num. 275. Gonzal. ad regul. 8. gloss. 5. S. 9. num. 69. & 72. Leo in Thesaur. fol. Eccles. cap. 19. à num. 48. Murg. de Benef. quest. 3. num. 1161. Rota coram Put. decis. 108. numer. 2. lib. 2. & decis. 10. num. 5. part. 3. divers.*

Quò verò ad alteram partem prætensæ ¹⁴fraudis adepti nimirum tam Doctoratus, quam Magisterii, seu lecturæ intuitu (ut subdebant) assequendi hodiernum Canoniatum contra litteralem prohibitionem expressam in *Constitut. Clement. Unica de Elect.* in qua Pontifex, ne ambitionis vitio via pateret, vetat suffragari posse Religioso licentiam reportatam à suo Superiore, ut *electioni, vel provisioni, si quando contigerit fieri, suum dare posset assensum*, facile responsum fuit, quod quidquid esset de vero intellectu memoratæ Clementinæ multipliciter inibi attributo per *Gloss. & Scribentes*, & an eadem coarctetur ad meram electionem inter Religiosos, in quibus terminis ambitio, ut ibi ait eadem *Gloss. verb. Ambitionis*, sæpe Religiosorum oculos excæcat, certè in ordine ad Beneficia sæcularia hujusmodi prohibitio nequaquam progreditur, aut ad ea subextenditur; jam enim citra inutilem repetitionem exemplorum, quæ in contrarium ostensa fuerunt in præcedenti Instantia, seu in prælaudata *decis. 13. Decemb. 1709. coram R. P. D. meo Lancetta*, videlicet de iis, qui tonsura initiantur, aliasque qualitates adipiscuntur, ut queant ad Beneficia, præsertim Patronata promoveri, seu de iis, qui Sacerdotali caractere curant insigniri pro obtinendo Beneficio, cui annexus reperiatur Sacer hic ordo, necnon de iis, qui per Privilegium satagunt assequi civilitatem hujus, vel alterius loci pro induenda qualitate necessaria ad hæc, vel illa Beneficia consequenda; Nonnè continuo nos docet experientia, quod passim pro assumptione longæ præstantioris gradus Episcopalis, signanter in Germania, ubi canonice præstancantur electiones Episcoporum

coporum, impetrantur à Summis Pontificibus præventiva Indulta eligibilitatis, vel alterius dispensationis ab aliquo impedimento, absque quò subsequuntur electiones postea sub hoc prætextu fraudis, & ambitionis per imaginationem arguantur, aut irritentur contra tradita per *Fagnan. in cap. Dudum 54. de Elect. num. 29.* dicuntur etenim potius in hoc casu tales solliciti prævenientes in induendo vestem nuptialem Jure suo uti, & si velimus improprie dicere dolose, dolo saltem bono, non malos, quive idcirco potius in laudabilem vertitur industriam omni Jure licitam, ut integrum desuper perficiendo tractatum ostendit *Cesar Bargaleus de dolo*, quem admodum adamussum evenit, non egrediendo terminos Colonie in similibus Indultis eligibilitatis à sa. me. Innocentio XI. cæterisque Successoribus concessis ad finem replendi Cathedram Colonien. & postea Leodien. Celsissimo hodierno Electori, super quo ego tunc sa. me. Innocentii XII. Auditor adscitus in Sacra Congregatione Concistoriali particulari votum signanter super validitate ejusdem eligibilitatis edidi, quodve habebitur registratum in additione ad *decis. 85.* mox Deo dante imprimenda, & magis in specie de illo, qui ad finem præcisum consequendi Beneficium, seu alterum Canonicatum huncmet ipsum gradum Magisterii, seu Doctoratus adeptus fuerat anticipatè, liquet in una *Frisingen. Canonicatus 4. Junii 1692. §. Neque obstat coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano*, successivè approbata sub die 5. Julii 1694. §. *Non obstat assumptum coram R. P. D. meo Priolo.*

Pari facilitate visum fuit interverti alterum objectum deficientis necessariæ, & opportuniæ, ut supra lecturæ: Siquidem circa justificationem lecturæ in genere præantea exercitæ à Joanne Henrico, nefas quodammodò erat dubitare, non tantum quia jam præcedens proxima redargutio in ordine ad nimiam industriam, seu fraudem obtenti Doctoratus, & Magisterii lecturæ per subintellectum omnino necessarium antecedens secum trahebat hypotheseum, seu suppositionem ejusdem Magisterii, & lecturæ, certò certius impletæ, & nihilominus de hujusmodi veritate nimis aperte effulgebat: constabat etenim

Joannem Henricum per tres menses antequam dimidio capisse jam publice exercere lecturam, & ad hunc effectum schedulam notificatoriam de more publice exponi, & affigi curavisse, *Summario novo Joannis Henrici num. 7. litt. A. cum quinque seqq.* ubi præcæteris exhibita quoque fuit attestatio, seu depositio illius hisce Universitatibus inservientis Ministri, qui communiter nuncupatur *Bidello*, & cui etiam particulariter tanquam testanti de re ad sui officium pertinente deferendum esse nemo dubitat, teste *Rota coram Merlino in decis. 839. num. 1. & coram Duno. Iun. decis. 334: pariter num. 1. & in rec. dec. 129. num. 11. par. 8.* & alibi quotidie.

Circa autem perseverantiam abinde, seu continuationem lecturæ nusquam interpollatæ sub eadem Summario tradebantur plenæ pariter attestations, quando tamen sat esset extrema fuisse demonstrata, ut media præsumerentur, præsertim in sponte assumente ad hunc præcisum effectum facultatem juridicam legendi, ad *reg. Text. in cap. Inter dilectos de fid. Instrum. Menoch. de præsumpt. præsumpt. 36. num. 1. & seqq. lib. 6. Cardin. de Luca de Iurepatr. discurs. 57. num. 35. Rota coram Duno. Iun. decis. 809. num. 2. & in recentior. decis. 46. num. 23. & decis. 102. numer. 9. part. 10.* & rectè etiam ex post facto id ipsum implevisse demonstravit memorata antecedens decisio 13. *Decembris 1709. §. Respectu secundi coram R. P. D. meo Lancetta.*

Nullum penitus scrupulum injicientibus præsentis diligentis, quæ dicebantur exarata per quemdam Notarium ad finem reperiendi Io: Henricum in Cathedra, sive in actuali lecturæ exercitio; quoniam præter præclaras Justificationes, ut præmisimus à Joanne Henrico jam exhibitas in contrarium, & quæ veluti probantes statum affirmativum præferendæ proculdubio regulariter videbantur assertis probationibus negativis secundum passim animadversa per Rotam coram Coccin. in *decis. 2012. num. 10. & decis. 2030. numer. 23. & 24. & coram Bich. decis. 138. num. 15. & in recentior. decis. 156. num. 9. part. 6.*

Attamen (licet hæc ex abundanti) ex diligentia convincebantur erroneæ, & prorsus

sus inefficaces ad hanc negativam asserendam cum apparerent factæ de mane quando fuerat Jo: Henrico assignata hora legendi post meridiem, sicuti à pari, erronea, vel inefficax dicenda foret præsentia coarctatio alterius cujuscumque negativæ, si illa totum tempus coarctandi non percuteret, & includeret per *Text. in §. Item. verb. in fin. Instit. de inutil. stipul. Bald. in Leg. Optimam sub num. 8. vers. Ibi die, id est tota, C. de contrahen. & committen. stipulat. egregie Jo: Andr. in cap. Ex tenore verbo SEMPER, & verbo commoratus extr. de testib. Pacian. de prob. lib. 1. cap. 40. nu. 8. & 9. & Rota coram Coccin. dec. 2292. num. finali.*

In ordine tandem ad subalternantem exceptionem, quod recens hæc lectura minimè suffragaretur, ex quo Summorum Pontificum intentio extitisset hisce gratiis, & favoribus prosequi Lectores Veteranos, & ob id annuo perantiquo emeritos stipendio, vel saltem specificè approbatos ad hunc positivum effectum legendi ab Universitate, ejusque Rectore ad normam eorundem Statutorum Universitatis, utique partiendo objectum illud respectu approbationis in præceptis ibat ex tenore solius Doctoratus ipsi Henrico attributi cum successiva assignatione horæ; quid quid enim dicendum foret de exteris Doctoribus, quorum respectu verificari poterant Statuta interdicentia, ne quis legere posset, nisi extitisset approbatus ab Universitate, seu mavis, conductus, profectò hoc minimè congruebat Laureatis in eadem Universitate, frustratoria etenim fuisset illa potentia expressè per Universitatem largita in concessione Laureæ, & Magisterii, si ad actum postea reduci nequiverisset, resistente notorio desuper axiomate, de quo in *cap. Olim 16. ibique Gloss. verb. Inanis de restit. spoliat. Marant. resp. 47. num. 20. par. 4. cum cæteris frustra cumulandis.*

Idem corruebat objecta Intentio Summorum Pontificum ex simplici lectura eorundem Privilegiorum, quæ si majores nostri disceptarunt, & crediderunt suffragari Doctoribus post affectum Canonatum ad legendum paratis, certò certius magis potius supposita etiam necessitate præcedentis Lecturæ prodesse ad eundem

Pars I.

effectum debebant novis Lectoribus gratis, & absque mercede studium, & operam navantibus, verba etenim præmissorum Indultorum, & signanter Alexandri Sexti proæmialiter satis explicabant Causam impulsivam destinationis horum Canonatuum, quia nempe *ex Dei munere crescente Universitate in Doctoribus, & Magistris*, Universitas non habebat pecuniam providendi omnibus, hinc loco peniæ effectivæ, consumptæ in cæteris existantibus, gratia concedebatur consecutionis horum Canonatuum, nullibi enim clarius, & potentius mens, & intentio memoratorum Principum, aliorumque disponentium comprehenditur, quam ex proæmio *Constitutionis, & Legis*, ut advertit *Barth. in L. Ambitioso num. 27. ff. de decr. ad ord. favent. & in l. fin. num. 3. ff. de hered. instituen. Decian. consil. 72. num. 49. lib. 2. Rota coram Buratt. decif. 543. nu. 11. & coram Merlino decif. 558. num. 3. & coram Ottobon. decif. 229. num. 14. & 15. ac in recentior. decif. 466. num. 1. in fine, part. 1. necnon decif. 612. num. 5. part. 2. Recent.*

Fortius quia id ipsum præferebant etiam verba posita in visceribus ipsius successivæ, & veræ dispositivæ ordinationis Alexandri VI. ibi: *ut eo promptius ad hujusmodi laudabile exercitium excitentur*, non enim excitare oportuisset vigilantantes, vel vigiles esse debentes, prout erant, & sunt antiqui stipendiati qui de cætero accepto stipendio locarunt operas suas, & ob id tenentur illas ex post facto continuo præstare, ut est necessitas & natura, ordinariæ cujuslibet locationis, & conductionis, de qua est *Textus in Leg. Si quis §. Judicium ff. de oper. libertor. ubi habetur, quod opere incipiunt cedere postquam fuerunt indictæ Dec. consil. 27. num. 5. & seqq. cum aliis per Rot. in decif. 62. num. 2. post Zacc. de Salar.*

Et sane si finis prædictorum Indultorum extitit incrementum numeri Lectorum, numerus iste nulquam augetur, semperque foret idem, prout totidem semper sunt Lectores stipendiati, totidemque pariter sunt Lectores plurimarum Universitatum, quæ certo numero Doctorum fixo solum replentur, exempli gratia, Romæ, Pisæ, Papiæ &c. sed non sic est in Lectu-

G g

ris,

ris, & Magisteriis minimè numeratis, ut in plerisque aliis contingit Universitatibus, prout signanter in hac ipsa Universitate Colonien. Bononiæ, & Perusii cum similibus, in quibus potest numerus quotidie augeri per Concursum, seu additamentum supervenientium etiam gratuito, & spontaneè Legentium, veluti qui juxta formulam Doctoratus sortiti facultatem legendi volunt in illa Genitrice Universitate legere propriis militando stipendiis, fortasse ad finem successivè assequendi unam ex Cathedris, cui foret certum stipendium per speciem certæ Præbendæ assignatum, ad instar eorum, quæ in proposito habemus, & ad effectum emolumentorum continuò disputata in discernendo, an aliqua Ecclesia existat numerata necne, de quibus videre est penes *Abb. in cap. Cum M. Ferrariensis de constit. cum concord. collectis per Barbos. de Canonic. cap. 3. num. 13. & seqq. & per Card. de Luca de Regular. disc. 18. num. 5. & 8. & Canonic. disc. 6. num. 3. & seq. & disc. 36. num. 2. vers. Altera est.*

Consonabant in idem verba Bonifatii IX. ibi: quod quando hujusmodi Canonicatus, & Præbendas fuerint adepti, in ea facultate, in qua Magistri extiterint, vel Doctores in prædicto studio continuò legere teneantur, ex hac quippe forma loquendi clara nimis emicabat intentio alliciendi novos Lectores ad labores futuros, non autem tribuendi præmia præteritis, & antiquis Doctoribus, quando abstractiva quoque juridicum est principium, quod nisi aliud adversetur, quælibet Constitutio, lex, & ordinatio oculos habeat ad futura, non autem ad præterita, ad *Textum in cap. ultim. de Constit. l. Leges C. de legibus cum concord. relatis per Joannem de Salas. de leg. quest. 97. tract. 14. disp. 21. sect. 7. num. 17. & 18. Card. de Luca de alienat. disc. 2. num. 11. & disc. 25. num. 3. Rota post Merlin. de pignor. decis. 35. nu. 9. & coram Coccin. decis. 680. num. 3.*

Accedente præsertim pro Coronide illa quarumcumque dubietatum interpretatrice observantia usque dum practicata, & subsecuta, eaque non tantum affirmativa, sed etiam negativa; negativa siquidem, quia nec eadem Universitas nominando præteritum, ut supra Adversarium habuit

respectum ad emeritum Decanum *Rley*, qui secundum Confessionem ejusdem Universitatis emissam in contentione Coadiutoriae numerabat 20. annos exercitii Lecturæ, quinimodò hosce etiam Canonicatus contulit promiscuè Lectoribus, tam veteribus, quam novis, quoddamque plus est etiam non Doctoribus, nec Lectoribus, quod utique tollere omnem, si qua adesset amaritudinem, jam ostendit antecedens *decisio dicti diei 13. Decembris 1709. S. Et hac omnia coram R. P. D. meo Lancetta, & ante eam in iisdem terminis Rota coram Ubag. decis. 89. numer. 12. & decis. 766. num. 3. part. 18. Recentior. & in prædicta Colonien. Canonicatus prima Gratia 2. Junii 1698. S. Incalescit coram bon. memor. Muto.*

Omiseram, quod magnus, & inanis rumor fieri videbatur super eo, quod signanter Diploma Alexandri VI. uti patebat ex verbis sub *Litt. Q.* reassumptis in prædicta resolutione Sacrae Congregationis Particularis Concilii; & in novissimo Brevis Innocentii XII. sub *Litt. H.* privabat istis Canonicatibus eos, qui per tres menses continuos absque legitima causa per Rectorem, & Provissores approbanda à legendo cessarent, quare pernecessè consequabatur Summos omnes Pontifices intellexisse Gratiā facere veteribus, & non novis Lectoribus, quorum rari essent, qui vel tanquam voluntariè militantes, seu legentes non possent absque ulla quoque causa abscedere, vel obligati forent Rectori, & Provissoribus expetere licentiam, seu ejusdem Causæ approbationem, maxime: per tantum temporis spatium, nempe trium mensium, quando brevior Lectura secundum præteritionem memorati Henrici superabundabat ad finem adipiscendi hos Canonicatus, aliās namque non verificaretur regula correspectiva eorum, vel certè non congruerent Privilegia Pontificum iis, quibus verba prolata per Privilegian-tes aptari non poterant, & convenire ex ponderatis per Scribentes in *cap. Porro in fin. de privil. Innoc. in cap. Dilecto de Offic. Archidiacon. Rota coram Buratt. decis. 417. num. 1. & in Recent. decis. 8. num. 7. par. 8. & decis. 195. num. 4. & 5. part. 11. & decis. 238. num. 12. par. 14. & decis. 383. n. 5. par. 18. tom. 1.*

Si

Si quidem iste discursus, ista ratiocinatio quin immò vera Summorum Pontificum intentio diversum percutiebat finem, & effectum desiderandi videlicet præcipiendique ne possent Lectores concurrere, qui actu non legerent, cumque omittendo lectionem per tres menses absque Causa possent cenferi desertores, ita Pontifices intenderunt eos amittere attributa ipsis privilegia, sicut deperdunt militaria Milites, qui ut supra nuncupantur Desertores *Teste Juris Consult. in Leg. Desertorem, & Leg. Non omnes, & Leg. Omne crimen ff. de re militari, L. Defanctorum C. eodem titulo lib. 12. cap. Infames 6. quest. prima, Farinacc. quest. 113. num. 7. & in Fragmen crimini, verb. Miles numer. 205. de Luca de Benefic. discurs. 68. num. 6. & in proximis terminis sic exemplificando firmat Lotter. de re Benef. lib. 3. quest. 27. num. 77.*

Et est contra parum æquitati congruebat, quòd relinquentes lectionem etiam per tres menses, & ultra ex justa tamen causa à Superioribus approbata, subirent jacturam assequendi, vel retinendi ipsos Canonicatus; quoniam absens, & impeditus à quolibet munere ex justa causa, & maxime præcognita, & approbata per Superiorem, habetur, ac si præsens actualiter foret, ut testatur *Barthol. in Leg. ultima num. 3. ff. de integr. restit. Abb. in cap. Inter quatuor sub num. 4. de Clericis non residentibus, Lotter. de re Benefic. dicta quest. 27. dicto num. 77. & num. 122. & seqq. lib. 3. Card. de Luca de Benefic. dicto disc. 68. num. 10. & de Canon. discurs. 12. num. 8. & 9. Rota coram Seraphin. dec. 652. num. 2. & decis. 1131. num. 2. & coram Bich. decis. 257. num. finali, & decis. 243. itidem numero finali par. 6. rec.*

At hæc omnia utique dumtaxat singula singulis referendo re vera applicabantur Canonicis, & Rectoribus antiquis, quibus comminabatur, & respectivè condonabatur poena privationis, quemadmodum enim illi, quamvis sufficienti stipendio jam conducti, perfrui inhiabant privilegio concessio magis, vel principaliter novis, & ut ita dicamus supernumerariis Lectoribus, dum hi ex supra animadversis solidius apparebant extitisse Causa privilegii, obstringebantur

actu legere, vel data integra absentia trium mensium monstrare licentiam, & approbationem Superiorum. Novis verò sat erat actu prius legisse, seseque paratos esse ad legendum in sempiternum, licet per accidens à minori, vel majori spatio initium legendi metirentur, ideoque retorquendo argumentum Novos à contrario ferire non poterat inflicta privatio, quando per eos non steterat, quominus per amplius tempus legissent juxta firmata per *Bartol. in Leg. prima, §. Divus num. 17. vers. Si verò de Offic. Assess. & in præcis terminis Lectorum, & Professorum, Card. de Luca de Tutor. discurs. 18. numer. 4. & 5. Zacch. de Salar. quest. 21. num. 10. & generaliter quest. 103. nu. 11. de Marin. resolut. 313. per tot. l. b. 1. qui alios innumeros referunt, Rota coram Duran. decis. 53. num. 4. & coram Caval. decis. 520. per tot. & decis. 330. numer. 3. par. 1. rec.*

Itaque sensus minimè videbatur esse, quòd prædicta verba privationis starent ad inclusionem Veterum, & exclusionem recentium Lectorum, sed palpabatur apposita ad confirmandam solummodò volitam actualitatem Lectorum, ejusdemque Lectorum inceptæ futuram durationem cui dispensativè dumtaxat subrogabatur licentia, proindeque stantibus præcipuè demonstrationibus aliarum Partium eorundem Privilegiorum, quas superius patefecimus, nullo modo quod fuerat Sacrosanctè ordinatum ad unum finem, debebat ad alterum trahi, & extorqueri contra notissimam propositionem, de qua in specie apud Rotam decis. 21. num. 2. de Præbend. in novis *Ægidius decis. 751. num. 10. cum reliquis relatis in individuo Privilegii in decis. 514. num. 14. & 15. coram Coccin.*

¹⁶ Super tertio requisito parvam Domini moram trajecere, & videlicet super prætenfa deficientia Testimonii Rectoris, & Provisorum Universitatis in personam Joannis Henrici non tantum, quia objectum ruebat in facto, dum exadverso exhibitis per eundem Henricum toto ejus *Summario num. 18. deinceps Rector, Provisoresque cum tota Universitate solemniter cum quatuor facultatibus congregata consensum præstitit apud Sanctam*

Sedem in Dataria Apostolica, ut litteræ resignationis favore ipsius Henrici expedirentur, atque successive executioni demandarentur. Verum ad tollendum omne ut ita dicamus phantasma ambiguitatis, concurrebat, immo penitus verificabatur plusquam eminenter testimonium exoptatum pro tertio requisito à Summis Pontificibus, quod non poterat esse, nisi illud à Divo quoque Paulo desideratum in littera prima ad Timotheum num. 10. *in operibus bonis testimonium habe*, hodiernum namque Summarium allatum ab ipso Henrico erat refertum tot testimoniis geminatis Reverendissimi Nuntii Sanctæ Sedis, ornamentis, & prærogativis Collegiorum nec non studiorum etiam in nostro sacro Auditorio penes bon. mem. Emerix Decanum, ac denique deputationis ad Consiliatus, Iudicaturas Tribunalium Ecclesiasticorum, aliaque munera, & officia à Serenissimis Electoribus, quæ forsitan superabundassent, non solum pro simplici Canonatu prout hic sed pro alio Pontificali munere in Ecclesia, itaut quando etiam ex opposito ipse Rector totaque Universitas denegassent tradere tale testimonium, & consensum, utpote nihilominus ex præmissis ad evidentiam injustè denegatum Sacrum Tribunal, quod vigore celebris Clementinæ Auditor de rescript. gerit figuram Superioris etiam Episcoporum, & majori quoque auctoritate fulgentium, rectè valuissent respondere, quodlibet testimonium, & consensum in præsentī casu habendum fore pro præstito ad terminos familiares, & continuò similis practicati remedii in subselliis Iudicantium, uti connotarunt Abb. in cap. Cum dilectus de Jurepatr. Card. de Luca de servit. disc. 107. num. 7. & de dot. disc. 1. num. 18. & de Jurepatr. disc. 44. num. 3. & de Canon. disc. 1. num. 9. Rota coram Mant. decis. 238. num. 4. coram Gregor. decis. 117. num. 8. & 9.

Atque ita à primo ad ultimum everfis omnibus objicibus absolute Domini rescripserunt: *Procedendum esse ad legitimam executionem.*

Utraque.

ARGUMENTUM.

Reservato Jurepatronatus passivo favore Civium alicujus Civitatis, an præsentatio facta de Clerico Territoriali in concursu Clerici Civitatis sublineatur?

SUMMARIUM.

- 1 Territorium est pars subjectiva Civitatis.
- 2 Nomine Civitatis, aut Civium, an, & quando veniant Territorium, & Comitatus, seu Territoriales? & num. 10. & 13.
- 3 Concessa alicui Jurisdictione, an hac etiam extendatur ad ipsius castra? & num. 14.
- 4 Electio, aut Collatio facta extraneo in concursu Originarii, an, & quando sublineatur? & num. 15. & 23.
- 5 Præsentatio facta de Territoriali ad exclusionem Originarii de Jure communi non est irritanda, secus si concurrat contraria lex foundationis, & observantia, ut num. 6. & 12.
- 7 Lex foundationis est omnino servanda.
- 8 Fundator vocatione Civium ad Jurepatronatus passivum præsumitur vocasse Cives originarios, proprie Patriæ.
- 9 Cives Originarii magis diligunt Ecclesiam, ex qua sunt, quam extraneos.
- 11 In rescriptis ad Beneficia appellatione Civitatis non comprehenditur Diæcesis.
- 16 Reservato Jurepatronatus passivo favore Civis alicujus Terræ, ac Filii Civis ejusdem Terræ, an ad validam præsentationem requiratur utraque qualitas, nempe Civilitas propria, & Paterna.
- 17 Copula Et, genus, & speciem non ampliat, sed declarat.
- 18 Erecta Communia pro omnibus Presbiteris, an Presbiteri tam Territoriales, quam Comitatus sint indistinctè ad illa admittendi?

19 Re-

- 19 Refertur resolutio Sacre Congregationis Concilii in Imolen. Consortii.
- 20 An Pontifex ex gratia soleat concedere Beneficium reservatum pro Originariis alicui non Originario; refertur resolutio Sac. Congregationis Concilii in Taurinen. Commutationis voluntatis.
- 21 Papa rarissime solet derogare Legi Foundationis.
- 22 Refertur decisio S. Rotæ in Bungen. Beneficii, seu Portionis de Greailla.
- 24 Stante lege foundationis, Beneficium adjudicandum est Originario, & Patrimoniali ad exclusionem extranei non obstante, quod iste sit magis idoneus.
- 25 Ad acquirendam Civilitatem, seu Patrimonialitatem alicujus loci, quid requiritur?
- 26 Animus perpetuè permanendi, & numquam recedendi à loco, ex quibus conjecturis resultet? & 27. & seqq.

C A S U S XVIII.

Quidam Fundator fundavit, ac dotavit Beneficium in quadam Ecclesia Civitatis A, reservando Juspatronatus activum favore Cui ejusque descendendum; Jus verò Patronatus passivum expressè favore Civium ejusdem Civitatis. Succedente vacatione præfati Beneficii, Cuius Patronus præsentavit ad illud Clericum Territorialem, seu Comitatensem ad exclusionem Clerici Civitatenfis, quæritur an hujusmodi Præsentatio sit valida?

- 1 Et videtur respondendum affirmativè; Quoniam cum Territorium sit pars subjectiva Civitatis, & sub eisdem legibus gubernetur, & regatur, nec non sit accessorium, & unum cum Civitate ratione conjunctionis, necessitatis, & uniformationis juxta *Text. in Leg. Insula ff. ad Mun.* sequitur, quod Juspatronatus passivum concessum Clericis Civitatenfis, intelligatur etiam concessum Clericis Territorialibus, ita ut vacante Beneficio, indistinctè præsentari possint à Patrono tam Clerici de Civitate, quam Clerici de Territorio juxta notam regulam, quod accessorium sequitur Prin-

2 cipale, ac dispositionem ipsius, *cap. Accessorium de reg. Jur. in 6.* & quod nomine Civium veniunt etiam Comitatenfes, & Territoriales, ut ad invicem communi-centur munera, & honores juxta dispositionem *Textus in Leg. Qui ex vice ff. ad municip. Leg. Uxorem 39. §. Legaverat ff. de leg. 3.*

3 Quod comprobatur duplici paritate, primò; quia concessa alicui Iurisdictione Civitatis, hæc extenditur etiam ad ipsius Castra ad *Text. in Leg. 1. §. Cui urbem ff. de offic. præf. Urbis*, ergo etiam concessio Iurepatronatus passivo Civibus Civitatis A. hoc extendi debet etiam ad 4 Territoriales. Secundò, quia licet de Iure communi indigenæ sint exteris præferendi, tamen si eligatur extraneus, aut Beneficium sibi conferatur valet, & tenet electio, aut Collatio Garzias de *Benefic. part. 7. cap. 9. numer. 7.* Ergo etiam licet Civis Originarius, & Civitatenfis sit de Iure præferendus Territoriali, tamen tenebit præsentatio facta de Clerico Territoriali, etiam in concursu Clerici Civitatenfis.

5 His tamen non obstantibus contrarium de Iure cenfeo respondendum. Certum est enim, quod attentæ præcisè sola dispositione Iuris communis præsentatio facta de Territoriali ad exclusionem Originarii, seu Civitatenfis non est irritanda, quia non de necessitate, sed de honestate Originarius præferendus est extraneo juxta *Rot. decis. 413. num. 1. par. 1. divers.* & juxta resolutionem Sacre Congregationis Concilii in *Calaguritana Beneficiorum 30. Septembris 1702. inferius legen. Parte II. Can. III. Caf.* Sed in casu præsentati præsentatio facta de Clerico Territoriali existentibus Clericis Civitatenfis est nulla, & irritanda, quia de necessitate est præsentandus Clericus Civitatenfis, tum ex lege foundationis, & ex præsumpta mente Fundatoris, tum Ratione.

6 Et quidem Lex Foundationis vacante Beneficio mandat præsentari ad illud taxativè Clericum Civem Civitatis A. quæ stante non potest Patronus ei contravenire, & præsentare Clericum Territorialem existente Clerico Civitatenfis, nec ille potest æquo Iure, & indistinctè concurr-

currere cum isto ad Beneficium, sed solum prout de Iure, scilicet in defectum Clerici Civitatenfis; itaut si Patronus presentet Clericum Territoriale in concursu Clerici Civitatenfis hujusmodi Presentatio est nulla, & irritanda, utpote contraria legi Foundationis, quæ omnino est servanda juxta *Text. in cap. 15, cui de præben. in 6. Concil. Trident. sess. 25. cap. 9. de Reformat. Rota in Barchinonen. Beneficii 26. Junii 1705. coram Illustrissimo Governatore Urbis.*

- 8 Cui legi foundationis uniformatur præsumpta mens Fundatoris, qui cum esset Civis Originarius Civitatis A. ratione præsumptæ affectionis, tum respectu propriæ patriæ, tum Beneficii in reservatione Iurispatronatus passivi favore Civium ejusdem Civitatis intelligitur vocasse Cives proprii Loci, nec ullum habuisse respectum ad Territoriales, juxta *Barthol. in Leg. 2. num. 4. in fine, vers. Præterea ff. de verb. signific. Menoch. conf. 498. num. 34. & seq. Optimè sciens, quod cum Cives Originarii magis diligant Ecclesiam, & Patriam, ex qua sunt, quam extranei diligentius incumbere Ecclesiæ bono procurando, ac facilius inducerentur ad residentiam, quam extranei. Passerin. de Election. cap. 25. numer. 650. Garz. de Benef. par. 7. cap. 9. num. 7.*
- 9 Ratio autem est, quia distinguendum est inter dispositionem Iuris communis, aut Constitutiones, & dispositionem particularium, inter materiam favorabilem, seu largam, & materiam strictam, & odiosam, inter honores, munera, quæ ipsamet Civitas dispensat, & honores, & munera, quæ ex particularium Beneficentia proveniunt: Licet enim nomine, & appellatione Civitatis veniat Territorium, & quicquid conceditur Civitati, intelligatur concessum in dispositione Iuris communis, aut Constitutionis, in materia favorabili, & larga, & quoad honores, & munera, quæ ipsamet Civitas elargitur; tamen in dispositione particularium in materia stricta, & odiosa, & quoad honores, & munera, quæ ex Beneficentia particularium proveniunt nomine, & appellatione Civitatis non venit Territorium, sed solum id, quod est intra mœnia juxta Doctrinam Bar-

tol. in Leg. Urbis ff. de verb. significat. Barthol. in cap. Rodolphus de rescript. num. 27. 32. 41. & 46. Imol. in cap. final. de præben. nu. 5. Dec. conf. 283. num. 10. & conf. 457. num. 14. Rimin. jun. conf. 23. num. 137. & conf. 56. num. 45. Et sic in rescriptis ad Beneficia appellatione Civitatis non comprehenditur Diæcesis, Imol. in cap. final. de Præben. num. 5. Felin. in dicto cap. Rodolphus de Præscript. num. 4. & 9. Et si quis impetrat primam vacaturam in Civitate nomine Civitatis non continetur Ecclesia Ruralis Barbat. in dicto cap. Rodolphus num. 32.

Unde cum in præsentiarum Iurispatronatus passivum sit concessum Civibus Civitatis A. non ex dispositione Iuris communis, aut Constitutionis, nec ab ipsamet Civitate, sed solum ex dispositione particulari Fundatoris, & versetur in materia stricta, ita ut tenderet in præjudicium Cleri Civitatenfis, si dictum Iurispatronatus passivum æquo Iure tenderetur ad Clerum Territoriale, sequitur, quod idem Iurispatronatus non intelligatur indistinctè concessum etiam Clericis Territorialibus, nec isti presentari possint existentibus Clericis Civitatenfis, & si fieret de illis presentatio, hæc esset nulla, utpote facta contra legem, & mentem fundatoris ex supradictis, quæ cum de Clericis Territorialibus, nihil dicat, nec nos dicere debemus, *Bald. in cap. Rodolphus de Rescript. num. 3. & seqq.*

- Fortius autem presentari non possent Clerici Territoriales, & Presentatio esset nulla existentibus Clericis Civitatenfis, si concurreret observantia præcisa presentandi Clericos Civitatis ad exclusionem Territorialium, quæ observantia plurimum roboris in Iure obtinet, ad effectum interpretandi legem foundationis, & mentem Fundatoris *Card. de Luca de Benefic. disc. 27. num. 17. Rota decif. 134. num. 12. & decif. 695. num. 17. par. 18. & decif. 631. numer. 15. part. 13. recent. & in Barchinonen. Decimarum 27. Junii 1704. S. Unicus obstat coram bo. me. Muto.*

Non obstant ex adverso superius deducta, quoniam quamvis Territorium sit accessorium, & pars subjectiva Civitatis,

vitatis, & sub eisdem legibus gubernetur, tamen semper certum est, quod sit separatim à Civitate, & quod Civitas, & Territorium separata corpora sint adeoque in dispositione particularium, & in materia stricta expressio unius non includit alium, nec de uno ad alium inferri potest, nec nomine Civium veniunt Comitatus, & Territoriales ad *Text. in Leg. Si autem, ff. de accept. Leg. Si unus, S. In summa ff. de pact. Leg. Si maritus, C. de donat. inter vir. & uxor. & ad Text. in cap. 1. de Consecr. Eccles. vel Altar. in 6. Barbat. in dicto cap. Rodolphus de rescript. num. 62.*

14 Pariter non relevat prima Paritas, quoniam illa procedit quoad Jurisdictionem Ordinariam, quæ non dividit se à sua integritate, secus quoad Jurisdictionem Delegatam *Bald. in dicto cap. Rodolphus de rescript. num. 6.* immo quoad hanc potius retorquetur, sicuti enim concessa alicui Jurisdictione delegata Civitatis, hæc non extenditur ad Castra, ita concessio Jure Patronatus passivo Civibus Civitatis, illud extendi non potest æquo Jure ad Territoriales, cum sit materia stricta, cujus extensio tendit in præjudicium Civitatis.

15 Minusque adversatur secunda, quia illa procedit de Jure communi, secundum quod electio, aut Collatio Beneficii facta extraneo in concursu Originarii valet, non obstante quod de Jure Originarius sit præferendus extero; secus quando resistit lex foundationis, aut mens fundatoris, aut aliqua constitutio, aut consuetudo tunc enim collatio Beneficii facta extraneo non substineretur, sed Beneficium adjudicandum est habenti Patrimonialitatem, vel Civilitatem loci in quo situm est juxta *Rot. in Burgen. Beneficii, seu Portionis de Gredilla 17. Feb. 1702. coram R. P. D. Muto inferius legen. num. 23.*

16 Quæro hic si Fundator disposuerit, quod esset præsentandus ad Beneficium Civis Terræ A, ac Filius Civis ejusdem Terræ, an ad validam præsentationem requiratur utraque qualitas, nempe Civilitas propria, ac Civilitas Paterna?

Censeo non requiri copulativè utramque qualitatem, sed sufficere alternativè unam ex illis, dum illa dictio ac videtur stare alternativè, & non copulativè, quia

dispositio prohibitiva negativè concepta non requirit concursum utriusque copulati, cum sufficiat alterum adesse *Leg. Si quis ita stipulatus fuerit ff. de verb. obligat. Alex. conf. 25. num. 4. lib. 7.* Et quia quando duo copulantur principaliter propter se, non requiritur concursus utriusque copulati dum copula, & posita genus, & speciem non ampliat, sed declarat. *Rot. decis. 366. num. 2. par. 2. divers.* sed sufficit alterum adesse, quia copula stat pro disjunctiva, ut in terminis Indulti Gregorii XIII. concessi Bononiensibus, ut Archiepiscopus conferre debeat Beneficia Civibus, ac Civium Bononiensium filiis non requiri copulativè, utramque qualitatem, sed sufficere esse Civem, vel Filium Civis Bononiensis firmavit *Rot. decis. 1523. nu. 2. & seqq. coram Penia.* Et si disponderetur, quod Cives, & habitatores fruerentur privilegiis, sufficere esse Cives, vel habitatores dixit *Roland. conf. 79. num. 21. lib. 3.*

Quæro secundo si Fundator relinquat bona propria Uni communiæ pro omnibus Presbiteris instituendæ in Ecclesia Civitatis A. an tam Presbiteri Territoriales, quam Civitatenſes essent indistincti, & æquo Jure admittendi ad dictam Communiam.

Respondeo affirmativè, quia Lex foundationis invitat ad dictam Communiam omnes Presbiteros absque ulla distinctione, & differentia inter Presbiteros Territoriales, & Civitatenſes, & consequenter invitasse fateri debemus Presbiteros, etiam Territoriales, cum hoc importet natura Vocationis Presbiterorum absque alia restrictione, ut in præmissis terminis firmavit *Rot. decis. 710. num. 4. & decisione 729. num. 4. S. Quod magis, coram Manzanedo.*

Eoque magis si adesset observantia admittendi ad dictam Communiam etiam Territoriales, isti admittendi essent, cum observantia sit optima legum interpres, ut supra diximus *num. 15.* à qua proinde non est recedendum.

Quod procedit etiam si Presbiteri Civitatenſes condidissent statutum exclusivum Territorialium, & requirens Civilitatem propriam ad effectum admissionis ad dictam Communiam. Quoniam post Jus quæsitum in vim legis foundationis omni-

omnibus Territorialibus absque dicta qualitate non licebat Civitatensibus addere novam legem, per quam non habentes dictam qualitatem excluduntur. *Garz. de Benefic. part. 5. cap. 9. numer. 68. & 69. Rot. decis. 518. num. 4. coram Merlin. & decis. 47. num. 2. par. 2. recent.* Et prædictum statutum tamquam illicitum, ambitiosum, & omnino nullum non est attendendum, nec tenet juxta *Text. in cap. Ad decorem de Instit.* etiamsi fuisset confirmatum ab Episcopo, quia sicuti Episcopus non potest statuere contra Jus, ita nec potest statutum contra Jus latum confirmare, ut in his terminis dixit *Rot. ubi supra coram Manzanedo.*

Et ita resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in *Imolen. Consortii 4. Maii 1715.* ubi expositum fuit, quòd in Oppido Massæ Lombardorum erectum, comperitur Sacerdotum Consortium, qui pro rata inter se distributis proventibus, divina officia dictum in choro celebrant, ac nonnulla Missarum onera respectivè exequuntur. Primam ejusmodi Consortium Originem habuisse asseritur jam sub anno 1489. ea dispositione Christophori Mazzini, qui expressa bona reliquit. *Uni Communiæ pro omnibus Presbyteris instituendæ in Ecclesia S. Pauli de dicta Terra Massæ,* ut legitur in postremo elogio exarato in villa Massæ Lombardorum sub quarterio Bolognani; Aliis verò ad pium opus concurrentibus Benefactoribus, sub anno 1518. formiter erectum fuit id consortium Ordinarii auctoritate pro Clero Massæ, nonnullis approbatis statutis, & constitutionibus, quæ modo incognita dicuntur. Nuper verò cum consortiales excipere reculaverint Sacerdotem Antonium Tellarinum ortum prope, sed extra Massam; Controversiæ argumentum excitatum fuit, numquid Presbyteri Originarii ex Oppido Massæ admitti tantum debeant ad participationem ejusce Consortii, sive etiam idem Jus habeant Sacerdotes Territoriales jamdicti Oppidi, ita quòd recipi in consortio debeant, eo prorsus modo quo eo optantur Oriundi Cives? Pro reportanda igitur Decisione ejusmodi dubiorum, expositis in hac Sacra Congregatione humilibus precibus juxta morem desuper auditus fuit Eminentissimus Episcopus, qui nu-

per redditis litteris, sedulo ad rem significavit, non semel variatum fuisse quoad aggregationem Sacerdotum in ejusmodi consortio. Primum namque, ut ipse Eminentissimus Relator prosequitur, alienigenæ prorsus excludebantur ex Statutis editis anno 1606. deinde sub anno 1648. ejusmodi mos reformatus fuit, ac diversimodè præscripta fuit ab Episcopo Coccino admissio Sacerdotum ex Oppido Massæ aliorumque, qui in Territorio natale solum habuerunt sub hac forma; *Utque in ipso met Oppido orti essent, absolute admitterentur, dummodo duplicem, probarent originem propriam, & paternam. Cateri verò nati in Territorio admitti quidem possent, sed dummodo reperti fuissent idonei, & virtute præditi, ac per fabas albas, & nigras à majori parte præsentium reciperentur.* Anno verò decurrente 1653. quo san. mem. Alexander VII. in minoribus clavum hujus Ecclesiæ Imolensis gerebat, Vicarius Generalis in obsequium ejus specialis Oraculi, iterum statuta hujusce consortii declaravit, sive reformavit, sublata præceteris enarrata clausula, quam Sacerdotes de Territorio per fabas albas, & nigras admitterentur, firmavitque, quòd quilibet Sacerdos in Territorio natus admitti debeat, dummodo idoneus, ac virtute præditus, idque successivè confirmavit Cardinalis Donghius Episcopus Successor de anno 1657. Summiopere autem advertendum, inquit Eminentissimus prælaudatus Relator, quòd Constitutiones, quæ per consortiales circumferuntur typis impressæ, minus fideliter recensentur in eisque prætermittitur ultimo narrata reformatio; deinde contradictorum Jura, & rationes distinctè, ac sedulo recenset, quæ hic consulto omittuntur, cum in memorialibus circumferendis latè exponantur. Neque tamen est prætereundum, quòd idem Eminentissimus Relator exponit, videlicet ad hoc consortium, seu participationem admitti in presenti solere absque ullo suffragiorum scrutinio, & absque Ordinarii Institutione, quotquot promoti sunt ad Sacerdotium ex dicto Oppido Massæ, ita ut major, & minor sit pro temporum diversitate consortialium numerus, qui in presenti 27. adnumerantur, ac singuli participant annuatim summam scut. 30. circiter.

Quo

Quo stante propositum fuit dubium: *An Presbyteri Territoriales Masse Lombardorum sint indistinctè admittendi ad Communiam Ecclesiæ Parochialis S. Pauli eodem scilicet modo, quo admittuntur Presbyteri Originarii ejusdem Terra in Casu &c.* Et Sacra Congregatio respondit: *Affirmative.*

- 20 An autem Pontifex soleat derogare Dispositioni Fundatoris disponentis Beneficium conferri Originariis certi loci, & illud conferre alicui non originario, qui sit consanguineus Patroni, & reperiuntur in semina egestate?

Sacra Congregatio Concilii in *Taurinæ. Commutationis Voluntatis* 3. *Augusti* 1715. rescripsit ex gratia posse concedi Beneficium reservatum pro Originariis certi loci consanguineo Patroni non originario, & in egestate existenti.

Expositum enim fuit ibi, quod ab anno 1688. Sacerdos Sylvester Bonettus simplex Beneficium erexit in Cappella S. Silvestri Ecclesiæ Parochialis Publiciarum cum onere Missarum quatuor Hebdomadaliū ejus Juspatriatus sibi pro unica vice præsentavit; deinde attribuit Joanni Ferrerio ejusque Hæredibus, & Successoribus in perpetuum, quos hæredes in ultimis Tabulis sibi pius disponens instituit, ita tamen, & taliter, quod nominetur, & præsentetur ad dictum Beneficium Sacerdos Originarius loci dicti Publiciarum, quemadmodum legitur in Instrumento foundationis. Per obitum ultimi Possessoris, vacante ejusmodi Beneficio, & Andreas Ferrerius unicus Patronus nuper Ordinario præsentavit Jo: Petrum Ferrerium Sacerdotem Taurinensem fratrem Germanum, qui ex honesta, & nobili familia progenitus, ad eo tamen ob recens Bellum in extremam redactus, est miseriam, ut sibi ipsi, & tribus Sororibus in ætate nubili constitutis propriis labore, & industria victum in diem parare cogatur; quare re mox dictus Sacerdos preces exposuit in Dataria Apostolica, pro consecutione præmemorati Beneficii annui redditus Duc. 50. auri de Camera, prævia derogatione voluntatis Testatoris. Remissis precibus ad Sacram Congregationem, requisita desuper fuit consueta Informatio, ac præsertim num in Loco Publiciarum

Pars I.

habiles reperiantur Sacerdotes, an ne Orator sanguinis propinquitate pium Fundatorem attingat. Ordinarius igitur morem gerendo, retulit, quod octo numerantur in Oppido Publiciarum Sacerdotes, quorum tres sunt Beneficiati, reliqui verò sine Beneficio, omnes Oriundi, & habiles; subtexuit Jo: Petrum Ferrerium Oratorem Fundatori non esse Propinquum, ortum tamen habuisse ab hærede instituto; adeo ut præsumi possit prædilectus; potissimum in extrema pauperie, qua laborat. Relatis precibus per Summarium sub die prima Septembris, ac sub die prima Decembris anni pridem effluxi, semel, iterumque minus propitium Oraculum Orator reportavit qui tamen ex paupertatis stimulo non acquiescens, denuò Benignitatem EE. PP. imploravit in Congregatione diei 13. Aprilis 1715. qui dignati sunt rescribere, quod preces describerentur in folio, & interim remitterentur pro meliori informatione super paupertate Oratoris, ejusque Domesticorum, adeo quod petere Jure posset à Beneficiato alimenta. Non dubitat itaque Ordinarius asseverare, quod talis comperitur Oratoris, ac ejus Familiæ egestas, & inopia, ut extrema dici possit, ac in ejusmodi infelici statu, adeo miserabiles versantur tres puellæ, quæ à nobilitate, forma, ac honestate commendantur, ut nonnisi ab earum Fratre Oratore, qui Beneficium fuerit consecutus, alimenta meritò, ac justè percipere possint, ac valeant. Unde proposito dubio: *An, & quomodo Oratoris precibus sit indulgendum in Casu &c.* Sacra Congregatio respondit: *Pro Gratia in forma Commissaria.*

Ego verò negativè respondendum censebam ductus ea ratione, quia agebatur in hoc Casu de fundatione Beneficii facta inter vivos per pium Fundatorem, referendo Juspatriatus activum favore extranei cum expressa conditione, quod nominetur, & præsentetur ad dictum Beneficium Sacerdos Originarius Loci Publiciarum; ex quo elicitur non esse in his terminis concessibilem gratiam petitam, ut Beneficium ei adjudicaretur; tum quia, non agitur de ultima voluntate, in qua solet Papa derogare; sed de lege Fundationis, cui rarissimè Papa solet derogare, *Corrad. in prax. Benef. lib. 2. cap. 10. numer. 53.*

H h

- mer. 53. Fagnan. in cap. Ratum num. 22. & seq. ne Cler. vel Monach.* tum quia agitur in præjudicium habentium qualitatem cum plures sint Sacerdotes Originarii. *Fagnan. in cap. Virum num. 34. de Regul.* Sed quia Orator est Egenus, & Patronus, cui proinde debentur alimenta, ut dixi supra in *Can. III.* dicebam posse reservare aliquam Pensionem favore Oratoris, cum Beneficium sit pingue, & redditus ascendant ad scut. 100.
- 22 Vacata per obitum Antonii Diaz de Boccanegra integra Portione in Parochiali Ecclesia loci de Gradilla fuit ab Ordinario Burgen. indictus Concurfus, & præfixus concurrentibus terminus ad probandam eorum Patrimonialitatem, juxta præscriptum Constitutionum Synodaliū, & consuetudinis inveteratæ, juxta quem terminum deductis à Baccalaureo Francisco de Boccanegra, & ab Angelo Rodriquez de Villalobos probationibus ad hunc effectum necessariis, fuit iste ab Examinatoribus Synodalibus uti magis habilis renunciatus cum successiva declaratione per sententiam facta à Vicario super utriusque Patrimonialitate, à qua interposita per Franciscum appellatione, Causæque contentione ad nostrum Tribunal delata, mihi que Commissionem directâ, consulti DD. An, & cui sit adjudicandum Beneficium? & prodiit responsum pro Francisco informante.
- 23 Stetit resolutionis fundamentum in dispositione Constitutionum Synodaliū, & antiquæ consuetudinis Diocesis Burgen. uniformiter requirentium pro assecutione Beneficiorum Patrimonialitatem, vel Civilitatem loci, in quo Beneficia sita sunt, ut testatur *Rota coram Cassador. decis. 18. num. 1. de Præbend. Peutinger. decis. 415. num. 1. & 2. Manzaned. decis. 844. num. 1. Duno. Jun. decis. 182. numer. 2. Bich. decis. 663. num. 1. & in Recentior. decis. 216. in princip. par. 12. & decis. 115. numer. 1. par. 19.* Cumque Portio, de qua agitur, sita sit in loco de Gredilla, & abunde justificatum fuerit, Franciscum esse filium Patrimoniale ejusdem Loci, & idoneum, sequitur, quod eidem requisitis qualitatibus pollenti adjudicari debeat, ut firmat *Rota coram san. mem. Alexandro VIII. decis. 123. num. 4. & 5. & decis. 264. num. 2.*
- Peutinger. decis. 394. num. 1. Cels. dec. 198. num. 1. & in Recent. decis. 115. num. 2. & 3. par. 18. & in Calaguritana Quarti Beneficii 2. Decembris 1697. S. Quo verò coram R. P. D. meo Lancetta; Et in puncto hujus Constitutionis Synodalis Burgen. Rota coram Duno. Jun. dicta decis. 128. num. 2. Manzaned. decis. 844. num. 2. & in recent. decis. 116. num. 3. par. 12.*
- 24 Non obstat, quod Angelus Rodriquez fuerit declaratus magis idoneus ab Examinatoribus, idèque eidem uti magis qualificato Portio debeat adjudicari; objectum enim procederet quoties ad assequendum Beneficium habilitas tantum sufficeret, sed cum ultra hanc qualitatem ex particularibus Constitutionibus Ecclesiæ Burgen. requiratur, quod Oppositor habeat Patrimonialitatem, qua Angelus caret; utique huic Beneficium, seu Portio adjudicari non valet, sed Francisco, in quo ista, aliæque omnes qualitates concurrunt, *Rota coram Royas decis. 289. num. 2. Peutinger. decis. 241. num. 2. & 3. & dicta decis. 294. num. 2. & decis. 259. num. eodem, coram san. mem. Alex. VIII. decis. 86. num. 4. decis. 123. num. 6. & decis. 267. num. 1. & in Recentior. decis. 364. num. 3. par. 10. decis. 295. num. 6. par. 11. in Calaguritana Beneficii de Ocon 23. Februarii 1693. S. Optime coram R. P. D. meo Priolo, & in Calaguritana Quarti Beneficii 16. Februarii 1699. S. Inter has, & seq. coram R. P. D. meo Lancetta.*
- Neque valet desumi Patrimonialitas Angeli ex eo, quod ejus Avus, & Avia à loco de Sedano propria Patria ad illum de Gredilla se contulerint ad habitandum, & convivendum cum Petro filio, ubi Beneficium curatum assequutum fuerat; quandoquidem ad hoc, ut quis Civilitatem, sive Patrimonialitatem alicujus loci acquirat ultra habitationem, necessariò requiritur ejusdem animus numquam recedendi, ibidemque perpetuò permanendi, juxta *Text. in L. Civis Cod. de Incol. lib. 10. Gratian. discept. 599. num. 6. Andreol. controuv. 239. num. 39. & sub num. 42. Barbosa. de Offic. & Potest. Episc. par. 2. alleg. 4. sub num. 24. vers. Et ut aliquis, Altimar. ad Rovit. cons. 48. num. 32. lib. 1. Actolin. ressol. 8. num. 20. Carleval. de Judic. lib. 1. tit. 1. quæst. 2. num. 12. Sanchez de Matrimon.*

mon. lib. 3. dispnt. 23. num. 1. & 2. tom. 2. Antonell. de Temp. legal. lib. 2. cap. 75. numer. 5. Rota coram Merlin. decis. 866. sub num. 11. Gregor. decis. 279. num. 12. coram Ottob. decis. 145. numer. 30. & decis. 150. num. 5. par. 2. divers. Cumque ex infra dicendis constet præfatos Avium, & Aviam Angeli se contulisse ad locum de Gredilla, non animo ibidem perpetuò permanendi, sed potius accidentaliter, & ex temporali causa, sequitur, quòd sicut deficiente dicto eorum animo domicilium, ac civilitatem acquirere non potuerunt, etiamsi per longissimum tempus ibidem habitassent, Leg. Nihil 23. ff. de Captivis, Amaya in Leg. Cives 7. sub numer. 99. Cod. de Incolis lib. 10. Gratian. discept. 181. num. 2. cum seqq. & dicta discept. 569. num. 6. Altograd. conf. 93. n. 24. vol. 1. Barbof. de Offic. & Potest. Episcop. dicta alleg. 4. num. 25. & 29. Noguierol. allegat. 12. sub nu. 172. Otter. de Pascuis cap. 4. num. 27. Antonell. de Temp. legal. lib. 2. dicto cap. 75. sub dicto num. 5. Adden. ad Greg. decis. 279. num. 26. Rota coram Merlin. dicta decis. 866. num. 11. in recen. dec. 436. num. 16. par. 5. Ita nec dictus Angelus ex illorum persona Patrimonialitatem prætereendere potest, sed habetur tamquam Civis, sive Patrimonialis loci de Sedano, in quo Avus, & Pater domicilium habebant, semperque retinuerunt Leg. Cives Cod. de Incol. lib. 10. Roland. conf. 68. num. 51. lib. 3. Actolin. dicta resolut. 8. numer. 100. Rota divers. decis. 150. num. 5. par. 2. coram Greg. decis. 279. num. 16. 17. & 18. coram Merlin. decis. 63. numer. 16. & 17. coram Ottobon. decis. 89. nam. 9. & in Recen. decis. 364. num. 8. decis. 436. numer. 17. par. 5.

Quòd autem dicti Avus, & Avia Angeli animum perpetuò permanendi, ac ²⁶numquam recedendi à loco de Gredilla non habuerint, resultat ex pluribus Conjecturis, quarum prima elicitur ex eo, quòd licet illi se contulerint ad dictum locum de Gredilla attamen familiam, & bona in loco de Sedano propria Patria reliquerunt Summar. num. 6. litt. E. & L. Immo postquam in Matrimonium collocarunt unum ex eorum filiis in loco de Gredilla, statim illum Sedanum versus

miserunt, dicto Summ. num. 6. litt. E. & C. quo aperte convincitur ipsos non habuisse animum in dicto loco de Gredilla permanendi, & Civilitatem acquirendi, nam quemadmodum ex translatione bonorum, & familiæ à loco Originis ad illum, ubi quis domicilium contrahere vult, arguitur ejusdem animus ibidem continuò commorandi, ut animadvertit Barbof. de Offic. & potest. Episcop. par. 2. dicta allegat. 4. num. 27. Actolin. dicta resolut. 8. sub num. 20. Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 42. num. 14. Penia in ejus Voto impresso penes Fenzon. ad stat. Urbis lib. 1. cap. 4. num. 14. & 25. Sic etiam ex retentione bonorum in loco Originis, & familiæ, & ex non facta illorum translatione ad locum habitationis, excluditur animus perpetuò ibidem habitationem continuandi, sed domicilium continuari dicitur, ubi familia, & bona retinentur, ut in specie de retentione familiæ, Altimar. ad Rowit. dicto conf. 48. num. 34. in fine, Sanfelici decis. 68. num. 19. & 20. de retentione bonorum Actolin. resolut. 76. num. 16. Afflict. decis. 384. num. 5. Rota coram Duno. Jun. decis. 742. num. 6. in fine, coram Ottobon. dicta decis. 145. nu. 34. Buratt. dec. 244. num. 3. in recent. dec. 364. num. 5. par. 5. & de utraque Rot. in Nepefina legitima 26. Aprilis 1697. S. Neque ex eo coram Me.

Secunda desumitur, ex quo habitatio ²⁷fuit ex Causa temporanea, & accidentaliter, scilicet ad effectum convivendi cum filio, qui Beneficium Curatum in loco de Gredilla obtinuerat, & ad effectum colendi bona ejusdem Beneficii, quæ causa cessante per obitum Beneficiarii, vel assequutionis alterius Beneficii Avus, & Avia habitare verisimiliter destitissent, & consequenter ex hac habitatione accidentali, & temporanea nullum contrahere potuerunt domicilium, ut notat Gratian. dicta discept. 181. num. 4. & 5. de Luca de Success. disc. 20. num. 6. de Canon. disc. 21. num. 4. Sanchez de Matrim. lib. 3. dicta disp. 23. sub num. 9. 11. & 12. Rota decis. 188. num. 1. part. 2. decis. 364. num. 4. part. 5. decis. 312. num. 17. par. 9. recentior. & in puncto similis Patrimonialitatis coram Ottobon. dicta decis. 89. num. 9.

28 Tertia promanat, ex quo iidem Avus, & Avia Angeli toto tempore, quo in dicto loco de Gredilla habitarunt nihil prorsus acquisiverunt, nec emptiones stabilium, vel domorum fecerunt, quod ostendunt animum non habuisse deferendi Originarium domicilium loci de Sedano, illudque contrahendi in dicto loco de Gredilla *Rot. cor. Octob. dicta decif. 145. num. 31.*

Quarta depromitur ex eo, quod cum 29 Joannes Avus Angeli quemdam Puerum in Sacro Fonte Baptismatis levaverit, passus est se describi à Curato, qui erat iunior filius Incolam loci de Sedano; quæ descriptio facta à filio cum scientia, & presentia Patris istius animum ostendit retinendi domicilium illius loci, de quo se denominavit, ut in specie respondit *Rota post Merlin. de legit. decif. 154. numer. 4. & decif. 164. num. 8. utrobique in fine, juxta ultim. impression. coram Merlin. decif. 866. num. 11. in fine coram Duno. Jun. decif. 743. num. 7. vers. Quem tamen animum in fin.*

30 Quinta elicitur ex depositione nonnullorum Testium deponentium Avum ejusdem Angeli nunquam fuisse admissum, ad onera, & honores Civibus dicti loci de Gredilla spectantes, nec tanquam Civem ejusdem loci ab aliquo habitum, & reputatum fuisse *Summ. num. 8.* Quod pariter arguit ejusdem animum alienum à Domicilio, & Civitate contrahenda, ad quem effectum requiritur onerum, & munerum Civitatis supportatio per ea, quæ tradit *Laderch. consil. 74. numer. 51. Cuiusmodi Lautius inter Consilia Criminalia divers. consil. 7. numer. 2. tomo 2. Gratian. dicta discept. 181. num. 21. & 22. Actolin. resolut. 8. n. 89. Afflict. dicta dec. 384. num. 7. Rota coram Duno. Jun. dec. 743. num. 9.*

Neque officiunt depositiones nonnullorum Testium ex parte Angeli examinatorum contrarium asserentium, quippe, vel illi deponunt de re gesta tempore quo decem annos agebant, sicque inhabiles sunt ad testificandum *Trivisan. decif. 49. num. 23. lib. 2. Rota in Recent. decif. 361. num. 21. par. 10.*

Vel conquassantur ab aliis Testibus numero, & qualitate majoribus, qui præ-

ferendi sunt illis Angeli, nedum quia isti plures exceptiones personales patiuntur; Verum etiam quia cum onus probandi translationem domicilii incumbat Angelo sufficit ipsius intentionem, quomodocumque offuscari à Testibus contrariis, ad hoc, ut probationem non faciant *Rota in Recent. decif. 158. num. 3. par. 10. decif. 126. num. 11. part. 16. & decif. 297. num. 33. par. 19. & in Asculana Dotis 28. Junii 1700. S. Etenim, & 29. Aprilis 1701. S. Eoque certius coram R. P. D. meo Pio.*

Et ita unica tamen parte &c.

ARGUMENTUM.

In casu, quo Juspatronatus spectet ad Infantem, & Pupillum; Præsentatio, ad quem spectet?

SUMMARIUM.

- 1 Infans non potest presentare, sed presentatio facienda est à Tutore, tutorio Nomine.
- 2 Infans parum, vel nihil differt à furioso.
- 3 Presentatione obligatur Persona, & Anima.
- 4 Pupillus an presentare possit absque auctoritate Tutoris, & num. 5.
- 6 Tutor potest presentare ad Beneficium vacans de Jurepatronatus Pupilli.
- 7 Presentatus à Tutore an preferendus sit presentato postea à Pupillo.
- 8 Tutor, ut possit presentare, sufficit, quod communiter reputetur Tutor.

CASUS XIX.

Spectante Jurepatronatus ad Infantem, & Pupillum. Queritur an presentatio spectet ad illos, vel potius ad eorum Tutores, vel Curatores?

1 Respondeo primò, quod infans non potest presentare, nec etiam cum Tutore, sed presentatio facienda est ab ipso Tutore tutorio nomine. Ratio est, quia in presentando requiritur animi discretio, & maturitas judicii, quia debet presentari persona idonea, & infra terminum

num Juris, qui incipit currere à diē notitiæ, & scientiæ; Sed infans caret maturitate Judicii, & animi discretionē, & parum, vel nihil à furioso differt *Leg. Pupillus ff. de acq. hered.* Ergo infans non potest præsentare etiam cum Tutore, sed iste tutorio nomine debet præsentare; Quod etiam apparet ex paritate; Nam Præsentatio similis est additioni hereditatis, quia sicut additione quis obligatur *S. Neque instit. de authorit. Tutorum*, ita præsentatione obligatur persona, & anima, juxta *Berous hic num. 55. in fine.* Sed infans non potest adire hereditatem etiam cum Tutore, sed solus Tutor nomine tutorio pro ipso adit *Leg. Si infanti, & Leg. Potuit, Cod. de Jur. deliberan.* Ergo nec poterit præsentare. Et ita tenent idem *Berous hic, Federicus de Senis conf. 102. Calderin. conf. 8. de Jurepatr.*

Quoad Pupillum respondeo secundò, quòd juxta *Archidiaconum in cap. Decernimus 16. quest. ultim.* Pupillus potest præsentare etiam sine Tutore, aut Curatore, & ejus præsentatus præfertur præsentato à Tutore. Sed *Berous* hic contrarium dicit nempe, quòd Pupillus non potest præsentare sine auctoritate Tutoris; Quia licet Pupillus dicatur habere aliqualem intellectum, tamen non dicitur habere Iudicium, nec talem discretionem, ut ipse possit in electionibus dare vocem, & suffragium, ut in *cap. Si ex eo de elect. in 6.* & Pupillus nec velle, nec nolle habet sine interposita Tutoris auctoritate *Text. in Leg. Pupillus ff. de regul. Jur.* Sed in præsentando dari debent voces, atque suffragia; ergo Pupillus non habet tale Iudicium, ut possit præsentare sine auctoritate Tutoris. Item non potest Pupillus absque auctoritate Tutoris adire hereditatem; ergo nec poterit præsentare.

Sententia tamen Archidiaconi scilicet, quòd Pupillus major septennio, aut hoc completo, possit præsentare absque auctoritate Tutoris, prævaluit in praxi, & ita tenet etiam *Cald. conf. 9. de Jurepatr. Rot. decis. 363. num. 2. par. 4. recent.*

Prout etiam Tutor potest præsentare ad Beneficium vacans de Jurepatronatus Pupilli, quia cum Tutor repræsentet personam Pupilli, & administret omnia

ejus Bona hereditaria, utique ad ipsum pertinet exercitium Jurispatronatus, quod est annexum hereditati; qua ratione, sicut ipse administrat, & percipit fructus hereditatis, ita etiam exercere debet omnes actus, qui respiciunt Ius præsentandi, & Patronatus eidem hereditati annexum, ut firmat *Lambertin. de Jurepatr. Leg. 2. par. 1. quest. 2. art. 10. num. 1. Garz. de Benefic. par. 1. cap. 9. num. 198. in fine, Rebuff. in tract. de Nominat. quest. 17. num. 55. Guttier. de tutel. par. 3. cap. 29. num. 7. Vivian. de Jurepatr. lib. 5. cap. 3. num. 14. Rota coram Ubald. dec. 727. num. 2. Barbof. in cap. Ex litteris de Jurepatr. num. 6.*

Si autem Tutor prius præsentat, & postea Pupillus, præfertur præsentatus à Tutore, si est magis idoneus, *Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. par. 3. quest. 6. artic. 1. num. 2. & 3.* Inter præsentatos verò à Pupillo, & Tutore, cæteris paribus est locus gratificationi juxta *Lambertin. ubi supra, quem sequitur Narbon. de et at. anno septimo quest. 22. num. 17.*

Tutor autem, ut possit præsentare, sufficit, quòd communiter reputetur Tutor, etiam si esset minus legitimus. *Barbof. in cap. Ex litteris de Jurepatr. num. 6.*

ARGUMENTUM.

Patronus an possit præsentare ad Ecclesiam Parochialem Clericum simpliciter Tonsuratum, & qui non sit nec in Sacris, nec in Minoribus Ordinibus constitutus.

SUMMARIUM.

- 1 Ecclesia Parochialis habet annexum Ordinem Presbiteratus, & quomodo num. 11.
- 2 Non potest quis presentari ad Episcopatum, nisi sit in Sacris constitutus.
- 3 Regimen Animarum est ars Artium.
- 4 In presentando ad Ecclesiam Parochialem, an requirantur saltem Ordines Minores de tempore presentationis, & num. 8.
- 5 Patronus potest presentare ad Ecclesiam

- stam Parochialem de Jurepatronatus Laicali Clericum non constitutum in Sacris Ordinibus.*
- 6 *Impetrari potest Ecclesia Parochialis à non constituto in Sacris.*
  - 7 *Patronus potest presentare ad Parochialem de Jurepatronatus Laicali Clericum habentem simplicem tonsuram.*
  - 9 *Quae sint requisita ad obtinendam Parochialem, & quibus temporibus concurrere debent, & n. 10.*
  - 11 *Quot sint tempora, quibus requiri potest aliqua qualitas ad obtinendum Beneficium.*
  - 12 *Textus in cap. Præterea de ætat. & qualit. est hodie correctus.*
  - 13 *Præsentatus, & institutus in Ecclesia Parochiali debet infra annum se promoveri ad Sacerdotium sub pœna privationis; sed limita, ut ibi.*
  - 14 *Patronus an possit presentare ad Ecclesiam Parochialem de Jurepatronatus Ecclesiastico Clericum habentem simplicem Tonsuram, relicto Sacerdote?*

C A S U S XX.

Tritius fundavit, ac dotavit Ecclesiam Parochialem cum reservatione Iurispatronatus passivi favore eorum de familia, & aliorum extraneorum, scilicet disponendo, quod præsentetur ad illam unus de familia, vel alius extraneus. Vacante præfata Ecclesia Parochiali de Jurepatronatus Laicali per obitum ultimi Rectoris, Patronus, intra terminum à Iure statutum præsentavit ad illam Clericum habentem, solum primam Tonsuram, & in ætate vigesimi quinti anni incepti, sed non completi constitutum. Queritur, an hujusmodi præsentatio substatueatur?

Et primo aspectu contra Patronum videtur respondendum; Etenim Ecclesia Parochialis, & quodcumque aliud Beneficium Curatum habens curam Animarum in foro Pœnitentiali habet annexum Ordinem Presbiteratus, juxta *Text. in cap. Cum in cunctis, §. Inferiora de elect. ibique Fagnan. num. 2. & Textus in cap. Licet Canon. de elect. in 6. Garz. de Benefic.*

par. 7. cap. 1. num. 40. Ac proinde Clericus simpliciter Tonsuratus, qui non habet ordinem Presbiteratus non poterit obtinere Ecclesiam Parochialem, & sic nec etiam præsentari. Immo nec posset illam obtinere, nec de Iure ad eam præsentari etiam si esset in Minoribus Ordinibus constitutus; Textus enim in *cap. Præterea de ætat. & qualit.* disponit, quod in Minoribus constitutus non possit eligi ad Ecclesiam Parochialem, nisi dispensativè, ibi: *Præterea licet ad regimen Parochialis Ecclesie non debeat aliquis, nisi Subdiaconus sit admissus, admitti, dispensativè tamen in Minoribus Ordinibus constituti consueverunt assumi: Ergo de Iure communi eligi, & præsentari non valet; à fortiori igitur ad eandem Parochialem Ecclesiam præsentari non poterit Clericus simplex tonsuratus.*

Quod comprobatur paritate; Aliquis ad Regimen Diœcesis, seu Episcopatus eligi, & præsentari non potest, nisi sit Subdiaconus, & in Sacris constitutus *Text. in cap. A multis de ætat. & qualit. Gloss. in Can. Nullus distinct. 60. verb. Nullus, Anan. in cap. Dudum de elect. num. 2.* Ergo nec præsentari poterit ad Regimen Parochiæ, nisi sit in eisdem Ordinibus Sacris constitutus; Ratio autem est, quia cum Regimen Animarum sit ars Artium ad *Text. in cap. Cum sit de ætat. & qualit.* Clericus simplex Tonsuratus videtur minus idoneus ad explenda munera Curæ Animarum, cum sit incapax potestatis conficiendi Sacramenta, & jurisdictionis absolvendi, & ligandi in foro pœnitentiali, & potestatis celebrandi Missam, & sacrificandi diebus festivis pro ovibus suis, adeoque Patronus, cujus in votis semper debet esse, præsentare ad Beneficium de suo Jurepatronatus personam idoneam, & capacem adimplendi onera Beneficio annexa non poterit præsentare ad Ecclesiam Parochialem Clericum simpliciter Tonsuratum, & præsentatio de illo facta non substatueatur.

Sed etiam si omittatur ad validitatem præsentationis ad Ecclesiam Parochialem non requiri in præsentando Ordinem Sacrum, tamen negari non potest requiri in eo Ordines Minores, itaut præsentandus de tempore præsentationis habeat

fal-

saltem ordines minores. Ita enim expressè docet Lambertin. de Jurepat. par. 1. lib. 2. quæst. 7. art. 29. num. 4. ibi: *Dummodo tamen præsentandus ad minus sit in Minoribus Ordinibus constitutus, quia tunc dicitur idoneus ad Ecclesiam requirentem Sacerdotium de Jure, quando quis est in Minoribus Ordinibus constitutus*: Et clariùs art. 30. num. 25. ibi; *Dicerem tamen, quòd non posset ad illud præsentari, nec per Episcopum provideri Clericus primæ Tonsuræ, nisi sit Clericus saltem constitutus in quatuor Minoribus Ordinibus*: Idem tueri videtur Fagnan. in cap. Præterea de etat. & qualit. num. 6. Iuxta igitur horum Doctorum auctoritates, Patronus præsentando ad Ecclesiam Parochialem simplicem Clericum Tonsuratum validè non præsentat.

His tamen non obstantibus pro validitate præsentationis de simplici Clerico Tonsurato factæ censo resolvendum, nimirum Patronum posse præsentare ad Ecclesiam Parochialem Clericum ætatis 25. annorum inchoat. non solùm non in Sacro Ordine, sed nec in Minoribus Ordinibus constitutum, sed habentem simplicem Tonsuram.

Quòd Patronus præsentare possit ad Ecclesiam Parochialem Clericum non constitutum in Sacris Ordinibus habemus Textum expressum in cap. Si is de iustit. in 6. ibi: *Si is, ad quem Rectoris præsentatio in aliqua Parochiali Ecclesia noscitur pertinere, quempiam non constitutum in Sacris præsentet ad eam, ipsum (dummodo aliàs sit idoneus, & infra tempus à Jure statutum ad ordines, quos ipsius Ecclesia cura requirit valeat promoveri) decernimus admittendum*: Textus igitur iste in præsentando ad Ecclesiam Parochialem non requirit de tempore præsentationis, nec institutionis ullum ordinem Sacrum, sed solùm est contentus, quòd præsentandus sit in ea ætate constitutus, ut possit intra legitimum tempus ad Sacerdotium promoveri; adeòque Patronus poterit validè præsentare ad Ecclesiam Parochialem Clericum in Sacris non constitutum; quem Textum sequuntur Passerin. ibi num. 1. Gemin. num. 2. & in cap. Licet Canon. de elect. num. 9. Abb. in cap. Dudum de elect. num. 12. Anan. in cap. Cum

in cunctis de elect. §. Inferiora, ibique Butr. num. 4. Dec. num. 7. Fagnan. num. 12. Lambertin. de Jurepatr. par. 1. lib. 2. quæst. 7. art. 29. num. 4. Rota decis. 129. numer. 13. par. 19. & novissimè in Melphiten. Beneficii 5. Decembris 1712. §. Quemadmodum coram R. P. D. Lancetta.

Sic potest quis consequi, & impetrare per rescriptum Beneficiale à Summo Pontifice Ecclesiam curatam, licèt non sit in Sacris constitutus, & etiam si in litteris impetrationis non fiat mentio de defectu Ordinis juxta Text. in cap. Si Clericis de præbend. in 6. ibique Gloss. Ergo etiam poterit quis obtinere vigore præsentationis Ecclesiam Parochialem, etiamsi non habeat Ordines Sacros; quod quidem procedit optima ratione, si enim ad validitatem præsentationis ad Ecclesiam curatam requireretur in promovendo ordo Sacer, semper requireretur, quòd ille, qui præsentatur ad Ecclesiam Parochialem haberet aliud Beneficium, cum ad Sacros sine titulo non possit ordinari cap. Cum secundum de præbend. quod videtur inconveniens.

Ex eodem Textu Si is deducitur etiam posse Patronum præsentare ad Ecclesiam Parochialem Clericum non constitutum in Minoribus Ordinibus, sed habentem simplicem Tonsuram, & ætatem 25. annorum inchoatorum. Ipse enim Textus duo requirit ad validitatem præsentationis ad Ecclesiam Parochialem, nempe quòd præsentandus sit idoneus, & quòd infra tempus à Jure statutum ad Sacros Ordines promoveatur, ibi: *Dummodo aliàs sit idoneus, & infra tempus à Jure statutum ad Ordines, quos ipsius Ecclesia cura requirit, valeat promoveri*: Qui autem habet primam Tonsuram, & vigesimum quintum annum inchoatum, potest ad Sacros Ordines infra annum promoveri etiamsi in Minoribus constitutus; ergo etiamsi si aliàs sit idoneus: poterit præsentari ad Ecclesiam Parochialem, licèt non habeat Ordines Minores, sed solùm primam Tonsuram juxta Barbat. conf. 33. tom. 1. num. 22. Garz. de Benefic. part. 7. cap. 4. num. 44. Passerin. de elect. cap. 25. num. 357. prope fin. In nihilo obstante contraria sententia Lambertini loco supracitato, cum illa non servetur in praxi

praxi, ut testatur *Fagnan. in dicto cap. Præterea de etat. & qualit. num. 8. §. Præterquam quod ibi: Negari tamen non potest, quin in practica servetur oppositum; nam Parochiales conferuntur etiam Clericis prima Tonsuræ.*

9 Ratio autem est, quia quatuor requiruntur in promovendo ad Ecclesiam Parochialem, Ætas scilicet, vigesimus quintus annus inchoatus, licet non completus, Scientia, Morum honestas, & Ordo; ad *Text. in cap. Licet Canon de elect. ibique Gloss. verb. Licet Gloss. in cap. Si pro Clericis de præbend. verb. Si pro, & verb. Aliis Concil. Trident. cap. 3. sess. 7. de Reformat.* Sed hæc omnia requisita non uno, & eodem tempore, ut concurrant necesse est. Quinque enim possunt esse tempora, in quibus requiri potest aliqua qualitas in promovendo ad Beneficium; primum, nempe tempus est vacationis Beneficii, secundum nominationis, tertium præsentationis, quartum institutionis, quintum post institutionem, & provisionem. Hoc posito Ætas, seu annus vigesimus quintus inceptus, licet non completus non requiritur de tempore vacationis, sed de tempore institutionis, si enim Parochialis conferatur alicui, qui non attingit vigesimum quintum annum collatio est ipso Jure nulla *cap. Licet Canon de elect. Dec. in cap. Cum in cunctis §. Inferiora num. 7. de elect. Gemin. in cap. Si is de instit. in 6. numer. 6. Antonell. de regim. Eccles. lib. 3. cap. 5. n. 40.* Limita tamen in Ecclesiis Parochialibus accessoriè unitis alicui Beneficio requirenti minorem ætatem, tunc enim non requiritur de tempore institutionis in promovendo vigesimus quintus annus, sed sufficit habere eam ætatem, quam Beneficium ipsum, cui facta fuit unio accessoria Parochialis requirit *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 9. num. 4. & alios, quos refert Ventrigl. in prax. lib. 2. annot. 6. §. 1. num. 25.* Scientia sufficiens, & probitas morum, nempe quod sit imbutus bonis virtutibus, ac insuper sit alienus à vitiis requiritur de tempore præsentationis, *Butrius in cap. Cum in cunctis, §. Inferiora num. 4. de Elect.* Sacerdotium verò, aut Ordo Sacer, aut Ordines Minores de Jure communi non requiruntur, nec de tempore vacationis, nec de tempore nomi-

nationis, nec de tempore præsentationis, nec institutionis, seu provisionis, sed de tempore post institutionem, seu provisionem, scilicet infra annum computandum à tempore adeptæ pacificæ possessionis Ecclesiæ Parochialis juxta *Text. expressum in dicto cap. Licet Canon. de Elect. ibique Gloss.*

Non obstant superiùs in contrarium deducta. Verum enim est, quod Ecclesia Parochialis habeat annexum Ordinem Sacrum, seu Sacerdotium, sed hujusmodi annexio dupliciter considerari potest respectu scilicet aptitudinis, & respectu actus, si annexio Sacerdotii sit respectu aptitudinis, non requiritur, quod quis de tempore præsentationis, & institutionis habeat illum ordinem, sed sufficit, quod habeat ætatem, in qua possit promoveri ad illum infra annum; Si verò annexio sit respectu actus, requiritur, quod de tempore Institutionis habeat illum Ordinem annexum, juxta theoricam Abbatis *in cap. Cum in cunctis, §. Inferiora de Elect. num. 10. ibique Dec. num. 21. & seq. Ecclesia Parochialis de Jure communi habet annexionem Sacerdotii respectu aptitudinis, non verò respectu actus; & consequenter Clericus simpliciter Tonsuratus poterit ad illam præsentari, dummodo infra annum faciat se promoveri ad Sacerdotium, juxta supradictum *Text. in cap. Si is de instit. in 6. & in cap. Licet Canon. de Elect. Fagnan. in cap. Ut Abbates de etat. & qualit. num. 38.**

12 Nec adversatur Textus in supradicto *cap. Præterea de etat. & qualit.* quia hodie iste est correctus, cum de Jure etiam existens in Minoribus Ordinibus est capax obtinendi Beneficia curata, & ut ad ea præsentetur juxta præfatum *Text. in cap. Si is, & docent Abb. in cap. Dudum de elect. num. 12. Gemin. in cap. Si pro Clericis de præben. in 6.* Minusque officit paritas desumpta à promovendo ad Episcopatum. Ratio enim disparitatis est, quia major idoneitas requiritur in illo, quam in alio promovendo ad alia Beneficia inferiora, juxta *Abbatem ubi supra.*

Patronus itaque validè potest præsentare ad Ecclesiam Parochialem Clericum, nedum in solis Minoribus Ordinibus constitutum, verum etiam habentem simplicem

cem Tonsuram, sed iste Clericus si præsentatus, & institutus in Ecclesia Parochiali debet infra annum promoveri ad Sacerdotium, itaut si ipse infra dictum tempus non promoveatur ad illud, est ipso Jure dicta Ecclesia Parochiali privatus, & Patronus poterit alium ad illam præsentare, nisi secum fuerit dispensatum, vel nisi habuerit justum impedimentum, & justam Causam non se promovendi ad Sacerdotium, E. G. si incidat in Irregularitatem, ut quia oculum, vel manum amisit, vel in infirmitatem absque culpa sua, secus si ex culpa, aut si Episcopus non possit, aut nolit ordines conferre, & interim poterit satisfacere oneribus Curæ Animarum per alium. *Text. in dicto cap. Licet Canon. de Elect. ibique Gloss. verb. Privatus, Gloss. in dicto cap. Sipro Clericis de praben. verb. Promoveri, Fagnan. in cap. Cum in cunctis de elect. §. Inferiora. num. 19. Garz. de Benefic. part. 3. cap. 4. num. 2. & seqq. Antonell. de regim. Eccles. lib. 3. cap. 5. num. 41.*

¹⁴ Hæc omnia procedunt in puris terminis, quibus fundator Ecclesiæ Parochialis disposuerit, quod præsentetur ad illam unus de familia, vel extraneus, quo casu censetur voluisse se conformare cum dispositione Juris communis non requirentis in præsentando de tempore præsentationis Sacerdotium, secus si dixisset, quod præsentetur ad illam unus Sacerdos, tunc enim intrare posset quæstio, an requiratur Sacerdotium de tempore præsentationis, quam quæstionem examino infra in Secunda Parte. Procedunt etiam, quoad Ecclesiam Parochialem de Jurepatronatus Laicali, quæ non providetur per concursum, quid autem dicendum de Ecclesia Parochiali de Jurepatronatus Ecclesiastico, quæ providetur per concursum, & in qua concurrentes examinari, & approbari debent ab Examinatoribus Synodalibus, & eligi ab Episcopo, & postea Patronus unum ex approbatis, & electis ad dictam Ecclesiam præsentare, juxta Concil. Trident. sess. 24. de Reformat. cap. 18. & dicam infra in Quinta Parte, an Examinatores Synodales, & Episcopus inter concurrentes possint approbare, & respectivè Patronus præsentare ad hujusmodi Ecclesiam Parochialem Clericum habentem solum

Pars I.

simplicem Tonsuram, & in ætate constitutum, ut possit infra annum ad Sacerdotium se promoveri, relicto Sacerdote?

Certum est, quod cæteris paribus Episcopus non potest approbare, & eligere, nec Patronus præsentare hujusmodi Clericum habentem simplicem Tonsuram relicto Sacerdote, quia cæteris paribus Sacerdos propter prærogativam ordinis præferendus est non Sacerdoti. *Barbof. ad Concil. in dicto cap. 18. sess. 24. Passarin. de Elect. cap. 30. num. 18. Ventrigl. in prax. lib. 2. annot. 5. §. 2. num. 7.* Sed ubi cætera non sunt paria videlicet, si Clericus habens simplicem Tonsuram, & constitutus in ætate, ut infra annum possit ad Sacerdotium promoveri, sit utilior, & aptior Ministerio Curæ, magis prudens, aut de familia illius, de cujus Bonis fundata est Ecclesia, & magis conferre possit ad bonum commune, quàm Sacerdos, tunc Examinatores, & Episcopus poterunt approbare, ac respectivè Patronus præsentare præfatum Clericum relicto Sacerdote, quia in hoc Casu ille Clericus diceretur dignior. *Antonell. de regim. Eccles. lib. 3. cap. 5. §. 4. num. 33. Rota decis. 22. num. 29. coram Buratt. Passarin. de Elect. cap. 33. num. 25. Ventrigl. in prax. lib. 2. annot. 5. §. 2. num. 61. Rota decis. 105. num. 12. & seq. part. 10. recent. & in Placentina Parochialis 16. Martii 1708. §. Iste autem cum seq. coram R. P. D. Ansaldo.*

ARGUMENTUM.

In quibus Casibus valida sit institutio facta ab Ordinario absque præsentatione Patroni.

SUMMARIUM.

- 1 Sex enumerantur Casus, in quibus valet collatio, & institutio facta ab Episcopo absque præsentatione Patroni.
- 2 Vacante Beneficio Patronali ex causa permutationis an possit Episcopus etiam sine consensu Patroni illud conferre?
- 3 Episcopus conferens Jure devoluto non potest aliter conferre, quam habeat institutio, & natura Beneficii.

C A S U S XXI.

IN ordine ad Secundam Conclusionem deductam ex hoc Textu, nempe quod Ordinarius non possit instituere Rectorem in Ecclesia Patronali, spretis Patronis, ut fuit etiam resolutum à Sacra Congregatione Concilii in *Ratisbonen. Juris præsentandi* 11. *Maii* 1709. Quæritur an in aliquo Casu possit Ordinarius instituere Rectorem in Ecclesia Patronali absque præsentatione Patroni?

Sex ponuntur Casus à *Falin. in cap. Cum*
 1 *Bertoldus de sent. & re judic. volum. 3.* in quibus valet collatio, & institutio facta ab Episcopo absque præsentatione Patroni. Primò si ex post facta collatione Patronus consentiat, *Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 14. num. 65. Paris. cons. 144. num. 1. tom. 4. Garz. de Benefic. part. 11. cap. 3. sub num. 19.* Secundò si collatio, vel institutio fiat præsentante, & tacente Patrono. Tertiò si institutio fiat de ipso met Patrono. Quartò si post factam collatio-

nem, lapsum sit tempus præsentandi, tunc valet dicta collatio absque præsentatione facta *Abb. in cap. Illud de Jurepatr. num. 8.* Quintò in permutatione facta ex causa utili Ecclesiæ. Dicit enim *Geminian. cons. 50.* quòd vacante Beneficio Patronali ex causa permutationis, potest Episcopus etiam sine contentu Patroni præficere Ecclesiæ Patronali Rectorem illius Ecclesiæ, à qua iste ratione permutationis ex causa utili fuit translatus, & in qua fuit institutus Rector Ecclesiæ Patronalis. Idem videtur etiam asserere *Anan. in cap. Cum dilectus de Jurepatr. n. 5.* Sextò. Si Patronus non potest præsentare, quem vult, aut intra terminum Juris non præsentaverit, tunc enim lapso dicto termino poterit Episcopus Jure devoluto liberè conferre Beneficium absque præsentatione Patroni; sed tamen Episcopus conferens Jure devoluto non potest aliter conferre, quàm habeat institutio, & natura Beneficii, *Falin. in cap. Cum accessissent de Constit. num. 17.*

